DECISIONES

SEV CONCLV. AVREE COLLECT. PER R. P. ac exi. I. V. doct. D. Gulielmū Cassadorē Episcopum Algaren. utriusq; signaturę Referen. ac Sa. pa. Apo. cau. aud. super dubiis suo tempore occurren. super cancella. apo. Reg. necnon in materiis pension. mentalium reserua. & decret. in eisdem reserua. appo. & super iure accrescendi unà cum Sum. et Epitho. ac indice alphabetico omnibus iuris studiosis magno usui future.

Cautum est edicto Summi Pont. & Caroli V. Imp. ac Regis Franciæ, necnō Illust. Sen. Veneti, ne quis hunc librum intra decēniū imprimere, uendere, aut uenalē tenere audeat.

REVERENDISSIMO DOMINO HIE-
ronymo Verallo per uniuersum Venetorum
Dominium Legato Pontificio.
Michael Tramezinus.
S. D.

E X IIS, QVOS IAM PRI-
dem colere, atque obseruare institui, ne-
mo est, in quem mea uoluntas æque, at
que in te, sit propensa, idque multis sanè
de causis fieri intelligo, primum quod
tu is es, cuius uirtus non modo eos, qui
te propius norunt, quorũ in numero ego sum, sed eos
etiam qui te nunq̃ uiderunt, amiciores tibi, & beneuolen
tiores reddit, deinde quod humanitate, & comitate tua
id facile assequeris, ut te unum omnes non ament mo-
do, quod quidem tibi cum multis commune esset, ue-
rum etiam admirentur, & uerissimis laudibus in cœlum
ferre non desinant. Quod cum ita sit, & cum eorum, qui
te obseruant, in te colendo nemini concedam, sequi-
tur illud ut doleam, meum in te animum, non mea qui-
dem negligentia, sed quod casus ita tulit, tibi hactenus
non fuisse perspectum, in quo si reprehẽderer, ita me ex
cusarem, meæ in te pietatis ostendendæ facultatem mi-
hi nullam omnino fuisse, uoluntatem quidem certe nunq̃
defuisse. Nunc autem cum ita acciderit, ut hoc opus, cui
Gulielmi Cassadori Algarensis Episcopi decisiones, seu
conclusiones aureæ titulus inscribitur, multorum doctis-
simorum hominum authoritate, & consilio adductus,
imprimendum curarem, mihiq; ex tam multis, quibus
illud dicari posse uidebatur, deligendus unus esset cum
tu & in utriusq; iuris, de quo maxime hoc in opere agi
tur, & in multarum etiam scientiarum cognitione eorum
omnium, qui nunc sunt, facile princeps & eis, & habearis
ad quem potius, quàm ad te, hoc, quicquid est, muneris
deferre m, non inueni. Quod quidem si eo animo acci

pies,quo profectum à me est, cum antea tua summa humanitas effecisset,ut omnia,quæ possem, tibi me debere arbitrarer,nunc illud assequeris,ut etiam , quæ non possim,debere me existimem,& quoniam ab eo fortasse animo,de quo tibi supra scripsi, multo maiora expectabas. cum ea me deficiunt,non uereor,quin hac una in re,quæ tua est humanitas,omnia te a me accepisse , quæ ab homine tui studiosissimo desiderari possunt, arbitretur. De opere ipso,quoniam multa hic essent dicenda, ne cui interpretis partis suscepisse uidear,ea hoc loco omittam, illud tantum dicam decisiones has olim a Gulielmo Cassadoro Algarensi Episcopo uiro,sua quidem ætate,peritissimo,non sine maximo labore tam in Rota, q̃ in signatura esse collectas quæ cuiusmodi sint,& q̃ multis emolumento sint futuræ tu facile pro tua sapientia & doctrina perspicies.Ego interim cum te,ut debeo,diligenter colá, tum nullum tuæ summæ uirtutis prædicandæ locum,aut tempus prætermittam. Vale.

Motu proprio &c.Cum ficut dilectus filius noster Mi chael Tramezinus bibliopola Venetus nobis exponi fe cerit ad communem omnium & precipue iuris studio sorum utilitatem sua propria impensa diuersa opera in utroque iure hactenus non impressa, imprimi facere inten dat, dubitetq́, ne huiusmodi opera postmodum ab aliis absq; eius licentia imprimantur quod in maximum suum præiudicium tenderet non propterea eius indẽnitati con sulere uolentes motu simili & ex certa nostra scientia ei dem Michaeli ne queuis opera in utroque iure hactenus non impressa & per ipsum imprimenda per decem an nos post impresfionem dictorum operum a quoq̃ sine ipsius licentia imprimi aut uendi seu uenalia teneri pos sint concedimus & indulgemus, inhibentes omnibus & singulis utriusq; sexus Christi fidelibus ubiq; tam in Ita lia q̃ extra Italiam existentibus presertim bibliopolis & li brorum impressoribus sub excommunicationis late sen tentie, in terris uero S.R.E. mediate uel immediate subie ctis etiam ducentorum ducatorum auri & insuper amis sionis librorum pena totiens quotiens contrauentum fue rit ipso facto & absq; alia declaratione incurrenda ne in tra decennium ab impresfione dictorum operum com putandum dicta opera tam iuris ciuilis q̃ canonici hacte nus non impressa & per ipsum Michaelem imprimen da sine eiusdem Michaelis expressa licentia dicto decen nio durante imprimere uendere seu uenalia habere uel proponere audeant, mandantes uniuersis Ven. fratribus nostris Archiepiscopis episcopis eorumq́; uicariis in spi ritualibus generalibus & in statu temporali S. R. E. etiam Legatis & uicelegatis sedis apostolice ac ipsius sta tus gubernatoribus ut quotiens pro ipsius Michaelis par te fuerint requisiti uel eorum aliquis fuerit requisitus ei dem Michaeli efficacis defensionis presidio assistentes premissa ad omnem dicti Michaelis requisitionem con

tra inobedientes & rebelles per censuras ecclesiasticas etiam sæpius aggrauando & alia iuris remedia auctoritate apostolica exequantur, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis non obstantibus constitutionibus & ordinationibus apostolicis cæterisq; contrariis quibuscunque & insuper quia difficile esset admodum prefatum motum proprium ad quelibet loca deferri, uolumus & apostolica auctoritate decernimus ipsius transumptis uel exemplis etiam in ipsis operibus impressis plenam & eandem prorsus fidem ubique tam in iudicio quam extra haberi quæ presenti originali haberetur & quod præsentis motu proprii sola signatura sufficiat & ubique fidem faciat in iudicio & extra regula nostra in contrarium edita non obstante. Placet. A.

Supplica humilmente il fidelissimo seruitor di uostra Serenita Michel Tramezino che essendo lui per imprimere una opera non piu impressa del Reuerendo domino Gulielmo Cassadoro episcopo Algarense continête le Decisioni auree collecte per lui essendo auditor, uostra Serenita si degni concederli che per spatio di anni.x. niun'altro che lui possa imprimere o far imprimere si in questa Citta come in tutte le altre terre & luochi del Dominio suo la ditta opera ne quella altroue impressa uendere sotto pena a chi contrafacesse di perder tutte le opere, & pagar ducato uno per cadauna, un terzo della qual sia del accusatore, & un terzo de l'officio doue si fara l'accusa, & un terzo di esso supplicante.

Die. xi. Octobris. 1539. in Rogatis.

Che al prefato fidel nostro Michel Tramezino libraro sia concesso che altri che lui per anni.x. prossimi non possa senza permissione sua stampar ne far stampar l'opera del Renerêdo domino Gulielmo Cassadoro chiamate le Decisioni auree si come ne la supplicatione sua si contiene.

Tabula ut facilius unaqueq; deciſio inueniri poſſit.

INCIPIVNT DECISIONES ET INtelligentie ad regulas cancellarie p R. P. ac exi. I. V. do. D. Guglielmum cassadorem episcopum Algarensem utriusq; Signature Referen. ac Rot. Aud. super dubiis tam in Signatura q̄ Rota tempore suo occurrē. recollecte.

Primæ decisionis super regula cancella. q̄ commisiones causarum ac processus earum uigore desuper habiti literis super gratia non expeditis non ualeant.

Summarium.

Regula.xxix.in ordine q̄ causarum commisiones cū processibus nullius sint momenti si tempore commisionis super concesionibus apostolicis literæ confecte non fuerint non habet locum in causa spolii.

Epithome.

1 Spoliatus ualide causam committit literis non confectis quia Reg.xxix.annullans commisiones & processus si litere super gratia confecte non fuerint non habet locum in spolio.
2 Commisio & processus ita fit in causa spolii sicut in causa petitorii.
3 Sententia lata super spolio est diffinitiua.
4 Titulus saltim coloratus exigitur in beneficialibus in interdicto recuperande.
5 Confesio tituli facta per spoliatorem sufficit ad colorandum titulum pro spoliato.
6 Supplicatio sola est sufficiens ad colorandum titulum p spoliato.

Prima decisio.

N pluribus causis meo tẽpore Rota tenuit ꝙ Regula † de nullitate iurisditionis literis non confectis non
1 habeat locum in spolio, quasi tunc litere non sint necessarie licet proficiãt ad colorẽ tituli qui in causa spolii requiritur secundum Inn. communiter approbatum in. c. in literis de restit. spol. an sit uerum semper dubitaui ex quo Regula simpliciter loquitur ad. l. de precio de publi. in rem acti. & l. i. §. generaliter. ff. de lega. præstan. Item quia ita est cõmissio
2 † & processus super causa spolii sicut super petito. & committuntur causæ in possessorio obtento uigore prouisionũ factarum de beneficiis, & propter ipsa beneficia unde quia conueniunt uerba & mens. l. iiii. §. totiens. ff. de dam. infect. & ꝙ utraqꝫ sit causa patet in rubrica & per totum ti. de cau. pos. & prop. quanuis altera sit separata ab altera. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. pos. Et ulterius dis
3 finitiua † est sentẽtia quæ super possessorio promulgatur. Bar. in. l. ꝙ iussit. ff. de re iud. & Abb. in. c. fi. iiii. col. de iud. ubi de hoc & per glo. & eundem in. c. cõsultationibus de offi. deleg. & per eundẽ Bar. in. l. si finita. §. Iul. in. ii. col. ff.
4 de dam. infec. præterea si exigitur † titulus coloratus ergo litere requirunt pro ti. ad colorãdum. Ad hoc tamen dici posset ꝙ ad colorem non sint necessariæ litere omni casu
5 cum sufficiat confessio † tituli facta per spoliatorẽ, prout uoluit Rota de rest. spo. in. no. xix. sed ratio regulæ considerãda est. l. cum pater. §. dulcissimis de lega. ii. & siue fuerit bursalis ut litere expediãtur seu potius ne temere quis alium molestet ꝙ non est uerisimile quando prius cum non modicis expen. cogitur literas expedire ar. l. cum de indebito. ff. de probati. & c. super hoc de renunti. non uideo ꝙ sit differen. inter causam possessoriam & proprietatis & si equitas quædam considerata cum fauore spolia

ti & contra spoliatorem pro deci.faciat & illud quod ne-
6 cessarie † non sunt litere ad obtinendum in spolio in quo sufficit sola supp.prout in alia decisione annotaui incipiē. quanuis ad canonizationem tituli, quasi ista regula expeditionem desideret in casibus duntaxat quibus sine literis pronuntiari diffinitiue non potest ut in canonizatione titu li secundum aliam regulam ꝙ non iudicetur iuxta tenorē supplicationum sed literarum desuper expeditarum. Sed hoc attento etiam in petito. absolutoria cum sola supplicatione & sine ea dari posset ut in.l. q accusare.C.de edē. &.c.unico ut eccle.benefi.si.di.cōfer.quod obseruat Rota respiciens tamen pro parte obtinen. cōmitti causam an litere sint producte ad firmandam iurisditionem non ꝙ absolutoria requirat aliquam literarum expeditionem ut in seque.decis.

Secundæ decis. Summarium.

Eadem regula non procedit quando fertur absolutoria contra impetrantem cōmissionem uel sic regula prædicta non habet locum in absolutoria, etiam cum impositione perpetui silentii.

Epithome.

1 Absoluere non potest qui condemnare non potest.
2 Absolutoria in Rota semper fertur cum impositione perpetui silentii.
3 Iudex datus per rescriptum non tribuentem iurisditionē an possit reum absoluere & impetrantem in expensis condemnare.

Secunda decisio.

ITem uoluit Rota ꝙ dicta regula non procedat quan do datur absolutoria contra actorem qui obtinuit cō-
1 mitti causam in quo etiam dubitaui nam † qui potest condemnare & absoluere & qui non habet unum nō po test alterū ut in.l.iii.ff.de re iudi.& ibi Pau.de ca.sed condemnare iudex in proposito sine literis non potest ergo nec absoluere ut in proxima est dictum regula nō distin-

2 guit.Item Rota † semper absoluit cum impositione per petui silen.ꝙ sine iurisditione fieri nequit quare quando
3 cunqꝫ constat qualitatem tribuentem iurisditionem † ꝑut hic literaꝝ expeditionem non adesse constat aliquem nō esse iudicem licet ab instantia iudicii debeat absoluere & actorem in expen.condemnare cum respectu condemna tionis expen.sit iudex ut in cle.i.cum glo.de rescrip.& gl. fi.in.c.fi.eo.tit.ita Abb.in.c.cū sit generale col.v.ubi ma gistraliter de fo.cōp.Item super damnis in hiis enim & se quen.dicitur iudex habere iurisditionem inquit Abb.in.c. dilectus el.iii.de præbē.S.ꝙ iudex datus per literas nullas potest pronunciare se non iudicem quare saltem in illo ar ticulo est iudex & potest etiam impetrantem condemna re in expen.& idem in quolibet iudice in competen.secū dum eum ut saltim sit competens in causa dubii dum di scutitur an sit iudex quo in casu potest cognoscere & mul tare contumacem quando potest esse iudex q̈uis in ueri tate nō sit secus ubi nō est iudex nec esse potest & hoc se cundum eundem Abb.in.c.si diligenti col.ult. de fo.cō pe.sequitur Fely.in.c.si duobus col.pen.de appel.& hæc in simili faciunt pro decisione sed in absolutoria & in per petui silentii impositione nō uidentur similia ut sit iurisdi tio nisi dixerimus ꝙ sit ratio diuersitatis inter cōdemna tionem & absolutionē in casu regulæ ex deductis in pro xima deci.item ꝙ regula emanauit in odium impetrantis cōmissionem non eius contra quem causa cōmittitur q̄n potius in fauorē,& cōsequenter nō debet retorqueri cō tra reū ut nequeat absolui ar.l.ꝙ fauore.C.de leg.&istud faceret pro deci.proxima.Domini tam in ista q̈ in ꝑxima post latam sententiam transeunt substinē. eam ante latam uero dicunt habeatur cōmissio ꝙ possit ꝑnunciari absqꝫ dubitatione & ut tollatur,omnis disputatio.

Tertiæ decis.Summarium.

In terminis eiusdem regulę si litere producantur in cal culo ferende sententiæ præsumuntur expedite ante cause

commisſionem niſi probetur ꝙ poſt ſecus quando in cõmisſione derogatur regulæ quia tunc impetranti incumbit probatio expeditionis in tempore.

Epithome.

1 Probandi onus quando incumbat reo excipiente ꝙ litere per actorem producte non ſint expedite ante cauſe cõmisſionem & quando actori & nu.4.

2 Probare quid teneatur ille qui agendo uel excipiendo ſe fundat in negatiua.

3 Expeditio literarum ad euitandã nullitatẽ præſumitur facta tempore debito dũmodo ante ſententiã producãtur.

Tertia deciſio.

SVper eadẽ regula obſeruatur ꝙ ſi commisſio cauſe
1 nil dicat de regula ipſa aduerſario excipiẽ. † ꝙ litere producte non ſint expedite cõmisſionis tẽpore ſed poſt incumbat onus probã. qa ei qui dicit. l. ii. de ꝓba. &
2 in. l. i. ff. de excep. ſicut in eo † q ſe fundat in negatiua agat uel excipiat, ꝙ ꝓbare teneatur ſecundũ Inn. in. c. ſup hiis de accu. & Bar. in. l. in illa. ff. de uerb. obli. & Biſignet in an
3 tiq. de præb. vi. deci, item qa † expeditio dummodo litere ante ſententiam producantur præſumitur facta in tẽpore ad euitandam nullitatẽ ut dixit Bar. in. l. non ſolũ. §. ſed ut ꝓbari de no. ope. nunci. per. l. merito. ff. pro ſot. quoniam nullitas eſt pena ut in. l. ſenatus. ff. de cõtra. emp. & uendi.
4 ſed quãdo † in cõmisſione regulæ derogatur, dummodo litere expediantur ante terminum ad articulandum, tunc impetrans commisſionem tenetur probare ꝙ expedierit ante obſeruationem dicti termini quia faſſus eſt ꝙ tẽpore cõmisſionis nõ erant expedite ideo ceſſat pręſumptio expeditionis in tempore.

Quartæ deciſ. Summarium.

In eadẽ regula quãdo in cõmisſione derogatur regu

le dummodo expeditio fiat ante terminum ad articulan-
dum, satis est ꝙ in literis sit tempus expeditionis per ma-
nus rescribendarii poni solitum ut præsumptiue probe-
tur expeditio ante terminum idem si concurrat obserua-
tio termini & appositio manus rescribẽdarii eodem men
se nec de prioritate clare constet.

Epithome.

1 Regulæ ꝙ non ualeant commissiones literis super gratia non expeditis derogatur de stilo dummodo ante terminum ad articulandum expeditio fiat.

2 Tempus expeditionis literarum probatur per manus rescribendarii.

3 Bulla non habetur pro expedita nisi fuerit bullata idest plumbata & nu. 5.

4 Priuilegium statim ꝙ est bullatum adimit potestatem ordinario.

6 Expeditio literarum si concurrat cum termino ad articulandum præsumitur facta ante terminum.

7 Horam habens in gratia certiorem probationem habet ꝗ illa quæ est sine hora.

Quarta decisio.

1 INoleuit stilus † in cõmissionibus causarum quando
literæ nõ sunt expedite ad hoc ut iudici iurisditio tri-
buatur & lis pẽdeat ꝙ derogatur regulæ si petatur de
qua in is proximis conclusionibus cum hac modificatio-
ne ꝙ literæ expediantur ante terminũ ad articulandum &
nisi ita fiat interea beneficium non sit litigiosum nec locus
regulæ existat de surrogandis collitigan. cum talis modifi
catio conueniat rationi ipsius regulæ in cuius interpreta-
tione sæpius fuit tentũ prout etiam in una Geben. benefi-
ciorum quam proposui de mense Martii. 1520. in tertia in
2 stantia dixerũt domini ꝙ bona † erat iurisditio si de men-
se Decembris erat seruatus terminus ad arti. in literis pro
ductis post ipsum terminum erat manus rescribẽdarii de.

ꝙ significat Decẽbris sicut ian. Ianuarii & sic de aliis men sibus nam licet istud non concludat necessario expeditio nem in eo mense ex quo est initium expeditionis & prius
3 q̃ sit plumbata bulla † non habetur pro expedita quia nõ probat hoc esse in.l.neq; natales.C.de prob.c.in præsen. eo.ti.bene autem si habeat plumbum in quo solet dici ex pedita ex quo cum plumbo dicitur bullata bulla & expe
4 dita ut in.c.licet de cri. fal. & priuilegium adimit † pote statem ordinario statim ꝙ est bullatum secundum doct.
5 in.c.i.§.ex parte de cõces.præben.in.vi. nihilominus † ex quo iam habemus initium in tempore benignũ est etiam præsumen.finem in tempore sicut alias ad fugien. delictũ dicit Bart.in.l.non solum.§.sed ut probari.ff. de ope.no. nunti. & fuit consideratum in proxima decisione & quia regula habet ꝙ desiderat.s. expeditionẽ sine fraude & ut processus magis in dubio ualeat & non pereat.l. quoties .ff.de re.dub.cum uulga.& quia non caret primordio ue ritatis propter principium debito tempore ergo non om nino falsum.l.cum filius.§.hæres delega.ii.& utpluurimũ post appositionem manus rescribendarii expediuntur li tere infra breues dies & ad id iura aduertunt.l. nam ad
6 ea.ff.de legi. & quãuis concurrant obseruatio † term. ad ar.& appositio manus rescribendarii eodem mẽse nec de prioritate appareat ex eo ꝙ rescribendarius non appo nit diem sed mensem tantũ & obseruatio habeat utrunq;. Voluerunt domini ꝙ expeditio etiam præsumatur ante obseruationem cum sit debilis regula & benignissime in terpretanda postquam saltem tempore obseruationis ter mini iam cum aliquo dispendio cepta erat expeditio ad hoc quod Cy.& Bal.dicunt in.l.de rebus.C.de dona.an te nupti.certiorem esse & anteriorem probationem præ
7 sumptiue quæ horam habet quam illam † quæ diem sine hora & sic de ea uidetur quæ mensem & diem respectu eius quæ solum mensem continet.

Quintæ decis.Summarium.

Commissio cum præfixione termini prout de iure in casu dicte regulæ ꝙ subrogatus in ius actoris teneatur docere de expeditione literaꝝ actoris pro iustificatione litis constito ꝙ reus ꝓduxerit supplicationem impetrationis actoris & facta diligentia in loco solito de nõ expeditione docuerit est iusta ita ꝙ præfixo termino cogitur surrogatus de expeditione docere uel ꝙ alium titulum actor q̃ apostolicũ haberet ostendere ad fugiendam regulam alias subcumbet prouiso ab ordinario uel sic ꝓbatio possibili negatiue coartate loco & tempore est sufficiens uel saltem transfert onus proban. in aduersarium.

Epithome.

1 Lite pendente super beneficio ordinarius de eodem quoquomodo prouidere non potest.

2 Lis introducta literis super gratia non expeditis est nulla propter regulam.

3 Probandi onus cui incumbat literas fuisse ante cõmissionem causæ expeditas.

4 Expeditio literarum in dubio præsumitur ꝙ sit tempore debito facta.

5 Negatiua qualiter probari possit.

6 Bulle quæ non registrantur sunt suspecte.

7 Probare tenetur allegans pluralitatem factoꝝ & personarum eiusdem nominis ac multiplicationem tituloꝝ.

8 Probatio fame & cõis reputationis releuat ab onere probandi negatiuam illũ qui alias illa probare tenebatur.

Quinta decisio.

AGebat Franc. pius coram domino B. de petra sancta. 1519. cõtra Io. sapien. super parrochiali sancti Simphoriani Lugdunen. & qa Io. obiit post introductam litem & ordinarius prouiderat cuidam Hieronymo habita subrogatione p Fran. & mota lite contra Hie

ronymum p Antoniũ q habuerat excessione Fran.in ma-
nibus Pape, canonizata fuit ꝓuisio Antonii ex eo ꝙ stan
1 te†lite ordinarius nequiuerat ꝓuidere.c.si hii cõtra quos
ut lit.pend.in.vi.& cle.i.eo.ti.in secũda instan.coram Do.
Hier.de spina Hier.dedit de ista regula quasi nõ docto p
2 Anto.ꝙ Fran.expediuisset literas nulla†fuit lis & ordina-
rius cõferre potuit & ut concluderet ꝙ Fran.uigore apo
stolici titu.causam cõmitti obtinuisset produxit supplica-
tionẽ impetrationis apostolice certo modo facte a Fran.
uel sumptum ex regestro supplicationũ & impetrauit cõ
missionẽ ꝙ præfigeretur terminus arbitrio uel prout de
iure Anto.ad probandũ de expeditione literaꝝ p Fran.
ex quo Hiero.producta supplicatione fecerat omnem di
ligẽtiam in regestro literarum ubi de more oẽs litere sub
3 plumbo solent & debent regestrari.Et cõclusi.†cum do-
minis qđ esset locus præfixioni termini eo fundamento
qa quãdo sumus in casu in quo requiritur scriptura nõ
procedit regula Inn.in.c.sup hiis de accu.& Bar.Pau.de
ca.& alioꝝ in.l.in illa.ff.de uerb.obli. scilicet qđ negans
teneatur probare quoniã potius fallit & onus probandi
transfertur in aduersarium secundũ eundem Inn.in.d.c.
ult.col.quem sequitur Abb.in.c.bone el.i.de elec.et in.c.
sicut pe.col.de re iu.sed regula requirit literas expeditas
esse ut patet, ergo nõ ob.ꝙ qdam ex dominis dicebãt ro
tam tenuisse ꝙ impugnans iurisditionẽ prætextu huius re
gule cũ obiiciat tenetur ꝓbare nõ expeditionem tẽpore
cõmissionis maxime qa in materia obiectiua debet ꝓba-
re & qdem cõcludentissime.l.nõ ad hoc.C.unde cog.&
Egi.deci.612.& Rota.iii.in anti.de ꝓba.quæ uult ꝙ dicẽ
ti aliquem non legitime institutũ incumbit onus ꝓbandi
quia respondi Rotã hoc tenuisse quando litere sunt pro
ducte apud acta cum tunc cõstet de expeditione & expe-
4 ditio†in dubio præsumatur in tempore p ea quæ Bar.tra
dit in.l.non solũ.§.sed ut proban.ff.de no.ope.nunc.& la
tius est expressum in proximis conclusionibus nõ autem
tenuit quando litere non reperiuntur producte nec expe-

dite quo casu impossibile esset probare non dixerim expeditas nõ esse sed ꝙ magis uno tempore q̃ alio ex quo nullibi de expeditione cõstat & istud noto pro intelligentia regulæ.ad decisionem Rotæ responsum est quòd hic requiritur scriptura & erat casus ꝙ in literis surrogationis Anto. ex cessione Franci. dicebatur quòd cedebat literis non confectis quamuis posset referri ad literas surrogationis Franc. non de necessitate ad literas primæ impetrationis certo modo & ista præfixio iustificat quoniam si Anto.non probauit esse expeditas quod est ei facile in curia & Hieron. impossibile nisi per inquisitionem quam facit in regestro literarum & in cancellaria & camera usq; ad plumbum & sic omnia possibilia fecit colligitur uerũ esse quòd non sint expedite cum de non entibus & non
5 apparen.idem sit iudicium & quod † per talem possibilem diligentiam uideatur probata huiusmodi negatiua prout in simili tradit Bald.in.l.ii.C. de erro. aduocata. & probatione non sententie quãdo non reperiretur in libro in quo solent describi omnes sententiæ & in.l.titie textores.ff.de lega.i.& Fely.in.c.sicut de re iudi.de non tit.seu probatione defectus tituli quando ostenderetur collationem literarum in loco in quo semp registrantur collationes & constaret illam quæ asseritur non esse ibi regestratam de aliis modis probãdi negatiuam uideatur Paul.de cast.in.d.l.in illa & Ia.in.l.fi.§.licentia.C.de iur. delib.ad Rotam de rescrip.in no.xiiii.ꝙ fundans se in non promotione teneatur eam probare responsum est quòd hoc casu requiritur scriptura.item quòd per diligẽtiam supradictam est probata non expeditio uel saltem ex tali præsumpta probatione transfertur onus probandi in aduersarium ut in.c.unico ut eccle.benefi. cum ibi not. nec refra
6 gatur quòd contingens est & possibile † quòd quædam bulle non registrantur quia tales dici possunt suspecte.Itẽ lex istud non considerat sed quòd cõmuniter & frequentius fit uel fieri debet.l.nam ad ea de leg.l.suis quoque.§. puto generaliter.ff.de hæredi.instit.& per productionem

supplicationis impetrationis certo modo respondetur & tollitur ꝙ Fran.potuisset habere titulũ ab ordinario aliũ ꝗ apostolicum qui non subiicitur regulæ quæ disponit re spectu prouisionum apostolicarum duntaxat sic commu niter intelligitur sine extensione ad.§.hæc uerba.l.iii.ff.de
7 neg.gest.quia † multiplicatio titulorum non præsumitur nec pluralitas factorum inquit Bal.in.l.qui iurasse.§.si pa ter.ff.de iureiur.idem de pluralitate personarum eiusdem nominis nisi probetur secundum eundem Bal.in consi.in cipien.eum apparet quem refert Fely.in.c.cum Joan.iiii. col.de fide instru.aut prout est dictũ saltim onus proban. de ti.ordinario propter talem præsumptionem tranſit in aduersarium sicut dicit Rotæ decisi.xv.alias ulti.in no.de
8 proba.quod fama † & cõmunis reputatio releuat a pro batione negatiue eum qui illam alias probare teneretur & sic transfundit in alium probandi onus.

Sextæ decis.Summarium.

Regula de triennali non habet locum pro eo uel in eo qui obtinuit committi causam licet nõ processerit nisi ad decretum citationis duntaxat & tam facti ꝗ iuris molestia interrumpit eam licet effectus molestie facti nõ duret nisi durante facto iuris aũt seu iudicialis sic donec lis sit finita.

Epithome.

1 Regula de triennali non defendit illud qui causam com mitti & citationem etiam duntaxat decerni obtinuit.
2 Attentata per actorem post commissionem & decretum citationis licet non execute ueniunt reuocanda per uiã attentati.
3 Lis dicitur pendere per solam commissionem & decretũ citationis quo ad eũ qui impetrauit & decerni obtinuit.
4 Litem per contestationem incipere si dicatur non proce dit in actore.

5 Lis secundum Rotam non finitur nisi per sententiam.
6 Regula de triennali an nõ procedat nisi cum bona fide.
7 Præscriptio inducta per regulam de triennali per molestiam iuris uel facti interrumpitur.
8 Molestia facti seu extraiudicialis durat durãte facto & eo cessante præscriptio de nouo initium capit.
9 Sequestrum utrũ decerni debeat cõtra illum qui triennio possederat & causam cõmitti obtinuerat & nu. 13
10 Regula de triennali extracta uidetur ex concilio Cõstantiense & approbata in concilio Basiliense.
11 Clausula adiecta in lege interpretata uidetur repetita in lege interpretante.
12 Statuta passiuam etiam interpretationem recipiunt.
14 Lis ad hoc ut quo ad reum pẽdere dicatur necesse est ꝙ fuerit citatus.
15 Decisio tertia de cau. possess. & propr. in an. non est in obseruantia.
16 Litis pendentiam non reperitur iure tantum per solam commissionem fore introductam licet aliquem effectum pariat.

Sexta decisio.

Voluerunt domini in una Parmen. Archipresbyteratus coram domino H. de spinosa. 1519. de mense Martii ꝙ regula † de triennali possessore nõ molestando non defenderet in possessiõe Iacobum cola. ex eo ꝙ impetrauerat cõmissionem sup dicto archipresbyteratu contra Bonifaciũ de Aldigeriis, & quosdam alios expressis nominibus & obtinuerat decerni citationem nõ procedendo ulterius ad executionẽ citationis & hoc erat anteq̃ possidere cepisset pacifice uel post incohatam triẽnalem pacificam, nondum tamen finitam, fundamentum
2 fuit in his quæ uoluit Rota deci. vi. ut lit. pend. † in no. ꝙ in huiusmodi terminis si actor attentetur talia attentata ueniunt reuocanda ergo lis erat sine qua attentata non cade

rent.Et ad.c.forus de uerb.signi.ꝙ in omni negocio seu iudicio inspiciuntur tres persone iudex actor & reus fuit responsum ꝙ reperiuntur qa Iacobus habet pro reis eos contra quos obtinuit causam committi & citationem de-
3 cerni aut † saltem quo ad eum est lis & ipse de ea est cer-
tus ꝙ sufficit ad impediendum initiū & interrumpendum
4 præscriptionem.Et ad illud † ꝙ lis incipit ꝑ cōtestationē litis non antea ut in auc.de legi.§.omnē uer.si uero col. viii.& no.in.c.relatum de offi.deleg.fuit responsum ꝙ re spectu actoris non procedit ut in.d.deci.Item ꝙ si hodie ueniret ad causam unus ex nominatis in cōmissione sine dubio quo ad actorem & reum lis uera esset, unde commissio & alia semper durant donec aliquo iuris fine ter-
5 minentur sicut litis pend. † non finitur nisi per sententiam secundū Rot.ut lit.pend.x.in no.& ꝑ alios modos quos Mil.ponit in uerbo lis finitur in repertorio. Tertio dicas esto ꝙ lis dici non posset mota nisi postq̄ fuerit contestata,nihilominus dicitur cepta & pendens ex quo pars scit causam cōmissam ad no.per Host.& Io.an.in.c. olim de accusa.sup uerbo inceptam ita declarat Mil.in uerbo lis etiam ante litem contestatam, & in proposito satis est ꝙ pendeat,& pendentia duret q̄ Iacobus in facto proprio ignorare non potest.l.fi.ff.pro suo &.c.ab excōicato de rescrip.& quoniam Iacobus in hac inchoatione litis cau
6 sat sibi malam fidem tenendo ꝙ regula † non ꝓcedat nisi cum bona fide in.c.fi.de præscrip.& ibi Abb.in.c.illud.ii. col.eo.ti.& quia requirit titulum coloratum licet aliq de super dubitauerint ex eo ꝙ duos tātum casus excipit igitur firmatur extra illos.l.nam ꝙ liquide.§.fi.ff.de pe.lega.de quo in aliis decisionibus seq. Idem Iacobus hoc stante nequiuisset incipere uel adimplere triennalē acce-
7 dit ꝙ si non esset ista molestia † iuris sed facti interrūpisset præscriptionem quia nō diceretur pacifice possedisse iuxta decisio.iii.de præb.In no.in additione licet non im-
8 pediret de nouo incohari ex eo ꝙ † molestia facti seu extraiudicialis durat durante facto & cessat statim eo ces-

cante ut denuo præscriptio initium capiat cuius contrarium est in iudiciali quæ durat donec lis finiatur & ita Rota distinguit & licet terminos regulæ quòd no.in practica ulterius dicebatur qnòd Iacobus sibi ipsi litem mouerat, & ex confesſione sua principi facta in commisſione causæ deducta quòd molestabatur super beneficio quæ probat.l.cum precium.C.de libe.cau. quã molestiam deduxerat in litem & iudicium ego est sibi imputandum.In se
9 cunda instantia † coram me dubitatum fuit utrũ deberet concedi sequestrum ut in cle.unica de sequestra.possef.& fruct.uel negari, ex quo Iacobus excipiebat quod trienio possederat aduocatus Iacobi ostendit mihi regulam de triennali ab origine & ad saturitatem editam in conci
10 lio † constantien.quæ fuit approbata in cõcilio Basilien. ut habetur in octauo decreto illius concilii incipien. quicunque non uiolentus ubi cauetur quòd lis pendeat si ad executionem citationis processum fuerit & omnes termini seruati quòd gl.ibi quo ad terminos declarat quomodo procedat. Constantien.autem concilium aut eius decreta fuere per Martinum.v.approbata ut dicitur constare ex gestis ipsius, unde occurrit tunc mihi quòd si consideramus regulam modernam de triennali habuisse ortũ a constitutione prædicta cõstantien.ut inquit Fely.in.c.sicut de re iudic.xvii.col.nu.xxxi. debeat intelligi secundũ eam tanquam fontem & matricem ad quam est recurrendum.l.sempronius proculo de lega.ii.&.l.si librarius.de regu.iur.ff.cum ibi not.sicut ad conditorem cuius est interpretari.l.ex facto.ff.de uulga.& pupil.l.fi.C.de legi.& c.cum uenissent de iudi.præcipue quando constitutiones expresse non sunt contrarie sed una magis declaratur & suppletur per aliam & declaratio aut suppletio est consona iuri prout in casu de quo agitur si uero dixerimus ꝙ moderna regula uenerit ad interpretationem antiꝗ omnino intelligi debet in casibus quibus interpretationi locus est ut in auct.de fili.ante dota.instru.na.col.iii. & clau
11 sula adiecta † in lege interpretata uidetur repetita in lege

interpretante.l.nihil.ff.de coniungen.cum emanc.libe. & ibi Bar.& in.l.de quibus in secunda.q.principali.x. col.ff. de legi.si ad correctionem etiam lex noua corrigens recipit extensionem a consequentia antique legis ut in.c. miramur de ser. non ordi.& ibi not. Butr. quod contractus translatus ad qualitatem certi gradus recepit extẽsionem omnium iurium de gradu loquentium & in.c.a multis de eta.& quali.ubi colligit quòd habilitatus ad gradum & assumens qualitatem gradus censetur habilitatus ad om-
12 nia ad gradus qualitatem consecutiua, & statuta † recipiunt interpretationem extensiuam passiue.l.i.§.lex falcidia.ff.ad legem falcid.& per Bart.in.l.omnes populi.iiii. quæstio.vi.quæstionis principalis de iusti.& iure. Et si supponimus regulam in Constantien. concilio editam fuisse correctam, liceret ad minus arguere ex.l. correcta ut not. glo.in.l.i.ff.de coniungen.cum eman.libe.& facit.c.nouit iuxta glo.in uerbo quicunq; de iudi. & quòd genus in.c. frequens de restitu.spoli.in.vi. & Alex.in.l.i.C.qui admitti ad bo.poss.ii.col. & late Fely. in.c.i.uersic.fallit.ii.in.v. col.de const.nec si esset damnatum concilium essent damnata opera sacris canonibus conformia & ratione fulcita ut in.c. damnamus de sum. trini. & fi.cath. non quod ut ait ibi Abb.in fine habeant auctoritatem ex auctore damnato sed possunt recipi & defendi sicut recipiuntur & defenduntur alia bona cum ueritas nõ mutetur licet auctor reprobatus in aliqua parte fuerit eam secutus & auctores gentilium legi possunt non quia illi talia dixerint sed quia bonum est inquit Goffr.in summ.de tempo. ordi.vi.col. & de libris cronicarum & aliis ac eorum fide per Bart. in .l.i.ff.si cer. peta.sed ad omnia hæc quæ breuiter quærendo quid super sequestro explicui fuit respõsum quòd Papa non admiserat illam Constantien. constitutionem nisi quatenus ediderat in moderna regula, & quòd reliqua recesserunt ab aula nec fuerunt admissa in curia & sic decre-
13 ui † sequestrum. Successiue dum ponerem causam super confirmationem uel reuocationem pro parte Iacobi ite-

rum allegata fuere primo ꝙ regula est fauorabilis edita principaliter fauore possessoris quod debet attendi.l.qa exceptionem cum glo.in princi.ff.de cōd.inde.ideo am plianda ad eius commodum & restringenda ad eius in commodum.c.de odia de regu.iur.in.vi.ut ex quo a ne mine est molestatus tueatur enim regula sed dictum est ꝙ seipsum molestauit & passus est ab aliis molestari,secū do ꝙ in casu cle.ad compescen.triennalis possessor paci ficus non patitur sequestrum & tamen Card.ibi in.xii.q. post Pau.& Gense.inquit litem dici iuxta formam cle.ii. ut lite pend.igitur requiritur ꝙ sit processum ad execu tionem citationis, aduerte Car. dicit hoc scilicet motam litem etiam si non sit contestata ar.c.olim de accusa.& ꝙ ibi no.Host.& pro hoc etiam adducit not.in cle.cum lite ut lit.pend. Vnde non negat qn respectu actoris & in sui
14 præiudicium etiam lis dicatur quanuis † respectu rei sit ne cesse ꝙ est reus fuerit citatus ut in.d.cle. & eius terminis. Tertio ꝙ regula induxit præscriptionem triennalē absq; eo ꝙ exprimat casum istum adeo ꝙ tanquam omissus debeat intelligi secundum antiquam regulam uel haberi pro omisso.l.commodissime.ff.de libe. & posth.ad hoc facit quod scribit Fely.in.c.illud de præscrip.uer.& quia supra feci mentionem de.l.diffamari.vii.col. quod quan do esset facta litis contestatio non propterea diceretur in terrupta præscriptio quasi cōmissio isto casu super iacta tionibus & molestationibus sit in eisdem terminis.d.l.dif famari.C.de inge.manu.ad hoc respondebant domini ꝙ una lex declarat & supplet aliam.l.sed & posteriores cū duabus.ll. præce.ff.de legib. & regula interpretatur in omni eius uerbo a iure communi ut quis dicatur pacifi cus possessor & sic de aliis & quod dictum Fely. non facit ad casum & quando aliquo modo faceret nihil fir mat cum potius relinquit cogitando item ꝙ sufficit mo
15 lestia facti ad interrumpendum. Quarto adducta fuit † de cisi. iii.de cau.poss.& propr.in anti.de cuius materia per Inno.in.c.constitus de appella.sed non est in obseruan.

& in

& in alia decisione ostendo nõ posse stare, quę incipit Ro
6 ta in antiquis tertia. Quinto † ꝙ non reperitur iure cau-
tum per solam commissionem fore litem inductam seu
eius pendentiã nisi solum ad effectum reddendi rescriptũ
postea impetratum subrepticitum tacito de commissione
iuxta not.in.c.causamq; de testi. prout est regulare in.c.i.
de lit.contest.& in.l.amplius non petitum esse.ff.rem rat.
habe.nõ ad interrumpendam pręscriptionem triennalem
nec ad effectum faciendi quem desinere possidere pacifi-
ce. Fuit respõsum ꝙ immo ad effectum litis quo ad acto-
rem & attentatorem ut supra & consequẽter non pacifice
possessionis quam regula requirit. Sexto ꝙ decisio.vi.ut
lite pend. in no.habebat locum in attentatis tantum & ꝙ
contra ueram rationem etiam ita uoluit de quibus ratio-
nibus per Bisignet decis.ii.de appell. sed ex primo addu-
ctis dixerunt domini iustificatam illam decisionem & istã
ultimo dicebat Iaco.ꝙ tunc extrema coniunguntur quan
do reus agit ad effectum reuocãdi attentata & non antea
nihilominus fuit responsum satis esse ꝙ possit coniungi
& ꝙ interea cepta est lis quo ad actorem, Militãt alia pro
decisione ponderanda ex quibus & ex eo etiam ꝙ in gra
tia si neutri per ipsum Iac. obtenta dicebatur ꝙ lis pende
bat uoluerunt domini ꝙ confirmarem sententiam domi-
ni Vgonis & ita confirmaui.

Septimæ decis. Summarium.

Eadem regula locũ habet in prouiso ab ordinario de
principali dignitate in collegiata seu prima post pontifica
lem in cathed.non ob.cõcordatis cum ratione Germanie
in qbus talia beneficia præseruantur sedi apostolicę cũ de
creto irri. Itẽ non ob.regula cãcel.tertia etiam reseruante.

Epithome.

1 Regula de triennali an defendat in dignitate maiori post

pontificalem aut principali in collegiata possessorem cum titulo ordinarii & nu.4.

2 Regula defendit illum qui habet titulum coloratum.

3 Titulus coloratus nõ dicitur habere ille qui fuit prouisus a non habente potestatem conferendi.

5 Sententia lata contra regulas cancellarie seu extrauagan. non est ipso iure nulla quia a iudicibus non considerantur nisi producantur in actis.

6 Iudicare iudex non potest iuxta continentiam regulæ aut extrauagan. nisi post productionem.

7 Titulus coloratus respectu regulæ ille habere dicitur quãdo potestas est in conferente naturaliter licet sit ex accidenti impeditus.

8 Regula de triennali non dat titulum.

9 Obiectus reus & possessor etiam si de eius non iure constet dare potest ac effectum absolutionis nõ autem ad iudicationis obtinendæ.

10 Regula de triennali contra superiorem locũ non habet.

Septima decisio.

PRæponebatur dubium in una monasterien. bonorum coram.d.Hug.de spina.1519. de mense Octobris an is qui triennio pacifice possiderat præposituram quæ erat prima dignitas post põtificalem in cathedrali & aliam quæ erat principalis in collegiata defende-
1 retur exceptione † regulæ de triennali cum titulo ordinarii & dicebatur ꝙ non per quatuor ex dominis primo qa obstat regula cancella.tertia reseruans dispositioni apostolicæ huiusmodi beneficia ideo habens ab alio q̃ a Papa dicitur habere ab eo qui non habet potestatem conferendi secundo quia in concordatis inter sedem apostolicam & nationem Germanicam expresse inhibetur ordinariis ne de talibus disponant cum decreto irritanti ergo inficitur titulus & possesio.c.si eo tempore de electi. in.vi.sicut in terminis.c.ii.de præbend.eo.lib. & est penitus di

2 scoloratus titulus cum possesione & tamen regula † sem
per est interpretata dummodo excipiens habeat titulum
coloratum nam iuxta primum fundamētum non dicitur
3 coloratus † prouisus a non habente conferen. potestatem
secundum regulam quam tradit Abb.in.c.cum nostris ul
ti.col.de conces.præbend.& Lap.alleg.xvi.quòd colora
ta possesio dicatur quando fuit potestas in conferente &
cal.consi.xiii.de uebo.significa.quòd habens beneficium
reseruatum Papæ ex institutione inferioris intrusus uide-
tur quando autem titulus & possesio colorata uel non
uideatur late tradidit Lap.alleg.ciii.& But.in.c.literas de
conces.præben.Domi.in.c.propter.xix.dist.in fi.& Fely.
in.c.nostra de rescript.in.ii.&.xxxvi. corro.Item in simili
etiam decretum.c.si hii contra quos ut lite penden. in.vi.
discoloratur usque adeo ꝙ possessor beneficii litigiosi de
bet amoueri & perinde tractari ac si esset reseruatū & pos
sesio ei tradita per ordinarium nullo iuris adminiculo iu
uatur ita Rota deci.iii.de restit.spol.in no.in additione &
intrusus contra.d.c.non potest petere restitui Bisignet eo.
tit.iiii.deci.& in decreto regulæ Leonis.x.reseruantis be-
nefi. in sex mensibus idem quòd non sit locus interdicto
recuperandæ tenuit Rota ut in alia decisione quam adno
taui uideas fundamenta ad propositum incipit prouisus
4 ab ordinario sub titulo de restitut.spolia.Præterea † con-
cordata habent uim legis ergo notoria in Germania tali-
ter quòd decretum in eis debet habere eandem uirtutem
quam habet decretum in corpore iuris.cæterum tempo-
ralitas tertiæ regulæ quæ moritur cum quolibet pontifi-
ce transiisse dicitur in perpetuitatem propter ipsa concor
data & consequenter iudicandum ut de re perpetua qui-
bus non obst. alii tenuere contrarium eo potissimo fun-
damento quia regula tantum concipit duos casus.s. ca-
sum.d.c.ii.de præben.in.vi.& simoniacum ingressum igi
tur stat firma in omnibus aliis non exceptuatis.l.nunquid
liquidæ.§. fi.ff. de pe. lega. & in auct.de non alie.aut per
mu.§.ut autem col. prima. Item quia contenta est regula

siquis habeat ab ordina. collatore pro colore & bona fi- de quanuis ad tempus uel ex accidenti impedito nã si nõ esset impeditus prouisus a tali non indigeret regula ad hoc Rota decisi. xiiii. de cau. poss. & proprie. in antiq. di- cẽs illum intrusum qui absque titulo eius qui dare potest licet de ualiditate tenentis tit. dubitetur pro quo etiã glo. super dicta regula, & decisio incipien. fuit etiam conclu- sum. Et per hoc est responsum ad. d. regulam tertiam tum quia temporalis tum quia sine decreto, tum quia etiam si haberet decretum nõ esset notorium in corpore iuris aut saltem non applicabile ad terminos regulæ propter pri- mum fundamentum huius partis, idem in decreto con- cordatorum maxime quia est in potestate Papæ reuoca- re concordata aut illis derogare quoniam maior & ea- dem potestas remansit apud eum. c. dudum de præbend. in. vi. licet ad id possit responderi quòd immo magis te- neatur ad obseruan. quando in uim contractus & præci- pue ob publicam utili. ad materiam. c. i. de probat. cũ no. ibi per Io. an. & Abb. post alios pur. in beneficialibus istis in qbus Papa est plene dominus & potest adequare qua- drata rotundis ut in cle. i. ut lite pendem. & per Doct. in. c. quæ in ecclesiarum de constitu. & facit lex in. c. proposuit de concess. præben. in concordatis Leodien. quæ sunt fa- uorabilia quàm concordata germanie & fortiora uoluit Rota prout in alia decisione meo tempore quòd potuit derogare alicui cle. seu principale concessioni eorun- dem quasi aliud sit in aliis rebus in quibus contrahit cum subditis quæ non sunt ita libera quoad omnem dispositio nem quã in beneficiis sed expediret legere tenorem con- cordatorum ad fugien. d. c. i. cum materia, facit etiam de- cisio. iii. de restitu. spo. in no. ubi in recuperanda possessio ne deciditur obstare solum decretum generale in corpo- re iuris. d. c. ii. de præben. in. vi. & speciale ad certum cor- pus beneficii quale nõ est istud. An autem constitutio exe crabilis Io. xxii. impediat restitu. decisi. xv. de restitu. spo- liat. in antiq. dicit ꝙ sic sed additio ulti. super. d. decisi. iii.

sentit in ultima oppositione contra, meo tempore nō me mini decisum & cum consulerem dominos desuper inue ni eos dubitantes sed redeundo ad materiam si regula uo luisset ut ei obstaret decretum extra ius dixisset quem ad modum dicit de decreto in corpore iuris argu.l.unice.§. sint autem a deficientis.C.de cadu.tollen.&.c.ad audien
5 tiam de deci.præterea † extrauagan.regulæ & concorda ta nisi producantur in actis non considerantur a iudicibus & sententia contra regulas non est ipso iure nulla dicit Fe ly.post alios in.c.i.viii.col.de re iudic. quoniam non sunt constitutiones generales idem de sententia contra extra uagan.de quibus in.c.pastoralis de fide instru.super quo Abb.in prohe.decretal.Rex pacificus ult.col. & in.d.c.i. & Bar.in.l.cum prolatis.ff.de re iudi.& de stilo Rotæ est ut inquit Fely.ubi supra ut producatur regula alias pro
6 nunciantur contra eam nec iuxta eius continentia † iudi cari potest nisi post productionem si hoc est in extraua gan.perpetuis idem uel multomagis inconcordatis non habentibus ita uim legis generalis nec perpetuis & si ali ter interpreteremur uix regula tueretur aliquem in Ger mania ubi sunt multe species reseruationum cum decre tis rursus pp regulam tertiam reseruantem similia benefi cia Papa præseruauit ea sedi apostolicæ & cum regula ip sa non excludat ipsam excesssionem istius nec præserua tio ad imitationem inducta debet excludere ut sapiat ean dem naturam ar.l.eum qui.§.qui iniuriarum.ff.siquis cau ti &.c.ecclesia sanctæ Mariæ ut lite pendē.sed ad hoc pri mi domini respondebant uidendum esse uerba concor datorum an simpliciter prohibeatur ordinariis uel habito respectu ad dictam regulam tertiam.item esto quòd habe retur respectus ad regulam posset id operari generalitas aut perpetuitas in concordatis quæ nō sunt in regula uel decretum quando alia non obstarent unde in hoc ultimo non facerent fundamentum licet aliqui ex dominis ipsam multum ponderauerint ad illud de titulo non colorato
7 quòd regula † procedit ut sit color quando potestas est

in conferēte naturaliter quantuncunq; ex acciden. uel ob regulam seu alias fuerit impeditus dummodo non sit in-ducta priuatio ipso facto a iure uel ab homine prout idē Abb. declarat in.d.c.cum nostris & alii in locis allegatis & dato ꝙ esset inducta satis est ꝙ de ea regula non cura-uit excipiēs solum duos casus iam dictos item decretum expectatiuarum non impedit restitutionem minus obstat regulæ nostræ quia non est de certo, uel super certo sed an aliqua ratio concludatur discurro in allegata de-cisione prouisus ab ordinario & ad casum de quo agitur est menti tenenda hæc intelligentia ꝙ posito sine præiudi cio ꝙ non esset coloratus titu. secundum regulas traditas per doctores fuit dictum omnem titulum habitum ab or dinario naturali colorare in terminis regulæ nisi sit disco-lor in altero uel utroq; ex casibus exceptis & in alia mate ria procedet doctr. doct. & ad illud negaretur restitutio in terminis quibus loquuntur doctores considera. ꝙ tunc iu ra merito non assistunt quia sumus in actore qui sine cano nica institutione aut saltē colorata audiri non debet ut in c.i.de eo qui mittit in posse.causa rei.seruun.in.vi.& com munis opinio Inn.in.c.in literis de resti. spo.at hic sumus in excipiente & reo se defendente in sola possessione
8 cum regula † nullum det titulum ut semper fuit intellecta dicit Fely.in.c.sicut de re iudi.xvii.col.& magis fauent iu ra reis q̄ actoribus.l.fauorabiles.ff.de reg.iu.&.c.cum sint partium eo.ti.in.vi.ad quos optime facit decisio.iiii.de re iudi.in no.uolens ꝙ reus & possessor licet de eius non iu
9 re † constet potest dare obiectus contra personam & gra-tiā ad effectum absolutionis nō adiudicationis quia aliud est certare de recuperando aliud de retinendo & non ad-mittendo ut ibi nimirum si solum uoluit excludere duos casus ex quo in aliis in superiori potestate est amouere quemcunq; possessorem triennalem si non iustificet titulū
10 cum non habeat locum regula † contra superiorem sed contra partem duntaxat quia potest superior probare in-trusionem ut ait Fely.in.d.c.& col. Item onus & facultas

est ordinariorum quærere de titulis canonicis inferiorum c.ordinarii de offi.ordi.in.vi.& quod fuit locus exceptioni & tuitioni secundum regulam iudicauit.d.Hugo.

Octauæ decis. Summarium.

Eadem regula de triennali locum habet ne dum in habente uerum sed etiam præsumptum titulum uel sic regula de triennali est contenta in titulo præsumpto.

Epithome.

1 Possessor decennalis iuuatur regula de triennali quia de iure præsumitur habere titulum.
2 Probandi onus defectum tituli in possessore decennali ordinarius in se suscipere potest,& quomodo hoc probari possit.
3 Titulus præsumptus admittitur a iure tam in possessorio q̃ petitorio.
4 Titulum præsumptum habens an iuuetur regula de triennali.

Octaua decisio.

QVanuis regula de triennali tueatur eum in possessione qui absq̧ simoniaco ingressu ex apostolica uel ordinaria collatione aut electione & electionis huiusmodi confirmatione seu præsentatione & institutione illorum ad quos pertinet per trienniũ pacifice possederit & sic illum qui habet titulũ,uerum nihilominus uoluerunt domini in una causa Bononien. de mense Martii 1519.coram.d.P. de Capisuchis inter Emilium de blan-
1 chis & quen.alium ꝙ etiam locum haberet † in eo qui decennio possederat & nullum titulum producebat ex eo ꝙ ius præsumit tĩ. ex sola possesione antiquata nam si quis ut rector beneficiũ tanto tempore posidet in eo ius

habet & præsumitur titu. dicunt Inno. & Host. in.c.illud de præsumpt.& in.c.licet Hely. de simo. & Domi.consi. lxxxvii.apparet.iii. col.ratio quia cum Episcopi uisitãdo inquirant de titulis.c.ordinarii de offi. ordi.in.vi. non est præsumendum quòd ipsimet subditi quoad curata permi sissent tali cursu temporis retineri ecclesia absq; canonico titulo prout abunde Fely.de his in d.c.illud.iii.col. &.c. sicut de re iud.xxvi.col.cum se.colligens ad propositum auctoritates doctorum utriusque iuris facit etiam q Lap. alleg.lxxxix.& Anch.consi.cxvi.alias.cxvii. Verum est q prælatus licet ex quo tolerauit diu in possessione subdi-tum non possit eum compellere ad ostendendum titulũ
2 beneficii tamen potest † in se suscipere onus probandi de fectum ti. ut.c. dilecto & ibi Abb. de præbend. & in.d.c. licet Hely.& Domi.in.d.consilio.& in.d.c.ordinarii hoc autem probaretur secundum Fely.in.d.c.illud &.c.sicut si constaret collationem factam in loco in quo semper regi strarentur collationes & ostenderentur illam quæ asseri-tur non esse regestratam prout in simili tradit Bar.de pro batione non sententiæ in.l.ii.C.de erro.aduoca.& in.l.ti-tiæ textores.ff.de leg.i. quòd quandoq; negatiua potest probari ex inspectione scripture ut si nego alii esse lega-tum apparet ex uisione instrumenti ut ibi & in.l. fi.C.de reb.cre.& facit quòd probetur aliquem non esse allibra-tum in ciuitate si non reperitur in libro libre uel non soluis se collectam si non reperitur in libro soluentium ad illud quòd disputando dicebam regulam stricte interpretandã ad.l.iii.§.hæc uerba.ff.de neg. gest. & quòd non erat ex-tendenda ad præsumptum titulum ex quo loquebatur in uero per uerba expressa & in quibus casibus fuit respon-
3 sum quòd iura admiserant tit.præsumpt. † tam in petito. quàm in possessorio & si nõ admisissent nisi respectu pos sessorii cum possessio decennalis defendat possessorẽ be neficii excludendo alium & nõ det titulum posidenti ut dicit Fely.in.d.c.sicut.xvii. col. omnino idẽ esse debebat in terminis regulæ quæ etiam non dat titu. nec defendit a

proprietate ut in simili inquit Abb.in.c.contingit de do. & contuma.propter glo. singularem ibi & referendo sequitur Felyn.in.d.c.sicut secundo quod regula patiebatur interpretationem extensiuam passiue a iure ut in.l.i. .§.lex falcidia.ff.ad.l.falcidiam. & per Barto.in.l.omnes populi in sexta quæst.quartæ quæsti.principalis.xix.col. de iusti. & iure, sed occurrit quod cum allegatio Lapi. lxxxix. loquatur in successore ut non teneatur iustificare tit.auctoris uel quòd aduersario saltem incumbebat onus probandi quòd alium ti.non haberet stante quòd regula procedat etiam in ti.præsumpto uidetur quòd non sit differentia inter eum contra quem agitur ut ostendat quo ti. ipse possidet & successorem contra quem agitur ut ostendat tit. auctoris sui quoniam utroque casu tenebitur impugnās docere defectum tituli aut defendet possessorem titulum præsumptum nisi dicas quòd præsumptus titulus causatur ex diuturna & longa possessione & etiam in ea est quid imputetur tā parti quàm ordinario quòd non esset quoad superiorem in possessione triennii & infra decennium respectu ti.cum non procedat regula contra superiorem ut est dictum in proxima decisione uerum etiā ꝙ in casu isto non erat necesse disputare † an regula seruiat etiam cū titulo præsumpto ex quo sine ea titulus pręsumptus solus defendebat in possessione sed decisi. cum fundamentis seruit quādo essemus in ti. præsumpto alias q̄ ex cursu decēnalis possessionis & in ea de triēnali quando pinguius in aliquo prouisum esset per regulam q̄ per solam possessionem decennii ne uideatur facta disputatio uerbis contra.l.ii.in fi.C.com. de lega.&.c. commissa de elect. in.vi. obiiciebatur etiam ꝙ.d.M. de spinosa in una causa monasterien.seu alterius dioc.iudicauerat quòd nō sufficiebat præsentatio sine institutio nec electio sine confirmatione ex uerbis regulæ in eo ꝙ triennio possederat sed respondi ꝙ non sunt contraria iuditia ex quo possessor triennalis & non decennalis habet solam regulā quæ requirit ti.uerum uel præsumptum qui expremissis non

apparet uerus neq; præsumptus at in decennali si nõ con stat de uero adest præsumptus neq; ob.si diceretur alle gatio lapi.restricta est ad triennium prout in alia decisio ne posui incipien.lapi allegatio. Quia loquitur in succes sore respectu tituli sui prædecessoris non respectu tituli proprii & restrictio non facit materia.d.c.illud de præ sumptio fundatur in possessione decẽnii respectu proprii tituli restringatur ad minus tempus & sit cõtenta triẽnio.

Nonæ decis. Summarium.

Eadem regula de triennali non tuetur haben. tit. a Pa pa quando sumus in beneficio uacan. apud sedem apo stolicam & ut de sic uacan. non est prouisum.

Epithome.

1 Regula de triennali non habet locum in beneficiis uacan tibus apud sedem etiam collatis a Papa de tali uacatio ne mentione non habita nu.3.

2 Papa quomodocunq; prouidendo an dicatur colorare possessionem.

Nona decisio.

1 QVod non possit excipi de regula de triẽnali † per eum qui habet a Papa si beneficium apud sedem apostolicam uacauit & de aliter uacã. non est ex pressum fuit tentũ quasi ab omnibus in una cano. & præ ben. Veronen. coram domino Corrado manlio quia iste casus excluditur a regula nõ ob. quòd Papa dare & in eo casu & omni alio colorare potest ut in.c.ii. de præben. in vi. quia procederet nisi in regula casus esset exceptuatus a Papa, nam exceptio debet esse de regula & eius mate ria & firmat regulam in non exceptuatis.l.nam quòd li quide.§.si.de pe.lega.& not.in.l.i.ff.de reg.iur.& in auct.

de non alie. aut permutan.§. ut autem col.i. Dicit.n. text. siquis ex apostolica uel ordinaria collatione illorum ad quos pertinet possederit &c. molestari nequeat dummodo in beneficiis huiusmodi si dispositioni apostolicæ ex generali reseruatione in corpore iuris clausula reseruata fuerint se non intruserit ergo etiam habentes a Papa excluduntur in casu excepto quia nisi appareat de contraria mente disponentis non est a uerbis recedendum. l. non aliter. ff. de lega. iii. nec uerba regulæ sunt restringenda ad prouisiones facta ab aliis quàm a persona Papæ prout a legatis nuntiis & cæteris qui facere dicuntur & facerent auctoritate apostolica ut in. c. cum aliquibus de rescript. &. c. hii qui de præbend. in. vi. cum similibus ex quo uerba uel ordinaria intelliguntur etiam si per se ordinarius prouideat item exceptio est referenda ad utrunque caput regulæ ut determinetur a tota regula uel excipiat ad totam quia si ad alterum uoluisset Papæ excipere dixisset & declarasset. c. ad audientiam de deci. & . l. unica. §. sint autem ad deficientis. C. de caduc. tol. item in alia exceptione de simoniaco ingressu nullus dicet quòd habeat locum etiam in prouisione apostolica igitur idem in ista ut utraque exceptio ab eadem regula uniformem determinationem meruerit. l. nam hoc iure. §. ii. ff. de uulga. & pup. &. l. hæreditatem. C. de impub. & aliis & per prædicta tollitur quòd unus ex aduocatis dicebat quòd exceptio solum referretur ad ordinarias quia sit possibilis, & conueniens relatio non ad apostolicas ne uideatur dispu-
2 tari an Papa † quomodocùnque prouidendo possessionem dicatur colorare saltem, quoniam satis est ita legislatorem uolilsse ultra prædicta quòd forte potuit eam ratione statuisse quia quãdo uacat in curia non uoluit aliquem defendi sub prætextu regulæ nisi sciẽter & prudenter tanquam de tali prouideat quæ est principi peculiaris ut in d. c. ii. & ne decipiatur si id taceret impetrans aut quando motu proprio ipsi Papę nõ innotesceret & si reddi cõcludẽs ratio nõ posset nihilominus dispositio seruanda. l. nõ

omnium.ff. de legi. etiam si dura uideretur.l. prospexit
3 .ff.qui & a quibus aut ergo Papa † prouidet & non exprimit etiam si uacauit apud sedem & stet ista decisio cum exceptione ad regulam pro fundamenta prædicta aut prouidet ut de uacanti in curia etiam regula locum habeat nō exceptio ad regulam ex quo Papa sciens uacationem prouidet quo casu ridiculum uideretur dicere quòd colorem non daret etiam in casu regulæ & ista distinguendo domini inclinabant disputando quanuis causa ex alio capite decisa fuerit, ego uero prout occurrit tētabam quòd data ucritate huius decisionis sed ꝙ non sit locus regulæ quando de uacatione apud sedem in prouisione non dicitur idem sit si dicatur ex quo regula circa hoc non distinguit.l.i.§.generaliter.ff.delega. præstan. & uerba huic intelligen.conueniunt ergo & mens.l.iiii.§.totiens.ff.de dāna.infect.item quia in casu simoniaci ingressus non defenderet prouisio Papæ sed regula q̃ de uacantibus apud sedem igitur nec in isto ut una dispositio respiciens & excludens duos casus pariformiter terminēt utrunq; ut in.d.l. nam hoc iure & quia si uoluisset conditor declarasset.d. c.ad audientiam ut dicamus ꝙ in neutro casu sit uera interpretatio autem in utroq; tamen iste passus non fuit disputatus ideo considera an bona sit ratio diuersitatis inter casum & casum.

Decimæ decis. Summarium.

Decretum dictæ regulæ est personale fauore possessoris tamen sicut ipsa regula & per clausulam generalem quorum tenores ac si de uerbo ad uerbum insererētur haberi uolumus pro expresso uel simile tolluntur uel suspenduntur specialia & indiuidua.

Epithome.

1 Regula de triennali est personalis & non realis.

2 Clausula in gratiis beneficiorum uidelicet quorum tenores &c. tollit & suspendit specialia & indiuidua gratiarum præcedentium.

3 Decretum irritans requirit specialem mentionem in derogationibus nec potest per partes decreto renũtiari.

4 Decretum quando est accessorium ad gratiam si derogatur gratiæ & ipsi decreto derogatum esse uidetur.

Decima decisio.

QVæsitum fuit in una Caurien. portio. quam proposui. 1519. inter Gundisaluũ salazar & quẽdam alium quomodo uerba decreti regulæ de triennali ibi nec non impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas irritas & inanes censeri debere decreuit essent intelligẽda an respectu possessoris solum uel generaliter quoad omnes prout est interpretata regula de annali realiter quòd quilibet de ea opponere potest

1 † & dixerunt domini quod dicta regula semper fuerat iudicata personalis quia uerba erant directa ad possessores cum prouisione ꝙ posset excipere non autem inquietari ut ibi pacifice possiderint, & ibi super eisdem beneficiis taliter possessis nequeant molestari ergo alii de ea opponere non poterant ꝗ possessores excipiendo ne molestentur cum beneficium tanquam personale non egrediatur personam nec transeat ad aliam non possidentem .l. quia tale sol. mat. l. i. §. permittitur. ff. de aqua quotid. & esti. c. ii. de auctori. & usu. pal. & regula priuilegium personale de regu. iur. in. vi. & ideo decretum dixit etiam esse personale tanquam accessorium ad regulam fauore possessorum duntaxat cum propter regulam sit appositum ut in. c. inter dilectos circa fi. de fide instru. ibi quòd ex eo uel ob inter dilectos id dignoscitur esse secutum .l. non dubium in fi. C. de legi. regula accessorium de reg. iur. in. vi. & facit. c. si super gratia de offi. delegat. eo. lib. & quòd Rota tenet meo tempore quòd per clausulam quorum

2 † tenores ac si de uerbo ad uerbum insererentur habere uolumus pro expressis uel simile tollitur uel suspendun-tur etiam specialia, & indiuidua gratiarum præcedentium & decretum in eis adiectum per cons. But. ii. quòd est in-obseruantia licet magis communis opinio uideatur con-traria ex his quæ hincinde colligit Felyn.in.c.accedentes de præscripti.iii.col.ubi refert Fed.de se.cons.ccxxiii.atte stari quòd uario modo diuersis tẽporibus fuit super hoc iudicatum Romæ & saluat minus communem proposi-tum quando stilus curie haberet quòd sufficeret prædicta mentio implicita in terminis de quibus ibi allegando.d. consi.ii.ad hæc conferunt quæ annotaui in illa decisione incipien. dubitaui in causa subti.de sen.& re iudi.& uidea-tur idem Fely.in.c.nonnulli col. ix. ibi fallit secundo uer. addatis primo Butr.de rescrip. ubi dicit de communi opi nione item de stilo contrario communi sententiæ & col-ligit ad hoc multorum auctoritates & uarias uerborũ for mas ex quibus ea quæ erant exprimenda nominatim ha-bentur pro expressis per dictas clausulas etiam si deroge tur legi seu priuilegio & etiam si dispositio sit ad instan-tiam alicuius concessa ne dum si motu proprio quæ om-nia ibi collecta nota in practica ad hoc Rota uigesima de cisione in no.& Fely.in.c. cæterum col.iii.in secunda limi tatione eod.titu.& uideatur etiam decis.cons.clxv.ubi re-fert opiniones hincinde & ponderat stilum curie & ad de
3 cretum † irritans quòd requirit specialem notam & men tionem & cui renuntiari non potest.c.dilecto de præben. cum ibi not.de quo per Fely.in.c.cum accessissent de cõ-stitu.iiii.col.& in.c.cum dilecta de rescriptis in uerbo an-glia primo.xii.colũ.cum ibi.xiiii. & .xv.col.de materia & non uidebatur sublatum alias maxime quando in prima gratia cum decreto est clausula quòd iudices secundum ipsam debeant iudicare sublata eis aliter iudicandi facul-tate prout tenet Villadiego qui fuit auditor Rotæ in tra-ctatu de potestate legati.ix. q.ubi allegat Bart.in.l. nemi-nem.C. de cano. fru.vi.ro. lib.xi. responderunt Domini

quòd ex quo per clausula quorum tenores derogatur cui
4 cunque gratie anteriori † ex stilo curie censeretur etiam derogatum ipsi decreto tanquam accessorio quia accessorium quandocunque & decretum sublata gratia per se sine ea nihil operaretur & dicitur sublatum ut in.d.c. si super gratia cum aliis,unde in hoc Rota non sequitur opinionem Villadiego facit etiam tex.in cle.unica de conc. praebend.in prin.ubi decretum appositum dispositione conditionali non habet effectum nisi existat cõditio ergo nec istud de quo agitur nisi quando est locus regulae & possessor utitur ea pro ista decisione fuit adductum simile quod sub uulgari substitutione non continetur pupillaris tacita fauore matris tantum ut in.l.praecibus.C.de impu.& aliis subst.cum ibi not.sed quo ad alios sic.l.nam hoc iure in principio.ff.de uulga.& pupil.

Vndecimae decis.Summarium.

Possesio triennii pacifica defendit a pena regulae exigentis ueram ualoris expresionem secundum communem extimationem alias annullantis prouisionem uel sic exceptio dictae regulae de triennali competit non exprimenti uerum ualorem non ob. quod regula de uero ualore exprimen.annullet titulum tali casu.

Epithome.

1 Regula de triennali defendit etiam illum qui uerum ualorem non expresit regula de exprimendo ualore non obstan.& nu.9.
2 Titulum coloratum an habere dicatur ille qui uerum ualorem in gratia non expresit.
3 Regulae de triennali nunquam derogatur in commisionibus iustitiae.
4 Praescriptio requirit titulum & bonam fidem.
5 Decretum Papae irritans inficit titulum & possesionem

habitam contra decretum.
6 Regula de triennali est contenta omni alio colore tituli præter exceptuatos in ea.
7 Regula de triennali defendit prouisum ab ordinario de dignitate maiori post pontificalem & principali in collegiata alia regula non obstan.
8 Mala fides quando causatur ex errore iuris nõ nocet quo ad acquisitionem fructuum.
10 Error iuris dubii excusat in præscribendo.

Vndecima decisio.

QVærebatur in una Barchinonen. parrochialis sancti Vincentii de sortis de mense Iunii. 1522. coram domino Ioan. Anto. de Triuultiis an ei qui non expresserat uerum ualorem secundum communem extimationem prout ex regula de uero ualore exprimendo sub pena nullitatis prouisionis tenetur competeret ex
1 ceptio dictæ† regulæ de triennali possessore nõ molestando ex quo triennio pacifice possederat & conclusum fuit quòd sic cum non excludat nisi simoniace ingressum & de beneficio in curia uacante prouisum nam exceptio firmat regulam in non exceptuatis. l. nam quòd liquide. §. fi. ff. de pe. lega. & . d. B. de petra sancta affirmauit se succubuisse in Rota antequam esset Aud. ex hoc capite in una sua beneficiali causa ualoris ducentorum ducatorum occurrit tamen contra conclusionem quòd regula requirit titulum ad minus coloratum qui non uidetur talis quando quis est priuatus sententia iuris uel hominis ipso facto secundum Lapi. allega. xvi. & Abb. in. c. cum nostris in fi. de concess. præbend. & regula de ualore exprimen. habet decretũ annullans taliter quòd huiusmodi prouisio nunquam dedit titulum uel sic dicimus tribuisse priuauit eo, aut reduxit ad non titulum, & prouisus remanet intrusus ac nudus possessor item præsumitur esse in mala fide faciẽdo contra regulã ideo non debet triẽnali præscriptione iuuari

ne iuuari.l. nunquam.ff. de usuca.l. quem ad modum.C.
de agrico.& censi.lib.xi.&.c. qui contra de reg.iur.in.vi.
quòd sumus in præscriptione uidetur quia Abb. in simili
casu in.c.contingit col.iii.de do.& contum. appellat præ
scriptionem etiam si nō præscribatur titulus & regula de-
fendit absq; eo quod det titulum non contra superiorem
qui potest inquirere sed contra aliū qui non auditur neq;
3 in possessorio neque in petitorio, cum nec † per commis-
sionem iustitiæ unquam ipsi regulæ derogetur quoniam
si fieret eius effectus uacuaretur inquit Fely.in.c.sicut col.
xvii.cum seq.de re iudi.& facit etiam glo.fi.in.d.c.contin
git loquens de præscriptione fructuum & requirēs quòd
4 præscribens † habeat titulum & bonam fidem & cōgruit
diffinitio præscriptionis tradita per Abb. super rubri. de
præscript. quòd est ius ex tempore competens auctorita-
te iuris uim capiens penam negligentibus inferens & finē
litibus imponens & quanuis simus secundum prædicta in
præscriptione regulæ habet tamen prout statutaria eandē
naturam quam legalis.l.in contractibus & ibi Bald.C. de
non nume.pecu.& alii quos refert Felyn. in.c.illud col.ii.
de præscript. legalis enim præscriptio exigit bonam fi-
dem.l.i.&.l.super longi.C.de præscript.lon.tempo. for-
tius canonica.c.fi.de præscript.&.c.possessor.de reg. iur.
5 in.vi. Præterea dictum decretum † annullans inficit & di-
scolorat titulū & possessionem.c.si eo tempore de elect.
in.vi.c.i.&.ii.ut lit.penden.& in.c.ii. de præbend. eo.lib.
iunc.decisionibus Rotæ Bisignet in antiquioribus secun-
da de dol.& contuma.& de restitu.spolia. in no. tertia &
prima additione & dico latius in illa decis.incipien.proui
sus ab ordinario sed pro conclusione pondera quòd est
6 dictum regulam † esse contentam omni alio colore tituli
concesso ab habente potestate conferendi præter dictos
casus exceptuatos in ea & hoc stante cessant obiecta & ex
7 eo etiam q; est tentum regulam † ipsam procedere in pro
uisio ab ordinario de prima dignitate post pontificalē in
cathedrali aut principali in collegiata non ob. alia regula

reseruante sedi apostolicæ talia beneficia & concordatis Germanie excludentibus in eis ordinarios cum decreto irritanti prout in illa decis.incipien.dubitatum fuit ubi pono quædam motiua facientia ad conclusionem & ad decreti exclusionem ac male fidei quæ mala fides quando causatur ex errore iuris non nocet quoad fructuum acquisitionem ad doctrinam Bart. in.l. sed & si leges.§. scire.ff.de peti. hære. & Abb.in.c.si diligenti col.vi. de for. compe.& quanuis Bar.in.d.§.& Abb.in.c.ad nostram de reb. ecclesiæ non alie. ad fi. hoc non admittant, quando ius aperte resistit & dicta regula de exprimen. uero ualore uideatur resistere annullando prouisionem nihilomi-
9 nus ex quo regula † de triēnali excludēs prædictos duos casus tantum uidetur in aliis præscriptionem permittere seu dare exceptionem una declarat aliam & secundum aliam est intelligenda ne sibi inuicem repugnent.l.non est nouum cum dua.se.ff.de legibus.l.unica.C.de inoffi.doti.&.c.cum expediat de elect.in.vi.item nō semper sequitur lex annullat ergo expresse resistit ut in exemplis datis per Bart. in.d.§.sicut non sequitur simpliciter lex aliquid fieri prohibet ergo si fiat est nullum.l. non dubium.C. de legi.quia in multis actus ualet ut per Deci. exemplificantem in consil. xvii. & probantem, & quando ius resistat quando non uide in illa decl. incipien. erat a patrono & uidetur magis assistere propter dictam regulam de triennali uel saltem si nō daretur assistētia ex ea tollitur resistentia, nam aut sumus in claro quòd est licita præscriptio, seu non, cessat exceptio, ex determinatione decisionum prædictarum duos solum casus exclusos ponderantur, uel in dubio ex conflictu dictarum regularum circa earum interpretationem & ex deductis pro & contra in allegatis decisionibus & alia etiam incipiente fuit etiam conclusum coram domino Ioan.Ant.de Triuultiis in quibus ui-
10 deas motiua & tunc error † iuris dubii excusat in præscribendo secundum glo.& Abb.in.c.de quarta de præscrip. colum.ii.idem si sumus in facto dubio in quo etiam error

præstat causam præscribendi secundum eandem glo. & Abb.ibi & Abb.etiam in.d.c.ad nostram exemplificando in eo qui putabat solemnitates interuenisse quæ non interuenerunt,& ex bona fide fecerit fructus suos, & si talis error non excusat a pena regulæ per se solum bene excusat concurren.præscriptione triennali ut hic & in præfatis decisionibus & hoc modo regulæ reducuntur ad concordiam,negari autem non potest quin in casu huius conclusionis sit error in facto dubio circa expresionem ueri ualoris in qua facile erratur cum probabiliter ignoretur ut aperte demonstro in illis decisionibus super ipsa regula incipientibus item uoluerunt domini & alia fuit etiam in pluribus causis.

SVPER REG. DE ANNALI.

Duodecimæ decis.Summarium.

Regula de annali.xxxii.in ordine annullans primã sententiam licet de ea non sit datum in prima sed solum in secunda instan.uel sic regula de annali quando producitur annullat omnia acta iudicii & sententias in quacunq; instãtia producatur, & decretum irritans ad annullandum seu detegndum nullitatem omnium gestorum contra ipsum & ad impediendum executionem potest opponi & sufficit q producatur in articulos executionis.

Epithome.

1 Regula de annali ne dum in prima uerum etiam in secunda & tertia instan.produci potest & suffragatur etiam quoad nullitatem sententiæ & impedit executionem.

2 Extrauagans & consuetudo non notoria est alleganda & probanda in termino.

3 Sententia lata contra regulas cancellarie non est ipso iure nulla nisi fuerint producte quia iudex nisi produ-

cantur secundum earum tenorem iudicari non potest
ꝙ intellige ut nu.11.
4 Appellatio rescindit iudicatum & restituit appellantem ut possit facere omnia quæ poterat post litem contestatam.
5 Regula cancellarie habens decretum quandocunq; in iudicio producatur annullat omnia acta etiam ante productionem.
6 Decretum Papæ irritans operatur ut sententia lata contra eum sit nulla & executionem non mereatur.
7 Decretum an operetur ut annullet ante noticiã post eius usum.
8 Iudex debet habere conscientiam ex deductis in actis tantum & secundum allegata & probata iudicare.
9 Conscientia publica & non priuata attendi debet.
10 Iudices siquid extra iudicium sibi proponantur aut intelligant nullam fidem adhibere debent donec in iudicio sint producta & pars citata ad dicendum contra.
11 Sententia lata contra regulas cancellarie & extrauagantes si non sint apud acta causæ productæ ualent quando non habent decretum.

Duodecima decisio.

OBtinui in una Vilicen.ca.& præben. quam propo
sui.1516.in qua dabatur de regula de annali in se
cunda instan.de qua dari poterat in prima sed nõ
erat datum quòd prima sententia erat nulla & tanquam ta
1 lis annullanda idem de secunda quando † produceretur
regula in tertia & hoc propter decretum irritans in ea ap
positum prout fuit sæpius iudicatum uerum huic deci.cõ
tradixit semper.d. Mercurius de Vipera decanus noster
uir profunde memorie per ea quæ dixit Alex. in auct.iu
bemus.C.de iudi. nu.6. quem sequitur Felyn.in.c.i.de re
iud.vii.col.quòd quanuis post terminum ad probandum
possint allegari iura ut per Bart. & Bald. in.d.aucto.non

2 tamen potest allegari extrauagans sed est alleganda † producen. & proban. in termino quem ad modum consuetudo non notoria nec illam habet iudex supplere qui eam probabiliter ignorare præsumitur. c. pastoralis de fi. instru. & not. Bal. in l. i. in fi. C. ut quæ des. aduo. par. iud. supple. ergo uel dari non potuit in secunda uel si potuit non sit nulla prima sed reuocetur ex nouis iuribus propter regulam, facit etiam Egi. deci. 490. quod ubi quis potest defendi ex errore uel alio facto nõ sufficit quòd constet de errore in actis nisi allegaretur per eum cuius interest item secundum eundem Fely. in. d. c. i. col. viii. post alios sententia la
3 ta † contra regulas cancellarie apostolicæ non ipso iure nulla quia non sunt constitutiones generales allegat Anc. cons. ccxcii. efficacibus in princi. & quòd est de stilo Rotæ quod nisi allegentur & producantur in actis ualet sententia contra eas nec aliter potest iudicari secundum earum tenorem & quòd ista seruantur etiam in literis habentibus clausulam decreti sed pro decisione potest responderi quòd immo dari potest in secunda ex quo regula permittit & annullat omnia & peremptorie exceptiones possunt post litem contestatam & ante sententiam proponi. l. peremptorias. C. senten. rescin. non posse appellatio
4 uero † rescindit iudicatam. l. i. in. fi. ff. ad turpili. & restituit in eo statu ut possint omnia fieri quæ poterant post litem contestatam & consequenter peremptorie opponi non ante ut in. l. ita demum. C. de procur. ubi ita decla. Barb. & Abb. in. c. i. de excepti. ii. col. & in. c. pastoralis eod. titu. ulti. col. igitur materia regulæ potest deduci in causa appellationis etiam non deducta in principali & noua instrumenta & allegationes ut in. l. per hanc. C. de tempo. appella. l. scio. ff. de appellat. c. fraternitatis de testi. c. cum Ioan. de fid. instru. c. constitutis iuncta glo. in uerbo aliam uellet de appella. & glo. fi. in. c. cum causam eo. tit. nec est omnino nouum capitulum quãdoquidem exceptio quæ actionem propositam respicit prout ista perimens omnia dicitur pendere ex ueteribus secundum Bart. in. d. l. per

hanc item si Alexan. intelligeret quòd non liceret post ter minum in causa appellationis dicere cõtra producta etiã si essemus in termino hominis quia est quædam comminatio non se extendens ad appellationem & restringitur ad instan. opponentis secundum Butr. Ioan. Mon. & archi. ut refert Abb. in. d. c. pastoralis ul. col. licet teneat contra in hoc quasi succedat loco termini iuris scilicet contest. lit. sed ad casum nostrum non sumus in dilatoriis ex quo regula annullat quoad iudicem & acta iudicii & destruit ius quoad partem, & de iure terminus in peremptoriis non est ante sed potest litem contestatam, secundo potest dici quòd Alexan. loquatur quòd post triennium produci nequeat in eadem instan. quando esset hoc uerum non in diuersa ad alium quòd nõ sit nulla nisi post usum regule, responde pro decisione paria esse in lege ꝙ dicatur nullius existere momenti uel quòd pro infecto aliquid habeatur sed in secundo lex annullat ut ab initio scilicet ut ex tunc non ut ex nunc quoad iuris effectum ut uult glo. in cle. unica de immuni. eccle. quam dicit Abb. notabilem in. c. quæ in ecclesiarum in prin. de constitu. ergo a princip. omnia nulla ex quo in decreto regulæ habetur quod impetratio cum quibuscunque inde secutis nullius existant firmitatis, ad stilum Rotæ scripta per Fely. in. d. c. i. di. procederet si regula nunquam producatur aut quousque producatur ut teneat sententia & regula extra acta
5 in nulla sit consideratione secus † si producitur quia statim decretum operat nullitatem etiã retro uel detegitur nullitas per productionem nam decretum irritat omnia & ligat ignorantes. c. si eo tempore cum ibi not. de elect. in. vi. & ubi est clausula decreti consensus partium nihil operatur ut in. c. dilecto & ibi Abb. de præben. facit quod archi. inquit de decreto in. c. cum de beneficio eo. titu. & in. c. i. §. ex parte de concess. præbend. in. vi. & alii in dictis locis & But. Inno. & Abb. in. c. cæterum de rescrip. quòd regula decreti operatur reuocationem literarum iurisdi-
6 ctionem & processus ipso iure & ita in una † Mediolanẽ.

castrorum hoc tenuit Rota postquam do. Hieronymus de cusano contra quem & eius uxorem fuerat lata senten tia ad iudicatoria castrorum in fauorem Cardinalis seno galien.ut commēdatarii monasterii sanctæ Christinæ per dominum Dominicum de Iacobatiis quæ dicebatur trā siuisse in rem iudicatam opposuit in causam appellatio nis de literis Sixti.iiii.in qbus abdicabat Sixtus a monaste rio beatæ Christinæ castra & applicabat sedi apostolicæ decernens irritum & inane quicquid in contrarium fieret quia uoluerunt domini quòd non esset locus executioni quin potius per.d.Sibinicen.qui ob mei absentiam fuerat subrogatus in secunda instan.fuit pronunciatum.1516.sen tentiam domini Iacobatii fore nullam & non meruisse nec mereri executionem neque curarūt domini pro ma iori parte de eo quòd Fely.disputationis gratia non ani mo decidendi ingeniose tentat in.d.c.cæterum in uerbo
7 prima restrictio quòd regula decreti † non operetur reuo cationem literarum ante notitiam nec processus aut iuris dictionis antequam pars excipiat de secundis quasi intelli gatur conditio si pars uoluerit & quòd solus usus opere tur nullitatem postea gestorum & decretum incipiat ope rari post illum usum & non prius quia communis opinio est in cōtrarium ex curiose collectis per eundem ibi a qua in iudicando non est recedendum.c.prudentiam in prin. de offi.dele.& per Abb.post alios in.c.i.de constitu.& ex prædictis uidetur esse nulla sentētia contra decretum etiā non producto decreto sed si uelimus saluare stilum Ro tæ & quod scribit Felyn.in.d.c.i. de re iudi. dicamus ue ra nullam esse quia contra decretum ligans ignorantes &
8 annullans a data ipsius sed quòd iudices † habent con scientiam ex deductis in actis tantum & secundum allega ta & probata cogūtur iudicare ut in.l.illicitas.§.ueritas.ff. de offi.præsi. & ibi Bart.& text.cum glo.in auct.de man da.princi.col.iii.c.Deus omnipotens.ii.q.i.uers. quando autem &.iii.q.vii.iudicet.c. in præsentia de renuncia.c.i. cum glo. de offi. ordi. & glo. in uerbo contra conscien

tiam in.c.cum eterni de re iudic.in.vi.& in.c.pastoralis.§.
9 quia uero de offi.delega.ubi Abb.post glo. † refert hanc
communem opinionem,non esse iudicandum secundum
consciētiam priuatam sed publicam ex actis quicquid sen
tiat cum Cald. idem Abb.distinguendo puta causam ue-
ram nam si posset iudicari secundum conscientiam extra
acta posset pro libito iniuste condemnare aut absoluere
iudex & iustificare quòd talis est conscientia sua cuius so-
lus deus esset cognitor & iudex iux.not.in.c. statutū in.§.
accessorē de rescri.in.vi.& in cle.i.in uerbo oneramus de
iur.patro.nec posset quis conqueri de iudice aut ab eo ta
li casu appellare etiam si superior ex officio posset reduce
re ad bonam equitatem ut dicit glo. in dicto uerbo one-
ramus & Abb.in.c.super hiis.v.col.de accusati.& propte
rea apud eosdem iudices ualida reputatur sententia & mā
dabunt dari executioni nisi exceptio decreti uel alia dete-
gens nullitatem uel impediens executionē opponatur.l.
iiii.§.condemnatum.ff.de re iudi.&.c.fi.eo.ti.cum solum
credant actis & extra acta ad nihilum obligantur nam si-
quid extra proponatur aut intelligant nullam fidem facit
donec sit productum , & pars citata ad dicendum contra
oblata copia ut tenet Bart.in extrauagan.ad reprimendū
in glo.in uerbo de plano & Lud.ro.cons.ccccxix. & fa-
cit Egi.decis.xxvii.quoniā tunc datur uel non fides prout
iura uolunt.l.fi.C.de fi.instru.uel secundo quòd sit hoc in
11 regulis † extrauagantibus & aliis constitutionibus non in
clusis in corpore iuris ut ualuerit sententia prima & ualeat
contra eas si non fuerint acta producta quando non ha-
bēt decretum ex quo possint de iure ignorari a iudicibus
ut in.d.c.pastoralis de fi.instru.ut tunc productio in secun
da non annullet primam detegendo a tempore late nulli-
tatem.Sed operetur quòd ex nouis annulletur uel irrite-
tur secus in habentibus decretum ex uirtute decreti ut su-
pra,& idem quòd in causa Mediolanē. castrorum uoluit
palatium in una alia Auinionen.coram domino Nicolao
de spinosa in qua erat pronunciatum in Rota cōtra quen

dam scolarem Auinionen. uniuersitatis & sententia transierat in rem iudicatam & scolaris ad impediendum executionem & docendum de nullitate sententiæ produxit priuilegium cum decreto irritanti quòd scolares Auinioni & non alibi conuenirentur.

Decimæ tertiæ decis. Summarium.

Eadem regula locũ habet in unione seu beneficio unito contra impugnantem unionem.

Epithome.

1 Beneficium unitum perdit nomen beneficii.
2 Regula de annali defendit illum qui beneficium ut unitũ possidebat.

Decimatertia decisio.

Utrum obtinens beneficium unitum si cõueniatur super eo ad instantiam eius qui impetrauit illud in titulum & tanquam de per se possit excipere de regula de annali contra impetrantẽ & uidebatur ꝙ non ex
1 quo † beneficium postquam est unitum perdit nomen beneficii ut Rot. deci. x. de reb. eccl. non alie. in anti. & perpetuitas transit in temporalitatem decis. ii. de exce. prælat. in
2 no. regula uero loquitur de beneficio. sed contrarium † tenuerunt domini in una causa Bononien. de sala corã domino Iacobo Simonetta scilicet quòd fratres sancti Saluatoris qui beneficium ut unitum possidebãt excluserint impetrantem beneficio regulæ nam ex persona actoris impetrantis ius metimur. l. i. §. i. ff. si pars. hære. peta. & impetrãs asserebat esse per se beneficium non autem membrũ alterius uel alteri annexum ergo obstat & regula pro quo etiam in simili Car. in cle. unica. viii. quæstione de seques. poss. & fruct.

Decimæquartæ decis. Summarium.

Vtrum locum habeat eadem regula contra eum qui impetrauit beneficium propter crimen hæresis in forma iuris uel sic an hæreticus potest excipere de regula de annali contra impetrantem beneficium quod detinet uel tertius ius prætendens mortuo Hæretico.

Epithome.

1 Hæreticus cū sit priuatus omni titulo & possessiōe an possit se tueri regula de annali.
2 Regula de annali emanauit in odium impetrātis & contenta est detentatione etiā absq; titulo qa realis existit.
3 Executio in bonis hæreticorum nec illorū occupatio fieri potest ante sententiam ideo detinendo beneficium potest dare de regula.
4 Regula de annali defendit execrabilem.
5 Pena iuris non excluditur per penam regulę nec econtra.
6 Pena duplex & interdum triplex aliquando imponitur delicto quando est graue.
7 Nullitas actus est pena.
8 Restitutio etiam ad detentationem & momentum competit hæretico.
9 Possessor seu detentator beneficii reseruati an possit tueri se de regula.
10 Regula asinina appellari potest cum detentatione dicitur fuisse contentam.
11 Regula de annali requirit pacificum possessorem quæ tamen inficitur per quamlibet molestiam iam uel facti.
12 Sequestrum necessarium an auocet possessionem.

Decimaquarta decisio.

PRopositum fuit utrum regula de annali locum habeat contra impetrantem beneficiū ob crimen hæ-

resis secundum formam iuris coram domino Paulo de Capisuchis in causa Illerden.ca.& præbend.ac propositu re inter Dominicum Pancano & do. Capredo & sæpius articulus disputatus.1519.&.1520. una pars dominorum
1 tenuit quod non,primo quia † hæreticus est priuatus omni titu.& possessione & regula loquitur de impetrante beneficium ab alio possessum,quod sit priuatus est tex.in.c. quo iure cum glo.& Domi.& Archi.ibi.viii.dis.& Mil.in reperto.in uerbo hæretici ad omnia beneficia.Item inhabilis ad quoscunque honores & omni infamia infectus.c. ii.de hæreti.in.vi.& per Abb.c. inter dilectos de except. præla.ulti.col.facit regula infamibus de regu.iur. in.vi.& quod Domi.& Archid.in.d.c.quo iure & eius bona sunt ipso iure confiscata.c.cum secundum de hære.in.vi.ergo quocunque iuris beneficio nudatus & consequenter non debet tueri a regula cum ubique iura contra hæreticos insurgant. Secundo prohemium regulæ a quo finalis ratio statuitur.l.fi.de hære.institu.& per Bart. &.l.ambitiosa.ff. de decre.ab ordi.faci.uenit ad reprimendum improbos motus exquirentium lites,sed iste est impetrans hoc casu in forma iuris prout ex stilo signature regula apponitur & de prouisione & collatione prout de iure & in forma iuris quæ si non apponeretur cancellaria aliter non expedit literas & alias tenetur de iure se inscribere.l. qui crimen qui accusa.non poss.l.si ueris.C.de fi.instru.c.tue de procurat.&.c.qualiter & quando el.ii.de accusat. ergo in eo propter periculnm pene cessat improbitas & debet cessare dispositio.l.adigere.§.quamuis.ff.de iure patro. & c.cum cessante de appella. Tertio non debet quis duplici pena puniri.l.senatus.ff. de accusa.c. at si clerici.§. de adulteriis in fin. de iudi.facit.l. diuus Marcus.ff.de offi. præsi.&.l.antepe.C.de pe.& si locus esset regulæ succederet duplex pena igitur sufficiat una. Alia pars tenuit affir-
2 matiuam. Primo quia regula emanauit † in merum odium impetrantis ut in præfatione & nullo modo in fauorem possessorũ,secundo quia non requirit possessionẽ

sed est contenta detentatione etiam absque aliquo titulo. Item realis competens cuicunque sicut semper est intellecta, & non est recedendum a tali interpretatione. l. minime. ff. de legi. cuius contrarium est in regula de triennali quæ exigit titulum & est mere personalis ergo hæreticus quem ad modum quilibet alius debet posse dare de ea
3 & ex quo detinet cum non possit † in bonis ipsius executio aut occupatio fieri nisi feratur sententia iuxta terminos. d. c. cum secundum quarto contra impetrantem per
4 extrauagantem execrabilis Io. xxii. locum † habet regula ut tenuit Rota secundum glo. regulæ, habeat ergo locum isto casu ex quo uterque est priuatus & inhabilis ipso iure & per prędicta est euacuatum primum fundamentum partis negatiuæ. Nec refragatur quòd sit omni beneficio iuris exclusus ex eo quòd regula non attēdit ad personam possidentis sed duntaxat impetrantis. Ad secundū potest dici quòd non probato stilo adducto contra affirmatiuā quòd cancellaria ita interpretetur in tali interpretatione improbus etiam uidetur impetrās beneficium hæ
5 retici & cuiuscunque alterius si uincatur. Item † pena iuris non excluditur per penam regulæ nec econtra. Ad tertium dicas quòd illud de non imponēda duplici pena fal
6 lit quando delictum † est graue & multiplici pena plectendum nam multiplex imponitur in. c. cum eterni tribunal de re iudi. in. vi. & duplex in cle. ad compescendas de sequest. possess. & fruc. & triplex in. c. ii. de pe. & re. & sic in infinitis iuribus ut in. l. qsquis. C. ad. l. iul. maie. &c. Ita etiā sentit glo. in. d. c. at si clerici sufficere alterū quando utraq; p se est sufficiens alias bene infertur duplex allegat ad hoc multa iura in casu autem regulæ iam ponitur duplex aut triplex ut pecuniaria cancellarie apostolicæ damnorum & interesse possessori ac nullitatis omnium gestorum cū
7 nullitas † actus sit pena. l. senatus. ff. de contra. emp. & uendi. c. dispendia de rescript. in. vi. & glo. in. c. decet. §. ordinarii in uerb. processus de immu. eccle. eo. lib. & de mate. & an sit naturalis & proprie pena irritatio processus uide Fi

lip, Franch. in. c. fi. de elec. eo. lib. ii. col. & Fely. in. c. cæterum de rescript. in uerbo prima restrictio & magistraliter Domi. in. d. c. fi. col. iiii. igitur cessat articulus cum conditor non fuerit contentus una pena. Item per penam regulæ satisfacit tantum conditori qui solum uoluit punire impetrantem non priuilegiare detentorem aut in peccato defendere quòd sine titulo canonico detineat. c. unico de eo qui mi. in pos. causa rei. ser. & c. i. de regu. iur. in. vi. non obstan. ꝙ mandet ei satisfieri de damno & interesse quia in hoc prospicit ne damnum patiatur, non ut lucrum capiat & diuersa est ratio. l. fi. C. de codicill. per penam autẽ inscriptionis est etiam prouisum parti. contra quam opponitur de crimine ergo de una ad aliam non infertur ex quo ad diuersa respiciunt. l. papinianus exuli. ff. de mino. & l. fi. ff. de calumniat. Quarto pro affirmatiua quòd si inspecta persona hæretici non esset locum regulæ & minus in tertio. s. R. cabredo cui erat prouisum in partibus per priuationem Dalmatii Tolosæ condemnati de hæresi & Cabredo non erat incapax nec inhabilis ut admittamus quòd tertius possit dare de regula uel ex persona sua habili quia deuenit beneficium ad eum in quo regula loquitur & a principio locum habuisset. l. huic scripturæ. §. fi. cum. l. se. a contrario sensu. ff. ad. l. aquil. uel ex persona hęretici impediri a simili eius quod dicitur in. l. post mortem. §. fi. ff. de bo. pos. cõtratab. & no. in. l. qui se patris. C. unde libe. Sed pro affirmatiua huic motiuo responde ꝙ ab initio inspicitur an locus existat regulæ quando fit impetratio contemplata natura & forma impetrationis & persona possessoris tunc non alia ut qualitas temporis uerbi &c. l. in delictis. §. si extraneus de noxa. & l. titius. ff. de mili. testa. & ut statim dicamus habere uel non locum regulam quæ omnia a principio annullat & si dicimus locum non esse ab initio considerata persona possessoris in crimine hæresis neque erit ex post facto ad regulam non firmatur de regu. iur. in. vi. effectus nanque regulæ quòd sit uel non sit iam est consumatus eo momento uni

de non debet cessare cessante uel mutata qualitate perso nae ex interuallo secundum Bart.in.l.titia.§.imperator de leg.ii.& in.l.pluribus.§.fi.ff.de uerbo.oblig. & illud ꝙ in execrabili habeat locum regula non est simile cũ execra bilis non sit ita priuatus & exosus sicut haereticus quia re manet possessor & quidem coloratus & ad effectum recu perandae possessionis secundum Rotam in ult.tamen ad ditione & opinione deci.iii.de resti.spol.in no. & non po test a possessione amoueri sine citatione.c.licet episcopus de praeben.in.vi.super quo tamen uidendum quę opinio approbetur in practica. Allegabatur etiam pro negatiua ꝙ omnino tam possessio q̃ detẽtatio in haeretico sunt im probata a iure ut inquit Archi.in.d.c.quo iure ulti.col.&
8 propterea negatur restitutio etiam ad detentationem † & momentum ad quod Rota restituit ar.l.cum sponsus spõ se.§.fi.ff.de publi.in rem acti.& quicunque detẽtator pro sua detentatione habet remedia iuris ad eam recuperan dam scilicet canonem reintegranda.iii.q.i.secundum Bu. in.c.saepe de restitu.spolia.& Alex.in.l.i.in princi.xix.col. .ff.de acqui.poss.pro qua consideratione occurrit quòd detentatio haeretici nullum habeat iuris fomentũ nec pos set aliquem effectum producere nec consequenter dici ꝙ detineat sicut dicit Rota in.d. decisi. iii.in.i. additione de possessione beneficii litigiosi propter decretum.c. si hii contra quos ut lit.penden.in.vi.in iure notorium cum sit similiter contra haereticum in.d.c.ii.§. haeretici de haere ti.eo.lib.ad hoc pertinenter facit quod Fely.ad intellectũ huius regulae tradit in.c.in nostra corro. xxxvi. ubi tandẽ
9 tenet ꝙ possessor † seu detentator beneficii generaliter reseruari non potest dare de regula propter decretum no torium in corpore iuris quod excludit ignorantiam quia satis est decernere prouisiones irritas ad hoc ut possessio & detentatio quae sequitur etiam sint infecte, ut dicit text. expresse in.c.si eo tempore de elect.eod. libr.uidelicet ꝙ omnia quae sequuntur post ipsum decretum sint infecta nec.d.c.si hi contra quos dicit quòd possessio afficiatur,

& tamen est infecta & reprobata sed pro affirmatiua respondēri posset cum regula contenetur quacunq; detentatione etiam de facto & absque aliquo titulo solum factum respiciente in possidente non ius aut quòd producat iuris effectum maxime si sit contra impetrantem duntaxat edita & non ignorabat conditor possessorem aut detētatorem sine titulo nullū ius habere in beneficio nec debere in eo tueri & nihilominus ita uoluit. Verum pro negatiua proponebatur quòd si in quælibet detentatio locum haberet regula procederet in layco iudeo & muliere detinentibus quod absurdum uidetur, & quod pro absurdo & claro quòd in talibus regula non haberet locum tenebant domini de Parco in cancellaria pro qua opinione facit quia lex intelligitur de idoneis .l. ut gradatim post prin. ff. de mune. & hono. & titulus beneficii non cadit in tales licet cadat in homicidas illegitimos & alios non reprobatos de quibus per Abb. post Inno. in. c. cum uestris col. fi. de concess. præbend. & Ancha. consi. cxvii. & Abb. in. c. quærelam de iureiur. & Fely. in. c. ii. de rescript. quod si uerum est minus debet locum habere in hæretico qui magis quàm femina & laycus peccat. Et si glosator huius regulæ tenuit affirmatiuam ex hiis omnibus constat non dixisse uerum quanuis etiam ad istud ultimum dice-
10 retur regulam † asinina detentatione fuisse contentam & nullo modo respexisse ad personas possessorum nec dixisse dummodo alias sint habiles. ex quibus omnibus articulus fuit dubius, aliquibus ex dominis nunc in unā nūc in aliam partem inclinantibus, quare pro negatiua consideratum etiam fuit ꝙ inquisitores hæretice prauitatis sequestrauerant beneficia seu fructus beneficiorum dalmatii incarcerati taliter ꝙ fuit abdicata aut turbata possessio
11 & detentatio si qua erat, & † regula quæ requirit pacificum possessorem excluditur per quamlibet molestiam iuris uel facti ut Rota. iii. de præbend. in no. in additione. Itē quia inquisitores fructus percipiebant ergo dalmatius non pacificus. c. si tibi concesso, de præbend. in. vi. iuncta

dicta decisione quod ut uacent priora beneficia requiritur ꝙ administrationem bonorum ecclesiasticorū uel maioris partis quis habeat ut dicatur pacifice possidere, sed ex aduerso respondebatur ꝙ tale sequestrum, quia necessarium non uoluntarium erat non abdicabat possessionem .l.interesse.ff.de acqui.pos.& ꝙ materia.c.si tibi concesso procedebat quando tertius percipiebat fructus ad suam utilitatem quia erant ei debiti uel assignati prout in.c. si propter de rescrip.in.vi.cum si.sed inquisitores perceperant nomine Dalmatii uel saltem ad eius commodum quia subueniebant ex illis Dalmatio in uictu & aliis necessariis usq; ad satisfaciendum creditoribus & tandem non discusso hoc articulo an sequestrum necessarium auocet
12 † possessionem nec ne super quo uideantur Bart. in.d.l. interesse Bal.& Saly.in.l.unica.C.de prohi.sequestra. pecu.Pau.& alii in cle.unica de seq.poss.& fruc.& Io.an.in c.examinata de iudi.ubi refert opiniones unus ex dominis qui defensauerat affirmatiuam declinauit ad negatiuā seu ex præmissis seu ex hoc magis quòd inficiari nō posset quin per huiusmodi sequestrum fuerit detentatio abdicata aut turbata etiam si prætenderet ad commodum fieri Dalmatii quia forsan inquisitiones prout eis placebat non alias prouidebant necessitatibus Dalmatii. Et dominus Paulus cum sex uotis quatuor contrarium tenētibus pronunciauit pro parte negatiua.

Decimæquintæ decis. Summarium.

Eadem regula de annali procedit in impetratione etiā ex cessione alterius aut qualibet alia uacatione expressa de uerbo generali.

Epithome.

1 Regula de annali ne dum in impetrationibus certo modo uerumetiam in cessionibus locum habet.

2 Impetrans

2 Impetrans ad obtinendum tenetur dare & probare aliquem modum uacandi certum.

Decimaquinta decisio.

LOcum habet præfata regula de annali ne dum quando quis impetrat beneficium tãquam certo modo uacans uerum etiam si impetret sibi prouideri aut
1 † prouideri mandare ex resignatione alicuius, sicut in supplicatione dici solet ꝙ T. cedere proponit prout cedit & supplicat sibi prouideri & ita de mense Iunii.1521.coram domino Sibinicen.in una Cesaraugustana dixerunt domini absq; alia discusione quasi modus eiusmodi impetrationis ac uacationis certus sit uidelicet ex resignatione si ex ea uacat & ita quolibet alio modo expresso in indiuiduo aut sub generali uerbo uel clausula quouis modo de natura & uirtute cuius Rota prima de rescript. in no. dico in alia decisione incipiente uoluerunt domini,cũ opor
2 teat ad obtinendum † dare & probare aliquem modum uacandi & quidem certum & uerba regulæ sic uerificantur,& quod ita fuerat obseruatum dixerunt domini.l.minime.ff.de legi.non obstan.ꝙ dicebam ponderandum esse rationem regulæ an ex causa cessionis impetratio esset modus improbus exquirentis litem tanquam data uacatione ex cessione satis uideretur extra culpam & dolum qui ueritatem expressit licet possessorem tacuerit cuius respectu alia expressio necessaria non fuisset etiam si de eo impetrans dixisset.

Decimæsextæ decis.Summarium.

Regula de annali licet si realis non procedit si infra annum sententiæ diffinitiue possessor conuentus cesserit uel decesserit idem si ante lapsum sex mensium datorum ad faciendum uocari possessorem ad iudicium tam in terminis huius conclusionis ꝙ proxime.

Epithome.

1 Possessor annalis si conuẽtus ante fluxum anni cedat uel decedat an impetrans teneatur ad expeditionem causæ iuxta formam regulæ usq ad diffinitiuam.

2 Dispositum in morte naturali ex identitate rationis locum habet in ciuili.

3 Regula de annali cum sit realis an quilibet de ea dare possit etiam successor possessoris.

4 Sententia contra mortuum naturaliter haberi non potest & si habeatur non ualet.

5 Equiparatio mortis ciuilis cum naturali quando procedat.

6 Lex ad limites rationis & ex mente coniecturata restringitur & ampliatur.

7 Regula de annali an ad possessorem tantum & eo durante intelligenda & restringenda existat.

8 Impetrans an arctetur dispositioni regulæ si possessor ante lapsum sex mensium naturaliter uel ciuiliter moriatur.

Decimasexta decisio.

IDem quod in proxima conclusione tenuit palatium in una Isclaua coram.d.Iac.Si.ut regula ipsa nõ arctet
1 impetrantem † quando ante fluxum tempus ad illius prosecutionem usq ad sentẽtiam inclusiue assignatũ possessor conuẽtus resignat aut moritur quia sicut cõtra mortuum non cogeretur ad expeditionem diffinitiue nec contra eum qui etiam obtinuisset in eius locum subrogari etiam si possesionem habuisset cum de tali non loquatur .l.si seruum.§.non dixit prætor.ff.de acqui.hæred.ita nec
2 quando cessit ex quo ciuiliter moritur & dispositum † in morte naturali ex identitate rationis locum habet & in ciuili cle.i.iuncta glo.in uer.mori ut lit.penden.& cle. si. de procu.iunc.deci.Rot.xxviii.in no.eo.titu.Obstare tamen

3 uidetur quia regula † est realis & quilibet de ea dare potest prout semper est intellecta ergo & successor possessoris debet posse excipere etiam si non possideret ut absolueretur .l. qui accusare .C. de edend. Item si est edita in odium certo modo impetrantium tantum uel principaliter de quo uide super illo dubio utrum procedat contra impetrantem beneficium ab hæretico incipit proposita fuit, hoc solum debet attendi non an conuentus possessor uiuat uel sit mortuus .l. qui exceptionem cum glo. in princi. ff. de condi. inde. Tertio ratio quæ ex prohemio colligitur ad .l. fi. ff. de hæredi. insti. fundata in improbitate exquirentium lites uidetur militare siue uiuat possessor siue moriatur igitur & dispositio .l. a titio. ff. de uerbo. obliga. nec proficit quòd uiuēte possessore post annum semper improbitatem excludit & eximit impetrantem quoniam debet eam excludere omni tempore & sic etiā eo mortuo infra annum ut generaliter prouiderit ac in omni casu & tempore prout est legis natura .c. erit autem .iiii. di

4 stin. & si contra mortuum † naturaliter nequit habere sententiam quæ nec ualeret .l. de qua re .§. cum autem .ff. de iudi .l. pe. ff. quæ sen. si app. rescin. poterit contra successorem in beneficio dummodo compareat aut ei de certo contradictore innotescat alias citatis interesse putantibus decreto processu per audientiam contradictarum ex obseruantia palatii .c. fi. cum materia de elect. in .vi. in auct. si omnes .C. ut ab hære. se absti. & ibi Bal. & Egid. deci. clvi. quasi regula uoluit ut omnino habeat unam sententiam per quam si in fauorem cum perseuerantia excluditur malitia si contra se ut castigetur improbitas tam in expensis

5 quàm in pena. cæterum æquiparatio † mortis ciuilis cum naturali procedit quando dispositio respicit effectum & producitur idem stante eadē ratione in utraq; .l. gallus .§. & quid si tantum. ff. de libe. & posthu. & ibi Bald. & alii .l. mulier. ff. ad trebel. non alias nisi in casibus expressis in iure ut no. in .c. susceptum de rescript. in .vi. in casu autem isto uidetur diuersa ratio cum effectu ex quo mortui na

turaliter non interest habeat uel non sententiam impetrãs uel etiam beneficium aut alius cum eius respectu mors omnia soluat in auct.de nupt.§.deinceps.colũ.iiii. & quia moriens nihil cedit nec in alicuius fauorem & minus de successore excogitauit neque potest impedire cum non sit talis ex eo quod est in potestate superioris.c.edentis uero bene interest qui in manibus Papæ cedit in alterius fauorem sibi dilecti ex prouisione Papæ ut dico in alia decisione incipi. conclusum est in una & cui forsan tenebatur retribuere uel quia implet uotum suum in quo satis lucrari dicitur.l.pe.cum glo.de condi.ca.dat.&.l.si pignore ibi species enim lucri est.ff.de fur.aut quia remanebit ei naturaliter obligatus.l.sed & si lege.§.consuluit.ff.de pet. her.in auct.de hære.& fal.§.si uero expressum & Abb. in c.intelleximus de iud.& in.c.cum inter colũ.v. de except. sicuti econtra nocere uideretur si contra ipsius fieret uoluntatem quando ab eius penderet arbitrio prout in casu cessionis & in.§. præterea siquis generaliter instit. de acti. .l.si.cum glo.de usuc. & habi. & Bart.in.l.ii.in princi.col. iiii.ff.solu. matrimo. seu quia est cedenti reseruata pensio aut regressus uel solus titulus & locus cum nudo nomine prout fit & dato quod honorem duntaxat tribueretur est considerabilis & commodo prẹferendus.l.iulianus.ff. siquis om. ca. testa. ulterius de possessore exempli gratia expressum uidetur quia casus de eo est frequentissimus & sufficit initium regulæ esse generale respectu improbitatis iam dictæ.l.damni infecti la.ii.de dam.infe.l. nam ad ea de leg.l.fi.§.fi.ff.de iur.& fac.igno.ratio enim & mens potius attenduntur quàm uerba quibus sunt præferenda .l.scire oportet.§.aliud de excu.tut.l.nominis.§. uerbum ex lege.ff.de uerbo.significa.c. propterea &.c. intelligen
6 tia eo.ti. restringitur † nanque ac ampliatur lex ad limites rationis & ex mente coniecturata.l.cum pater.§. dulcissimis.ff.de lega.ii.Abb.in.c.proposuit de probat.in.c. Secundo requiris in princi.de appella.& in.c.fi.col.v. de iureiuran. Ad hæc omnia considerabam si pro decisi. lis sit

7 fienda cum possessore & regula † ad ipsum ac eo durante intelligenda & restringenda quem ad modum dicitur de qualitate uerbi requisita tempore uerbi.l.in delictis.§.si extraneus de noxal.& l.titius.ff.de mil.test. & quòd ad hoc regula respexerit ex quo sæpius de possessore repetit quæ repetitio mentem arguit.l.balista.ff.ad treb.& ibi not. qui nimmo semper de eo dicit & nõ de alio si possessor deficeret de quo facile erat dicere si uoluisset.c.ad audiẽtiam de deci.maxime quia uerba de emenda fienda possessori non habita sententia & plura alia non conueniunt nec possunt uerificari eo sublato ante annum ergo nec mẽs.l.hos accusare.§.in omnibus de accu.l.iiii.§.totiens.ff. de dam. infect. & cum simus in regula succedat.l.iii.§. hæc uerba el.ii.ff.de nego.gest.& ut sit contenta suis terminis.c.i. de sepul.& quòd dicitur de improbitate impetrantis coartetur respectu solius possessoris ex non sine ministerio totiens & semper possessor repetitur absque eo quòd ultra progrediatur prout habetur in simi.l.unica.ff.de offi.præfect. præto.ubi si ratio quòd non aliter esset iudicaturus quàm princeps de qua ibi generaliter assumeretur non clauderetur ad præfectos prætorio tantum dispositio in corpore iuris quòd ab eorum sententiis appellari non possunt quin potius idem esset in inferioribus a quorum nihilominus sententiis appellatur & his stantibus nil obstaret. Occurrit etiam pro decis.ratio correlatiuorum . Item cõtrariorum & oppositorum quæcunque cadat melius.l.fi.C.de indic.uid.tol.l.si contra de uulga. & pupil.l.fi.ff. de leg.iii.quòd sicut in proxima decisione non obligatur successor impetrantis. Ita nec impetrans contra successorem conuenti nec contra conuentum postquam ciuiliter uel naturaliter mortuus est & sicut moriente impetrante percessum uel decessum aut alias cessat regula quoad omnes ita moriente conuento possessore.Item si improbitas in omnem casum & euentum esset considerata non staret proxima decisio ex eo ꝙ impetrans ab initio uel ex post facto ante incursum cogitare posset & effectui mandare

de fugienda regula uel de uexando possessore & substi-
nenda lite atq; euitanda pena per cessionem iuris & litis
in alium translationem præcipue amicum suum & cor-
ruerent fundamenta.d. decisionis & alterius ad quam se
remittit quæ plura sunt & si in omni casu contingenti uo-
lebat excludere debebat dicere stantibus his duabus deci-
8 sionibus. Idem dicas in utraq; si ante lapsum † sex men-
sium infra quos impetrans tenetur possessorem ad iudi-
cium euocari facere sub eisdem penis impetrans ipse uel
possessor naturaliter aut ciuiliter quomodocunq; moria-
tur quia eadem causa urget ad hoc respectu suæ impetra-
tionis quia respectu nouæ currunt noua tempora.

Decimæseptimæ decis. Summarium.

Eadem regula de annali locum nō habet si ante lapsum anni ad obtinendum diffinitiuam impetrans cedat uel decedat.

Epithome.

1 Impetrans qui obseruauit omnes partes regulæ si ante finem anni cedit uel decedit locus regulæ non existit.

2 Ius illius peremptum nō est cui per cessum uel decessum impetrantis prouisum fuit ex eo ꝙ sentētia infra annum iuxta formam regulæ lata non existit.

Decimaseptima decisio.

QVoad dictam regulam de annali uoluere domi-
ni ꝙ non procedat quando impetrans qui obser-
uauit omnes partes regulæ præter ultimā de sen-
1 tentia diffinitiua † infra annum cedit uel decedit ante finē
anni cum amplius nō dicatur improbus & cesset ratio re-
gulæ, & quia totum tempus indulgetur ipsi unde ante flu
xum ipsius non est quid ei imputetur nec post cessante ra

tione casus est in simili in.c.commissa de electi.in.vi.& op
ti.consi.Oldr.cciii.incip.factum tale est collata fuit eccle
sia ubi fundamenta ad propositum & ideo non est perem
2 ptum ius † eius cui per cessum uel decessum impetrantis
est prouisum de beneficio quin illud prosequi posset ac si
sententia fuisset lata in tempore uel regula non esset & ꝙ
sit idem in ciuili morte sicut in naturali & non obstēt quæ
in contrarium adduci possent uide in decisione ꝙ regula
de publicanda acceptatione & prouisione uigore expe
ctatiue non habet locum si acceptans ante finem termini
cedit uel decedit incipit tenuit palacium ꝙ si acceptans &
ibi scripta seruiunt ad hanc conclusionem & materiam
proximam.

SVPER REGVLA DE EXPRIMEN. ualore in impetrationibus.

Decimæoctauæ decis. Summarium.

Regula de ualore exprimendo in impetratione bene
ficii secundum communem extimationem.lxi. in ordine
sub pena nullitatis gratiæ non habet locum in regressu
quando ualor est in prima gratia expressus.

Epithome.

1 Valor annuus beneficii in regressibus exprimi necessari
us non existit quando in prouisione seu prima gratia
fuerat expressus.

Decimaoctaua decisio.

QVæsitum est in una causa Burgen. beneficii an re
1 gressus † in quo non erat expressus aliquis ualor
subsisteret & uidebatur ꝙ non quia licet de iure
communi expressio ualoris non sit necessaria ut dicit gl.

in cle.i.de præben.tamen regula cancell.disponit non ualere prouisiones apostolicas de beneficiis nisi in eis exprimatur uerus ualor secundum communem extimationem & fuit responsum ꝙ si in prima gratia expressus erat ualor & ad illum habetur recursus ꝙ hoc sufficit, & ꝙ ita semper fuerat iudicatum. Quod procedit si uere in prima fuit expressus ualor sicut regula requirit alias ex se ipsa non subsisteret gratia regressus nec per relationem aut recursum ad aliam quæ esset inualida.

Decimæ nonæ decis. Summarium.

1. Eadem regula non obstat si in impetratione exprimatur ualor secundum taxam cancellarie apostolicæ quãuis re ipsa sit maioris ualoris beneficium impetratum uel sic ualor qui exprimitur in prouisioñe secundum taxam in libris camere excusat a pena regulæ uolen. ꝙ exprimatur secundum communem extimationem.

Epithome.

1 Valor beneficiorum si exprimatur in gratia secundum ꝙ in libris camere taxati reperiuntur regulæ de exprimendo ualore satisfactum esse uidetur.

2 Matrimonium contrahendum impeditur ad dictũ unius grauis personæ.

3 Testes deponentes super ualore debent reddere causam sui dicti etiam irrequisiti quia difficile est scire uerum ualorem.

4 Causa bestialis excusat a dolo.

5 Beneficium licet sit minoris ualoris q̃ sit in taxa tamen necesse est soluere secundum taxam.

6 Annata soluitur de beneficio taxato secundum ꝙ in libris camere reperitur.

7 Taxa secundum taxationem decimarum quando attendi debeat.

Decimanona decisio.

ITem uoluerũt domini ꝙ si in prouisione beneficii ualor iuxta taxam quæ in libris camere reperitur exprimitur sit satisfactum regulæ uolenti ꝙ fiat expresſio se
1 cundum communem † extimationem quanuis pro ueritate de maiori ualore constet & ita in una causa domino Barto. de Petra sancta fuit obtentum. 1520. de mense ianuarii sed dominus Mercurius de uipera dicebat hoc ꝓcedere ante tempus regulæ sed ex quo regula requirit ꝙ fiat secundum communem non secundum taxam non uidebatur satisfieri allegabat Fely. in. c. ad aures de rescript. in prima cõclusione pro qua oppositione facit quia a uerbis regulæ non est recedendum. l. non aliter. ff. de lega. iii. taxa non probat necessario uerum ualorem inspecta communi extimatione & consequẽter de uno non infertur ad alium. l. non hoc. C. unde legiti. c. in præsentia eo. tit. & l. Pap. exuli. ff. de mino. & tamen impetrans necesſitatur a regula ad communem extimationem, nihilominus ut dicebam sine culpa est & obediens qui sequitur descriptionem cancellarie & sic puniri non debet. c. cognoscẽtes de consti. & sicut excusatur a dolo qui credidit uni bono uiro cui erat credendum. l. Titio. iun. glo. ff. de condi. & de
2 mo. & ad unius grauis persone dictum impeditur † matrimonium contrahendum. c. cum in tua despon. & matri. & accusator qui habet unum testem de ueritate ex cusatur a calumnia ut dicit Bald. in. l. iii. de calumniato. C. & plura ad id cumulat Felyn. in. c. super hiis de accusa. pen. & ulti. colũ. ita excusandus est qui descriptioni Papæ acquieuit
3 præcipue quia ualde † difficile est ualorem uerum beneficiorum seu fructuum scire cum nec testes desuper deponentes probent nisi etiam non interrogati reddunt causam scientiæ ex quo istud scire percipitur sensu corporeo ut traditur per Inno. in. c. cum causam de test. & Bal. in. l. solam. C. eo. & Pau. de cast. in. l. proprietatis. C. de proba. satis itaque iustam habuit causam quæ præstet immunitatem a pena quando etiam bestialis † excusat a dolo. l. igi
4

tur.§.potest.ff.de libe.cau.& Ange.in.l.plagii.C.ad.l.fla. de plagi. ubi distinguit quomodo hoc procedat. Itē con suetudo etiam non bona excusat ut not.in.c.cum uenera-
5 bilis de consue.præterea † qui soluit secundum taxā came re non releuatur etiam si probet de minori ualore nisi fiat ei gratia uel relaxatio sicut non cogitur plus soluere pro
6 annata † q̄ sit in taxa qa de pluri camera non inquirit si in hiis taxatio inspicitur uidetur regula interpretata eo mo- do quando fit expressio.f.ut fiat uel fieri posset iuxta taxā ex quo si in minori expressisset omnino cogeretur satisfa cere prout in taxa ut regula quoad taxata non sustulerit ta xam quia quod non mutatur &c.l.sancimus de testa. &.l. præcipimus in fi.C.de appell.& ne inducatur correctio.l. unica.C.de inoffi.doti.&.c.cum expediat de elec.in.vi.& quia taxa camere est in uiridi obseruantia, ad dictum Fe- ly.in.d.c.ad aures dicas ꝙ non negat quin fieri posset ad euitandum penam iuxta taxam in taxatis & si negaret ob starent prædicta. Item idem Fely. super conclusione.xvi. in qua dicit ꝙ debet attendi communis extimatio præsen tis ualoris non antiq.quam ponit in.d.c.ad aures ult. col. & subiicit limitationem ad propositum nisi beneficium olim fuisset taxatum quia taxa semper durat quanuis se- cundum eum forte non operaretur quando esset taxatio per uiam decimæ & bene temperate loquitur per uerbū forte ut not.glo.in.l.si duo de arbit. & Bart.in.l.si societa tem.§.arbitrorum.v.col.pro soc.ff.ibi & ideo sub dubio forte dico cum etiam tentari possit ꝙ sufficiat expressio
7 secundum taxam decimæ si † extat & si non esset facta ꝙ fiat secundum ꝙ communiter pro decima dari consueuit si in cu.Papæ uel in partibus ubi est situm beneficium so- leat tunc tātum dari communiter pro decima, & hoc per fundamenta prædicta & attenta forma literarum iustitiæ quæ pauperibus conceduntur dum in eis dicitur si cū cu- ra.xl.si sine cura.xx.lib.Turonen.paruorum secundum ta xationem decimæ si taxatum fuerit uel si taxatum non fue rit secundum ꝙ de illo pro decima huiusmodi communi

ter persolui consueuerit ualorem annum nō excedāt &c. dicit tamen Mil. in uerbo gratia si impetretur in repertorio ꝙ si est expressa taxa decimæ & in eo loco non reperitur taxa decimæ ꝙ uel gratia non ualet uel intelligitur secundum ueram extimationem ut dicit Old. cons. ccxxxii. sed subiicit ꝙ Io. an. plures opiniones referens aliter concludit in additione spec. super rub. de conces. præben. ubi uidendum erit. Dicit tamen a Rota decis. xlii. de rescript. in antiq. ꝙ si in prouisione fiat mentio communis ualoris non inspicitur taxa decimæ & si fiat expressio secundum extimationem seu taxationem decimæ tunc attenditur taxa beneficii non communis ualor & nota ꝙ quantum ad ualorem beneficii inspicitur tempus date & impetrationis non anterius uel posterius Old. consi. lviii. quidam impetrauit & late Felyn. in. c. eam te col. pen. uer. fallit. v. de rescrip. ita etiam in contractibus tempus contractus. l. si uoluntate. C. de rescin. uend. c. cum causa de testi. & c. cum dilecti & ibi glo. de empt. & uendi.

Vigesimæ decis. Summarium.

Expressio ualoris prout in arrendamento fructuum beneficii facta per eum per cuius cessum uel decessum uacat beneficium etiam excusat a pena dictæ regulæ.

Epithome.

1 Valor beneficii necessario non probatur per arrendamentum.
2 Possessio non probatur per locationem.
3 Ignorantia in gratiosis non excusata surreptione.
4 Valor est pars gratiæ ideo uere probandus.
5 Princeps debet esse alienus ab omni amaritudine & auaritia.
6 Solemnitas non necessaria si tamen attendunt & inepte an ualeat actus uide remissiue.

7 Valor expressus secundum arrendamentum prædecesso-ris excusat a pena regulæ de exprimendo ualore.

Vigesima decisio.

PLures etiam occurrerunt causæ in quibus fuit tentũ quòd si exprimatur ualor secũdum extimationem arrendamenti facti per proximum prædecessorem seu eum qui cessit ista credulitas excusat a pena regulæ de uero ualore exprimendo & do. Iaco. Simonetta in causa quam habuit contra domicilium de glutiano dum esset aduocatus consistorialis dixit succubuisse ex eo solo fun-damento quòd aduersarius probauit arrendatos fructus per prædecessorem ad expressum ualorem pro hac con-clusione faciunt fundamenta proximæ decisionis & ista confert etiam ad illam. Item qa probabiliter potuit crede re impetrans quòd ultimus rector non arrẽdasset pro mi nori precio uere extimationis cum nemo præsumatur ia-ctare. l. cum de indebito in princi. ff. de probat. & c. super hoc de renunci. quanuis arrendamentum non probat ne-
2 cessario ualorem sicut nec locatio dominium † aut posses sionem. l. ad probationem. C. loca. & c. inter dilectos in fi. cum ibi not. de fi. instru. & ita dominus Ioan. an. de Tri-uultiis ex uotis omnium dominorum uno excepto iudi-cauit & in secunda causa pendet corã reuerendissimo do
3 mino Cardinali Anchonitano coram quo allegatur † ꝙ ignorantia in gratiosis non excusat a surreptione. c. consti tutus de rescrip. & quòd sola simplicitas sine dolo in istis nocet ut dicit Fely. in. c. ad aures eo. tit. iii. col. Item ꝙ ua-
4 lor † est pars gratiæ quæ debet uere probari & non po-test prætendi iusta ignorantia quia debuit se informare prout hæc late prosequitur Felyn. in. d. c. in uerbo de ex-pressione ualoris & quòd arrendamentum uere non pro bat quibus pro sententia uidetur respõsum ex deductis in ista & proxima decisione & ostensum ꝙ fuit iusta creduli tas non fatua quæ debet sufficere. Item non sumus in ter-

minis pene nullitatis gratiæ inducte a iure communi quo non est necessario expresio secundum glo.in cle.i.de præ ben.quæ hoc tenet tam in ualore beneficii obtenti q̃ obti nendi ut colligit Car.ibi in princ.sicut nec habetur in quo casu in requisitis de iure admittatur sine præiudicio uerita tis quod rigorose disponunt iura de simplicitate & igno rantia loquentia sed ad fugiẽdam penam regulæ quæ stri ctam desiderat interpretationem l. iii.§.hæc uerba.ff. de nego.gest.& benignam intelligentiam.l. cum quidam.ff. de libe.& posthum.&.c.odia de regu.iur.in.vi.&.l.inter pretatione.ff.de pe. probabilis credulitas sit sufficiens re mota ab omni dolo alias difficile nimiũ esset & quasi im posibile in breui tempore ueram habere ualoris infor mationem , & beneficia diutius carerent administrato re cum dispendio ecclesiarum & periculo animarum in habentibus curam quod esse non debet.c.ii.de concess. præben.& hinc est ꝙ dispẽsatur cum electis extra Italiam ut ante confirmationem impune administrent.c. nihil de elect.& uacare dicitur licet prouisum sit quando prouisus administrare non potest quia nondum habet literas ut di cit glo.in cle.i.de hæreti.saltem de facto quando negligẽ tia promisi imputari non potest ut tenet Host. in sum. ne sede uacan.§.quot modis dicatur sedes uacare aut esset regula captiosa quæ laqueum pararet & metu pene con stringeret ad expresionem maioris ualoris & solutionẽ maioris annate si qs sine mora uellet expedire literas seu stante etiam periculo alterius regulæ quòd si litere sint ex pedite ad unum ualorem nõ posint alie ad maiorem ex pediri uigore eiusdem supplicationis habentis clausulam quòd ualor posit augeri esset enim causa quòd gratia pe riret si esset expeditio facta ad minorem contra.c. erit au tem.iiii.di.& regulam.c.cognoscen.de constitu.& omnis
5 amaritudo † & auaritia debet a principe esse aliena ut in.l. unica.§.fi.C.de cadu.tollen.& in aust.de nupt.§.prime si quidem ibi ne aliquo uideamur talia corripientes fisci pro uidere utilitati colũ.iiii.& obligare quasi ad imposibile

contra.l.impossibilium de regu.iur.&.l.fi.ff.quæ sen. sine appell.rescin.& propter difficultatem facilis esset error & quodam modo uagaretur impetrans sub incerto & quasi sorti supponeretur an plus uel minus explicaret ꝙ regula riter est prohibitum.c.fi. de sortileg. & ideo quæcunque probabilis credulitas aut taxationis in camera uel arrēdamentorum seu forsan ꝙ talis esset fama publica uel antiqua aut moderna taxa etiam in partibus pro decima facta dummodo secundum communem extimationem sufficere debet ad euitandum penam regulæ nam fama & alia quæ ponit Bar.in.l.celsus de usuca.ff.inducunt iustum errorem & iustissimum respectiue etiam ad usucapiendum & sic ad acquirendum quod est plus & fama a dolo & calumnia excusat etiam in casu de quo Oldr.con.cccliii.ubi uideas. Item bona fides quæ causatur ex arrendamento prædecessorum prout in simili not. glo. in.c. de quarta & ibi Abb.col.ii.de præscript.quæ optime & in fortioribus terminis faciunt pro decisione & Rota quæ multum innititur equitati exemplo legislatoris in.l. ꝙ si ephesi.ff. de eo ꝙ cer.lo.in conseruandis gratiis in quibus fiūt multe expense & obtinentur cū sudore & ad uitandas penas in dubio & ubicunq; potest sequitur iura dicentia rē interpretari potius ut ualeat q̄ pereat.l.quoties.ff.de re.dub.& c.abbate de uer.sig.cum simi.nimirum si etiam in hoc casu equitatem amplexa sit quando ea opus fuerit, non obstat ꝙ quamuis de iure expressio non sit necessaria tamen si exprimitur & falso non ualet impetratio ut firmat Fely. in.d.c.ad aures secunda cōclusione & istud est de iure cōmuni,quia si non esset regula tunc imputandū esset ei qui se astrinxisset ad exprimēdum.l.fideiussor.§.i.qui satisda. cogan.&.l.ii.§.quod diximus.ff.siquis cauti.&.c.cum in ueteri circa fi. de electi.quod tamen dependet a Brocar
6 do illo an & quando † solemnitas non est necessaria si tamen attentatur & inepte uiciet uel non ut Fely.ait in.c.cū ordinem de rescri.& in.d.secunda conclusione sed postq̄ edita est regula & obseruatur talis culpa non est uerisimili

ter ascribenda quin potius dicendum ꝙ cogente regula expressus est ualor qui fine ea fuisset omissus super quo uideatur decis. Rotæ.xix.in no.de præ.& Abb. post Car. in.c.fi.ii.&.iii. colū de præsump.& Anch.consi.ccxcv. incipien.pro clariori euidentia ubi firmat fortius ꝙ si omissio ualoris non uiciat nec superflua expresio licet falsa ꝑ iura quæ ibi adducit col.pen.& ult. & ibidem ac in consi. cxxxviii.de natura & efficacia &c. loquitur quando gratia est facta motu proprio & ideo non curat de excessu in modica quantitate,& in una Mediolanē. parrochialis de uerdelo corā me de mense Martii.1522.pro Lud.de Bri
7 xianis † & contra archiepiscopum Spalaten. dnini idem firmarunt ꝙ sufficerent arrendamenta quæ in facto duo erant producta.

SVPER REGVLA DE INSINVATIONE & publicatione.

Vigesimæprimæ decis. Summarium.

Si debilior & fortior in decreto concurrant sine publicatione uincit debilior cum noua prouisione fortiorem etiam possessorem eam non habentem non obstan. regula de publicanda acceptatione & hoc per regulam iuris accrescendi uel sic regula de publicanda acceptatione infra tres menses non procedit quando acceptans habet nouam prouisionem infra tempus regulæ etiam si concurrat cum habente fortius decretum qui nec publicauerit nec nouam prouisionem habuerit & uide quomodo intelligitur illud ꝙ lex est certa de eo ꝙ est & ꝙ est certum naturæ & legi.

Epithome.

1 Noua prouisio supplet diligentiis requisitis per regulam in acceptantibus uigore gratiarum expectatiuarum.

2 Expectanti an recte dicatur ius esse quæsitum ante lapsum trimestris,

3 Mentio de actu elidibili uel nullo necessaria non existit.
4 Dominium in prophanis ex pluribus causis in simul concurrentibus haberi potest.
5 Tituli in beneficialibus multiplicari possunt non ad effectum consequendi ius ex uariis causis sed ut ex illis posfit se defendere.
6 Dominium ex pluribus causis acquiri non potest.
7 Beneficium suũ facit expectans ex noua prouisione quando publicare omisit.
8 Lex dicitur esse certa de eo ꝙ potest esse certus homo non de eo ꝙ soli Deo.
9 Ius in re in istis spiritualibus ex solo titulo etiam absq; traditione acquiritur stante consensu.
10 Impetrans an mentionem facere teneatur de futuris habentibus mere contingenter se ad esse & non esse.
11 Noua prouisio equipollet diligentiis.

Vigesimaprima decisio.

Vidam habens inferius decretũ in una causa Corosopiten, coram do. B. de Petra sancta deduxerat acceptationem & prouisionem in parrochiali uigore gratiæ expectatiue & obiiciebat fortior in decreto ꝙ non publicauerat dando de regula de insinuatione & publicatione de qua fortior retorquebat contra debiliorem, debilior dabat nouam prouisionem cum qua adducebat aliam regulam de pluribus expectantibus ad eandem ecclesiam quæ solet allegari de iure accrescendo uel non decrescendo inter acceptantes, quorum superior deficit in publicatione, fortior dicebat non sufficere nouam prouisionem quæ uenit post suam acceptationem & prouisionẽ & sic post ius in re quæsitum.c.si.in fi.de concess.præben.in.vi. quanuis amissibile si in tempore nõ publicaret.c.commissa.c.q̃ sit de elect.&.c.si tibi absenti de præben.eo.titu. unde obstabat

bat plenitudo & quòd alteri ualide cōferri non poterat.c. quanuis de rescri.eo.lib.&.d.c.si tibi absenti in fi.& faciūt not.per Io.an.& Phil.Franch.in.c.si quo postq̃ de præb. eo.lib.& clausula in quibuscunq; prouisionibus poni solita dummodo tempore date præsentium non sit alicui alteri ius quæsitum. Item quia decretum expectatiue ipsius ligabat etiam Papam.c.pen.eo.ti.& lib.ibi Lap.& domi. ideo petebat absolui quia possidebat.l.loci corpus.§.pe. .ff.si serui.uendi.&.l.fi.C.de rei uendi. & huic opinioni
1 adhærebat una pars dominorum, sed maior uoluit † nouam prouisionem ualere pro quo fuit allegatum consil. Lud.Ro.ccccxxxiii.ult.col.in fi.secundæ quæstionis,item q per regulas prædictas de publicando & de iure accrescendo inducebatur secundum quosdam fictio per quam declarabatur cui & prius fuisset ius quæsitū ex dictis duobus uel si neutri esset quæsitum cum apud rerum naturam istud certum esset.l.cum ad præsens si cer.pe.&.l.cū quidam.§.quod dicitur.ff.de acqui.hæred.quanuis nobis in-
2 cognitum qui † ante lapsum trimestris, dicere non possimus recte q alicui esset ius quæsitum & propterea non secuta declaratione ob defectum publicationis nulli fuerat ius quæsitum & consequēter noua prouisio ualuerat quia beneficium non erat plenum & hoc certum legi sicut naturæ erat ideo noua prouisio impedimentum non habebat nec mentionē iuris alicuius quod non extabat requirebat uel derogationem,& q per istam rationem tollebātur contraria & quidam ex dominis in hoc magis ponderabant regulam de publicanda acceptatione quasi ipsa resolueret annullando omnia ab initio ita q post finē trium mensium declararetur & constaret nullum ius fuisse quæsitū fortiori de quo debuerit in noua prouisione fieri mentio & q stante hac fictione respiciente retro non fuerat in pendulo prouisio fortioris quin potius ab initio nulla & eo modo non ob.c.ii.de elect.& regula actus legitimi de
3 regu.iur.in.vi.&.ff.item † quòd de actu elidibili uel nullo non est necessaria mentio glo.in.c.nonnulli de rescrip.

& in.c.i.de lit. contest. in.vi. & plura cumulat Felyn.in.c. ex tenore de rescrip.in uerbo de rescripto sed consi. Lud. non facit pro decisione cum tantum dicat quòd benefi- cium meum reuocabiliter uel futurum meum sub condi- tione si publicauero in termino & tūc irreuocabiliter pos- sum pendente publicationis conditione facere meum ex noua prouisione a simili eius quòd dicitur in.l. cui res de acti.empti.& in.l.fundo.ff.ad.l.falcid.iuncta declaratione Bar.ibi post glo.& dicta etiam in.l.iii.§.ex pluribus de ac
4 qui.possess.ff. † quòd dominium in prophanis potest ha- beri ex pluribus causis simul concurrentibus & quòd ua- let legatum factum pure eius quod est debitum sub condi tione sed p hoc non probatur quòd satisfiat regulæ quæ requirit pro forma publicationem unde saltem fortiori possessori absolutoria non debet negari nē id clarius pro
5 cedit † in beneficialibus in quibus potest multiplicari titu lus.c.post electionem in uerbo processu uero temporis de concess.præbend. cui concor.c.ii.de arbi.ubi capella- niam habuit unus a duobus ad minus ex confirmatione & ibi not. Abb.quòd ad cautelam potest quis sibi procu- rare plures collationes seu institutiones beneficii nec per secundam uidetur renūciare primæ & hoc est tutum cum dubitatur de ualiditate primæ & in.c. ueniens.iiii. col. de
6 præscri. dicit quòd quamuis dominium † ex pluribus cau sis nequeat acquiri potest tamen pro cautela quis uarios cumulare titulos non ad effectum consequendi ius ex ua- riis causis sed ut ex illis posit se defendere licet enim uti pluribus defensionibus regula nullus pluribus de re. iur. in.vi.no. Abb. in.d.c. post electionem & Gof. in sum. de
7 præscrip.i.col.ex noua † igitur prouisione bene fiet suum beneficium etiam si omittat publicare dummodo nō con currat cum fortiori in decreto qui ipsum uincat publican- do uel qui sine publicatione possideat ut in casu isto,ad il lud quòd non secuta declaratione defectu publicationis nulli fuit ius quæsitum & intrauit noua prouisio sine impe dimento responde non esse uerum aliquo respectu quia

B aut consideramus certitudinem legis † & naturæ de præ-
senti quæ est certa de eo quòd est ut.d.l.quidam.§.suum,
non autem est certa de eo quòd futurũ est quia prout ibi
inquit Bar.certa est de omni eo de quo potest esse certus
homo non de eo quòd soli deo est certum,hinc est quòd
non est certa quando aliquid pendet ex futuro euentu cũ
illud sciat solus deus.c.nouit de iudi.& tali casu lex non es-
set certa an fortior publicaret uel non sed bene ꝙ tempo
re noue prouisionis fortior habebat ius plenũ ad rem &
in re & sic per alium non impetrabile aut respicimus le-
gende præsenti esse certam de eo quo euenire potest ut
quod est certum naturæ sit certum legi ut.l.sed & si resti-
tuatur.§.fi.de iud.&.l.si pater.ff.de solu.cum ibi not.pro-
ut de attentatis dicit Abb.in.c.super quæstionum.§.fi.de
offi.de leg.quòd apud nos pendet ex futuro euentu qui
ignoramus an appellatio fuerit legitima necne sed apud
ipsum ius statim sunt nulla uel ualida & idem ait de excõ
municatione post appellationem an teneat uel non in.c.
pastoralis in prin.iii.col.de appella.& sic sciret & inspice-
ret tempore noue prouisionis destructionem iuris haben
tis fortius decretum & potest primo dici id procedere
quando inspicitur futurus euentus antequam ueniat respe
ctu probationis faciende super re iam facta ut in casibus
de quibus per Abb.& similibus ex quo lex & natura cer-
ta sunt iam est in esse producta & in rerũ natura sed apud
homines detegitur,quando probatur quomodo erat nõ
autem respectu rei producende in esse secundum intelli-
gentiam.ad.d.§.suum & etiam tali respectu lex non esset
certa ex eo quòd tempore noue prouisionis non erat ali
quid positiue aut negatiue de publicatione & soli deo no
tum an publicaret uel non secundo esto propter aliquem
iuris effectum ꝙ quãdoq; lex respiceret de præsenti ad id
quod nondum exitit in rerum natura & producendum
est id esse de nouo non respectu solius probationis omni
no in casu de quo agitur certitudo non produceret hunc
effectum, quia contrarium uoluit canon in.d.c.si tibi ab

senti ubi post collationem factam absenti alteri non potest conferri beneficium etiam antequam absens consentiat existens in termino ꝙ est fortius ex quo adhuc dicitur beneficium uacare quãuis nõ sit libera dispositio eius secundum Ioan.an.ibi & Oldr. consil.lvii.& Abb.in.c.accedens de præbend. col.i.in casu quo confertur absenti nulla persona mediante ut nihil acquiratur absenti per talem collationẽ nec possumus dicere beneficium esse suũ antequam acceptet licet conferens nequeat retrocedere a collatione donec absens declarauerit animum suum quia functus est officio suo in eligendo absentem post acceptationem autem & consensum alteri nullo modo potest
9 prouideri ut in fi.d.c. quia stante † consensu in ipsis spiritualibus ex solo ti.acquiritur ius in re etiam absque traditione ut dicit idem Abb.in.c.inter cætera de præbẽ.& ius plenum in beneficio ex collatione seu sola institutione.d.c.fi.de concef.præben.& Abb.in.c.quòd autem &.c.uobis.ii.col. de iure patrona. & si dicatur ꝙ ideo est in casu d.c.si tibi quia est functus officio suo & quòd non est ius quæsitum & uacat beneficium ut supra, & quòd post consensum absentis & acceptationem ideo non potest alteri conferri quia non est amissibile ulterius & irreuocabiliter est quæsitum responde quòd a fortiori facit ad propositũ & quando non faceret est casus rotundus in simili in.d.c. commissa in princi.de elect.eo libr. cui non cadit responsum aut uolumus dicere quòd apud nos sit incertum de publicatione futura uel non publicatione & ex hoc non sequitur quin ius sit quæsitum in re & plenum per prouisionem cum id operetur dispositio iuris & nihil faciat uel scientia uel ignorãtia debilioris in decreto qui si sciat prouisionem fortioris eam ignorare non potest & si nesciat ignorantia a surreptione noue prouisionis non excusat.c. constitutus de rescript. quoniam in istis nocet simplicitas q̃ia debet quis quærere an alteri sit prouisum secundum Felyn.in.c.ad aures.iii.col.eo.titu.præsentia enim & præterita debuerunt considerari ab impetrante non futura

quæ diuinare non potest nec cogitur.l. si putator in si.ff. ad.l.aquiliam & c.unico ut eccle.benefi.si.di.confe. nam
10 † de futuris habentibus se ad esse & non esse mere contingenter non est opus in impetratione mentionem facere ut inquit Fely.cor.vii.in.c.in nostra de rescript.& quòd est consideratum de fictione regulæ de publicandis non est uerum cum non fingat nec resoluat annullando acceptationem & prouisionem ut a principio sed statim post tempus publicandi & non ante fuit ergo plenitudo iuris usq; ad defectum publicationis absq; pendulitate alias diceremus contra sequentem decisionem in qua fuit obtentum non ualere impetrationem tertii post acceptationem & prouisionem acceptantis ante lapsum terminum ad publicandum etiam si expectans in publicatione deficiat & ibi lucebunt hæc clarius non ob. etiam quòd de iure elidibili non fuit necessaria mentio quia ex prædictis est responsum & illud intelligitur quando potest elidi tempore gratiæ at hic tẽpore noue prouisionis stabat firma prouisio licet resolubile ut est dictum ex quibus omnibus subsistunt fundamenta contra conclusionem. quæ nihilominus potest saluari hoc solo fundamẽto ut dicamus quòd
11 noua † prouisio equipolleat publicationi & tunc non dicemus ꝙ ualeat ut prouisio ex quo inuenit ius plenum in habente superius decretum quia obstarent prædicta sed tanquam publicatio uel habens uim publicationis & cum regula de iure accrescendo debilior uincet fortiorem & cessabunt alia motiua super quo & an sit uerum quia uarie fuere interpretationes ut audio antiquorum dominorum quomodo equipolleat uel ueniat uideatur alia decisio incipiens pluries fuit disputatum ꝙ noua prouisio supplet diligentias uel defectum diligẽtiarum cum ibi quemadmodum hic plura dici posśint.

Vigesimæsecundæ decis. Summarium

Noua prouisio supplet diligentias aut diligentiarum

defectũ uel sic noua prouisio equipollet publicationi uel per eam satisfit regulæ de publicanda acceptatione.

Epithome.

1 Expectantes uel publicare uel nouam prouisionem quæ defectum diligentiarum supplet facere tenentur.
2 Publicatio acceptationis qua ratione fieri mandatur.
3 Acceptãs si habet nouam prouisionem capit beneficium absq; publicatione & tunc noua prouisio & non expectatiua canonizanda uenit.
4 Expectans habens nouam prouisionem cum fortiori decreto si concurrat cum alio expectante qui publicauit quis sit præferendus.
5 Testamentum coram principe factum & publicatum omnem solemnitatem habere censetur.
6 Noua prouisio equipollet publicationi.
7 Acceptans licet habeat nouam prouisionem ad maiorem tamen cautelam acceptationem & prouisionem publicare non desinat.

Vigesimasecunda decisio.

PLuries fuit disputatum in causa uulterrana beneficii coram domino Nicolao de spinosa an noua prouisio habeat uim publicationis & una pars domi-
1 norum † tenebat quòd non quia pro forma certis loco & tempore requiritur publicatio quæ est seruanda.c.cum di lecta de rescript.& non equipollet noua prouisio publicationi cum hoc regula non dicat nec nos debemus dicere c.ad audientiam de deci. &.l.illam.C. de colla. neque ad arg. iurium consimilium argui potest quòd uideatur sufficere publicare per equipollens uel quando non potest fieri formaliter ut sit satis quòd fiat prout fieri potest ut inquit Ludo.Ro.consi.ccccxxxiii.in.i.q.allegando ad hoc c.statuimus de offi. de lega.c.ubi periculum.§.porrò de

elect.in.vi.& cle.causam uer.uerum de elect.& in cle.i.de for.com.ac unica de concess.præb.iunct. glo.super uerbo loco &.l.in causis de reg.iur.&.l.i.§.sed & aristo.ff.quòd ui aut clam quoniam ibi est quia satisfit menti constitutionis & tantum est quantum si uerbis satisfieret & potest uerisimiliter deuenire ad notitiā illius cui lex uoluit & alias. excusat impedimentum ut declarat Lud.in.d.con. in singulis casibus at in casu isto nullum est impedimentum ad publicandum nec per nouam prouisionem in qua solum fit supplicatio peruenit uerisimiliter ad notitiam ordinarii & aliorum & consequenter non satisfacit expectans menti regulæ cū noua prouisione ex quo duplici ratione man
2 datur fieri publicatio† acceptationis secundum Lud.in.d. consi.ut acceptatio ordinario collatori sit nota ne contingat alias ordinarium impeditum proprio iure conferre, & detur eo modo materia litigandi expectatiuo & prouiso ab ordinario, secundo ut per publicationem innotescat omnibus ius competere uel non publicanti ne in uanum de super laborent quod est idem cum prima ratione & sub una totum potest contineri,noua nanq; prouisio in curia obtinetur non in partibus unde existentibus in loco beneficii est penitus in cognita & licet per curiales possit fieri in curia publicatio istud tamen præcipitur fieri in audientia contradictarum legendo alta uoce hora qua curialiū multitudo adest taliter quòd transit in notitiam uerisimiliter quòd non sequitur ex noua prouisione paucis cognita & quæ secreto potest procurari & dolose post aliquot menses registrari ne habeatur notitia si impetrans eam non redimat in registro neque registrari procuret non ob.quòd Lud.in.d.cons.firmat in.ii.q.quia istud non dicit ut uideatur satisfactum publicationi sed q durante termino ad publicandum potest obtineri beneficium uigore noue prouisionis & non inconuenit q petatur purificatio ex duplici causa quinimmo permissa est cumulatio titulorum in beneficialibus ut in.c. post elect. de concess. præb.&.c.ii.de arbit.& ubique Abb.& est utile

sicut legatum purum rei quæ erat debita sub conditione ut in.l.cui res de acti.empti.& uendi.&.l.fundo ad.l. falc. & Bar.in.l.iii.§.ex pluribus.ff.de acquiren.posses.post gl. & prout latius in superiori decisione incipiente quidam deduxi ubi uideas &.d. Dominicus de Iacobatiis qui hãc partem cum tribus aliis defendebat asserebat fuisse bene

3 tentum quòd acceptans sine † publicatione capiebat beneficium cum noua prouisione & quòd noua prouisio debebat canonizari non expectatiua cum acceptatione & prouisione quòd puto uerum ex prædictis ex quibus in-

4 fertur quòd si concurreret † expectans habens nouã prouisionem cum alio expectante habente inferius decretum & publicante nihil haberet & uinceretur ab illo propter regulam de iure accrescendo cui regulæ Papa non derogat in noua prouisione & hoc supposito destrueretur in totum prædicta decisio supra proxime allegata non esset uera etiam secundum ultimum fundamẽtum ibi nec huic intelligentiæ refragatur.l. omnium.C.de testa. ubi factio

5 † & publicatio testamenti coram principe habet omnem formam & solemnitatem ut idem sit in noua supplicatione porrecta principi & prouisione quæ fit a principe in qua dicitur quòd dubitat expectans acceptationẽ & prouisionem uiribus non subsistere & petit de nouo prouideri quia præsentia principis excludit omnem suspitionem & supplet quãcunque solemnitatem ut in textu.d.l. sed non in proposito efficit quòd ordinario & aliis qui possent fraudari innotescat quòd requirit regula quæ nõ fuit contenta ut ipsi principi innotesceret,& attenta ratione regulæ quæ gubernat legem.l. cum pater.§. dulcissimis.ff. de lega.ii.etiam coniecturata dicit Abb.in.c.fi.v.col.de iureiuran.& in.c.ii.requiris in princi.de appella.facile est respondere aliis articulis quæ in contrarium fierent,sed ma-

6 ior pars hoc est domini quinque contra ut † equipolleat publicationi per.d.consil.Lud.Item quia maiores ut dicebatur ita obseruauerant , & a tali interpretatione non erat

7 recedẽdum.l.minime.ff.de legi. maxime quia sub securi-

tate & fiducia huiusmodi interpretationis tenendo nunc contra eam reperirẽtur multi decepti ꝙ non erat equum. Quid tenuerint antiqui & an uariauerint dicãt antiqores necne hoc unum est quòd hodie quinque ex dominis similiter tenent ꝙ non equipolleat inter quos ego ex præmissis licet alii contra & ex mutatione auditorum contingens est quòd negatiua magis placere posset ideo unus
7 † quisqȝ cautus non desinat publicare nec firmiter in noua prouisione confidat.

Vigesimætertiæ decisio. Summarium.

Noua prouisio præsupposito ꝙ suppleat diligentias aut negligentiam in publicando seu ꝙ equipolleat publicationi supplet etiam & satisfacit regulæ prædictæ de insinuatione & publicatione quoad tertiam partem de intimandis acceptatione prouisione & publicatione possessori uel de euocando eo ad iudicium infra annum.

Epithome.

1 Noua prouisio equipollet ne dum publicationi & insinuationi uerum etiam quo ad tertiam partem de uocando possessorem infra annum.

2 Noua prouisio supplet omnes diligentias quo ad omnes partes regulæ post acceptationem & prouisionem.

Vigesimatertia decisio.

Si detur ꝙ sit uerum seu ita seruetur ꝙ noua prouisio equipolleat publicationi dubitabam in una Hispalẽ. ca. & præbend. quæ coram me pendebat de mense Maii. 1523. an noua prouisio etiam equipolleret tertiæ
1 parti dictę regulæ de insinuatione & publicatione † uide licet de intimatione fienda possessori uel de citando eo iudicialiter infra annũ, & dixerunt domini ꝙ sic & ꝙ ita fue

rat obseruatum omni tempore quo fuit tentum nouā prouisionem ualere pro publicatione acceptationis & prouisionis mihi uidebatur durum utrunq;,sed dato & præsupposito pro uero non debebat extendi interpretatio ultra casum publicationis ar.l.in agris.ff.de acqui.re.do.&.c.i. de sepul.maxime quia nec ratio regulæ id patitur nec uerba ut etiam ostēsum in proximis decisionibus.Tamen po
2 test dici iterpretatam fuisse † nouam prouisionem ut suppleat diligentias uel pro diligentiis dictæ regulæ quo ad omnes diligentias & partes post acceptationem & prouisionem non quo ad unam tantum uel data ueritate supposititi q᷑ impossibile esset intimare publicationem quæ non est formalis.l.impossibilium de reg.iur.ff.licet ex aduerso dixerim q᷑ debuisset publicari & intimari ipsa noua prouisio eadem facilitate & q᷑ alias possessori non satisfit nec regulæ contemplata eius ratione ut sic saltim satis fieret q᷑ melius esset & posset substineri decisio in utroq; capite.

Vigesimæquartæ decisio.Summarium.

Non ualet impetratio tertii infra tempus publicationis expectanti licet expectans non publicet,uel sic prouisio tertii in termino publicationis non ualet q̄uis expectās deficiat in publicando,uel sic regula de publicandis nō fingit nec annullat ab initio retro sed post incursum duntaxat.

Epithome.

1 Prouisio facta tertio de beneficio acceptato per expectantem infra tempus datum ad publicandum non ualet quanuis expectans in publicatione postea deficiat.
2 Clausula in qualibet prouisione apponi solita dummodo nō sit alteri ius quęsitū de quo iure intelligatur & nu.5.
3 Ius in re plenum licet resolubile non potest alteri conferri ante resolutionem.
4 Delegatus sub conditione ante euentum conditionis effe

ctualem iurisdictionem non habet.

6 Expectans post acceptationem & prouisionem ius purū & perfectum habet licet amissibile si non fiat publicatio.

7 Regula de publicandis an annullet acceptationem & prouisionē factam per expectantem ab initio ac si facta nō esset si nō publicauerit uel solum post finitum tempus.

8 Regula de iure accrescendo procedit tantum in concursu expectantium.

Vigesima quarta decisio.

DVbium concurrit in una Palentina beneficii corā do.Pa.Capisuchis.1519.an ualeret prouisio facta

1 † tertio de beneficio quod expectans acceptauerat & prouideri obtinuerat si postea in publicatione deficiat. Et quidam ex dominis tenebāt ualere dicentes quòd ius quod est in pendentis quale uidetur esse expectanti propter regulam de publicandis non impedit collationē fieri tertio. Casus est ut inquit Ludo. Roma. consil.cclvi. in.c.si pro te de rescript.in.vi. & in cle.i.de concess.præb.

2 secundum † quem non ob.clausula dummodo alteri non sit ius quæsitum,quia intelligit Papa de iure perpetuo duraturo non autem de non duraturo ar.l. qui concubinam .§.cum ita elec.ii.de lega.iii.&.l.pro parte.§.uersum.ff.de in rem uer. Item de iure conditionali & existenti in pendenti.l.si ita scripsisset de lega.ii.&.l.Paulo Calimaco.§. pomponius.ff.de leg.iii.alii contra cum quibus ego hoc

3 solido fundamento quòd ius † in re plenum & si posset resolui non est alteri conferibile ante resolutionē ut in.c.cōmissa in prin.de elec.&.c.si tibi absenti de præbend. in.vi. Et hinc est quòd in qualibet prouisione ponitur clausula præseruatiua iuris quæsiti,non ob.consi.Lud. quia loquitur de iure pendēti conditionali non de pleno,& iam perfecto patet ex.d.c.si pro te &.d.cle.i.in princ.ut intelligatur iuxta quotas quas allegat l.imperator de in diem ad

lecti.& Bar.in.l.non solum.§.si liberationis.ff.de libera.le
ga.ibi enim prouisio fiebat sub conditione, & conditio
nihil potuit in esse ut in dictis iuribus,&.§.ex conditiona
li insti.de uerbo.oblig.&.c.i.in fi.de spons.& matri.in.vi.
cum si.unde ante existentiam cōditionis nullum ius etiam
4 ad rem est quæsitum sicut nec delegatus † sub conditione
habet iurisdictionem effectualem ante euentum conditio
nis dicit Car.in.d.cle.i.x.q.& consequenter sequens pro-
uisio subintrauit quia non inuenit impedimentum, secus
in prouisione iuris in re plena q̄uis reuocabili. Nec est ue
5 rum ꝙ clausula † præseruatiua intelligatur de iure perpe-
tuo duraturo quia ob.d.c.commissa cum si.uel procedat
in tali iure quando est in potestate prouisi perpetuare ut
hic publicando etiam in.d.c.commissa suscipiendo in ter
mino sacros ordines requisitos & ita de cæteris secus si
penderet a potestate tertii uel a casu prout in conditiona
li sentit Domi.in.d.c.si pro te alias cum multis modis pri
uatio beneficiorum ipso iure inducatur & annullatio iuris
ut in extrauagan.execrabilis & in.c.de multa.de præb.&
c.cum in cūctis.§.cum uero de elec. cum infinitis aliis nisi
aliquid fiat sequeretur ꝙ ante priuationem seu resolutio-
nem iuris quæsiti essent impetrabilia & conferibilia & eo-
dem tēpore idē ius & beneficium reperiretur apud duos
contra.l.iii.§.ex pluribus.ff.de acqui.pos.Item post acce-
6 ptationem † & prouisionem ius purum est quanuis amis-
sibile si non fiat publicatio & huiusmodi incertitudo pu-
blicationis non facit ꝙ interea sit conditionalis prouisio
cum ut est dictum natura propria conditionis sit ꝙ nihil
existere supponat & se habeat ad esse & non esse de futu-
ro non de præterito aut de præsenti.l.cum ad præsens cū
seq.si cer.pe.& tradit Bart.in.l.i.ff.de cond.& demon.nec
esse dicitur in pendenti quin sit ualida plena & ꝑfecta.c.fi.
in fi.de conces.præb.in.vi.& est deductum in proxima de
cisione nec debet esse collatio pendula ad.c.ii.de elec.eo.
lib.& regulam actus legitimi de reg.iur.ff.& in.vi. quan-
tumcuuqꝫ ex uariis causis iura inducant priuationem ante

amisſionem beneficiorum etiam quo ad ius in re acquiſi-tum in eis ſi quid fiat ut in hæretico.c. quo iure cum glo. viii.di.&.c.ii.de hæreti.in.vi.uel ſi quid non fiat ut in caſu noſtro & ſimilibus & tamen ante talem euentum non eſt ius pendens & per hæc eſt reſpõſum ad iura adducta per Lud.quæ etiam procedunt in materia diuerſisſima a no-ſtra & in diſpoſitione conditionali & non offendunt in ali quo concluſionem neq; Lud. contradicit & pro conclu-ſione cõferunt deducta in ſuperiori deciſione quam duo-bus dubitantibus alii tenuerunt inſpecta diſpoſitione iuris
7 communis. Verum fuit etiam dubitatum † nunquid ſaltẽ regula de publicandis quæ annullat omnia reſolueret ut ab initio nullam fingendo perinde non ualuiſſe ac ſi facta non eſſet quo caſu prouiſio tertii non reperiſſet obſtacu-lum & propter fictionem etiam non fuiſſet in pendulo prouiſio acceptanti uel ſolum annullet poſt in curſum.Ita quòd nulla inducatur fictio, & interim ius fuerit plenum de quo debuerit fieri mẽtio,& plenitudo impediuerit im petrationẽ futuram, & aliqui ex dominis dicebant quòd reſpiciebat retro quia paria ſunt dicere nullius ſint mo-menti uel habeantur pro infectis. ſed in ſecundo lex an-nullat ut ex tunc non ut ex nunc ut dicit glo. notabilis in cle.unica de immu.eccle.ergo a principio omnia fingun-tur nulla & nunquam fuiſſe nec impedimentum præſtitiſ-ſe ſed maior pars contra cum qua concurri ponderando uerba regulæ quæ habet tria decreta,primum quòd acce-ptatio fiat infra menſem, idem & prouiſio alioquin lapſo dicto menſe ſint caſſa & irrita, ergo poſt lapſum termini annullat non retro nec ante, & medio tempore ſunt uali-da & perfecta. Secundum quòd publicatio fiat infra tres menſes alias gratiæ ſint nullæ cum inde ſecutis. Tertium quòd intimetur poſſeſſoribus ſi qui ſint tunc alioquin a die quo intruſi fuerint intra annum uel iudicialiter experi-ri teneantur,alioquin ſi poſtmodum expectantibus in be-neficiis ius competiiſſe conſtiterit gratiæ necnon accepta tiones & prouiſiones nullius ſint roboris uel momenti.

Subiungitur in fine ꝙ si acceptantes in præmissis defecerint locorum ordinarii perinde post præfatos menses de beneficiis prouideri possunt ac si gratię prædicte etiam cũ decreto nullatenus emanassent,hoc declarat ꝙ post tempus in quolibet decreto annullentur præcedentia ex nunc non prius & quãuis nõ dicat de seipso Papa tamen ostendit nolle annullare a principio fingẽdo quia ualide si ita essent prouidissent antea ordinarii & ideo ex primo decreto resultant per quod sequentia declarãtur.l.si seruus plurium in fi.ff.de leg.i.& quia non est ratio ꝙ in primo post lapsum tẽpus & in aliis antea fit inducta nullitas ergo &c. .l.a titio.ff.de uerbo.oblig.quinimmo maior ꝙ in primo retro ab initio ex quo iuuatur tex.d.cle.i.§.secus de concess.præben.& ex quo in eo uoluit minus dicendũ quam in aliis uoluerit,quia dixisset si aliter quã in primo uoluisset.l.i.§.fin autem ad deficientis.C.de cad. tollen.&.c. ad audientiam,de deci.& si interrogaretur an idem in sequentibus uerisimiliter ex prædictis responderet ꝙ sic ergo habeatur pro expresso.l.tale pactũ.§.fi.& ibi no.ff. de pact. & per præmissa est responsum ad glo.d.cle.i.de immu.ecle.ex quo regula resoluit & annullat post terminum non
8 antea neq; decisioni ob. regula † de iure accrescẽdo quia procedit tantum in concursu expectantium & successiue in similibus decisio fuit obseruata.

Vigesimæ quintæ decisio.Summarium.

Eadem regula locũ habet in reseruatione habẽte mensem ad acceptandum idem in unione etiam si in eis Papa prouideat ex nunc prout ex tunc & sic de similibus.

Epithome.

1 Reseruatiuus & quilibet alius habens gratiam ad uacatura cum tempore ad acceptandum tenetur sicut expectans publicare.

a Regula de publican.habet locum in reseruatione & unione etiam si reseruatio & unio habeat clausulam prouisionis ex nunc prout ex tunc.

2 Tempus ad publicandum quomodo computari debeat.

Vigesimaquinta decisio.

FIrmum est hoc quòd dicta regula de insinuatione & publicatione procedit in reseruatione & unione
n † ac aliis gratiis quibus apponitur tempus ad acceptandũ quia quanuis non sint proprie expectatiue de quibus regula edicit seu in aliqua differat tã in nomine quàm forma.l.si idem.C.de codi.& glo.in cle.i.de concess.præben.dicitur tamen pinguis expectatiua quælibet talis gratia & est eadẽ ratio quæ in mera expectatiua propter tempus ad acceptandum a quo sumitur ratio regulæ ergo eadem dispositio.l.illud.ff.ad.l.aquil.ita in una Brixien.coram do.Io.anto.de Triuultiis post multas alias fuit conclusum de mense Aprilis.1521.in qua etiã decisum quòd
a non obstaret si reseruatio † aut unio haberet clausulam prouisionis ex nunc prout ex tunc quasi non posset uerificari quòd prouisio fieret infra mensem a die acceptatio. & publicatio acceptationis infra tres menses a die prouisionis cum sæpe Date gratiarum præcedant uacationem per annum ita quòd inspecta prouisione tempore date uerba non possint adaptari ergo nec mens.l.iiii.§.totiens.ff.de dam.infec.cum si.quia fuit dictum quòd regula nõ requirit publicari prouisionem sed acceptationem tãtum sed id non sufficeret quo ad prouisionem quæ debet fieri infra mensem post acceptationem.Item supposita prouisione tempore date non caderet possibilitas publicationis acceptationis in tempore a die prouisionis ideo considera quòd de prouisione habetur in regula ex eo quòd in expectatiuis dantur executores ad prouidendum unde potuit apponi exempli causa absq; restrictione.l.damni la.ii.ff.de dam.infec.& satis est rationem esse generalem

.l.fi.§.fi.ff.de iur. & fact. igno. fieri igitur debet publica-
3 tio † si prouisio fiat post acceptationem a die prouisionis computato termino si simul ad idem si antea tunc a die acceptationis quasi tali casu prouisio coniungatur acceptationi & ad eam trahatur,& quia prius non cadebat publicatio nec poterat habenti gratiam imputari alias puniretur sine culpa & ad impossibile obligaretur contra.l.fi. .ff.quæ sen.si.appell.rescin.&.c.cognoscentes de constit. & omnino stante tempore ad acceptandum cōstitutio in sua mente etiam nō expressa ut supra in aliis decisionibus uult fieri publicationem uel tertio dicas ꝙ non dicitur facta prouisio a tempore date sed a die acceptationis & Papa ex tunc hoc est a tempore acceptationis seu statim & eodem momento acceptationis aut post acceptationem dicatur prouidere ex quo ponit tempus ad acceptandum & non est pura prouisio sed correspectiuata ad tempus acceptationis & acceptationem ipsam prout in simili inqt Imo.in.d.cle.i.col.ii.quòd in dubio uerba ex nunc prout ex tunc in actu conditionali non intelliguntur ut effectualiter respiciant tempus actus celebrati , sed tempus conditionis extantis & ita uidetur Papam uoluisse.

Vigesimæsextæ decisio.Summarium.

Apprehensio possessionis beneficii cum cōtinuatione per mensem infra terminum publicationis equipollet publicationi uel sic regulæ de publicanda acceptatione dicitur satisfactum per apprehensionē possessionis continuate per mensem ante cursum trimestris ad publicandum.

Epithome.

1 Possessionis apprehensio & continuatio per mensem facta per expectantem equipollet diligentiis de quibus in regula de publicandis.

a Forma ant sit relaxabilis per suum equipollens.

Vigesimasexta decisio.

Istud etiam firmiter tentum est meo tempore ꝙ si ac-
1 ceptans uigore expectatiue † adipiscatur possessioně
beneficii & in ea per mensem pseueret satisfecerit prę
dicte regulæ nec teneatur aliter ad publicaudam accepta-
tionem cum hoc equipolleat publicationi & satisfiat men
ti regulæ quoniam innotescit prout per publicationě uel
multo magis his quibus debet innotescere ad hoc facit
quòd Lud.Ro.consi.ccccxxxiii.& iura quæ ibi allegat ad
propositum prima quæstione de quibus supra in alia de-
cisione quòd noua prouisio equipollet publicationi & ꝙ
2 Fely.in.c.dilecta de rescrip. † xv.col.dum dicit quòd no-
titia equipollet solemni intimationi cum forma sit relaxa-
bilis per suum equipollens lege permittente quæ inspecta
ratione etiam tacita & unica permittit ad glo. in.l.quan-
uis.C.de fideicom. iunct.l. libertum.§. de senatusconsulti
.ff.de ri.nupt.& doctrina Alex. post alios in.l.si constante
in prin.so.ma.de ratione expressa in.l.aut unica nō expres
sa & hoc dummodo infra trimestre datum ad publican-
dum totum id fiat alias non esset satisfactum.l.bonorum
.ff.rem ra.habe.

Vigesimæseptimæ decisio.Summarium.

Regula prædicta de publicanda acceptatione non ha-
bet locum quando acceptans ante lapsum termini regu-
læ cessit uel decessit, uel sic, ex resignatione acceptantis
qui post acceptationem & prouisionem ante decursum
tempus ad publicandum cedit dicitur uacare beneficium
idem per obitum licet nulla fiat publicatio.

Epithome.

1 Regula de publicandis non habet locum quando acce-

ptans infra tempus cedit uel decedit & nu.5.

2 Resignare ualide potest obtinens parrochialem ultima die anni a iure ad promoueri se faciendum concessi.

3 Fraus non præsumitur quando aliquid fit lege permittente.

4 Succurrendum non est ei qui se in necessitate posuit aut arctauit.

Vigesimaseptima decisio.

Tenuit palatium quòd si acceptans & obtinens sibi prouideri uigore expectatiue cesserit iuri in beneficio acceptato cõpetenti ante cursum trium mensium datorum ad publicandum quòd non pereat ius suũ quáuis nunquam publicet quinimmo cui ex cessione fuit
1 † prouisum potest illud prosequi perinde ac si cedens publicasset in tempore & idem si obiisset quo ad eum cui per obitum fuisset prouisum cum eadem sit ratio tam in naturali morte quàm in ciuili inspecto effectu.l.mulier.ff. ad tre.l.gallus.§.& quid si tantum.ff.de libe.& posthu.& ibi Bar.& not.in.c.susceptum de rescript. in.vi.facit cle.fi. de procu.& facit deci.Rotæ in no.xxviii.eo.ti. ratio quia totum tempus usq; ad ultimam diem est concessum acceptanti & potuit expectare usq; ad finem cum regula prius non annullet ut in pe.deci.super regula indultum de reg. iur.in.vi.& est casus in.c.commissa de elec.eo.lib.nihil tamen est quòd ei possit imputari ante fluxum terminũ ergo interea potuit cedere,uel cedendo,uel moriendo cessat regula quo ad eum idem quo ad impetrantẽ per obitum uel cessionem quia regula nõ astringit illum per hoc Oldr.cõsi.cciii.factum tale est collata fuit ecclesia loquendo in terminis.d.c.commissa &.c.licet canon eo.ti.& lib. ubi fortius seu infortiori casu dicit saltem in foro conten-
2 tioso quòd cum † detur totus annus ad omnes sacros ordines priusquam parrochialis uacet potuit obtinens eam impune resignare etiam permutando in fine anni & se re-

stringere ad tam modicum tempus quòd si certum eum
non posse intra annum promoueri allegat in ar.l.in illa &
.l.insulam.ff.de uerbo. obliga. & dicit esse casum in.d.c.
commissa quòd ne dum hoc procedit in prima permuta
tione uerum etiam in secunda tertia & ulteriori quantun
cunq; in qualibet respectu noue parrochialis expectet ul-
timam diem nec ob.quòd potuit in fraudem res differri
3 usq; ad ultimum momentum quia fraus excluditur † ex
quo fit iure permittēte.l.graccus.C.ad.l.iul.de adul. &.l.
nemo damnum.ff. de regu. iur. Nec refragatur non esse
4 † succurrendum ei qui se in necessitatem posuit & minus
arctauit ut.l.ii.§.quòd dicimus.ff.siquis caut. &.c.cum in
ueteri circa si. de elec. quoniam ultra prædicta respondet
Oldr.uarias esse hominum uoluntates l.quia poterat.ff.
5 ad trebel.Item in casu decisionis quo ad morientem † nō
est quid ei imputetur cum non sit in eius potestate euade-
re nec scire quando ex quo mors inopinate uenit.l.i.ff.de
cond.& demon.& in auct.de trien.& semis.§.illud quoq;
& ibi glo.iii.resignans uero poterat expectare ultimam
diem & in ea publicare & impossibile quasi esset proba-
re quòd per se uel alium de eius mandato non potuisset
in fine temporis fieri publicatio ideo sufficiat.l. duo sunt
Titii.ff.de testa.tut.nimirum si sine publicatione potuit ce
dere cū effectu absq; pena regulæ satis est ut supra quòd
erat in termino duodecim enim sunt hore diei & usq; ad
duodecimam potuit habere animum publicandi & in ip
sa duodecima cedendi & cedere & procederet decisio.
& in similibus prout in eo qui iuxta regulam de annali in
fra annum ad expediendum causam diffinitiue cedit uel
decedit de quo in alia decisione super ipsa regula incip.
quo ad dictam regulam de annali.

Vigesimaoctaua decisio. Summarium.

Sede uacante publicatio acceptationis in curia potest
fieri per affixionem in acie campiflore & in ualuis came

re seu cancellarie aut alio loco solito tempore uacantia-
rum uel sic regulæ prædictæ satisfit uacante sede per affi-
xionem cedulæ publicationis in locis.

Epithome.

1 Publicatio acceptationis in curia sede uacante uel tem-
pore uacantiarum qualiter fieri debeat ut dicatur satisfa-
ctum regulæ.
2 Publicatio acceptationis in alio quàm beneficii loco fa-
cta quando ad eum tutus non patet accessus sustinetur.

Vigesima octaua decisio.

Placuit dominus in una Olomucen. ca. & præben. coram me de mense Iunii. 1522. publicationem acceptationis uigore expectatiue sede per obitū Leo-
1 nis. x. uacante facta per affixionem † & publicationem ut cantat cedula percursorem subscripta in acie Campiflore & ualuis cancellarie seu aliis locis plublicis quibus tempore feriarum affixiones fieri solent ualere, ex quo cessat tunc audientia contradictarum & cancellarie apostolicæ cum dicta loca succedant loco audientiæ & cancellarie prædictarum in quibus fit ac sufficit lectio & publicatio horis destinatis absque affixione etiam facta duntaxat in uno loco prout obseruatur a curialibus de quorū priuilegio acceptandi in genere & ipsius interpretatione dico in illa decisione incipien. solent præsentes in curia & alias a pari procedunt facta in omnibus locis prædictis cle. i. de iudi. ad hoc optime facit Lud. Ro. in consi. ccccxxxiii.
2 & ibi adducta per quæ patet sufficere publicationem † fieri in alia ecclesia & loco quàm beneficii cuius acceptatio publicatur quando ad locum beneficii ubi fieri debeat tutus non patebat accessus data ergo impotentia in locis audientiæ & cancellarie succedunt alia loca ut supra alias præsentes in curia quorum præsentialitas in multis me-

ruit fauorem ut est dictum & patet frustrarentur hoc priuilegio & perderent acceptata beneficia non factis procuratoribus in partibus confisi de publicatione in curia possibili & facili uel ignorantibus, aut negligentibus taliter quòd damnificarentur sine culpa contra regulam.c. cognoscentes de constitu. Accedit quòd ratio dicte regulæ siue sit duplex secundum Ludo. Roma. in dicto consilio siue una ut sentio in alia decisio. super ipsa regu. incipien. Pluries fuit disputatum fundatur super notitia ordinariorum & aliorum quorum interest quæ pariter uel multomagis militat in affixione huiusmodi ex eo quòd lectio quæ uoci præconie equipollet innotescit paucis auc. qui semel. C. quomodo & quando iud. pluribus autem & omnibus transeuntibus ac permanentibus affixio in locis publicis ad instar edictorum prætorum ut in dicta clemen. prima.

SVPER REGVLA DE VERISIMILI.

Vigesimænonæ decisio. Summarium.

Regula de uerisimili aut non uerisimili notitia obitus xxvii. in ordine procedit etiam quando uigore clausule generalis uenit uacatio per obitum secus si per resignationem.

Epithome.

1 Regula de uerisimili notitia loquens de beneficio uacanti per obitum extendi non debet si uacat per resignationem.

2 Clausula generalis seu alio quouis modo continet omnem modum etiam per obitum uacandi ex eadem persona.

3 Reg. de de uerisi. noti. dummodo beneficium per obitum uacet siue uacatio huiusmodi exprimatur uel in gene

tali clausula contineatur locum habet.

Vigesima nona decisio.

Regula quòd prouisiones per obitum non ualeant nisi post obitum, & ante datam prouisionis tãtum tempus fluxerit quòd interim uacationes ipsæ po
1 tuerint uerisimiliter peruenisse ad notitiam † Papæ de lo- cis in quibus personæ decesserint, non habent locum si quis impetret per obitum & uere uacent per resignatio- nẽ prout in casu contingit quod obierat T. & cesserat per quam cessionem beneficium uacauerat quia non loqui- tur nisi quando per obitum & extendi non debet. l. iii. §. hæc uerba. ff. de nego. gest. Secus si hodie unus obtinet si- bi prouideri per resignationem Titii. & obierat pridie ti- tius in loco ita distãti a Romana curia quòd inspecta pos sibilitate non potuerat haberi uerisimilis notitia quia quã-
2 uis clausula generalis † alio quouis modo cõtineat etiam per obitum & quanuis alium uacandi modum ex eadem persona iuxta decisionem Rotæ primam de referi. in no. non ex alia ut ibi tamen ex quo non datur alia uacatio q
3 per obitum † obstat regula non attento quòd impetratio in modo expresso sit per resignationẽ ex quo re uera ua- cat per obitum, & in tali uacatione tantum uerificatur prouisio in qua regula loquitur seu modo expresso seu per generalia uerba contineatur & ita audio maiores te- nuisse olim & in una gebennen. parrochiali coram me de mense Maii. 1517. consenserunt domini & iudica- ui.

Trigesimæ decisio. Summarium.

An eadem regula locum habeat in prouisione per ces sationem commende.

Epithome.

1 Beneficium si uacat per cessationem commende an sit locus regulæ de uerisimili noti.

2 Commendata beneficia an uacent eo modo quo prius.

Trigesima decisio.

PEr obitum Regini cessauerat commēda cuiusdam beneficii & dabatur de ista regula dubitatum est an
1 procederet in tali uaca. † & uidebatur quòd non ex quo non uacat per obitum sed cessante commēda eo modo quo prius secundum Feder. de sen. in tracta. de per mu. benefi. quæ. xv. & Lud. Ro. consi. cccl. & Rota de cōcess. præben. prima in antiq. & ista opinio est in obseruantia apud dominos de parco. in cancella. & regula loquatur de uacan. per obitum & exorbitat ergo &c. regula odia de regu. iur. in. vi. Sed maior pars inclinabat quòd locum habeat quasi mens regulæ complectator etiam hunc casum licet nō uerba ꝓ qua sentētia facit quia ubi est omnimoda ratio succedit eadem dispositio glo. in. c. si postquam de elec. ratio autem est euitande fraudis & tollende ambitionis eorum qui infirmitatibus aliquibus mittūt cursores ad Papam uel alias de infirmitate certificant ut dicit gl. super regula quæ ita uerificatur in cessatione commende sicut in uacatione per obitum maxime secundum
2 illam opini. quòd per obitum † commendatarii detur uacatio non modo quo prius & si esset unica haberetur pro expressa ad glo. singu. in. l. quanuis. C. de fideicom. & in expressa est text. iunct. glo. in cle. i. de elect. sed ex isto capite causa non fuit decisa & articulus est dubius & hinc inde rationes & fundamenta quæ ut potui collegi in illa decisione uerum regula de infirmis resignantibus etiam infra uiginti dies ex eadem infirmitate decedentibus locum habeat in eo qui cedit cōmende & ibi uideas incipit Paschasius de Rota.

SVPER REGVLA DE INFIRMIS resignantibus.

Trigesimaeprimae decisio. Summarium.

Regula .xviii. de infirmis resignantibus & infra .xx. dies ex eadem infirmitate decentibus habet locum etiam in partibus & ligat ordinarios.

Epithome.

1 Regula de infirmis resignantibus an liget ordinarios & locum habeat extra curiam & nu. 9.
2 Regulae cancellarie an ligent extra curiam.
3 Consensus in resignationibus quae fiūt in curia potest prae cedere & sequi datam supplicationis.
4 Ratio etiam coniecturata limitat & restringit legem ad ip sius limites.
5 Regula de exprimendo ualore non habet locum in pro uisione ordinarii quia ordinarii ecclesiae Papa uero p sonae prouidere intelliguntur.
6 Expectatiuas nullus cōcedere potest nisi solus Papa quia nemo ius ad uacatura dare potest nisi ipse.
7 Legatus de latere potest reseruare collationi suae benefi cia uacatura etiam pro certa persona licet confirmare donationem factam ad prima uacatura non possit.
8 Regula ꝙ dispensationes non suffragentur literis non ex peditis extra curiam non procedit.

Trigesimaprima decisio.

SAEpius fuit disputatum utrum reg. de infirmo resi gnante & infra .xx. dies ex eadem infirmitate decedē
1 te ligaret † ordinarios & locum haberet extra curiā & una pars dominorum dicebat ꝙ non quia sunt consti tutiones generales ut Ancha. in consil. ccxcvii. efficacibus

a nec ligant saltem existentes extra curiā † ex quo non sunt intimate per loca publica secundum formam traditam in auct.ut fac.no. constitu. in princi.col.v.& in.c.i.circa medium de posi h.præla.in.c.nouerit de sen.excom.cum ibi not.& super data in.vi.& per Bart. in.l. omnes populi in v.q.princi.ff.de iust. & iur.& Abb.in.c.cognoscentes de constitu.iii.&.iiii.col. ita Card.consi.xcix.redempturis in fi.& Fely. in.c.i.de re iudi.viii.colum. Alia pars contra ex quo per publicationem quæ fit in cancellaria apostolica dicitur facta insinuatio & publicatio quarumcunque constitutionū & hoc est in obseruantia item quales sint constitutiones inspecta potestate cōditoris uniuersalis & sine ulla restrictione locorum.c.cuncta per mundū &.c. principalem.xiiii.q.iii.&.c. erit autē dist.iiii. facit.l. arriani.C. de hæreti.nisi aliqua ratione in se concluderet tantum in curia cum id solum sit in consideratione an ratio sit generalis uel localis & ꝙ ligent ordinarios & ubiq̧ uim habeant,sentit saltim dubitando idem,Fely.in.c.ii. pen. col. de rescript.ex eo ꝙ quotidie etiam in causis extra curiam pendentibus allegantur & fit de eis fides per literas uicecancellarii Papæ & in concernentibus potestates legatorum & uires expectatiuarum ac reseruationem adducuntur ubiq̧ tanquam leges generales & de eis iudicatur ut de aliis canonibus etiam quoad penas contra existentes in partibus quando sunt pene nullitatis prouisionum licet sub dubio forte Fely.loquatur quando nō haberetur notitia sed reg.ista est satis in partibus nota & in hoc ꝙ regulariter ligent ubiq̧ quasi omnes domini tandem consense runt etiam si dominus Mercurius de uipera decanus noster dubitauerit ex primis fundamentis sed specialius ad dubium circa hanc regulā fuit inter dominos diuisio quia una pars cōsiderabat ꝙ in moderna regula erat additum ꝙ.xx.dies computarentur a die præstandi consensus in cancellaria & ꝙ hoc in partibus non cadebat & cui non conueniunt uerba nec mens.l.hos accusare.§.in omnibus accu.&.l.iiii.§.totiens.ff.de dam.infe.nam in partibus to

tum sit unico contextu & actu nō sic in curia in qua fit hodie gratia crastina uel ulteriori die aut citeriori, & ante si
3 gnatam supplicationem ex quo consensus † potest precedere & sequi.c.cura de iure patro.& Rot.de rer.permut. quinta in no.præstatur consensus in canellaria uel in camera. Alia pars ponderabat rationem reg.quæ occurrit maliciis hominum resignantiū in curia præcipue in fauorem alicuius sub timore mortis & eo modo quodam modo testamentum facien.fraudantium ordinarios seu expectantes ut dicit glo.super reg.& ꝙ ita militat in partibus sicut in curia & non minus q̄ uerba mens est admittenda.l.scire oportet.§.aliud de excu.tut.l.nominis.§.uerbum ex le
4 ge.ff.de uerbo.signi.&.l.cont.† legem de legi.etiam si sit coniecturata limitat & restringit ratio ipsam legem ad limites rationis ut Abb.in.c.proposuisti de prob.c.si.v.col. de iureiur.& in.c.ii.requiris in prin.de appella.& licet unico actu expediatur uerum est dicere quod resignans consentit quoniam sine consensu non supponeretur cessio neque actus aliquis.l.i.ff.de pact.& audio ꝙ antiquo tempore quo reg.non iniungebat dies uiginti computandos a die præstandi consensus in cancellaria semper fuerat intellecta quod procederet etiam in partibus & dubitatio resultauit ex additione dictorum uerborum quæ dicuntur addita a Iul.ii.ad obuiandum fraudibus eorum qui expectabant euentum infirmitatis antequam consentirent & diu antea habebant supplicationem signatam, & si ita est non debet propterea regula quæ alteri fraudi obuiat concludi in cur. Rom.duntaxat ex quo quantum ad curiam prouidet etiam huic fraudi non restringendo uirtutem generalem regulæ quin procedat etiam in locis in quibus alteri fraudi locus esse potest quia satis est quòd additio in suo casu & loco operatur sicut dicitur de causa limitata in.l.in agris.ff.de acqui.rer.dom. quia quando aliquid prohibetur ex pluribus rationibus sufficit ꝙ una uigeat licet alie cessent ut prohibitio subsistat.§.affinitatis inst. de nupti.l.liberorum.§.i.ff.de his qui not.infa. & glo. in au

ctō.de nupti.§.si uero altera harum col.iiii. propter duas ergo fraudes & causas & earum quamlibet apud Ro.cu. cessio erit nulla propter unam extra curiam & bonū fuit quòd plene prouiderit excludendo omnem fraudem sed non bene sonaret ꝙ propterea localiter prouidisset maxima data ante additionem interpretatione de qua supra cum lex debeat esse generalis & prospicere omnem casum.d.c.erit autem.iiii.dist.in.sed ꝙ in partibus locus non
5 sit adducebat † unus aduocatus quòd regula.lxi.de exprimendo ualore non procedit in prouisione ordinaria ea ratione quia ordinarii originales intelliguntur prouidere ecclesiæ Papa uero & legati personis ut dicit Iudo. in cle.ii.de offi.ordi.& refert ibi Car. col.ulti.& Felyn. in.c. ad aures in.xiiii.concl.de rescrip.& hoc facit pro illa opi. ꝙ regulæ non sint constitutiones generales nec ligent extra curiam.tamen respondeat quòd ratio diuersitatis tollit obiectum nā ratio regulæ de infirmo est generalis non regulæ de ualore quæ emanauit ꝙ solutione annatarum in cu.Ro.solum fienda ut uidemus & ex his uerbis etiam
6 istud ostendit dum ponit exprimendum ualorem † in expectatiuis quas ordinarii concedere non possunt cum ad beneficium uacaturum obtinendum nemo possit dare ius nisi solus Papa ut no.Abb.in.c.inter cætera de præbend.
7 licet possit legatus de latere † reseruare collationi suæ etiam pro certa persona uacaturam & super ea conferenda dare executorem secundum eundem Abb.in.c.dilectus filius.i.col.eo.tit.& glo.in.c.si cum & text.in.c.si apostolicæ eo.titu.in.vi.non autem confirmare donationem factam de prima uacatura conferenda ut in.c. constitutus de concess.præben. & ibi etiam Abb. quoniam sicut non non potest directè contra concilium disponere ita nec indirectè concedendo uel confirmādo huiusmodi gratiam & idem dixi superius istud considerandum an regula seu
8 ratio regulæ sit localis uel uniuersalis nam etiam † extra curiam non procedit reg.liii.ꝙ dispensationes non suffragētur nisi literis expeditis ut in ea & sic de similibus & ex

his patet ꝙ ligantur ordinarii & ita tandem cum domini essent diuisi in plutibus disputationibus sex ex decem cũ
9 quibus ego tenuere procedere † in partibus quatuor con tradicentibus & in una Barchinonen. capellanie.d. Mar cus coram domino Iaco. Simonetta in alia salamantina coram domino Hug. de spina & in duabus aliis corã.d. Martino de Aretio, & domino Paulo de Capisuchis fuit firmatum quòd daretur remissoria ad probandum quòd ex eadem infirmitate decessissent &c. & ad illud quòd co ram ordinario qui habet notas personas cũ cessare fraus, responde quòd non cessat omnino ratio reg. saltem atten to ꝙ ordinarii passim admittunt cessiones & prouident uel ex eo ꝙ utplurimum ita fieri solet ex quo pro sigillo prouisionis soluitur certum quid, uel quia ordinarii pos sent quando ex causa permutationis fraudare expectan tes & eos excludere admittendo & prouidendo ut in.c. unico de rer.permut.in.vi.

Trigesimæsecundæ decis. Summarium

Vtrum dicta reg. de infirmis resignantibus locum ha beat in eo qui cedit commende,& uide de natura cômen de etiam in quò commende nostri temporis conueniant & discrepent a titulis.

Epithome.

1 Regula de infirmis resignantibus an habeat locum quan do infirmus beneficiũ in cõmendã obtinebat & cessit.
2 Beneficium commendatum per obitum commendatarii siue per eius cessionem uacare non censetur.
3 Reg. de infir. exorbitat uel corrigit ius commune.
4 Verba in penalibus proprie intelligi & in exorbitantibus restringi debent in correctoriis autem ex identitate aut maioritate rationis extendi non debent.
5 Commenda afficit beneficium & utrum affectio & refer

uatio expiret per commendam uide remisſiue.

6 Commendatarii noſtri temporis an habeantur loco titulatorum & faciant fructus ſuos.

7 Commenda non facit in compatibilitatem ſicut titulus.

8 Religionem profiteri non cogitur obtinens beneficium regulare in commendam.

9 Legis uirtus non in proprietate & cortice uerborum ſed in ſenſu & mente quæ uerbis eſt proferenda conſiſtit.

10 Ratio in lege quando niſi unica aſſignari poteſt habetur pro expreſſa.

11 Penalis non dicitur conſtitutio quæ non priuat iure quæſito licet irritet actum in iure quærendo.

12 Cauſæ commendatariis non committuntur niſi ex certa ſcientia Papæ.

13 Regula de uiginti de ſtilo derogatur quando reſignans eſt abſens.

Trigeſimaſecunda deciſio.

Paſcaſius de Rota habens prioratum de funes in commendam conſtitutus in infirmitate ex qua infra
1 uiginti † dies obiit ceſſit in manibus Papæ & fuit prouiſum Michaeli de murillo abſq; derogatiõe reg. de infirmo reſignante &c. Io. de arigna obtinuit ſibi prouideri ex ceſſiõe Antonii de rationibus qui impetrauerat per obitum fuit dubitatum coram. d. Barto. de Petra ſancta. 1519. an prouiſioni Michaelis ob. d. reg. & quinq; ex dominis tenebant negatiuam, primo quia non conueniebãt uerba ergo nec mens. l. hos accuſare. §. omnibus de accuſa. l. iiii. §. totiens. ff. de dam. infe. cum dicat reg. de reſignãte benenficium non de cedente commende, ibi ſiquis reſignauerit aliquod beneficium & ſequitur ꝙ ſi infra uiginti dies ex eadem infirmitate deceſſerit collatio nulla ſit ipſ-
2 ſumq; beneficium per obitum uacare cenſeatur ſed † non datur uacatio per obitum ceſſante commenda ſeu per ceſſionem commende ut in. ii. deciſ. ſuper regu. de ueriſimili

est dictum tenendo tamen opin. Fed. de senten. in tract. de permut. benefi. q. xv. ergo ne dum non conueniunt uerba sed repugnare uidentur ibi beneficium ipsum consideratur per resignationem sic factam quia non confertur quòd uacet per resignationem sed eo modo quo prius
3 secundo regula † uel corrigit ius commune uel exorbitat cum quilibet sanus aut infirmus libere resignare ualeat aut ex his quæ frequentius uidemus fiunt cessiones ubique & admittuntur per superiores qui prouident ex huiusmodi cessionibus unde per regulã uidetur quodam modo cohartari cedendi libertas & annullatur puisio in quo dicitur corrigere & inducere penam. l. senatus. ff. de contra. emp. & uend. c. dispendia in fi. de rescript. in. vi. & glo. in. c. decet. §. ordinarii de immu. eccle. eo. libr. † in pena
4 libus autem uerba proprie capiuntur & in exorbitantibus restringuntur. l. interpretationem de pe. l. cum quidam de libe. & posthum. l. in peius. ff. de regu. iur. c. odia eo. titu. in. vi. & l. iii. §. hæc uerba. ff. de nego. gest. in correctoriis uero etiam ex identitate aut maioritate rationis non fit extensio. l. si uero. §. de uiro. ff. solu. matrimo. & contra auct. quas actiones. C. de sacr. sanct. eccle. cum ibi not. tertio de hoc est opt. cons. Oldr. clxxix. quæritur ubi uult quòd extrauagans inuenta a Bonifacio. viii. in. ti. de elect. non habeat locum quando Papa ecclesiam cathedralem committit gubernãdam tanquam commendatam quarto reg. est extracta ex uisceribus. c. ii. de renunti. in. vi. ad obuiandum fraudibus ut de ratione eius in proxima decisio. sed in casu isto expectan. non fraudantur nec ordinarii cum per regulas cancella. sint prohibiti acceptare & conferre
5 beneficia reseruata, commenda autem afficit † beneficium & Papa dando commendatarium uidetur ad se prouisionem reuocare ut Ludo. Rom. consil. cccl. igitur a ratione cessante & causa debet cessare. l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patro. & l. titiam scio. §. usuras. ff. de lega. ii. c. cum cessante de appell. & c. suggestũ de decis. sed utrum affectio & reseruatio expirent per commendam uideatur Rota.

vii.de elect.in antiq.& Bisignet prima de præben. in anti-
quioribus & ꝙ dico in illa decisione commendauerat Pa
pa beneficium sub ti.de priuileg. ꝙ per commendam ad
uitam non expirent de quo ibi late. Alii quinq; pro affir-
6 matiua dicebant † ꝙ commende nostri temporis haben-
tur loco titulorum & ꝙ commendatarii possunt de fru-
ctibus disponere ut titulares secundum Alex.xliiii.distin.
cum autem &.lviii.siquis sed respõdetur pro negatiua ꝙ
ideo est quia Papa concedit ut faciant fructus suos & ad-
ministrent,item ꝙ commendatarii cum fructuum admini
stratione etiam hodie non habentur tanquam titulares in
7 omnibus cum talis † commenda non faciat incompatibi
litatem sicut titulus ut in.c.dudum el.ii.de electi. qui text.
multum facit pro negatiua,nec est alterata natura cõmen
darum nisi quatenus in hodiernis prouisionibus concedi
tur patet in alio ut supra quia per obitum commẽdatarii
non uacat beneficium ꝙ utiq; uacaret si per omnia habe-
8 retur pro titulari,neq; habens † in commendam beneficiũ
regulare cogi potest ut profiteatur religionem ad ꝙ titu-
laris compelleretur itaq; cessat equiperatio in his & mul-
tis aliis casibus quos explicare magis laboriosum esset
9 quam subtile,secundo pro affirmatiua ꝙ uirtus † legis nõ
consistit in proprietate uerborum & cortice sed in sensu
& mẽte quæ uerbis est proferenda.l.scire oportet.§.aliud
.ff.de excusati.tuto.l.contra legem de legi.l.cum pater.§.
dulcissimis delega.ii.l.nominis & rei.§.uerbum ex.l.ff.de
uerbo.signi.c.intelligenti &.c.propterea eo.ti.& non tan-
tum causa uerborum & significatio sed etiam mens agen-
tium est inspicienda.l.si in uenditione in fi. cum ibi not.ff.
com.præd. ubi Bal.colligit ꝙ in exceptionibus & reser-
uationibus consideratur potius mens quàm scripta uer-
borum natura quia causa uerborum prolatorum a contra
hentibus ampliat uel restringit & ibi etiam uideatur Pau.
de ca.sed ratio huius regulę est fundata ad obuiandũ frau
dibus ut supra & ita fieri possent per commendatarios ce
dentes sicut per titulares resignantes ergo &c. & si inspe-

ſta mente Papa interrogaretur ueriſimiliter idem reſpon
deret in ceſsione commendatarii igitur habeatur pro ex-
preſſo.l.tale pactum.§.fi.cum ibi not.ff.de pact. quæ lex
procedit ſiue per modum ſtatuti ſeu reſcripti aut conuen-
tionis uel alterius diſpoſitionis aliquid cautum exiſtat ſe-
cundum Bal.& Pau.de caſt.ibi ut etiam Curt.firmat cõſi.
51.col.ii.ſed pro negatiua reſpondebatur ꝙ ſi Papa uo-
luiſſet dixiſſet.l.unica.§.ſin autem ad deficientis.C.de ca.
tollen.&.c.ad audientiam de deci.tertio pro affirmatiua
quòd ratio regulæ fundata in fraude reſpiciat ne ſucceſ-
ſio dari aut excogitari ualeat in beneficiis quia licet a uo-
luntate ſuperioris pendeat admittere uel non reſignatio-
nes & prouidere uel illi magis q̃ huic prouidere tamen
utplurimum admittuntur & prouidetur ad uota reſignan
tium & ut iſta quæ erant in frequenti uſu cum quadã qua-
ſi factioni teſtamenti & fraude tollerentur prouiſum eſt
per regulam, & hæc ita militat in cedente commende ſi-
cut in reſignante ti.ꝙ ſatis reſidet in idem cum ſecũdo fun
10 damento & ſi hæc eſt † unica ratio habetur pro expreſſa
glo.in.l.quanuis.C.de fidei.& extenderet diſpoſitionem
ad caſum omiſſum etiam in correctoriis inquit Alex.in.l.
ſi conſtante in prin.ff.ſolu.mat.col.iii.& ſi non eſſemus in
correctoriis ſe exorbitantibus cum ſit fundata reg. in ra-
tione iuris.d.c.ii.de renun.in.vi.&.c.i.&.ii.de conceſ.præ
ben.extenſio locum haberet ſecundum Alexan.poſt.Bar.
& alios in.d.l.ſi conſtante,ſi uero uolumus ut duæ ſint ra
tiones fraudis uidelicet & ſucceſsionis ſi ceſſaret prima
nunquam ſecunda quæ etiam in commendatario locum
uendicaret & ſuffi.it altera quãdo utraq; eſt finalis.§.affini
tatis inſt.de nup.cum ſi.item quando mens & omnimoda
ratio concurrit ſit extenſio ſecundum gl.in.c.ſi poſtquam
de elec.in.vi.uel magis uenit caſus omiſſus in uerbis in.vi.
cõprehenſiua mentis & rationis.l.libertũ.§.ſenatuſconſul
ti de ritu.nup.ff.& proſequitur late Deci.conſi.xv.iii.col.
& fac.cle.i.iun.glo.de elec.& ꝙ dicit Abb.de ratione cõ-
iecturata ꝙ limitet & reſtringat.l.ad limites rationis in.c.
propoſuiſti

proposuisti de probatio.in.c.fi.de iureiuran.v.col.& in.c. secundo requiris in prin.de appell.& Bal.in.l. omnes populi in fi.ff.de iust.& iur.quòd quanuis non debeamus dicere quòd statutum non dicit,est uerum,nisi ratione materie de qua loquitur,detur interpretandi materia & occasio ut in cle.exiui de paradiso de uerbo,signi.subiiciens ꝙ si statutũ assumit uerba glosata impossibile est quòd inde non glosetur quia illa est glo.naturalis statuti & quòd ubi cunque necessaria est disputatio fori non est culpa legis si non loquimur ita clare quòd non indigeat glo.ii.§.ex his .ff.de origi.iur.quæ omnia not.pro interpretatione statutorum & regularum.Quarto quòd in multis regulis cancellarie erat adiudicatum in commendatariis idem quòd in titularibus ergo &c.c.in causis de re iudi.& quia stilus curie in his non facit differẽtiam.c.quam graui de cri.fal. ita dicebatur de reg.xxx.de impetrante beneficium uacãs per obitum familiaris Cardinalis item de regu.xxviii.de uerisimili notitia obitus item de regu.xix.de ydiomate. Quinto quòd quandoq; commendatariis causæ committebantur sicut titularibus & ex his uidebatur responsum etiam ad arg.partis negatiue,& specialius ad illud ꝙ cessabat fraus in ordinariis & expectantibus, dicas non esse uerum in omnibus cum quidem ex ordinariis habeant ex indulto & gratia quòd possint de reseruatis prouidere & ꝑ cessationem commende & aliqui ex expectãtibus talia acceptare & quòd reg.negabat, indulgentia restituebat seu concedebat,& ad aliud de pena quòd dici potest non esse penalem constitutionem quæ non priuat iure quæsito sed irritat actũ in iure quærendo prout refert Phil. Franc. in.c.fi.ii.col.de elect.in.vi.pro quo facit quia alia est ratio damni alia lucri.l.fi.C.de condi.inser. alias sequeretur ꝙ omnia iura quæ cassant testam, uel contractus deficientibus certis solemnitatibus essent penalia quòd non uidetur ex quo non diminuũt patrimonium uel ius pristinum uel secundũ Inno.in.c.fi uere de sen.exco.non est naturalis pena contrahentium quòd irritetur contractus sed be

ne quando est pecuniaria uel corporalis ideo Ioan.an.de reg.iur.in mercur.circa fi.dicit ꝙ proprie pena est circa di minutionem patrimonii sicut & damnum ut in.l.iii.ff. de dam.infect.& ꝙ constitutio priuans iure ad rem non in re non dicitur proprie penalis idem Felyn.in.c. cæterum de rescri.in uerbo prima restrictio,sed de hoc in.d.locis pro negatiua fuit dictum ꝙ secundū & tertium fundamentum affirmatiue erat sublatum.per.d.consi.Oldr.& eius ratio nes ultra alia adducta pro, item ad sequentia poterat dici ꝙ non sumus in ratione expressa in constitutione de qua d.l.libertum &.d.cle.i.loquebātur, & ad quartum ꝙ non recordabantur si fuerat in aliis reg.ita iudicatum & quan do fuisset potest esse diuersa ratio inter casum & casum & non est exemplis iudicandum sed legibus.l.nemo.C.de senten.& ad regu.xxx.potuit esse propter uerba in ea ap posita scilicet de beneficiis de quo obtinuerunt & in qui bus ius eis cōpetierit cum sit quòd commendatarius ob tinet ut Lud.Ro.in.d.consi.cccl.& canonicæ, cum com menda sit canonicus tit.dicit milis in repertorio in uerbo commēde an titulus beneficii & ius ei competit propter fructus & administratione quia & titulares procuratores sunt ut in.c.ii.de donatio & reseruatio beneficiorum quæ quis obtinet sortitur effectū etiam si de facto teneret Ro ta de elect.in antiq.viii.uel quia ratio reg.est propter one ra quæ Car.substinent in eorum familia secundum decis. Ro.xvi.de præben.in antiq.quæ ratio pariformiter uiget in commendatariis sicut in titularibus ut dico in illa decis. uoluerunt domini edita super reg.xxx.prędicta ubi etiam in alia remissa ibi ad.xxviii.de uerisimili notitia obitus ꝙ esse potuit propter illa uerba quod omnes & singulæ gra tiæ cum commenda sit gratia ad reg.xix.ꝙ ideo esse po tuisset quia ratio in ea esse non potest alia ꝗ quia tenentur ad curam animarum & ꝙ militat in prouisione commen de,sed pro ueritate non memini meo tempore fuisse iudi catum nisi quo ad reg. de impetrante beneficium uacans per obitum familiaris Cardinalis & quo ad reg.de uerisi

mili supra per uiam dubii collegi incipit per obitum regi- ni & quo ad omnes præter.xxx.& etiam quo ad istam ar ticulus est satis dubius ex quo in omnibus regulis dicitur de uacatione per obitum & uerba ponderata non uiden- tur excludere quin uerificari debeant in uacatione per obi tum & melius erat respondere prout respondet Oldra. in
12 cons.suo uel ut in aliis fundamentis partis negatiue.ad † il lud ꝙ commendatariis causæ quandoq; committatur di cas non procedere de stilo curie nec de iure prout in trac. Hie.Pau.super practica cancellarie fo.cxiiii.in rub.de iudi cibus,& eorum ordinatione & in.c.statutum cum ibi not. per scrib.de rescrip.in.vi.nisi Papa ex certa scientia com- mendatario committeret & ex hincinde deductis quęstio fuit dubia & domini diuisio. Verum quia Ant.de rationi- bus qui fuerat procurator paschasii ad cedendum non pe
13 tiit derogari huic regulæ attento ꝙ cedens erat † absens a curia quo casu solet de stilo dari derogatio & postea impetrauit pro se per obitum paschasii prædicti & cōcor dauerat cedendo cum.d.Ioan.de arigno. Omnes domi- ni inclinauerunt ob præsumptam fraudem ꝙ in hoc casu iudicaretur pro negatiua ne Ant.de sua malitia aut negli- gentia commodum reportaret & Michael Murillo rema neret fraudatus præcipue quia in procuratorio ad ceden- dum dicebatur ꝙ Paschasius erat infirmus & ita iudica- uit.d.domi.Barto.de Petra sancta.

SVPER REGVLA QVOD NVLLVS acceptare ualeat literis non expeditis.

Trigesimætertiæ decisio. Summarium.

Regula ꝙ nullus possit uigore expectatiue acceptare beneficiū literis desuper non confectis locum habet quan do gratia perinde ualere sanans defectum de idiomate fuit impetrata post expectatiuam & expedita post uaca- tionem secus si fuisset nata cum expectatiua.

Epithome.

1 Res noua fieri uidetur quando est aliquid ei additum.
2 Solemnitas eadem requiritur in reformando quæ in constituendo.
3 Executores literarum apostolicarum non possunt ad illarum executionem procedere antequam sint expedite.
4 Perinde ualere an sit dispensatio uel remotio obstaculi.
5 Vnio ad uitam est quædam palliata dispensatio.
6 Gratia perinde ualere diuersos effectus parit secundum subiectam materiam.

Trigesimatertia decisio.

LAta fuit sententia per.d. Camillum de Ballionibus in fauorem Vngale de uincardon & Petrum Martinum colland. ex eo ꝙ M. in expectatiua sua ad Corisopiten. collationem ubi est in usu sermo britonum britonisantium quòd idioma nō intelligunt britones galli qualis est. M. de hoc non fecerat mentionem unde stetit contra eum regula quæ solet dici de idiomate quòd nulli expectatiua extra suam nationem concedatur nisi idioma quam communiter homines ibi loquuntur intelligat & intelligibiliter loq sciat alioquin gratia sit nulla. fuit. 1519. de mense iulii in causa Corosopiten. ca. & præbend. in secunda instantia coram me fuit expedita gratia perinde ualere per Marti. sanans eiusmodi defectum quæ est posterior ipsa expectatiua in data sed ante uacationem can. & præben. V. dedit contra. M. de alia reg. quòd nullus uigore expectatiue seu specialis reseruationis uel reualidationis seu extensionis eius literis de super non confectis aliquod beneficium acceptare uel assequi ualeat alias acceptatio ac assecutio huiusmodi nullius sint roboris uel momenti & cum M. post uacationem acceptationem & prouisionem expediuerit quòd tarde uenit, posui causam su-

per hoc dubio pluries & tandem domini exceptis tribus tenuerunt contra Mar.per consi.Gemi.cxxviii. ubi adducitquinque fundamenta quorum aliqua quidam ex dominis ita inducebant quando aliquid additur alicui rei
1 noua † res fieri uidetur.l. ius ciuile.ff. de iust. & iur. & ibi Bal.tunc succedit quòd si per aliquam gratiam acquiritur augetur uel conseruetur ius debent omnia exprimi quæ in prima gratia fuere expressa & adesse solemnia in prima requisita & uult glo.in.c.si apostolicæ de præbend.in.vi. Rot. de rescript. in not. xxiiii. & Ludo. Roma. consil. cccLxxxiii.in proposito casu.i.col.& idem Gemi.in.d.c.si
2 apostolicæ item eadem † solemnitas requiritur in reformando quæ in constituendo dicit Bar.in.l.iuris gentium §.adeo autem.ff.de pact.sed gratia perinde ualere est talis patet quia expectatiua ex se in totum erat nulla ergo sicut expectatiua requirebat quòd litere essent expedite ita perinde ualere. Item ex confirmatione iudicandum est quia suscitat spiritum ad primam gratiam ut inquit Gemi. qui uideatur perinde ualere non nascitur cum prima gratia cum sint sub datis diuersa ergo executores uigore processus fulminati super expectatiua a quo recipiunt potestatem non potuerunt ualide conferre quia si non ualuit expectatiua nec facultas ex ea procedens.c.si super gratia de offi.dele.in.vi. Vlterius non potuit uigore expeditionis perinde ualere postmodum superuenie͂tis ualere prouisio facta per executorem cum ante † expeditionem li-
3 terarum executores non possent exequi secundum Rot. de conces.præben.in no.xvii. licet Bisignet contra decisi. iiii.eod.titu.quæ est antiquior, hoc tamen fundamentum non placuit.d. Ioã.anto. de Triuultiis & quibusdam aliis propter formam literarum perinde ualere quòd perinde ualeat expectatiua & processus habitus per eandem ac si de idiomate esset expressum mihi uero non displicuit stãte uera dicta decisi.xvii. Item si litere perinde ualere non erant expedite forma earum nihil ualidabat. Cæterum fuit dictum quod perinde ualere erat quædam dispensa-

tio & subintrabat alia reg. sed ꝙ nulla dispẽsatio cuiquam suffragetur antequam super ea litere apostolicæ sint con-fecte, sed in hoc non se fundarunt domini cum nõ sit pro-
4 prie dispensatio sed potius † remotio obstaculi inducti ꝑ regu. licet possit forsitan defendi ꝙ sit dispensatio ex quo regu. inhabilitat quæ est ius sicut in suis casibus extraua-gans execrabilis & alie, & gratia perinde ualere habilitat
5 & sic dispensat prout in simili in unione ad uitam † de be-neficio inquit idem Gemini. consil. xxxviii. quòd dicitur dispensatio saltem palliata quia si non esset unio erant in-compatibilia. c. dudum el. ii. de elec. c. de multa de præb. & d. extrauagan. execr. Ioan. xxii. & hoc esset uidendum an. d. reg. in casu istius dispensationis loquatur & proprie possit dici dispensatio nam in alia decis. incip. agebatur co ram me, fuit obtentum ꝙ quando agitur ut beneficiũ unia tur alteri beneficio ad uitam potuit teneri tela prout in be neficialibus ex quo dicitur quædam palliata dispensatio. nõ ob. ꝙ ex aduerso dicebatur regulam esse stricti iuris. l. iii. §. hæc uerba. ff. de nego. gest. & penalem propter nul-litatem actus. l. senatus. ff. de contra. empt. ideo restringen dam reg. in penis. ff. de regu. iur. & c. odia. eo. titu. in. vi. &
6 gratiam † perinde ualere non esse reualidationem neque extensionem quia potest dici ꝙ si non est reualidatio eo respectu ꝙ cõsumpta gratia per acceptationem unius be-neficii solet quandoq; reualidari perinde ac si non esset ac ceptatum sic quia uiuificat quòd nullum erat & insufflat spiritum & animã ubi nõ erat ut Gemi. in. d. consi. cxxviii. & quodam modo reualidat quòd non erat ualidum uel si non reualidat quia nunquam ualuerat ad regulam non firmatur de regu. iur. in. vi. tunc est noua gratia & directe in ea regula loquitur aut ad minus in uirtute comprehen siua uel extensiua ut est deductum in proxima deci. & si ista non soluerent contrarium stant alia fundamenta pro decis. & soluti. & ad illud de pena etiam confert quòd est dictum in. d. decisi. neque refragatur simile de regu. xxix. quòd causarum commissiones nullius sunt momenti nisi

tẽpore earum super concessionibus apostolicis litere sint confecte in qua sufficit quòd ualide uel surreptitie reperiã tur expedite etiam cum mille defectibus quoniam si postea sanentur cum gratia si neutri perinde ualere surrogationis aut alia poterit iudex eam canonizare & dicitur iurisdictionem habuisse. quia dico quòd diuersæ sunt rationes, nam ratio. d. reg. siue fuit bursalis uel magis ne temere quis alium molestet quòd de facili non contingit quando ante ingressum ad causam erit coactus habere literas expeditas cum non modica impensa & labore arg. l. cum de indebito in princ. ff. de proba. regula habet quòd desiderat quomodocunq; bene uel male ualide aut non ualide sint expedite in tempore. at in ista reg. non sufficeret ꝙ litere essent expedite & non possent capere beneficiũ ad effectũ quòd acceptatio ualeret quid. n. si loqueretur tantum de can. & præbend. uel quid si in una diocesi tantum & non diceret de aliquibus priuilegiis aut qualitatibus de quibus erat necessaria mentio ut in beneficio acceptato ualerent certe non uidebatur quo ad tale beneficium expedite nisi concurrente alia gratia extendente ad alia beneficia & dioce. & uolente ꝙ perinde ualeant ac si de tali qualitate fuisset dictum ut uerba reg. cũ effectu intelligantur. l. pen. §. docere. ff. nequis eũ qui in ius uoc. est ui exim. &. c. relatum de cleri. non resid. ex quo expeditio requiritur ut acceptatio ualeat quæ alias anullatur ergo bona & talis quæ posset capere beneficium non sic in regula de qua obiicitur ut bona sit iurisdictio quia bona est quæcunq; litere sint confecte cum nõ respiciat ut ualiditatem gratiæ sed expeditionem tantum unde ex diuersis nõ est bona illatio. l. si. ff. de calum. aut si utraque regu. respexisset solum literarum expeditionem quãcunque iux. tamen diuersitatem materie in una subsisteret iurisdictio in alia sicut est ista non ualeret prouisio ex motiuis adductis & de regu. non est arguendum cum regulæ non sint iura communia sed specialia. l. ꝙ uero cum seq. ff. de leg. & sena. & quælibet habet suam rationẽ singularem separatam

ab alia sicut & extrauagan.quę possunt probabiliter igno
rari ut in.c. pastoralis de fid.instru. & ibi Abb. & alii pro
ut inquit Bart.de iure feudorum tanquam consuetudina
rio in.l.ut iuris iurandi.§.si liberi.ff.de oper.lib.neque ob.
quod Rot. tenuit dictam regulam non procedere quan
do dispensatio est cum prouisione ut in illa deci.incipien.
utrum prouisio quia ideo uoluit quoniam dispensatio est
mixta cum gratia item accessoria ad gratiam prouisionis
de beneficio & per alia fundamenta de quibus in.d. deci.
sed iste casus nihil habet tale ergo &c.l.naturaliter.§.nihil
commune.ff.de acqui.possess.nec proficit dicere quod.d.
cons.Gemi.cxxviii. loquatur quando alteri erat ante datã
perinde ualere ius quesitum hic autem data est ante uaca
tionem quia alia motiua astringunt etiam quando alteri
non esset quæsitum ut in.d.consi. & licet reg. retrotracti
ua tunc operetur secundum Rot.de cõcess.præben.in no.
xii.& Cald.in consi.xii.de rescript. tamen ut dicit Cald.in
præiudicium tertii non operaretur, nec in proposito ope
rari potest clausula in perinde ualere scilicet ut litere super
gratia expectatiua perinde ualeant ac si &c.stante reg.quę
annullat,consi.autem Gemi.cvi. loquitur quod dispensa
tus est habilis tempore administrationis quanuis literas
non expedierit sed ibi de reg.uerbum nullum fuit success
siue inuenta una sententia lata in.ii.instan.per bo. me. do
minum Io.Vanulium auditorem Rotæ in causa Genuẽ.
ca.& præb. ubi erat datum de ista regu. quia expectans
erat natione Valentinus non castellanus item extabant
priuilegia quod oriundi & doctores ad ca.& præb. do
ctorales admitterentur & non alii & quoad expediue
rat gratia perinde ualere post acceptationem & prouisio
nem & lite pendente & fuit iudicatum pro expectante nõ
ob.reg. ergo contra decis.hanc,sed quia omnia ibi erant
cõcessa sub eadem data dixerunt domini aliud esse quam
quando sub diuersa in casu disputato & quod ultra Ge
mi.in.d.cons.est ad id decis.Egid.ccccccccxlvi.sed duo ex
dominis contradicebant huic distinctioni nihilominus ex

uotis aliorum pronunciaui locum esse regu. 1510. de mē se Ianua. confirmando sententiam do. Camilli & ponderetur Egid. in longo discursu decisionis & quid sentit ibi nec facio differentiam & ibi sed si refert se ad tempus sequens col. iii.

SVPER REGVLA DE NON HABENdo duas expectatiuas.

Trigesimæ quartæ decisio. Summarium.

Regula quòd qs uti nequeat duabus expectatiuis aut reseruationibus aut expectatiua & speciali reseruatione simul non continet gratiam concessam in forma. c. mandatum cum duobus seq. de rescript.

Epithome.

1 Gratiam expectatiuam habens una cum alia gratia in forma. c. mandatum an subiiciatur regulæ de non utendo duabus gratiis expectatiuis &c.
2 Ordinarius grauari dicitur quando Papa confert beneficia ad eius collationem spectantia.
3 Grauare ecclesiam in admissione duorum dici solet Papam non intelligere nisi id exprimat hoc de stilo non autem de iure probatur.
4 Literę apostolicæ alie gratiose alie iuris & iustitie appellantur & quæ sint huiusmodi generis.
5 Gratia in forma. c. mandatum an dici possit expectatiua.
6 Mandatum in forma. c. mandatum differt ab expectatiua non solum nomine sed etiam in forma.
7 Regula quę reuocat uniones an intelligatur de perpetuis uel de temporalibus.

Vigesimaquarta decisio.

DVbitabam in una Tullen. ca. & præben. quæ coram me pendebat an gratia concessa secundum formam. c. mandatum cum duobus sequ. de rescript. subiiceretur regula qua cauetur quòd non possit quis uti duabus gratiis expectatiuis seu specialibus reseruationibus aut expectatiua & speciali reseruatione simul sub pena quòd in secundis literis expediendo dicat de primis, aut eligat qua gratiarum uti uoluerit alias effectu caret utriusque & hoc quia unus ex litigantibus contra quem dabatur de regu. habebat gratiam expectatiuã
1 & aliam in forma. d. c. † & dixerũt domini non subiici. primo quia proprie & triste non dicitur gratia expectatiua ergo. l. iii. ff. de nego. gest. §. hæc uerba. secundo quia forma. d. c. magis innititur iustitiæ quàm gratiæ & ita alias fuisse iudicatum affirmarunt. Aduerte si ideo consideretur quòd innitatur iustitiæ quòd iustum sit ne ordinarii grauentur in admissione duorum seu eadem ecclesia qua si satis sit eundem collatorem seu unam ecclesiam fuisse grauatam in admissione unius ne duplici onere grauetur sicut dicitur de duplici pena in. l. senatus de accusa. & c. at si clerici in fi. de iudi. & in simili etiam in. l. diuus Marcus ff. de offi. præf. ne afflictio in uno grauamine addatur afflictio in alio ut in. d. l. & in. c. ex parte de cler. ægr. & c. licet de censi. cuius est miserẽdum magis ut in. d. iuribus & no. in. c. audientiam de cler. non resid. cum negari nõ pos
2 sit † quin ordinarius dicatur grauari quando Papa confert beneficia ad eius collationem spectantia ut no. Abb. in. d. c. mandatum col. i. alias nullo iure experesse cauetur
3 quòd Papa † non possit aut non intendat grauare ecclesiam super receptione duorum ut dicit Abba. in. d. c. ulti. col. cum intentio Papæ quòd in dubio non uideatur id uelle insurrexerit ex stilo curie Romane prout declarat ibi, unde uidetur hoc esse quædam moderatio & urbanitas Papæ procedens ex consideratione quòd non uult ut grauetur ex quo non prohibetur habens plenitudinem dominii ut in cle. i. in fi. ut lit. penden. & per doct. in. c. quæ

in ecclesiarum de consti. licet dici possit quòd processe-
rit ex ratione iuris ut supra & quia ius est ars boni & equi,
ut in.l.i.ff.de iust. & iur. & quodam modo uideretur ini-
quum in tantum onerare eandem ecclesiam quæ duplica
tum onus pati non debet arg.l. nauis onuste.§. cum au-
tem ad.l.rod.de Iaco. &.l.titia la.i.§.qui inuita f.lia de le-
4 ga.ii.&.l.pen.ff.de do.præleg.nam in iure litere † alie gra
tiose quando habenti sufficiens beneficium confertur se-
cundum uel fit alia gratia alie iuris & iustitiæ quæ etiam
dicitur formam pauperum ut Car. cle.i. de concess. præ-
bend.iustitiæ ut quando scribitur ut prouideatur pauperi
clerico nullum beneficium habenti talis enim forma lite-
rarum est iustitiæ uel quasi ut dicit glo.in.c. quanuis &.c.
si pauper clericus de præben.in.vi.& Domi.ibi post Ioá.
mo.habet enim gratia in forma pauperum plus de iusti-
tia q̃ de gratia dicit Bonifa.de Vitali.in.d.cle.i.in princip.
col.iiii.de concess.præben.subiungens quòd super ea scri-
bitur ordinario diocesano qui melius habet notam uitam
clericorum & quia est executor eorum quæ sunt iuris cõ-
munis inter quæ est quòd pauper beneficietur iuxta me-
rita ideo cum non sit ambitiosa dicta gratia est magis la-
xanda & ista forma iustitiæ appellatur forma communis
c.postulasti de rescript.c.accepimus de eta . & qua. & ibi
Abb.&.c.cum secundum apostolum ubi But.Item debi-
tum & iustum dicitur quãdo recepto in canonicum man-
datur prouideri de præbẽ.c.relatum &.c.dilectus el.i.eo.
ti.&.c.cum super de conces.præben. quia canonicus non
potest aut non debet esse sine præbenda inquit Gofre. in
sum.eo. titu.& accessorie uenit ad canoniam.c.si clericus
&.c.si postquam de præbẽ.in.vi.Item contra decisionem
5 uidetur ꝙ forma †.d.c.mãdatum siue sit iustitiæ uel gra-
tiosa aut gratiæ posset dici expectatiua cum expectet ua-
cationem & prouisionem. præterea regula uoluit occur-
rere fraudibus & ambitioni ne unus plura beneficia au-
cupetur & occupet loca aliorum cum pluralitas sit inimi-
ca canoni.c.quia nonnulli de cler.non resi.nisi quando ex

causa Papa dispensat.c.de multa de præben. & hoc ita est contingens cum literis in forma.d.c.mãdatum sicut cum expectatiua sed pro decisione f1c. quia aliud est manda-
6 tum † in forma.d.c.aliud expectatiua & differunt nomine & forma ergo &c.l. papinianus exuli.ff. de mino. de nomine patet, de forma quia expectatiua habet mensem ad acceptandum. Item uerbum reseruamus & decretum irritans non sic mandatum iuxta tenorem.d.c.ergo diuersa etiam in substantia.l.si idem cum ibi not.etiam per doc. .C.de codi.& facit glo. super uerbo infra mensem in cle. i.de conces.præben.insuper facit consuetudo Papæ.l.uel uniuersorum.ff.de pign.acti. qui quando reuocat per regulas exprimit expectatiuas reseruationes uniones mandata de prouidendo & ut in pluribus apponit præterquã in forma.c.mandatum ergo habet ea pro diuersis & istud multum ponderant domini hoc tempore in interpretatione regul.& gratiarum quę fiunt post regulas in crastinum assumptionis fieri consuetas stilum attendentes etiam in
7 uerbo uniones † quòd importat perpetuam unionẽ quia nisi dicatur quòd reuocat uniones perpetuas non uidetur per uerbum uniones inducta reuocatio perpetuarũ sed tẽporalium duntaxat attento quòd utplurimum Papæ solent exprimere de perpetuis quando uolunt reuocare etiã ꝑpetuas & ita in una causa inter Car.sanctæ crucis & quẽdam alium fuit conclusum . uerum est quòd uerbum de reuocatione unionum erat in literis reseruationis non in regu.& in illis quia non facit legem omnibus & quia perpetue solent dari raro & cum causæ cognitione & quandoque componuntur optima est interpretatio quòd per literas nisi expresse dicatur de perpetuis non censeãtur reuocate aut suspense & ita audiui in signatura a santissimo domino nostro Leone.1520.de mense Augusti quòd nõ intelligebat per literas sub simplici uerbo unionis quod uiderentur reuocare perpetue & in regula cãcellarie quæ in crastinum assumptionis reuocat omnes uniones nondum sortitas effectum ex quo fit lex omnibus & ut reuo-

cetur omnia & cum matura deliberatione forsan aliud es-
set cum maiori enim maturitate emanat constitutio q̄ re-
scriptum dicit Abb.in.c.nonnulli de rescrip.iii.col. facien
do differentiã inter casum & casum in materia de qua ibi.
Item pro ista decisione etiam facit quia si aliter diceremus
sequeretur ꝙ coadiutorie accessus & omnes gratiæ de
uacaturis sub expectatione subiicerentur regulæ ꝙ nõ est
admittendum ita lege & diffuse quia si Papa uoluisset di-
xisset.c.ad audientiam de deci.

SVPER REGVLA QVOD NVLLI dispensatio suffra.lite.non confectis.

Trigesimæquintæ decisio. Summarium.

Regulæ.liii.ꝙ concessiones super gratiis dispensatio-
num nemini suffragentur antequam super eis litere sint cõ
fecte non habet locum quando dispensatio est simul cum
prouisione beneficii.

Epithome.

1 Dispensatio in prouisione obtenta suffragatur etiam lite-
ris non confectis regula non obstante.
2 Gratia principis necessario scripturam non requirit & est
perfecta sine ea.
3 Casus simplex in odiosis non continet mixtum.
4 Literarum expeditio super dispensatione ad incompatibi
lia si fiat tempore sententiæ non autem litis mote an suf
ficiat ad euitandam penam extrauagan.execrabilis.

Trigesimaquinta decisio.

VTrum prouisio de beneficio curato in cuius pro-
uisione dispẽsabatur ꝙ posset illud cum alio simi-
li ꝙ antea obtinebat retinere & possidere obstet

regula ꝙ nulla dispensatio suffragetur nisi desuper litere sint confecte corā.d.Hugo.de spina.1514.fuit dubitatum
1 & omnes domini excepto uno † tenuerunt ꝙ non & ita fuit iudicatum. primo quia reg. & statutum parem habe-bant interpretationem cum sint constitutiones extra cor-pus iuris ergo regulariter stricte capiuntur & prout uerba sonant ac in casibus tantum expresfis.l.iii.§.hæc uerba el. ii.ff.de neg.gest.l.si seruum.§.non dixit prætor.ff.de acq. hære.&.c.in nostra.de iniur.non enim extenduntur ut di-cit Bar.in.l.si is qui pro emptore.xvii.col.super articu. an fictio fingat super his quæ sunt simul iuris & facti.de usuc. & magistraliter in.l.omnes populi in.iiii.q.vi.q.prin.ff.de iust.& iur.& not.Abb.in.c.cū dilectus de consue. sed reg. non loquitur expresse quando dispensatio est cum proui sione sed simpliciter de concesfione dispensationis igitur
2 &c.Secundo reg.exorbitat & est odiosa cū de iure † gra-tia principis non requirat necessario scripruram sine qua proficit & est perfecta ut arch.Io. an. Dy.& alii in prohe. vi.& Cal.& Abb.in.c.in nostra de rescript.& Bal.in.l.hu-manum.C.de leg.& dico in illa decisione incipi. quanuis ad canonizationem,regu. autem loquitur in casu simplici non mixto quando est coniuncta dispensatio cum proui-
3 sione ut in themate sed in † odiosis in simplicibus nō con tinetur mixtum ergo &c.ꝙ non contineatur probatur in .l.si ita scriptum in princ.de libe.& posth.&.l.uim passam .§.præscriptionem ad.l.iuli.de adul.cum si. tenet Bart. & communiter doct.in.l.ii.in prin.ff.de uerb.obli.& ibi refe runt & sequuntur mode.adducētes etiam.l.mariti.§.quin quennium iunct.l.si adulterium cum incestu & ibi no. eo. tit.de adul.& idem Bar.in.l.gallus.§.& quid si tantum.ff. de lib.& posthu.ii.col.ꝙ in materia non fauorabili in qua debet fieri stricta interpretatio dispositio in casu expresso non extenditur ad omissum & ꝙ in statutis casus mixtus non comprehendatur sub simplicibus uoluerunt Bald.in d.l.omnes populi Pet. de Anch.in rep.c.canonum statu-ta uersi.uenio ad quartum mēbrum & alii quos refert se-

quendo Alex.in.d.l.ii.in prin. Tertio gratia dispensatio nis uenit accessorie ad gratiam prouisionis unde regulatur ab ea quæ expeditioni literarum non est subiecta & eius naturam sequitur.l.non dubium.C.de legi.c.inter dilectos circa fi.de fide instru.& reg.accessorium de reg.iu. in.vi.nam accessoria erat pro retentione utriusq; beneficii dispensatio & non postulatur principaliter ad duo incompatibilia. Quarto si ratio regu.fuisset bursalis prout tentat glosator super ea dicebant aliqui attendentes effectum ꝙ
4 satis erat si reperiebatur expedita † tempore sententiæ licet non tempore mote litis maxime ad euitãdam penam extrauagantis execrabilis ut in isto casu reg.in penis.ff.de regu.iur.& ita fuisse alias sententiatum in Rota dicit glosator intellexisse in dispensato ad tria incompatibilia quæ detinuerat bullis non expeditis.s.quòd non inciderat in penã execrabilis per uerba ibi posita si uero fuit propter formas datas in cancellaria circa expeditionem dispensationum quæ quandoq; limitantur per reg.ut dicitur in ipsa reg.tunc non ostendebatur ꝙ in hoc casu potuisset impediri expeditio aut limitari uel saltẽ quin expedite prout possunt expediri defendissent possessorẽ ab incompatibilitate.& sic cessabat ratio,& est notandum ꝙ ait glo.super regula quòd locum habeat in his dispensationibus quæ restringuntur per reg. cancellarie tamen non in aliis quæ restringuntur solum de iure communi ꝙ intellige in casibus in quibus loquitur & ei potest esse locus secundũ fundaméta adducta non alias. Non ob.ꝙ potest per hãc mixturam fieri fraus reg.quia fraus non cadit extra casum regulæ.Item satis debet esse contenta regu. ꝙ expeditio fit ante sententiam & ꝙ per eam apparet ꝙ nihil erat impedimenti nec fuit limitata dispensatio quo minus prosit & ab omni priuatione iuris,& pena liberet post sentẽtiam in Rota latam fuit allegatum consi.Soci.in consi.nouiter impressis.nu.xli.iii.uol. ibi consueuit etiam non esse locũ regu.& facit ꝙ Domi.consi.cvi.

Trigesimæsextæ decisio.Summarium.

Non procedit etiam.d.reg.quo ad penam extrauagã. Execrabilis ftante fupplicatione difpenfationis nec folum habet in omnibus difpenfationibus fed in his tantum quę per expeditionem literarum limitantur.

Epithome.

1 Supplicatio difpenfationis abfq; literis an excufet ab execrabilitate & inhabilitate.
2 Difpenfationis fimplicis uigore cum fola fupplicatione plura incomparabilia ualide obtinere & affequi poteft dummodo ante fententiam literarum expeditio fiat.
3 Difpenfatus ui posfit plura beneficia incompatibilia obtinere fi fibi canonicæ conferantur fi minus canonicæ recipiat an incurrat penam extrauagan.execrabilis.
4 Ratio iufta & iniufta excufat non folum a dolo uerum etiam a pena doli.
5 Caufa limitata limitatum producit effectum.
6 Supplicatio quando excufet non folum ad obtenta uerũ etiam ad futura.
7 Difpofitio principis quando ad conferuationem & derogationem iuris communis interpretari poteft, quomodo fit interpretanda.

Trigefimafexta decifio.

Difpenfatus erat Io.beltrandi difpẽfatione fimplici ad obtinendum plura in compatibilia obtinuit & poffedit ea uigore difpenfationis cum fola fupplicatione abfq; eo q̃ literas expediuiffet poftea fuit ei prouifum de Archidiaconatu cuius prouifio impugnabatur tanquam effet inhabilis ex retentione incompatibiliũ fine difpenfatione ut in extrauagã.execrabilis.§.quia uero de præben.dato de regula q̃ difpenfationes non fuffragentur nifi literis expeditis dubitatur coram do.Ioan.ftaphileo Epifcopo fibinicẽ.de menfe Ianua.1526.in caufa.Illerden.

1 lerden. Archidiaconatus an supplicatio † dispensationis excusasset ab execrabilitate & inhabilitate & licet inspecto iure eam excusaret sola supplicatio per ea quæ uult & adducit Gemi.cons.cvi.tamen propter reg.dominus Iac. Si.multum dubitabat tanquam aliquid deberet inducere ultra ius commune sicut statutum ad tradita per Bar.in.l. iiii.§.prætor ait.ff.de dam.infec.& per Abb.in.c.pastoralis in princi. de appella. sed dominus M. Spinosa uoluit quòd licet non expeditio potuisset forsan nocere si super obtentis incompatibilibus ageretur non tamen ꝙ propterea inhabilitatē incurrisset quo minus ualide potuerit postea assequi archidiaconatum quia pene debent restringi non ex regulis nisi expresse dicant ampliari.l. interpretatione de pe.l.cum quidam de libe.& posth. pro domi. Sibinicen.ponens dixit benefacere decis.iii.de excep. in antiq.ubi pena in uno beneficio non extenditur ad alia nec inhabilitatem inducit nam hanc penam secundum dominum Spinosam non considerauit reg.nec induxit. Verum obstare uidetur quia si nocet quo ad incompatibilia utiqꝫ ex retentione incompatibilium causatur & sequitur inhabilitas ad obtinenda ut in.d.§.qui uero & in.c.dudum.el. ii.de elect.&.d.deci.iii.loquitur in transgressore.c. licet canon de elect.in.vi.in quo non est cautum quòd ultra puniatur quòd in priuatione beneficii nec quòd efficiatur ineligibilis sicut retinens incompatibilia. Maior tamen pars
2 uoluit ut nō expeditio† nō noceret in casu decisionis quin immò ꝙ nec quo ad obtenta incōpatibilia attento quòd nunc tempore litis ante sentētiam reperiebantur litere expedite sine aliquo defectu quasi reg.sit bursalis uel fraternizet cum illa quòd non iudiceetur iuxta tenorem supplicationum sed literarum desuper expeditarū pro qua sententia fuit adductus Soci.in consi.xli.uol.iii. ubi etiam super intellectu huius regulæ uidendum sed ultimum non procedit ex quo illa regu.respicit iudicium & iudicem ad quem uerba dirigit nimirum si expeditio sufficit tempore sententiæ ista uero concernit inutilitatem dispensatio

num etiam ante litem,& iudicium, uerum ꝙ sola supplicatio excuset etiam quo ad obtenta considerabatur ꝙ Inno. Host.& Io.an.not.in.d.c.dudum & Spec.in.§. dicendum restat uer. quid si habens plura beneficia in titulum de dispensa.uidelicet ꝙ dispensatio ad habendum plura beneficia concessa ei qui non exprimit que minus canonice tenebat, si non prodest quo ad obtenta prodest tamen quo ad futura que canonice obtinuerit. Sed hoc nõ est ad propositum & potius uidetur esse contra respectu obtentorum unde melius accõmodari uidetur doctr. eorundem doct.in.d.c.dudum & Spec.in allegato.titu. uer.
3 quid si dispensetur ꝙ si cum aliquo dispensetur † ut possit plures personatus recipere si ei canonice conferantur & postea eos minus canonice recipiat licet peccet ut possit contra eum procedi quia male & non canonice tenet non tamen peccat ex eo quòd plures teneat quo in casu Mil.in reperto.in uer.dispensatus ut possit plures &c. dicit quòd talis non incurrit penam inhabilitatis.d.extrauagan.execrabilis de præben. Si tamen hec similitudo non sufficeret cõfirmatur cõnclusio maioris partis dominorũ ut sola dispensatio excuset quia etiam decretum inualidũ ex errore partis causato a iure positiuo quia non in scriptis uel peccans in alia solemnitate excusat ad tradita per Bar.in.l.sed & si.l.scire de pet. her. & in .l. ꝙ neruа deposi.quẽ ad hoc adduci.Soci.in .l.iuste. ff.de acquir.pos. Item quelibet etiam bestialis causa & iniusta excusata do lo.l.igitur.§.potest.ff.de lib.causa & Ias.in. d l. iuste. col. ulti.& dicit Ang.in.l.plagii. C.ad.l. flauiam de plag. ꝙ
4 ubi † quis est puniendus ex crimine propter dolum iusta uel iniusta ratio excusat a dolo, & cõsequenter a pena doli & ibi uide distinctionem in materia, reproba etiam consuetudo excusationẽ prestat.c.cum uenerabilis iunc. glo. de cõsue. Pro conclusione quæ mihi ẽt placuit dixi facere adducta in proxima decisione & ratiõe quę in proem. reg. ponitur a qua mens statuentis colligitur ut in .l. si. ff. de here.insti. quæ non habet locum nisi in dispensationi

bus quæ prouide limitantur cum ratio restringat & ampliet dispositionem ad suos limites .l.cum pater.§.dulcis. ff.de leg.ii.c.secundo requiris & ibi Abb.de appel.ista autem ut per expeditionem constitit non est de illis ex quo nihil ꝙ in supplicatione continetur fuit per literas limitatum ad hoc pondera etiam illa uerba ne quid id dispensatiue tenere presumat ad quod concesſiones huiusmodi se non extẽdunt nam uerbum huiusmodi intelligitur de his que in expeditione literarum prouide limitantur de quibus tantum dixerat, & proxime super quo domini Abreuiatores habent suum stilum & regulas etiam ꝙ in quibusdam restringant concessa in supplicationes dispensationum quando literas de super expediunt ad idem succedunt uerba in parte depositiua ibi nullitatis dispensatio igitur sola illa quæ erit limitata excluditur & quecunque
5 alia quæ non erit talis suffragatur quoniam †limitata causa & dispositio limitatum producit effectum.l.in agris. ff.de acqui.rer.domi.&.c.i.de sepul. Ex quibus constat ꝙ regula in omni sui parte de his solum disponit quæ per expedientes literas prouide limitantur prouide idest attento stilo in parco uel camerali expeditione uel regulis aliis super hoc editis ergo non de omnibus de quibus si uoluisset dixisset absq; uerbis taxatiuis .l.unica.§.fin autem.C.de cad.tollen.&.c.ad audientiam de deci. neque cadit considerare an ratio prohemii fuerit finalis uel impulsiua ad tradita per doct.in.l.i.§.postulare. ff. de post. in.§.affinitatis insti.de nup.&.in.c.cum cessante de appella.ex quo tota reg.tam in prin.medio quã in fine fundat se & loquitur de certis dispensationibus non simpliciter de omnibus & repetit ac prosequitur ꝙ in prohem.promiserat restringendo se ac declarando, unde aliter sentire esset dicere ne dum contra mentem uerum etiam contra uerba a quibus nisi de mente appareat contraria non est discedendum .l.non aliter &.l. ille aut ille.§. cum in uerbis.ff.de leg.iii. Item interpretatio non esset admittenda ut melior sensu existeret qui ex uerbis & mente in

hunc sensum collectus est.l.pe.C.de libe.præte. Neq; ista intelligentia debet uideri aliena postquam conuenit uerbis & menti maxime quia sumus in materia penali & iuris stricti in qua satis est ut operetur prout uerba sonát & non ultra.l.iii.§.hæc uerba.ff.de nego. gest.l.si seruum.§.non dixit prætor de acqui.hær.&.l.quicquid astringende de uerbo.obligati. etiam si per eam firmiter hæc decisio
6 absque illa disceptatione an sola † supplicatio excuset & si excusatur quo ad futura uel obtenta tantum seu quo ad utranque & restringat ad eas solas quæ limitantur p expeditionem uel limitarentur quando produceretur supplicatio & iudicatur per præsidentes expeditionis an debeat limitari quia etiam in materia statutaria inspectis uerbis Alexan.qui in.l.fi.§.in computatione col.pe.C. de iur. delib. distinguit secundum Bart.& alios ibi quòd tunc statutum interpretatur ut aliquid addat iuri communi quando parti non infertur graue præiudicium secus si ex interpretatione prout uerba sonant surgeret graue præiudicium tunc enim interpretabitur secũdũ ius cõmune etiam si ita interpretando nihil operaretur. Ad hoc not. dictum Inn.in.c.
7 dudum in fi.de deci.quòd dispositio † principis quæ potest interpretari in derogatione iuris communis & etiam ad conseruationem potius interpretabitur secundo modo cuius dictum de facili non inuenitur alibi prout inquit Butr.ibi & meminit Bald.in.l.bonorum col.ii.C.qui admitti & refert ac accommodat Fely.in tract. quando lite. apo.noce.parro.in.iii. ampliatione in casu de quo ibidẽ, longe ergo magis hic sustinetur hæc intelligentia ex qua uerba non impropriantur nec mens læditur quæ ex uerbis colligitur.l.cum delanionis.§.asinam.ff.de fund.instrumen.l.labeo.ff.de suppel.leg.&.c.fi.iunct. glo.iiii.de successab intest.& nihilominus operatur in suis casibus contra ius cum de iure communi gratia per solam supplicationem fit perfecta secundum glo. & doct. in prohem.vi. Bald.in.l.humanum.C.de leg.Cal.& Abb.in.c.in nostra de rescrip.& late pono in decisione incipi.quamuis ad ca

nonizationem ti: supra de restitu. spolia. Aduerte tamen quia si in expeditiõe limitaretur supplicatio in aliquo passu qui non noceret dispensato non procederet regula. sed tunc demum quando limitatio noceret & uellet se defendere quòd illud in supplicatione habebat quia non sufficeret.

SVPER REGVLA DE IMPETRAT. beneficiorum per obitum familiarium Cardinalium uacan.

Vigesimæseptimæ decis. Summarium

Regula.xxx. ꝙ impetrans beneficium uacans per obitum familiaritatis Cardinalis teneatur exprimere nomen & titulum ipsius eiusq; habere consensum locum habet etiam si familiaris decedens haberet beneficium ad uitam commendatum & sic in uacatione modo quo prius cessante commenda per obitum.

Epithome.

1 Prouisio de beneficio uacante per obitum familiaris alicuius Cardinalis etiam si eidem familiari commendatum extiterat non ualet nisi de nomine & titulo Cardina. mentio habeatur & ad id eiusdem Cardin. aaccedat assensus.

2 Ratio regulæ quare consensus Cardinalis requiritur in uacan. per obitum familiaris sui est propter expẽsas quas Cardinales sustinent in eorum familia.

3 Consensus Cardinalis exigitur in beneficiis etiam si per cessationem commẽde aut dissolutionem unionis aut alias quomodocunꝙ per obitum familiaris sui uacare asserantur.

Trigesimaseptima decisio.

SI familiaris alicuius Cardina. decedens haberet ali-
1 qua beneficia † commendata ad uitam uoluere do-
mini quod talia etiam contineantur, & subiiciantur
reg. xxx. ut non teneat eorundem prouisio nisi de nomi-
ne, & titulo Cardinalis mentionem faciat ipsiusq; consen
sum habeat prout in ipsa regu. etiam si teneamus quod
non censeantur uacare per obitum sed eo modo quo pri
us commenda cessante secundum Fede. de seti. in tracta.
de benefi. permu. q. xv. Rot. de conces. preben. prima in
antiq. ac Ludo. rom. consi. cccl. & noto in pluribus deci-
sionibus maxime in illa super regu. de uerisimili notitia
obitus incipien. per obitum Regini & in alia super regu-
de infirmis resignantibus & infra. xx. dies decedentibus
incipien. Pascasius de Rota ubi pro & cõtra in omni ma-
teria regularum de uacatione per obitum exprimentium
quo supposito non conueniunt uerba ergo nec mens de
bet conuenire. l. hos accusare. §. in omnibus de accu. & l.
iiii. §. totiens. ff. de dam. infect. quia fuit dictum eandem es
se rationem siue teneremus quod daretur uacatio per cessa-
tionem siue quod cesset tantum commenda & uacet modo
quo ante commendam nam † ratio reg. est propter expen
2 sas & onera quæ Cardinales substinent in eorum familia
secundum Rot. de preben. in anti. xvi. quæ militat ita in
obtinente in commendam sicut in habente in titulum da-
ta uacatione seu aperta per obitũ quomodocunq; uaca-
re dicantur beneficia & tunc uel prius & si est unica habet
uim expresse inquit glo. in. l. quanuis. C. de fidei com. & si
plures essent sufficeret quod esset una finalis. §. affinitatis in-
sti. de nup. hoc dico quia inuenio Egi. decisione. 6 3 2. nõ
ponentem istam & considerantem duas alias super ea-
dem regu. attenta autem hac consideratione procedit cõ
3 clusio † & in dissolutione unionis per obitum per quam
etiam non datur uacatio, sed modo quo prius ut plene
dico in illa decisione incipi facta erat unio ad uitam ubi
etiam dicitur de commenda ad uitam fraternizante cum
unione tamen in omni materia generalia uide argumen-

ta hincinde in allegatis decisionibus per obitum & Pascasius & in indiuiduo super ista regul. Egid. d. decisione cccccxxxii. & quod super ea considero in alia quæ incipit commendauerat.

SVPER REGVLA QVOD CARDI. non comprehendantur sub Regulis post primam editionem faciendis.

Trigesimaoctauæ decisio. Summarium.

Regula Leonis. x. ꝙ in quibuscunque regulis edendis post primam editionem non comprehendantur Cardinales nisi eorundem Cardiualium fauorem concernant uel de impsorum aut maioris partis eorum consilio editæ fuerint non procedit quando in regu. quæ postea editur dicitur expresse de Cardinalibus licet non dicatur de præseruatiua nisi per clausulas generales & uide quando secunda dispositio debeat facere mentionem de prima & que mentio requiratur ac que sufficiat,

Epithome.

1 Regula reuocans reseruationes seu gratias etiam Cardinal bus concessas preiudicat eisdem non obstante alia regula prius edita ꝙ Cardinales non comprehendantur sub regulis post primam editionem faciendi nisi eorum fauorem concernant, & nu. 11.

2 Regula noua an tollat primam contrariam quáuis id nõ exprimat, & nu. 4. 11.

3 Clausula quorum tenores apposita in regula seu gratia sequenti tollit specialia & indiuidua precedentium.

5 Cardinales in uerbis generalibus regularum comprehenderentur nisi esset aliter dispositum per dictam regulam.

6 Statutum uel rescriptum habens clausulam derogatoriam ad secundum quando per secundū reuocari possit.

7 Constitutio generalis principis secunda tollit primā contrariam cum generali mentione & nu.9.

8 Dispositio præcedens habens clausulam derogatoriam quando tollatur per sequentem.

9 Rescriptum contra ius quādo emanauit ob publicam utilitatem an ualeat non facta mentione de iure.

10 Priuilegium uel rescriptum emanatum contra legem ualet cum clausula generali non obstan. aliqua lege in cōtrarium nisi forma legis induceret non ualere nisi faciat mentionem de illa.

Vigesima octaua decisio.

PAssus fuit dubius in causa Mantuana Capellanie quæ coram me in.ii. instantia pendebat.1519.de
1 mense Februarii an regu. † Leonis reuocans omnes reseruationes concessas etiam Cardinalibus præiudicabat ei qui ueniebat ex reseruatione Cardinalis sancti Seuerini stante anteriori regul. quòd Cardinales non comprehendantur sub regulis edendis nisi consenserint uel eorum fauorem concernant & uidebatur quòd non ex quo per regu.reuocatoriam quæ non erat edita de cōsilio Cardinalium tollebatur reseruatio concessa dicto Cardinali & consequenter erat damnosa non fauorabilis ergo &c. Nec obst.quòd de Cardinalibus esset facta men
2 tio in secunda quia in ea non derogabatur † primæ regulæ nec aliquid de prima dicebatur unde per primam cum suis clausulis & forma præseruabatur reseruatio ad materiam.l.si quis in princi.de leg.iii.&.c.nonnulli de rescript. sed me non parum dubitante dixerunt domini ꝙ eadem & maior potestas tollendi regulam & derogandi remanserat apud conditorem non ob.regu.c. dudum de præbend.in.vi. & quòd uoluit præiudicare Cardinalibus

ex eo quòd expresse de eis in secunda dixit & ad clausulam derogatoriam primæ regu. fuit responsum quòd per clausulas prægnantissimas positas in secunda uidebatur sublata prima & de ea cogitatum & dictum ita Bart. in d. l. si quis in princip. test. inquit de cle. derogatoria derogatoriarum quòd per eam uidetur in specie dictum & per
3 clausulam quorum tenores ac si de uerbo † ad uerbum insererentur haberi uolumus pro expressis tolluntur specialia & indiuidua ut Rot. tenet per consi. ii. Anto. de Butr. de quo & stilo curie in uarietatem opinionum meminit Felyn. in c. accedentes de præscript. dixi in illa decisione quòd decretum regulæ de triennali est personale incipi. quæsitum fuit non obst. consi. Gemi. xii. in quo de generali speciali & indiuidua gratia quia non negat quòd non esset derogatum primæ quando clausulæ de quibus est dictum proxime uel similes apponerentur in secunda gratia & si diceret obseruantia esset contra eius opinionem nam cum istis pinguissimis clausulis conatur Papa declarare ꝙ præcedentia cuiuscunqꝫ tenoris nõ obstẽt & exhalat animum tollendo omnia quæ expresse & magis specifice tolleret si memor esset unde inoleuit quòd ultime
4 † reuocant aut suspendunt priora uel eis derogant quia ponuntur clausulæ fortissime ad priores dispositiones sicut dicitur de pactis nouissimis in l. pacta nouissima. C. de pact. item dicebatur satis esse in secunda factam fuisse mentionem de Cardinalibus absque mentione de prima, & ad id quòd obiiciebam quòd prima regu. secundum prædicta non operabatur, respondebant domini quod operaretur quando in secunda reuocatoria reuocarentur reseruationes quibuscunque concesse quia quanuis
5 † in uerbis generalibus comprehendantur Card. secundum communiorem sententiam de qua Fely. in c. ad aures. viii. col. de rescript. tamen propter primam regu. non continerentur & in hoc operatur primo quòd in sequenti non sufficiat uerbum generale sed requiratur quod expressa mentio de Cardinalibus fiat adhuc conclu. reddi

tur dubia ex his que tenet Bar.l.omnes populi.ff.de iust.& iur.in.iiii.q.iii.q.princ.ix.&.x.col.post Cyn. quod
6 quando precedens statutum est † derogatorium secundi ut quia prohibet aliud fieri aut ꝙ non possit in contrariũ statui uel contra ipsum ueniri nisi certa forma quod secũdum non ualeat nisi fiat expressa reuocatio primi quia protestatio & clausula derogatoria in primo declarat animum deesse in futuro & sequitur Abb.in.c.cum accessissent.ii.col.de constit.item idem Abb. in.d.c. nonnulli iii. col.dicit quod quando ius habet clausulam derogatoriam seruanda est forma iuris & si requirit specialem mentionem non sufficit generalis sed dicitur esse specialis saltem per uerba equipollentia ut in.l.non aliter de leg. iii. secundum Bal.& Cyn.in.l.humanum.C.de leg. proce
7 dit in rescripto secus in constitutione † quæ ualet contra constitutionem cum generali mentione.s.non obstan. quacunque constitutione in contrarium ut in cle. dudum in fi.de sepul.quia cõstitutio emanat cum maiori maturitate quam rescriptum & Bal.post Cyn.in.d.l. humanum in.ii.q.loquens de statuto & reformatione dicit ꝙ quan
8 do precedens † dispositio derogat formæ.s.quod non ualeat reformatio nisi sub tali forma ꝙ non ualet non seruata illa forma quia presumitur deesse consensus si uero deroget uoluntati ultimus actus non ualet quia non adest uoluntas.d.l.si quis in princ.testamenti &hoc quando posterior dispositio emanat simpliciter sed quando emanat cum clausula derogatoria non obst.aliquo statuto quod in contrarium disponeret secundum Cyn.& stilum ro.
9 cu.sufficiat in legibus cõdendis † derogatio generalis legum contrariarum ut inquit Bal. ea ratione quia in legibus que fuerunt ob publicam utilitatem sufficit generalitas & in rescripto quod emanat propter publicam utilitatem contra ius quod ualeat non facta mentione de iure uoluit Bar.in extrauag.ad repri.ut refert Abb.in d.c.nonnulli ratio quia tunc princeps uidetur dispensare contra ius.l.quidam consulebat in fi.ff.de re iud.secus si emana

ret in fauorem priuate psone quoniam tunc iura habēt regulam derogatoriam contra tale rescriptum & Bar.in.l.
1 ofi.C.si contra ius uel uti.pub.loquendo in priuilegio † q̄ do princeps rescribit contra.l.uult non sufficere si dicatur aliquo non obstan.uel aliqua lege non obstan. cum id sit generaliter loqui nec requiritur quòd dicatur non obstante tali lege nominando eam quia esset loqui singulariter seu indiuidue sed est satis dicere non obstan. aliqua.l.que in contrarium loqueretur cum istud sit specialiter loqui quòd limitat Bar.in.c.quæ ecclesiarum de consti. prout in additione magna ad Bar.in.d.l.si.habetur quod non requiratur ut singulariter nisi forma leg's illud induceret quia dicat non ualere rescriptum nisi faciat mentionem de illa ut in. c. nonnulli quoniam tunc requiritur singularis in proposito ergo pro ueritate decisionis saltem in secunda regula † debuit esse mentio generalis pri-
11 me cum clausula non obstan.alia regula capiendo quamcunque opinionem & non est uerum sufficere in secunda regula factam fuisse mentionem de Cardinalibus absque eo quod de prima reg.facta fuerit,& cum simus in regulis extra corpus iuris forsan aliud esset quā in constitutionibus intra corpus iuris ex quo in primis datur probabilis ignorantia in secundis non ut in.c.primo de const. in. vi.iunc.l.leges sacratissime.C.de leg.& prime non tolluntur sine speciali mentione secunde uero sic per sequentem constitutionem contrariam etiam si nihil sit dictum de eis ut in.d.c.i.ut dicamus quod requiratur ut dicatur specialiter non obstan.alia regula quæ in contrarium disponeret uel similia sed quod nihil dicatur de prima reg.nō crederem posse substineri etiam per clausulas pregnantissimas quæ diceret de gratiis,& non de regulis aut constitutionibus aliquid in generalitate clausularū de quibus supra ideo uerba secunde reg.iux.doct.adductas uidenda sunt quia prima regula formam habet & clausulam etiā derogatoriam uoluntatis nec prodest dicere quod secunda regula respicit fortasse publicum fauorem quia ra

tio primæ uidetur etiam in tali fauore fundata ut in.c. bo
ne el.ii.de postu.præla.ubi text. & glo.declarans ꝙ Car.
cum Papa curam & solicitudinem gerunt pro statu uni
uersalis ecclesiæ & etiam in.l.condenda requiritur genera
lis derogatio seu mentio ut supra & uide in materia secun
dæ dispositionis ad primam habentem clausulam dero
gatoriam doct.in prædictis locis & non quę in additione
ad Bar.in allegata.l.fi.dicuntur.

SVPER REGVLA DE NON TOL
len.ius quæsitum per quam
cunq̃ commissionem.

Trigesimæ nonæ decisio.Summarium.

Reg.xvi.de non tollendo iuræ quæsito per quācunq̃ signaturam seu concessionem procedit in commissionibus & gratiis lite cepta duntaxat concessis.

Epithome.

1 Regula de non tollendo ius quæsitum per quamcunque commissionem seu concessionem intelligit quo ad impetrata & concessa lite cepta seu pendente & non ante.
2 Litis & causa quando dicatur cepta.
3 Ius an ita tolli dicatur per ea quæ cōceduntur ante litem ceptam sicut per ea quæ post & nu.6.
4 Ratio limitat & restringit dispositionem ad eius limites.
5 Princeps quandoque propter importunitatem uel præoccupatus aut circumuentus non concedenda concedit ideo in dubio non est præsumendum quod noluerit alicui inferre iniuriam.
7 Verbum in causis in eadem regula simpliciter prolatum an de præsentibus tātum uel de futuris intelligi debeat & supra nu.4.

Trigesima nona decisio.

QVod reg. de non tollendo ius quæsitum per quã-
1 cunque signaturam seu concessionem † intelliga-
tur quo ad impetrata aut concessa lite peendente aut cepta & non ante fuit dictum in una Baion. decima-rum coram domi. Ioan. Anto. de Triuultiis & aliam pla-centi. nullitatis location. inter Car. Comen. & eius aduer-sarium coram domino Paulo de Capisuchis .1520. eo fundamento quia in prohemio regulæ a quo mens de-prehenditur. l. fi. ff. de hære. inst. & Bald. in. l. const. C. in. §. quibus dicitur ne per uarias quæ pro cõmissionibus seu mandatis & declarationibus habendis in causis pleruncp fiunt suggestiones iustitia postponatur quasi conditor re-spexerit ad ea quæ tantum conceduntur causa cepta. cau-
2 sa autem secundum † uarias expositiones est post litem inceptam non cõtestatam uel post litis contestationem. l. causam & lites iunct. glo. C. de transact. & alias dicitur lis cepta, & pendens ex quo pars scit causam commis-sam prosequi Mil. in uerb. lis est cepta ante notam litem & de lite & causa etiam in. c. forus de uerbo. significa. sed
3 aduertendũ quòd inspecta ratione † potest dici & equius ut intelligatur etiam quo ad concessa etiam ante incoha-tam causam & litem cum uerum sit ita postponi iustitiam & tolli ius per ea quæ conceduntur ante sicut per ea quæ post litem quòd patet quãdo deuenitur ad litem & ratio est generalis ergo dicitur uenire omnis casus sub ratione comprehensus. l. fi. §. fi. ibi ea nam initium constitutionis
4 generale est de iur. & fac. igno. nam ratio † limitat & re-stringit dispositionem ad eius limites. l. cum pater. §. dul-cissimis. ff. de leg. ii. & considerata mente in ratione expres-sa apprehendit casum sub sententia uenientem ut est text. melior quàm alius in corpore iuris in. l. libertum. §. sena-tusconsulti. ff. de rit. nupti. quòd locum habet etiam in ra-tione coniecturata dicit Abb. in. c. fi. v. col. de iureiur. & ad uerbum in causis quòd possit intelligi præsentibus uel fu-

turis quoniam cauti uiri timentes lites quæ redduntur in inuitos.l.inter stipulantem.§.i.ff.de uerb.obli.aut propo nentes experiri iudicialiter contra aliquem procurant fa cilius ante litis ingressum omnem gratiam iux.uires qua mediante posfint uincere uel se tueri & sic eluere re gulam contra.l.si pretor de iud. &.l. fi. ff. quod ui aut clam, & quandoque † princeps per importunitatem concedit non concedenda aut preoccupatus uel circum uentus.l.i.C.de petit. bon lib.x.&.c.ii.de conceff. præ ben.in vi.& Fely.in.c. olim.de re iud.ideo edita est re gu.iuri conformis ut in.l.ii.§.merito.ff.ne qd in lo.pub. &.l.cum auus.C.de emanc.&.c.super eo de offi.delega. cum simi.& peopterea latius meretur interpretari uel e xempli gratia expressum sit de concesfionibus in causis & non restringat ut in d.l.fi.in.fi.&.l. damni.la.ii.ff. de damn.infec.& princeps qui est lex animata in terris in auct.de consuli.§.fi.col.iiii.& ix.q.iii.ipsi sunt & sum ma iustitia non uidetur in dubio nec est presumendum quod aliquo casu uoluerit alicui sine remedio iniuriam inferre per ea quæ concedit uel in regula non prospicere in omnem casum quia nō esset generalis respectu casuum contra.c.erit autem iiii.dist.pro hac interpretatione facit quia Leo addidit in hac regu.gratias seu literas apostoli cas quarum plurime ante omnem litem emanant & tol
6 lunt ius quæsitum, quo enim † ad tollendum ius quesi tum tertio, non refert lite pendente uel ante tollatur ex quo utroqꝫ casu tollitur & in utroqꝫ succurrendum ne in iuria fiat unde si Papa interrogaretur sine dubio prouide ret & statueret etiam de preiudicio causato ante litem er go habeamus pro cauto.l.tale pactum.§.fi.cum glo.ff. de pact.pro decisione tamen facit quia ratio generalis quæ in proe.ponitur ne iustitia postponatur in eodem prohemio ad concessa in causis concludi uidetur ut ex tra casum prefationis prouidisse non censeatur item uer
7 bum † in causis simpliciter prolatum de presentibus non de futuris debet intelligi arg.l.si ita.ff.de aur.& arg.leg.

& contingens est quòd non semper constitutio prouidet in omni casu, nimirum si Leo etiam addidit & quibus casibus non erit prouisum potest supplicari Papæ prout solet fieri in signatura quòd quatenus tollatur ius quesitum cogita quia ex predictis expediret omnino prouidere per regulam & per uerba clara etiam quo ad concessa lite nondum cepta.

SVPER REG. DE SVRROGAN. colligantibus.

Quadragesimæ decisio. Summarium.

Ratificatio litis contra possessorem beneficio meo nomine agitate per non habentem mãdatum facta post obitum possessoris non prodest mihi ad beneficium reg. xxvii. de surrogandis collitigantibus nec nocet talis lis ordinario in prouisione uel sic lis introducta a non habente mandatum ratificata post mortem collitigantis non proficit ratificanti nec obest ordinario & defenditur hic ac com adiuuatur decis. i. de procur. in antiq.

Epithome.

1 Surrogatio in iure defuncti quando lis est introducta per assertum procuratorem licet ratificata post mortem possessoris collitigantis postquam tertio fuit de beneficio prouisum non prodest nec locus regule de surrogandis eo casu existit.

2 Gesta per assertum procuratorem post sententiam. D. ratificare potest in sui & non tertii preiudicium.

3 Gesta per assertum procuratorem an post conclusionem in causa ratificari possunt.

4 Procuratores asserti indifferenter in curia obtinent decretum citationis ad partes promittunt de ratihabitione sub pena. cc. ducat.

5 Coniuncta persona sine mandato etiam cum cautione da rato in beneficialibus non admittitur pro coniuncto.

6 Commissionis forma quæ obtinetur contra assertos procuratores qui decretum citationis obtinuerunt.

7 Lis interducta per assertum procuratorem ratificata post mortem non impedit ordinarium.

Quadragesima decisio.

INtroducta erat lis in palatio nomine absentis per assertum procuratorem contra Bonifacium possessorem super beneficio ante ratificationẽ possessor obiit, absens ratam habuit litem post obitum obtinens se subrogari postquam tertio fuerat prouisum de beneficio & uolebat excludere prouisum beneficio regulæ de surrogandis collitigantibus ex quo surrogatio erat infra mensem a die prouisionis tertii fuit conclusum de mense Iunii
1 1521.in una coram † domino Nicolao de Aretio Hyporegien.parrochialis quòd non poterat quia lis talis debebat ratificari ante obitum cum non liceat postea ad inducendum litem retro in præiudicium tertii ad effectum .d. regu.pro conclusio.facit opt. decisi.i.Rot. de procura.in
2 antiq.uolens quòd † gesta per non procuratorem potest dominus ratificare post sententiam in sui præiudicium non tertii & quod ita intelligitur.l.licet.ff.de iudi.cum ibi not.ex eo quòd ante sententiam est incertum utrum processus sit in fauorem ratificantis uel damnum , dubius est enim litis euentus.l.quòd debitur.ff. de pecul.& esset in potestate domini dolose ratificare aut omittere ratificationem & uagari cum dispendio partis & contra equalitatem quæ in iudiciis seruari debet.l.fi.C.de fru.& litis expen.c.ii.de mut.peti.c.cum inter excep.& est in uiridi obseruantia dicta decisio non obst.quòd Felyn.in.c.causam ele.i.de iud.pen.& ulti.col. post adductas opiniones uarias communionem opinionem dicat esse contra Rot.a qua

qua nullo modo recedendum in consulendo & iudicando sed facit pro ea alia decisio.x.eo.ti.in anti.in fortiori
3 quod post conclusionem in causa non possunt ratificari nisi in preiudicium ratificatis gesta per non procuratorē item ultra ibidem deducta pro ea per Fely.referentem facit quia in curia admittuntur saltem famosi & quandoque
4 non famosi procuratores † ad obtinendum decretum citationis pro aliquo sine mandato & quamuis sub pena ducentorum ducatorum promittant de ratihabitione infra duos mēses raro tamen exigitur pena & dato quòd possit exigi non debet esse in facultate domini posse differre ratihabitionem & expectare sententiam uel mortem aduersarii & tunc deliberare an magis expediat rarum habere cum solutione penæ si esset qui exigeret uel non,
5 stilus ergo curie relaxans in hoc iuris habenas cum † in beneficialibus non admittatur etiam coniuncta persona sine mandato cum cautióne de rato Rot.vi.in no.de procur.& Abb.in.c.coram de offi.deleg.&.c.accedens de preb. coadiuuat decisionem ut hæc pars quòd post sententiam in præiudicium tertii nequeat lis huiusmodi rata haberi amplecti debuerit & si alia pars esset uerior tunc quia in uno releuatur quia sine mandato in hoc patiatur.l.eum qui.ff.de iur.iur.in prin. & maxime debuit amplecti quia secundum Cald.ita fuit obtentum in curia
6 etiam si soleat haberi commissio † quod nisi in termino prefigendo de ratihabitione aut mandato doceatur pronuncietur nullam iurisdictionem iudici datā nec litem introductam cum condemnatione expensarum contra assertum procurat. etiam quo ad penam quandoque quoniam huiusmodi remedium non fit a multis nec quando procurator est in tempore semper cum contingens sit mors citati ante sententiam uigore commissionis ferendam item sententia ante talem comissionem & ex his tollitur ratio tenentium contra Rot.quia non fuit in potestate citati impedire cursum litis nisi ut supra immo si casus iste occurreret res dubia esset propter tot discre-

pantias ut Fely.refert.in.d.c.causam quæ unde Rot. ex premissis non sine ratione partem decisionis sequi posuit a qua etiam in iudicando non discedimus.l. minime
7 .ff.de legi.idem ut eiusmodi lis † post obitum ratificata nõ impediat ordinarium prouidere qui stante bona lite haberet manus ligatas.c.i.& .ii.ut lit.pend.in.vi.cle.i. eo. ti. nam sic posset preiudicari ordinariis & non uidetur esse actor in tali lite ante ratihabitionem ergo nec lis considerabilis nec preiudicialis tertio.c.forus de uerborum significatione.

DE VNIONIBVS.

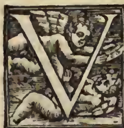
Primæ decisio.Summarium.

Vnio apostolica ex falsa causa est ipso iure nulla, sed ordinaria annullanda probata falsitate.

Epithome.

1 Vnio apostolica ex falsa causa an sit ipso iure nulla.
2 Vnio facta ab ordinario est annullanda.

Prima decisio.

Nio ex falsa causa an sit ipso iure nulla decisiones uarie sunt ná Rot.viii.et xii.de re.ec.non alie.in antiq. & Bisignet secunda in antiquioribus et prima de exce.prelat.in no.uoluit ualere sed debere annullari probata falsitate cause Egid.uero decis.dcxviii. in fi.uidetur sentire idem in ordinaria secus in ea quæ fit per rescriptũ & sic in apostolica in qua subintelligitur clausula si ita est ad ualiditatem.c.ii.de rescrip.& Car.item ꝙ Egi.in apost.consi.xcvi. Meo tempo

2 re palatium tenuit apostolicam ipso iure nullā, factā autē ab ordinario annullandā, milis in reperto. in uerbo unio facta ex falsa causa refert nouos tunc auditores tenuisse ꝙ facta ex falsa causa esset ipso iure nulla sed ꝙ antiqui audi tores tenuerunt contrarium & considerat plures casus di uersos ꝓ concordia uide ibi & Fely. etiam referentem ua rias opiniones & casus in materia in. c. postulasti. vi. eccl. uers. potest ēt inferri. de rescrip. & pōdera omnia quia nō audiui Rotam disputantem cum distinctione casuum & sub distinctione an motu proprio uel ad supplicationem partis fuisset facta unio uel an in ea esset uel non seruata forma iuris uel si erat expressa falsitas ex necessitate eccle sie quæ nō subesset, & sic de aliis diuersitatibus de quibus ibi sed simpliciter respōdisse ꝙ si eramus in apostolica ex presio falsitatis uitiabat ipso iure nō sic in ordinaria.

Secundæ decisio. Summarium.

Per dissolutionem unionis facte de beneficio ad uitam T. seu quandiu beneficium obtinuerat non uacat benefi cium sed modo quo prius, uel sic unio ad tempus nō est prouisio de beneficio & titulo quæ tollit reseruationem & affectionem nec extinguit titulum bene autem extin guit perpetua & tollit omnia uincula & uide de natura & effectu unionis temporalis item commende & in quibus fraternizant & a perpetua distant.

Epithome.

1 Vnione dissoluta per obitum an beneficium sic uacante reseruatum aut affectum remaneat.

2 Vnio perpetua extinguit, temporalis autem facit cessare titulum ea durante.

3 Delegatus simpliciter subdelegans perdit iurisdictionem si subdelegans utatur iurisdictione secus si donec duxe rit reuocandam quia tunc tantum suspendit.

4 Reseruatio per commendam non expirat quia uacat eo modo quo prius.

5 Electio de beneficio uacanti per cessationem commende non tenet.

6 Vnio temporalis non facit prelatum in unito.

7 Cancellaria est organum Pape.

8 Commende & uniones ad uitam palliate dispensationes dicuntur & in eis apponitur clausula ꝙ possit de fru-ctibus interim disponere &c.

9 Reseruatio & affectio non inducitur nisi in casibus expres-sis quia odiose.

10 Vniri potest beneficium nondum uacans.

11 Affectio quando inducatur & quando reseruatio afficiat sine decreto unde remissiue.

12 Commendatum beneficium alicui ad uitã licet obtinens moriatur extra curiam tamen prouidetur ut de uacan-ti in curia.

13 Commenda est canonicus titulus beneficii ad impedien-dam impetrationem & deuolutionem non tamen ad euacuandam affectionem uel reseruationem.

14 Clausula in literis unionum apponi solita ꝙ per dissolu-tionem uacare censeantur ad q̃ uacationem referatur.

15 Possessio uera an trasferatur per actum fictum.

16 Fictio habetur quo ad iuris effectum pro ueritate & tan-tum operatur in suo casu quantum ueritas.

17 Literis Pape standum est si mandat conferri beneficium ob certum crimen licet uacatio non inducatur ipso iu-re ob huiusmodi crimen.

Secunda Decisio.

FActa erat unio ad uitã a Papa de beneficio in eius manibus resignato in qua dicebatur ꝙ cadente uel decedente.T.in cuius fauorem fiebat ad pristinum statum reuerteretur cũ clausula ꝙ per dissolutionẽ unio-nis beneficium unitum uacare censeretur fuit dubitatum

coram d.H.de spina in una Geben. parrochialis de or⸗chia inter Petrum lamberti abbreuiatorem de maiori & Ioan.de costa.1521.an†dissoluta unione per obitum re⸗maneret reseruatio.c.ii.de preben.in.vi.seu alias affectio ita ꝙ solus Papa possset prouidere uel sublata esset om⸗nis reseruatio & affectio & uacaret per dissolutionem ta⸗liter ꝙ ordinarius potuisset disponere & post plures di⸗sputationes Rota per maiori parte sicut alias in duabus causis sunt anni circiter.xv.f.in una Rodon. parrochia⸗lis sancti Clerii & alia ita in ista tenuit solum Papam pro uidere potuisse & durare uinculum antea causatum. pri⸗mo quia unio perpetua est extintiua tituli tollens omnia uincula sicut mors omnia soluens in auct.de nup.§.dein⸗ceps.col.iiii.non temporalis quæ solum facit interea ces⸗sare ti.secundum Ioan.de lig.& communiter doct.in cle. si.de rescrip.ubi Imo.quo ti.durante remanet reseruatio quæ sicut affectio semper durant donec prouideatur per Papam Rot.de preben.xiiii.&.xiiii.in antiq.&.xi.in no. Cald.c.x.eo.ti.ad hoc quia doct.in.d.cle. dicunt in tem⸗porali quando dissoluitur non dari nouum beneficium sed idem quod prius erat, in perpetua uero nouum omnino titulum, ergo non fuit extinctus sed dormiuit quodammodo & sublato impedimento unionis suscita⸗tur idem quasi durauerit eadem forma & species.l.pro⸗ponebatur.ff.de iud.non.n. extinguitur ti. qui pro tēpo⸗re durantis unionis occultatur suspendique uidetur pro quo Bal.in.c.cum accesissent de consti.v.col.ꝙ quando pristina facies non immutatur nec natura coniunguntur tempora essentie & interim dicitur potius dormisse quā expirasse & seq.col.ibi porrò nō dicitur omnino extincta quando superest aliqua species,iudicium habitus uel me moria in codicibus ecclesiæ non cancellatis, nec ꝙ pen⸗det & est ad tempus occultatum sicut somnus interficit hominem dum quiescit allegat.l.sicut.C.de prescrip.lō. &.l.peculium.§.si opem.ff.de pecul.& quia in temporali apponitur clausula quandiu uixerit &c.ad tempus & fine

extinctione a simili de delegato subdelegante uices suas qui q simpliciter extinguit & perdit iurisdictionem si subdelegatus iurisdictione usus fuerit, si donec duxerit reuocandam suspendit.c.quãuis.c.si delegatus de offi.deleg. in vi.si idem ergo cũ eisdẽ qualitatibus quia in nouo cũ nouis. Non ob. Bisignet prima in antiquioribus de præben.& vii.de elect.in anti.ꝙ in casu decisioni dicatur ppe tua tollens & extinguens quia in alia decisione quæ incipit cõmendauerat ostendo contrarium ubi uide quia cõfert ad istam accedit clausula illa ꝙ in pristinum statum reuertatur cum restitutio sit repositio in primeuum statum .l.ꝙ si minor.§.restitutio.ff.de mino.& de omnibus iuribus intelligitur.l.i.&.l.fi.C.de sen.pas.ita &rediens ab hostibus omnia iura recuperat.l.in omnibus .l. postliminiũ .ff.de cap.& postli.reuer. Non ob.ꝙ Pet.de perus. inquit in tractatu unionis.vii.q.cum seq.ꝙ referantur dicta in pristinum &c.ut sit electiuũ presentatiuum aut collatiuũ pro ut erat an quasi relatio fiat ad qualitates beneficii non ad modum uacationis quia non negat quin ẽt ad reseruationis uinculum alias non esset plena restitutio sicut esse debet neq̧ indefinita clasule prædicte equipolleret uniuersali cõtra.l.si pluribus deleg.ii.&.l.iulianus.ff.deleg.iii.et.c. solite de maio.&ob.circa fi.& ex his tollitur ꝙ dicebatur restitutionẽ non respicere qualitatem extrinsecam & accidentalem modi uacandi sed naturalem statum ecclesiæ sed non est opus ꝙ restitutio id operetur si per unionem non est sublata reseruatio. Facit etiam ad prædicta optime Bisignet in sim.dicta decisione prima de preben.ꝙ re
4 seruatio non † expirat per commendam quam facit Papa ergo nec per unionem coadiuuatur decisio quia quando Papa dat administrationem seu uisitatorem ecclesie cathedrali uidetur ad se prouisionem reuocare adeo ꝙ
5 si postea canonici † ignoranter eligant non tenet electio glo.est in.c.is.cui de elect.in.vi.referens compo.dicentem ita fuisse pronunciatum in curia licet non bene dicat
6 iure probari, per unionem † autem temporalem non facit

Papa prelatum in unito non prouidet de eo in ti.nec ui-
detur extinguere si uerba unionis inspiciantur dicamus
igitur ꝙ dederit in administrationem cum potestate per
cipiendi & utendi fructibus & hoc fundamento glose in-
nititur Lud.ro.in cons.cccl.in commenda in qua etiam
datur uacatio modo quo prius non per cessationem cō-
mende secundum Fede.de sen.in tract.de rer.permut. q.
7 xv.prout etiam cancellaria quæ est organum Pape expri
mit in literis quicquid referendo opiniones dicant Pa-
uin. in .iii.q.in.ii.parte princ. de potesta. cap. sed. ua-
can.& Mil.in uer.beneficia commendata & licet argu. a
sim.sileat data dissimilitudine & simile non sit idem glo.
.l.ꝙ nerua.ff.deposi.tamen satis est ꝙ sit similitudo in eo
ad ꝙ sit comparatio.c.cum dilecta de confir.util.uel inu-
til. nec sufficit ad destruendum adducere dissimilitudi-
nem in genere dicit Abb.in.c. translato de constit. nam
secundum Bal.in.l.curatoris.C.de neg.gest.simile dicitur
quod ut plurimum habet conuenientiam licet in aliquo
habeat differentiam & satis est quod in his in quibus con
ueniunt dicantur similia ut colligitur ex his etiam quæ Fe
ly.refert in.c.capitulum de rescri.col.ii.motiua uero Lud.
in proposito multum seruiunt & ultra ea quæ ibi uideas
8 fraternizant commenda & unio † ad tempus quia dicun-
tur palliate dispensationes.c.dudum.ii.de elect.iunct.cōs.
Gemi.ꝙ solet allegari.xxxviii.& Rot.i.in antiq.de con-
ces.præben.pertinēter purificat ꝙ non detur uacatio per
cessationem commende nec per dissolutionem unionis
itē in utraqꝫ gratia aponitur clausula ꝙ faciat fructus suos
quæ non cadit in perpetua unione nec in prouisione be-
neficii in ti.cum fructus sequantur titularem. c.fi. de off.
ordi.in.vi.cum ibi not.& decis.ti.de exce. prela. in no.
cum sim. quod unitum efficiatur membrum & transeat
in temporalitatem loquitur in perpetua non in tempora-
9 li & sic facit magis pro conclus.Ad illud ꝙ reseruatio †
& affectio ut odiosa nunquam inducuntur nisi in expres-
sis quia preiudicant ordinarie potestati pro qua in dubio

ad glo.in.c.presenti de offi.leg.in.vi.dicēdum ex premis sis probari inductam & dato dubio articulo quod hæc pars est magis iuridica & secura nec contradicit ꝙ ad esse
10 unionis non sit necesse ꝙ detur uacatio beneficii cum † nō uacans possit uniri.c.cōsultationibus de dona.et not. per doct.in.c.sicut unire de exce.prela.quia sumus in casu uacationis per cessionem item sufficit sine eo fundamētum.d.glo.in.d.c.is cui pro qua etiam facit quia appositio manus Pape afficit ad.c.ut nostrum de appell.c.inter dilectos de exce.prӕla.& ibi doct.non tamen quelibet alia ab ista in qua non cadit prouisio ut supra ne admittamus quod omne beneficium de quo Papa prouideret es
11 set affectum de quo quando † afficiat per Inn. Car. & Abb.in.d.c.inter dilectos Anchar.cons.lviii.Egid.xxxiiii. col.iii.& quando reseruatio sine decreto qnia post notificationem afficit non ante per Ioa.an.Anch.domi.& Phil.c.si eo tempore de elect.in.vi.accedit quod Collect. in commenda refert in.c.si constiterit de accus.in ult.q.curiam amplecti hanc sententiam ꝙ beneficium commen
12 datū † alicui ad uitam uacat in curia licet moriatur extra curiam & curia prouidebit non ordinarius quamuis subiiciat equius esse ut per commendam expiraret cum habeat uim prouisionis ꝙ non est uerum ut in deductis. per Lud.d.consi.cum aliis & per eundem Collect.pro obseruantia curie dū dixit ꝙ commenda non est pfecta ꝓuisio & ordinatur ut plenior fiat sicut unio alia est motiua ibi cōferunt ad decis.non ergo recedēdum a tam antiqua & continuata interpretatione curie usq; ad tēpora nostra.l.
13 minime.ff.de legi.† cōmēda autem dicitur titulus canonicus arch.post glo.in.c.nemo de elect.in.vi.Fe.de se.d.q. xv.Mil.iu uer.commenda an sit titulus & unio. Idem & plenificantur beneficia non quod de eis sit plene prouisum nec in ti.beneficii ut euacuent reseruationem & affectionem sed ad impediendum impetrationem & deuolutionem ut in.d.glo.d.c.nemo.&.d.deci.i.de conces.
14 preben.cum si.† Non ob.ꝙ uacare censeatur per dissolu

tionem quia intelligitur propter dissolutionem ad quod Bal.in rubrica de exerci.acti.facit.l.per retentionem. C. de usur.& so.di.ut constitueretur iunc.glo. cum si. data enim dissolutione uerum est aperiri uiam uacationi quæ fuit causata per resignationem & alias quomodocunque fuisset non erat aperta facultas ad impetrandam antea uel referatur ad uacarionem improprie sumptam & facti cum de iure uacet ut prius prout in fim.in.c.auditis cum glo. in uer.cassatam de elec.c.accedens.i.iunc. glo. pe. ut lit. non contest.c.ex parte a de testi. ubi uerba cassamus & cassata referuntur ad impropriam cassationem & adactũ nullitatis ita & in.c. siquis presbyterorum. c. ad audientiam de reb.eccl.non alie. Abb.post glosa colligit nullitatem contractus referri ad factum & hæc uia defendere ista non sunt impropriare literam nec diuinare cum sit necessaria talis interpretatio pro concordia.l.unica.C.de inoff.dot.c.cum expediat de elec.in.vi.& ne uideatur sibi contradicere Papa ꝙ in pristinum statum reuertatur & ꝑ dissolutionem uacet .l.non ad ea.ff.de condi.& demon. Quod fortius urget contra decisi.est uerbum cẽseatur uacare quod cũ sit impropriatiuum uidetur inducere uacationem iuris non facti sicut per actum fictum transfertur

15 uera † possessio iuris.l.ꝙ.meo cũ ibi nota.& in.l.i.§.si uir uxori per doct.ff.de acqui.pos.& colligitur ex diffinitione fictionis ꝑ Bar.in.l.si is qui pro emptore.ff.de usuc. in prin. c ũ materia & ex regula de publicanda resignatione & alia de infirmo resignante & infra.xx.dies ex eadem infirmitate decedente ꝙ per obitum nõ per resignationem uacare cẽseantur quibus inducitur uacatio de iure per o-

16 bitum licet uere uacaret per cessionem cum fictio † habeatur pro ueritate quo ad iuris effectum & tantum operetur in suo casu q̃tum ueritas Bar.in.l.i.§. hoc autem senatus ad Sena.Sillẽ.l.si ex pluribus.ff.de accceptila.Itẽ obst.ꝙ esto sine ueri preiudicio ꝙ aliter q̃ per dissolutionem uacaret & uacatio duraret usq; ad dissolutionem si Papa di

17 cit † uacare beneficium ob certum crimen et mãdat illud

conferri quãuis huiusmodi crimen non inducat uacatio-
nem ipso iure standum est literis Pape ad hoc Ancha. cõ
si.ccxciii.& Fely.in.c.ii.col.iii de rescrip.quia scienter scri
bens contra ius uidetur remouere obstacula & dispone-
re.l.idem ulpianus de excu.tut.l.quidam consulebant. ff.
de re iud.ꝙ idem Fely.in.c.a nobis de testi.intelligit pro-
cedere in dubio iuris facit quod Pau.de ca. in.l. heredes
palam.§.si quid alias sed & si notam.ff.de testa.stemus er
go uerbis Pape uolentis ꝙ per dissolutionem uacet de
iure cum cancellaria non utatur superfluis & loquatur
aperte sed neutrum ob.intelligendo per.i.propter.Secun
do quod omnis interpretatio uel relatio ad factum etiam
in uerbo ficto conueniat potius q̃ sine solido fundamen-
to contra tot motiua aliquid firmare ut in iuribus in fim.
adductis maxime quia si durat uacatio per resignationẽ
quis dicet Papam uelle ꝙ sileat illa uacatio inducta alias
pro parte contraria,oporteret concludere per unionem
temporalem extingui omnino titulum ad tempus sicut
in perpetua arg.l.quę de tota.ff.de rei uend.& fieri proui
sionem perfectam & plenam de beneficio quod de iure
non probatur.l.illam.C.de colla.Tertio occurrit ꝙ hoc
admisso adhuc staret decisio quia si Papa non obstan.
prima uacatione per cessionem que durabat uoluisset ꝙ
uacaret per dissolutionem non propterea esset extincta
reseruatio nec affectio causata ut supra que per proui-
sionem tantum tolluntur ut est ostensum non per uaca-
tiones duas aut plures si darentur ut in adductis per
Cald.d.consi.x. Et tenendo hunc sensum cessarent obie
cta multa, & reducerentur ad concordiam opiniones
quæ in Rota & parco & quondam & hodie fuerunt ua
tie licet ubique maior pars obtinuerit in magna uarie-
tate tamen pro ista decisione de triplici unione pro ter
minis maxime uideatur glo.in.c.i.ne sed.uacã.ubi. Abb.
per hoc considerat quinque modos & Rot. ponit tres
de reb.eccl.non alie.xiii.in anti.& unum declarat Oldra.
consi.ccxcvi.

Primæ decisio. Summarium.

Habent regressum seu accessum ad beneficium non nocet reseruatio pensionis absq; consensu eius facta.

Epithome.

1 Pensionis reseruatio super fructibus beneficii facta non tenet in preiudicium illius qui habebat indultum regrediendi seu accedendi.

2 Pensionis impositio ex certa scientia Pape habita mentione de regressu ualet.

Prima decisio.

VOD reseruatio pensionis super fructibus beneficii ad quod T. habebat regressum seu accessum sine eius
1 †consensu facta nõ teneat in eius preiudicium. Fuit conclusum pro conclusione conferunt fundamenta deducta late in alia decisione q non ualet reseruatio secunde pensionis tacito de prima & ibi uideas incipit conclusum est in una Cremonen. ad idem tex. in l. si ex duobus. §. sed & Marcellus. ff. de indi. adiec. per quem in simili etiam infertur quod a principio non sit nulla neque ex post facto sed tunc demum quando accessui locus existat & sic quando preiudicaretur habenti regressum uel accessum & non aliter aut q ab habente regressum non sit exigibilis q an sit uerum pendet ab his quæ in allegata decisione considero nunquid ab initio hic sicut ibi detur nullitas uel sint casus diuersi ut prima facie uidetur quasi limitata causa impedimenti cesset & limitatum producat effectum. l. in agris

.ff.de acquir.rer.domi.de quo tamen ibi & considerandum, conclusio autem procedit nisi Papa † ex certa scien-
2 tia habita mentione de regressu reseruaret quoniam potest & est plene dominus ut not.doct.in.c.ad audientiam el.ii.de rescript.& in.c.quae in ecclesiarum de cõstit.& est optimus tex.in cle.i.in fi.ut lit.pen.

Secunda decisio.Summarium

Consentiens per se reseruationi pensionis sub solitis censuris & penis &c. Incurrit penas excommunicationis & priuationis si in tempore non solueret absq; aliqua intimatione literarum secus si per alium.

Epithome.

1 Intimatio literarum non est necessaria ei qui presens reseruationi pensionibus consensit secus si per alium, & nu.13.
2 Pensionem non soluens incurrit penam priuationis lapso septimo mense a die termini solutionis cõputandum.
3 Executor in expectatiua a literis & fulminatione processus potestatem recipit.
4 Excommunicationis pena indubitatam noticiam ac personalem intimationem exigit & q; sententia feratur in scriptis.
5 Pensio an possit exigi & obtinens beneficium cogi ad soluendum absq; eo q; litere sint desuper expedite, & nu.12
6 Priuationis & excommunicationis pena absque expeditione & intimatione literarum an incurrat non soluẽs in tempore si presens consensit.
7 Extrauagans nota non est necesse ut producatur.
8 Citatio in notoriis non est necessaria & ea etiam notoria dicuntur quae sunt in frequenti usu.
9 Citatio & monitio quando est tempus etiam a lege sta-

tutum non est necessaria quia dies interpellat & pena in facto negatiuo sufficit pro monitione.

10 Supplicatio sola probat & perficit gratiam.

11 Excommunicationis sententia est nulla si fertur sine scriptis sine monitione & cause cognitione, de consuetudine tamen indici potest ut sine scriptis feratur.

14 Intimatio literarum an sit necessaria quando agitur ad solutionem pensionis.

Secunda decisio.

QVesiui in una Vladisladien. cano. & preben. quã proposui dominis de mẽse Aprilis. 1521. an accessus ob nõ solutionem pẽsionis posset canonizari attento ꝙ litere reseruationis pensionis. xvi. ducato. non erant expedite & sic nec intimate ante incursum pretẽsum sup quis Io. personaliter consensisset solutioni fiende in tali festo & tali tempore & licet pluries fuisse obseruatum
1 ꝙ non sit necessaria intimatio † literarum ei qui per se consenserat cum sit certus & amplius certificari non debeat. c. eum qui certus de reg. inr. in. vi. tamen pro dubitatione deducebam ꝙ in supplicationibus ut plurimum terminus & locus solutionis referuntur ad expeditionem literarum ut in clausula in locis & terminis in literis ual in cãcellaria exprimendis. Item excommunicatio quæ incurritur si non fiat solutio infra mensem a die termini computandum debet precedere priuationem beneficii cum pe-
2 na priuationis † non incurratur nisi cesset solutio per sex menses post lapsum dicti mensis unde sine literis non uidentur tales pene in esse producte & sunt informes in supplicatione cum a literis & earum fulminatione formam
3 recipiant ac producantur ad esse sicut executor † uigore expectatiue a literis & fulminatione recipit potestatem ut de his Rot. xvii. in no. de concess. preben. & quia pena
4 † excommunicationis exigit indubitatam notitiam ac personalem intimationem secundum Inno. qui ad hoc alle-

gatur in.c.si.de eo qui mit.in pos.causa rei ser. & Ludo. ro.consi.cccclxxxii.& facit glo.in.c.qui ad agendum de procura.in.vi.& ex eo quod ligat animā ut patet & dicit Abb.in.c.P.&.G.de offi.deleg.ideo in rem inanimatam non intelligitur.c.romana.§.uniuersitatem de senten. ex com.in.vi.requiritur intimatio quæ cōstituat in contuma cia sine qua excommunicatio non intelligitur ab homi- ne.xi.q.iii.Episcopi cum ibi not.Abb.in.c.i.de iud.col.iii. & in ea citatio causæ cognitio & sententia in scriptis requi runtur.c.sacro in anti.&.c.i.de sen.excom.in.vi.& glo.in c.i.de cen.eo.lib.& cum ista in supplicatione non sint ex- pressa precipue quando in ea locus & terminus non ex- plicantur sed ueniunt explicāda in expeditione literarum uidentur necessarie litere ad quas habetur relatio.l.asse to to.ff.de her.insti.& earum intimatio facit quia Papa ap- ponendo penas in clausula sub censuris & penis in Can- cellaria exprimen.&c.respicit ad stilum qui est ut expedi- antur: desuper litere quæ dant formam & fulminant cen suras ac penas si infra mensem & successiue si infra sex menses solutio non fiat alias ex nota notarii recipienti cō sensum & clausula supplicationis sub quadam incertitudi ne resultaret sententia excommunicationis & pena priua- tionis & dato quod sit certus in eo quod per se consensit

5 dicebant duo domini procedere & operari ut possit† co- gi ad soluendum absq; eo quòd litere sint expedite facit quia in penis etiam leuis causa excusat & a dolo etiam be stialis.l. igitur. §.potest.ff.de lib. causa.c.cum uenerabilis iunc. glos.de consue. Sed his non obstan. maior pars

6 tenuit† locum esse priuationi inspecto consensu personali & certitudine & quia ita fuerat iudicatum & talem inter- pretationem receperat personalis consensus.l.minime.ff. de legi.& quia notorium est in curia q; sub prædicta clau sula non facta alia expressione pene in literis ponuntur vt est dictum ergo non licet ignorare nec est opus aliter au- ribus consentientis per se inculcare.c.de post. prela. facit c.bone el.i. de elec. c.ad nostrā.iii.de iureiurā.&.l.ea qui

dē .C.de accu .ubi de notorio q̄ releuat ab onere pro-
bandi glō.in cle.appellanti de appel.& Abb.in.c.ut debi
7 tus eo.ti.sicut dicitur de extrauaganti quādo est nota † q̄
non est necessaria productio Fely.in.c.i.de re iud.ubi plu
ra ad hoc col.vii.& satis est quod proponatur prout pro
ponitur quia pars citatur ad uidēdum declarari se incurris
se penas & caonnizari accessum ad ea quæ late Fely. cu
mulat in.c. rodulphus in uet.sed declarata & ibi Citatur
ēt pars de rescrip.& Abb.in.c.reprehensibilis de appel.
8 quod non requiritur alia monitio in † notoriis & quia est
in frequēti usu & notoriam habetur pro expresso.l.quod
si nolit.§.quia assidua.ff.de edil.edic.l.fi.C.de fideius. &
Bar.in.l.de quibus in repet.ii.q.prin.col.vii.Item quia di
9 es † & lex uiua interpellant.l.magnam.C.de contrahē.&
commit.stipul.quia etiam in pena apposita facto negati-
uo sufficit pro monitione tēpus etiam a lege statutum p̄-
ut hic est a principe & ex consensu partis ut Abb.in.c.ex-
tirpande.§.qui uero de preben.in repet. v.& vi.col. &
in lec.col.ult.Itē si requireretur intimatio non magis ope
raretur consentire p̄ se quam p̄ procuratorē & quia nisi a-
diuuarētur pēsiones in hoc casu & aliis ut in clausula quę
ponitur in commissionibus causarum sine retardatione
solutionis pēsionis plures lites succederet & solutiones
differentur. Præterea Papa in supplicatione imponit pe
nas & fulminat de consensu partium nec sine scriptis facit
10 sola † enim supplicatio probat & p̄ficit gratiā glo.in pro
hem.vi.& ibi doct.& Abb.post Cal.in.c.in nostra de re-
11 scrip. Neq̄ est † nulla excommunicatio quæ fertur sine
scriptura ut dicit glo. Domi.& Phil. Franc.in.d.c.i. licet
locum habeāt pene de quibus ibi & in.d.c.sacro & de
cōsuetudine induci potest ut feratur sine scriptis secundū
Egi.deci.ccxliiii.cccxxxix.nam etiam tenet lata sine moni
tione & cause cognitione ac nō seruata forma inquit
Abb.c.questioni in princ.c.qua fronte. iiii. col. c. repre-
hensibilis pen.col.post glo.ii.&.c.ad audientiam in fide
12 appel.Itē non est uerum quod consentiens † per se sunt

literis cogi possit ad solutionem quoniam iudex sine lite ris non declarat incurrisse maxime data regula ꝙ non iu dicetur iuxta tenorem supplicationum sed literaꝝ desup expeditarum & quo ad hoc posset dici nō habere formā nec productionem non quo ad incursum & ueritatem. Ideo domini noluerunt ꝙ canonizare accessum nisi pro ductis literis pensionis in quibus de pena & forma ac aliis non curantes ꝙ post motam litē & incursum & nō antea essent expedite & ita tandem pronunciaui etiam in una alia caurien. & alia nouarien. coram me penden. de men

13 se Iunii postea in similibus iudicaui quando uero † cōsen tit quis ꝑ alium requiritur intimatio ex quo cadit proba bilis ignorantia de forma supplicationis & contentarum in ea. l. fi. ff. pro suo & c. ab excommunicato de rescrip. ita obseruat palatium nisi aliunde probaretur scientia prin cipalis & ita in pluribus causis fuit dictum & nouissime in una rechanaten. prioratus & hoc quia requiritur indubi tata notitia & scientia not. in. si. in. c. concertationi de ap pel. in. vi. & noto in decisio. incipi. Non ualet collatio. In

14 timatio † uero literarum non requiritur quando agitur so lum ad solutionem pensionis prout annotaui super con clusione facta in signatura iustitie ꝙ in commissione aut monitorio super solutione pensionis nō est ponēda clau sula constito de literarum intimatione, & incipit propo sui etiam & hanc conclusionem intellige sane ut incurra tur pena creditore uolente & declarante secundum termi nos alterius decisionis incip. A pertissimi iuris est & duaꝝ sequentium post eam &c. de loc. & condi. deci. ii.

Tertiæ decisio. Summarium.

Reseruatio pensionis super fructibus beneficii alia pē sione onerati non ualet etiam motu proprio facta si de primamentio facta non fit.

Epithome.

1 Pensio

1 Pensio imposita super fructibus beneficii alia pensione grauati etiam motu proprio non ualet nisi de prima pensione mentio habeatur.

2 Papam in dubio non presumitur onerare uelle beneficium duplici onere.

3 Priuilegium principis super nouo pedagio non ualet si pedagiis in eodem loco impositis mentio non fiat.

4 Motus proprius quid operetur in gratia.

5 Pensio imposita super fructibus beneficii alia pensione grauati an sit nulla uel annullanda.

6 Collatio beneficiorum computatur inter fructus.

7 beneficium obtinens si soluat utranque pensionem an sibi & ecclesie preiudicat.

Tertia decisio.

1 PEnsio quæ reseruatur super fructibus beneficii † alia pensione grauati non ualet si de ea mentionem nō faciat ita in una Cremonē.coram do.P.de capisu chis fuit firmatum, pro conclusione facit quia sicut Papa in dubio non uidetur grauare eundem collatorem seu eā dem ecclesiam super admissione duorum.c. mandatum
2 de rescrip.Ita nec onerare beneficium † seu eius redditus duplici onere nisi appareret ꝙ uoluisset.c. duobus in fi.
3 eo.ti.in.vi.Item priuilegium † principis super nouo pedagio non ualet quādo sic tacitum quod in eo loco erāt alia pedagia cum sit quasi certa presumptio ꝙ princeps de tali grauamine certificatus id non concessisset & istud uiciat priuilegia & rescripta.c.super literis.§.si uero.c.po stulasti eo.tit.Ita dicit Io.an.in addi.ad Spec.in titu.de causa pos.& propri.§.quia uero in uer.super quibusdam & Oldr.consi.xxii.nam si princeps sciuisset nouum grauamen non induxisset ideo subreptitia est gratia nec uale
4 ret etiam si motu proprio † facta esset.c.si motu proprio de preben.in.vi.cle.si romanus eo. tit.quia si defenderetur a subreptione quam solā excludit proprius motus in

quo latissime interpretatur & in terminis etiam .c. si pluribus eo.tit.in.vi.de quo Imo.in cle.i.de re.permu. col xxvii.uer.circa tertium princ.& Rot.in anti.viii. de elect.in fi.& Lud.ro.consi.ccclxxvi. questio.est col.iii. Non tamen firmatur gratia contra presumptam concedentis uoluntatem nec præter eius intentionē secundum glo.in.d.cle.Abb.in.c.cum olim de re iud. & in .c. cum nostris de conces. præben.in.iiii.colum.& Fely.in.c. ad aures de rescri.in proposito uero satis constat ex prædictis uoluntatem principis esse alienam a tali onere imponendo & hoc est quod communiter dicitur gratiam pati defectum intentionis quod patet quia alias esset nimium preiudicialis afferens magnam iacturam contra mentem Pape.l.ii.§.merito.ff.ne quid in lo.pub.l.nec auus.C. de eman.c.cum olim de consue.c.super eo.de of. deleg.c. audita de resti.spol.& cum teneamur de præben.Pro conclusione & ad ista est tex.in.l.nauis onuste.§.cum autem ad.l.rod.de iac.ibi indubitate utrunq; onus pati non debet & in.l.titia la.i.§.qui inuita filia de leg.ii.&.l. pen. ff. de do.præle.ibi non enim est uerisimile patrem duplici præstationem dotis heredem onerare uoluisse,& in pensione loquitur Imo.in.d.c.mandatum.i.col.dum dicit ꝙ idem esset si primus recepisset pensionem ad exclusionem secunde procedit proxima conclusio ut si nulla pensionis reseruatio ipso iure & ab initio eo ipso non ope
f exceptionis.Utrum autem sit nulla † pensio ipso iure uel annullanda ui exceptionis dubitari potest nam in terminis.d.c.mandatnm secunde litere non annullantur nisi uigore exceptionis grauaminis competentis ecclesie grauate ut firmat indistincte ibi Abba.licet Io.an.& But. distinguant & Io.de imo.dicit quod secunda gratia intelligitur conditionaliter si primus non ꝓsequatur quo prosequente non ualebit quia deficiet conditio & secundum eum est noua consideratio in materia.& Fely.in.c. capitulum.iii.col.in uer.litere de rescrip.sequitur Abb.ut capitulum excludat alium recepto uno non per uiam nul

litatis sed exceptionis grauaminis sed quicquid sit in ter minis.d.c.mandatum teneo quod sit nulla a prin. quoniã ut est deductum hic est defectus intentionis & gratia sub reptitia ergo nullitas ab initio ut Abba.sentit in.d.c.quod quando gratia est subreptitia dicitur ipso iure nulla & in d.c. capitulũ.ii.col.inquit ꝙ subreptitio in beneficialibus uitiat ipso facto & in.c.ad audientiam.ii.eo.titu.c.ii.de fil. presby.in.vi.& ibi etiam glo.ac Io. an. & alii ita in pen sione per iura superius allegata stant enim alia fundamen ta ultra motiuum. d. c. mandatum pro nullitate eoip so.Item potest assignari diuersitatis ratio quia quod gra uetur ecclesia seu collator in admissione duorum non est onerare beneficium in onere aliquo seu ordinarium col latorem duntaxat qui non confert secundum & sic non
6 utitur fructu conferendo cum †collatio beneficiorum cõ putetur inter fructus inquit glo.in.c.cum olim de maio. & obe.quia conferre est quidam fructus iuris conferendi sicut electio iuris eligendi dicit Abba.in.c.cum olim de causa pos.& proprie.i.&.ii. colũ.& quãuis necessitetur conferre nec utatur liberalitate in conferendo.l. cum de indebito.ff.de proba.utitur tamen in cui conferendo ex quo non cogitur magis huic q̃ illi no.glo.c. in relatum de præben.& facit.c.duobus iunc.glo.in uer.teneãtur de rescrip.in.vi.& talis collatio potest dici donatio & libe ralitas quando motu proprio & is cui fit naturaliter astrin gitur conferenti .c.post electionem de concess.præben. & ibi Abb.in princ.l.sed & si.l.§. consuluit .ff. de pet. her.& in hoc solo grauatur ordinarius ꝙ est parui preiu dicii & quando possit excipere & non excipit sibi impu tet quodcunque esset preiudicium respectu persone sue at in casu conclusionis res ipsa seu fructus nimium onera rentur quia multiplicaretur onus & seruitus super eadem re unde casus sunt diuersi.l.naturaliter.§. nihil commune
7 .ff.de acqui.pos.Nec ob.si habens †beneficium nollet ex cipere sed utranque pensionem soluere quia licet posset si bi preiudicare soluendo de parte quæ deductis deducen

dis de iure ei contingeret etiam si nil tale debeat.c. ueniens cum materia de transf.non tamen ecclesię nec beneficio ut remaneat onus &beneficium dicatur esse seruum cum tantum sit procu.non dominus.c.ii.de dona. Item nec his quibus proportione redditus beneficiorum sunt assignati & debiti prout sunt pauperes & fabrica ecclesie quibus debentur due partes & una episcopo de oblationibus & prouentibus ecclesiarum.c.de redditibus.c. quatuor autem.xii.q.ii.quarta autem clericis pro singulorum meritis diuiditur sicut bona olim serui facti præsbyteri ab intestato decedentis in quatuor partes diuiduntur.c.sancto concilio de suc.ab intes.unde nullo modo dicendum quod possit uelle soluere secundam pensionem in istorum preiudicium quia etiam de portione sua si superior uellet posset compellere ad expendendum utiliter non ad iactandum & perdendum fructus beneficiorum ex quo eorum esse debet bonus administrator ac dispensator non iactator maxime in alterius præiudicium donare autem est perdere ut in.d.c.ii.& in.l.contra iuris de pac.l.filiusfami.ff.de dona.cum si.

Quartæ decisio.Summarium.

Conclusio proxima procedit etiam si secunda pensio transferatur tempore quo iam cessauerat prima etiam uiuente eo qui secunde consenserat & nunq̄ contradixerat uel sic secunda pensio quæ de prima nihil dixit ita eo ipso non ualuit ꝙ extincta prima etiā uigore facultatis trāsferendi denuo ualide constitui non potest uel sic facultas transferendi pensionem intelligitur de ualida uel sic pensio quę ab initio nulla fuit non reuiuiscit si cesset causa nullitatis nisi superueniret causa confirmans.

Epithome.

1 Pensio secunda cum facultate transferendi reseruata non

faciens mentionem de prima ſi translata ſit poſt obi-
tum eius cui erat reſeruata prima an ſit nulla uel an-
nullanda.

2 Penſionem non ſoluens non cenſetur priuatus niſi credi-
tore uolente.

3 Reſcriptum gratioſum q̃uis non faciat mentionem de pri
mo ualet & tenet.

4 Penſio excedens medietatem non eſt nulla ſed' reducibi-
lis.

5 Penſio ſi ab initio nulla fuit non reuiuiſcit licet ceſſet cau-
ſa nullitatis.

6 Papa non uult nec intendit onerare fructus beneficiorum
licet poſsit ſine conſenſu beneficiati.

Quarta deciſio.

Habui poſtea cauſam Zamorẽ. penſionis. 50. duc. 1519. de menſe Decembris q̃ Conſtantinus de ca ſtillo dicebat nullam † quia de anteriori. xlii. ducatorum mentionem non fecerat. G. de uillareal in cuius fauorem fuerat translata ſecunda aſſerebat ope exceptionis annullandam & quia prima euanuerat per obitum eius cui erat reſeruata ante trãslationem & uiuo adhuc Didaco del caſtillo qui ſecunde conſenſerat & nunquam cõtradixerat & ex cuius ceſsione Conſtantino de beneficio dictis penſionibus grauato prouiſum fuerat quod ceſſare debuit exceptio ſuper eo fundata ceſſante grauamine ſicut in ſim. ſi ceſſat defenditur ſententia & tollitur appellatio. l. adigere. §. quanuis. ff. de iure patr. c. cum ceſſante de appel. quaſi Didacus caſu quo potuiſſet debuiſſet uia exceptionis petere annullari & cum eo nihil excipiente prima ceſſauerit ſecunda nequeat impugnari, Conſtantinus autem non poterat ut dicebatur allegare nullam tempore Didaci poſſeſſoris ex quo conſenſerat. c. ueniens cum ibi not. de tranſac. l. pe. C. de pac. non etiam ut ſucceſſor cum non ſuceſsiſſet in grauamine quo deficien-

2 te deficere uidetur nullitas. Item non soluens †pensionem sub pena priuationis non censetur priuatus nisi creditor uoluerit. Idem in emphiteota recipiendo enim creditor sine pro testatione sibi preiudicat & alias declarãdo nolle debitorem esse priuatum. primum obseruat Rot. secũdũ ꝙ est opti. argumẽtũ. primo patet in l. ii. cũ gl. & ibi doc. .C. de iure emphi. & in. c. potuit loca. cum materia & di‑scurro ad saturitatem in alia decisio. Vbi utrunque postea fuit firmatum & incipit apertissimi iuris est cum duabus seq. ad hoc quia in terminis. c. cæterum de rescrip. rescri‑ptum non est ipso iure nullum sed annullandum ut per doct. ibi cõmuniter & glo. & doct. in. c. ad audientiam eo. tit. Præterea ponamus ꝙ didacus extinxisset primam pẽ sionem certe successor eius onus extinctum allegare non potest regula non prestat impedimẽtũ de reg. iur. in vi. Vl terius cõtra nõ est primus pẽsionarius sed secũdus cui pri ma cessata noua constituitur qui potest dici primus & so‑lus attenta cessatione antique pensionis & extinctione se‑cunde quando fit translatio & noua constitutio unde nõ
3 surripuit in aliquo quod possit ei obiici. Cæterum litere† gratiose ualent ꝗuis de primis non dicant secundum Ab‑ba. in. c. in nostra ulti. colũ. in uer. credo ubi etiam Fely. ii. col. de rescript. qui in. c. ex tenore eo. tit. plura cumulat ꝙ de actu nullo seu qui potest annullari non est necessa‑
4 ria mentio. Item si reseruetur pensio excedens †dimidiam partem fructuum beneficii non dicitur nulla sed debet re‑duci reformari ne excedat tertiam aut dimidiam iuxta consuetudinem curie prout Ludo. secundum unam opi. sentit consi. cclxix. Idem ergo si utraque non excedebat ut in totum ualeat alias reducatur. Sed contrarium fuit cõ
5 clusum & faciunt deducta in proxima conclusi. † & illud ꝙ cessauerit pensionẽ nõ ob. quia effectus nullitatis secun de pensionis erat consumatus stante prima & regula. d. c. cessante procedit in effectu non consumato inquit Bar. in. l. pluribus. §. fi. de uerbo. obliga. & in. l. titia. §. impera‑tor ult. col. ff. de leg. ii. & Butr. in. c. sane de renunci. i.

col.& in.c.ii.de biga.non ordi.Nã cum secunda a principio fuerit nulla actus nullitatis dicitur pfectus qa nil aliud ad nullitatẽ exigit nisi existẽtiã primæ de qua mẽtio facta non fuit nec aliquid facit consensus Didaci cum taciturnitate quia si sibi potuisset & uoluisset preiudicare non successori aut beneficio.c.ueniens de trãsac.&.c.cum uenisse de insti.cum ibi not.Illud de creditore & emphiteota nõ ob.quia pendet a uoluntate eius cuius fauore est apposita pena hic totum uel magis a uoluntate superioris ut patebit infra quod in emphiteota & creditore ita sit dico in allegatis decisionibus ubi plura, ad hoc considero fundamenta, materia autem.d.c.cæterum procedit in literis ad lites non in gratiosis in quibus inducitur ab initio nullitas, Quod est dictum de literis cassatis non habet similitudinem quia suppositą inualiditate secundæ ad ualiditatem translationis seu noue reseruationis extinguendo primam requiritur consensus obtinentis beneficium super quo est regula cancellarie quod aliter litere non expe
6 diantur & sine quo consensu †Papa licet posfit non uult nec consueuit onerare fructus beneficiorum nisi ex certa scientia id agat. Citra certam scientiam etiam exigit causam sine qua non concedit ꝙ transeat ad successorem & hæc consuetudo Pape & stilus curie attenduntur.l.uel uniuersorum.ff.de pig.acti.c.ex literis de consti. Bisignet in antiquioribus.v.decis.de rescrip.& Fely.in.c. in nostra. xx.cor. eo. tit. sed Constantinus non consensit nec refragatur quod translatio fit in uim consensus Didaci super secunda pensione prestiti quia responsum est ꝙ non potuit preiudicare beneficio nec successori Nec ob.quod onus extinctum allegari nequeat quia data nullitate secunde ab exordio nihil ad rumbum si postea cesset prima & si grauamen & causa nullitatis ex quo a principio non ualuit nec ex post facto conualescit regu. non firmatur de reg.iur.in.vi.nec si ualuisset & fuisset extincta reuiuisceret. l. qui res.§.arram.ff.de solu.nisi ex nouo consensu obtinentis beneficium & Pape reseruantis Nec ob.

etiam ꝙ quando ex post facto cessat impedimentum & adest consensus saltē tacitus & uerisimilis tunc actus ualet prout ex nunc ut dicit glo.in.d.reg. non firmatur quia negatur ꝙ adsit cōsensus partis cū nemo presumatur &c.l. cū de indebito.ff.de prob.c.super hoc de renunt.nec partis consensus sufficeret ut conualesceret quod fit ꝑ subreptionē.c.cū olim iunc.gl.ubi etiam Abb.ante pen.col.de re iud.& ibi secundum Inno.litere quæ sunt nulle ipso iure non conualescunt ex consensu aduersarii superueniēte cum ualiditas non dependet ab eo sed a facto superiorū. Pape aūt consensus non adest qui sine consensu obtinentis beneficium non reseruasset nec sine causa ut supra respectu successorum & ideo Dyn.in.d.regu.dixit ꝙ quando solum cessauit causa impediens & non superuenit causa confirmans procedit ipsa reg.ut.l.inter stipulantem .§. sacram.ff.de uerb.oblig.cum aliis quæ allegat & idem Old.cons.cccvi.& ut est dictum causa confirmans est noua reseruatio Pape cum consensu partis & causa Lud.in allegato cons.primo firmat pensionem esse nullā & esto sine preiudicio ꝙ in una sola pensione daretur ualiditas usq; ad dimidium hoc esset quia pars cōsensisset & Pape intentio non deficeret usque ad summam quæ ex stilo reseruari solet in secunda uero pensione deficit omnino cōsensus & Pape mens aut saltem ultimum ut ex adductis in ista & in proxima decisione quoniam in prima Papa usq; ad dimidiā si in tanto esset considerat partis consensum & causam ut ad successores transeat & si excedat reducitur propter stilum defectu intentionis Pape ad alia in cōtrarium satis ex predictis patet responsum & diuersitas casuum & ita declaraui pensionem nullam.

DE RESERVATIONIBVS.

Primæ decisio.Summarium.

Valida est prouisio a Papa motu proprio facta per li-

teras reseruationis non obstan.moderno concilio latera-
nen.inhiben.ꝙ ad alicuius instan.reseruationes beneficio
rum minime concedantur uel sic reseruatio proprio mo
tu concessa efficax est nō obstan.constitutione quæ annul
laret concessam ad instan.

Epithome.

1 Motus proprii quando continent reseruationes an uide-
antur mendicati & nu.3.
2 Probari potest per testes certa scientia Pape nec non qua
litates & circunstantie gratiarum.
4 Gratia concessa motu proprio si reperiatur ꝙ pro ea sit
supplicatum quomodo sit accipienda.
5 Motus proprius licet non ampliet uiuificat tamen gratiā.

Prima decisio.

HABEBAT Card.campegius ante Cardinalatum multorꝝ beneficiorū reseruationem proprio motu factam opponebatur ꝙ nō ualebat obst. moderno lateran.concil.prohibēte reseruationes cōcedi ad instā. ꝙ aliqui ex dominis tentabāt ex eo quia ut pluri mū hoc tēpore conceduntur ad preces unius aut pluriū raro aūt proprio motu pro quibus fac.l.nā ad ea.ff.de legi.quasi Papa respexerit ad id ꝙ frequentius facit nō ad ea q̄ raro & idē nos attendere debeamus arg.c.super literis in fi.de rescrip.& quia regule sumuntur in iure ab his quæ frequentius contingunt.l.suus
1 quoq;.§.puto generaliter.ff.de her.insti.itē quia†isti mo-
tus proprii cēsentur mēdicanti ut notum est & saltem lar-
ge dicitur impetrans gratiam motu proprio habēs secun
dum Car.in cle.unica ult.col.de conces.paeben.pręterea
quia omnes reseruationes uidemus expediri motu pro-

prio ꝙ princeps non ignorat ergo locũ debet in eis habere conciliaris inhibitio ne alias sit superuacanea ac elusoria & frustra mẽbranas occupãs potius uerbis ꝗ rebus edita.l.iiii.ff.de usur.c.solite circa fi. de maio.& ob.xix.di.c. si romanorum.l.si pretor de iudi.l.fi. ff. nequid in loco pub.l.ii.in fi.C.communia de leg.c.commissa de elect. in vi.& quanuis papalis gratia sit probanda per literas certa
2 tamẽ scientia † potest probari per testes Egi.decis.dccxlvi. & idem de circunstantiis qualitatibus & accidentibus gratie uoluit Rot.de rescrip.xxvii.in no.licet super probatione motus proprii sint opiniones de quibus ibi & de praedictis etiam per archi.Io.an.domi.& Phil franch.in pro
3 em.vi.circa fi.Sed maior † pars contra etiam supposito quod ad instan.concesse non ualerent super quo in alia decisione dico quid sentio de intellectu concilii incipit inter caetera ex quo sumus in claris cum tenor literarum dicat motu proprio non ad tuam uel alterius pro te nobis oblate petitionis instantiam sed de nostra mera liberalitate & ab eis non debemus recedere.l.ille aut ille.§.cum in uerbis l.non aliter delega.iii.nec interpretatio debet esse contra sensum uerborum ita apertum.l.i.C.de lib.praeter.& quia prohibitioni concilii non conueniunt uerba nec mens eo casu succedit.l.iiii.§.totiens de dam.infec.l. hos accusare.§.fi.ff. de accus.c. indemnitatibus in fi.de elect.in.vi.Papa enim certus est de facto suo.l.fi.ff. pro suo.c.ab excommunicato de rescrip.cũ ibi not.& ex eius uerbis resultat clara & certa probatio cle.i. de prob. quibus etiam statur in facto mixto ut ibi not. unde in isto casu certo cessant coniecture.l.continuus.§.cum ita.ff.de uer.obli.ad hoc tex. expressus in.c.si motu proprio de praeben.in.vi.ubi non dicitur factum motu proprio nisi quando exprimitur ergo quando exprimitur non est dubitandum nec semper est uerum ꝙ ad instantiam cõcedantur cum pro multis beneficiandis cogitent principes non interpellati & eis prouideant ex mera liberalitate ut not. elegans glo.super uer.reseruamus in extrauagan. execra

bilis de preben.& dato ꝙ uideamus reseruationes formari motu proprio nihilominus possent alique aliter expediri & totum pendet a uoluntate Pape uidemus enim ꝙ in supplicationibus ad instantiam quandoque ponitur clausula reseruationis absque clausula motu proprio & satis est ꝙ contra constitutionem nõ sit gratia concessa quinimmo dicit Bal.in.c.nisi specialis de offi.lega.ꝙ si in eadem gratia reperiatur supplicatum ab aliquo & concessionem factam motu proprio accipimus causam in potentiori capite motus proprii pro quo.l. queritur.in arg.ff.de stat. hom.quoniam in his non est repugnantia & uidetur prius motus preuenisse supplicationem ita ꝙ uiuificatur
5 †gratia per clausulam motus proprii ꝙ est dicere secundum Bal.ibidem ꝙ motus proprius & si non ampliet uiuificat tamen ut de obreptione dici nõ posset cle.si romanus de præbend.& ꝙ motus proprius designat ad nullius petitionem factum & per hæc firmatur decisio & tollũtur contraria & ita.1520.de mense maii iudicaui.

Secundæ decisio. Summarium.

Gratia reseruationis beneficiorum cum suspensione quaruncunque gratiarum exceptis nominationibus regiis intelligitur de nominationibus ualidis non de reuocatis uel sic per clausulam præseruantem nominationem alicui concessam non suscitatur nominatio reuocata nec de nouo concessa uidetur.

Epithome.

1 Animus continuandi possessionem si prius quis non possideret inducit nouam acquisitionem.
2 Clausula preseruãs nõ operatur nisi circa actus ualidos.
3 Clausula preseruans conseruat ea quæ uiuũt sicut clausula non obstan.tollit inualida non ualida.
4 Princeps an habeat in promptu iuris scientiam.

Secunda deciſio.

Conceſſa erat a Leone.x.nominādi facultas ad beneficia Regi Polonie cuius uirtute Rex aduacatura nominauerat/poſt nominationem nominandi facultas per regu.cancellarie fuit reuocata/poſtea orator dicti Regis epiſcopus plocen.pro perſona ſua obtinuit reſeruationem cum ſuſpenſione omnium gratiarum exceptis nominationibus prefato Regi conceſſis/poſt iſtam reſeruationem uacauit beneficium/fuit dubitatum corā.d.Cam.de ballionibus de menſe octob.1520.an deberetur nominato a rege uel oratori/& tres domini dicebant tentari poſſe ꝙ nominato & ꝙ ſtaret nominatio/eo

1 motiuo quia animus † continuandi poſſeſsionem inducit nouam acquiſitionem ſi prius quis non poſsideret ſecundum Bar.Bal.Ang.Imo.& magis communiter docto.in .l.iii.in princi.ff.de acqui.poſſ.ubi etiam Alex.& Iaſ. dicentes ꝙ ea que fiunt ad conſeruandum operantur etiam nouam apprehenſionē & inductionem.l.ii.C.eo.ut ind. .l.ſi in ueditione.C.com.predi.cum aliis adductis ꝑ eos ſed in reſeruatione præſeruantur nominationes ergo uidentur inducte,ſecundo poteſt pro hac parte dici quando res habuit aliquod principium quanuis ſuperuenerit reuocatio non dicitur omnino falſum ob ueritatis primordium.l.cum filius.§.heres.ff.deleg.ii. nimirum ſi de facili reſumat uires ut not.in.l.ꝙ ab initio.ff. de reg. iur. &.c.non firmatur eo.ti.in.vi.quod initium inſpicitur quia & ſi ea que ab origine non ualent non conualeſcant ſecus eſt inualidis quanuis annullandis item ſi ſolo temporis tractu aliquid non conualeſcit.l.obligationum fere.§. placet.ff.de acti.& obli. reuiuiſcit tamen ex conſenſu ſuperuenienti tacito ſeu expreſſo ita poſt glo. in.d.c. non firmatur inquit Cald.conſ.ii.de conſ/in propoſito autem uidetur ſuccedere conſenſus Leonis preſeruantis nominationem regiam qui de regula reuocante tanquam de facto proprio notitiam preſumitur habuiſſe.l.fi. ff. pro

suo.c.ab excomunicato cum ibi not.de rescript. Fely. c. in nostra.v.cor.eo.tit.precipue quia a die regule usque ad reseruationem semestre tantum effluxerat & memoria recens uidebatur. Preterea supposita scientia frustra praeseruando exciperet nominationem regis nisi denuo concederet disponendo in ea parte aliquid ualide alias super uacanee membranas occuparet.l.si quando.ff.de leg.i.c. si Papa de priuil.in.vi.l.idem ulpianus.ff. de excu. tut.l. quidam consulebant.ff.de re iud.c.solite de maio. & ob. cum simi. Sed maior pars tenuit contra & pro ista parte fuit pronunciatum & ego cum ea concurri per text.in.c.
2 dudum.ii. de elect. circa fi. ubi dispensatio in simi. † non operatur retentionem nisi eorum quae ualide tenebantur & aliud non inducit ad idem.c.si gratiose de rescri.& .c. non potest de preben.in.vi.item clausula excipiens nominationes intelligitur de ualidis & quae possunt sortiri effectus non de sublatis.l.pen. §. docere .ff. nequis eum qui ius uo.est vi.exi.c.qualiter de pact.c.ueniens de cler. non resid.unde pertinenter dicit Abb.cons.xcviii.i.uo. nō posse dici gratiam quando fit concessio fructuum sub cōditione si alia super eisdem non precessisset quae precesserat sed non ualebat quando Papa respexerat ad gratiam quae ualuisset nam nec de rescripto nullo aut annullando est necessaria mentio glo.in.c.nonnulli de rescrip.in .c. i. de lit.conte.in.vi. Fely.plura cumulans in.c. ex tenore in
3 uerbo rescripto de rescrip. clausula enim † perseuerans ea quae uiuunt conseruat ne eis preiudicetur sicut clausula non obstantibus tollit inualida non ualida & quae de facto obiicerentur remouet non quae de iure nam qui preseruat respicit ad ea quae subsistunt qui remouet pro effectu gratie reiicit quae de iure non tenetur ut supra & per eundem Fely.in.c.causam que in uerbo non obstan. eo. tit.& Abb.de clausula contradictores in cap.pro illorum post glo.de praeben.nec Papa uoluit conseruare id quod nullum poterat sortiri effectum cum nec reseruationi praestaret impedimentum regula non prestat de reg.iur.in.vi.

sententia etiam & ex heredatio de ualidis intelliguntur .l.iiii.§.cōdemnatum de re iudi.l.non putauit.§.non quā uis.ff.de bon.poss.con.tab.ubi Bar.not.quod quando di citur de mādato procuratoris accipitur de ualido & alias de habilibus ac potētia iuris commoda.l.ut gradatim de mune.& hono.l.nepos proculo.ff.de uerb.signi.& licet exceptio firmat regulam in non exceptuatis.l.nam quod liquide.§.fi.ff.de pen.lega.in auct.de nō alie.aut permut. §.autem col.i.c.in nostra de sepul.c.ii.de coniug.lepro. non tamen ampliat eam .l.generali.§.uxori de usuf. leg. & ibi Bart.& per eundem in.l.quesitum.§.denique.ff. de fide instr.cum eius officium sit remouere & excipere se cundum Io.an.in.c.fi.de lit.cont.in .c. exceptionem de reg.iur.in.vi.Bal.in.l.actione.C.de transact.Fely.in.c.quo niam frequenter prima & secunda Collu.in princi.ut lit. non conte.cum ergo ueniat ad diminutionem non ope ratur augumentum minus aliquid nouum inducit .l.lega ta inutiliter .ff.de addi.leg.facit quia intentio proprie est illa quæ ex uerbis colligitur.l.non aliter de lega.iii.l.la beo.§.idem tubero de sup.leg.l.iiii.§.totiens.ff.de dam. infec.est præseruare non de nouo dare ita quod ultra non operatur.l.nō omnis.ff.si cer.pe.quinimmo nec con sumatio in forma cōmuni aliquid noui tribuit sed solum conseruat priuilegium.c.inter dilectos de fi. instru.&.c. cum dilecta de confir.uti.uel inut.facit optime quod di cit Anch.in.c.ii.de offi.uica.in.vi.quod potestas concessa uicario faciendi ea quæ episcopus potest excepta benefi ciorum collatione non inducit ꝙ possit alia quæ non ue niunt in generali concessione seu mandato & alii hoc se quuntur ut refert.Fely.in.d.c.quoniam frequenter.ii.col. quicquid contra sentiat domi.in.c. qui ad agendum de procur.in.vi.item res extincta semel amplius non reuiui scit nisi princeps sciens & uolens de nouo concederet.l. qui res.§. aream.ff. de solu.non ob.l.ii.C.eo. quia ibi ex approbatione partium non approbatur sententia diuisio nis ut sententia. Sed habet uim cuiusdam contractus

quasi partes fecerint contrahendo id quod continebatur in sententia ita Bart.in.l.unica.C.qui pro sua iur.iudi.dar. dari ue poss.& Abb.in.c.dilecti de arbi.& in.c.significasti de fo.compe.ult.col.& in c.i.de re iudi.col.vi.ad .l.si in uenditione responde quod si uenditor ibi specificauerit certam personam non potest seruitutem alteri constituere quin teneatur ad interesse unde non dicitur inducta nec cogitur nominato precise constituere & hoc modo non faceret contra esto sine præiudicio ueritatis quod non instari posset apud principem ut ratione preseruationis eandem nominandi facultatem induceret uel secundo dicas quod secundum Pau.de ca.ibi requiritur quod uerba de seruitute fuerint assertiue prolata & in casu de quo agitur quod ex certa scientia Pape cum uoluntate inducédi denuo nec in dubio obstent fundaméta pro conclusione adducta,sed non est clarum ꝙ Papa pro certo sciret quádo preseruauit quibus die mense & anno dederat regi facultatem nominandi & si reuocationem per regulam haberet mente non tamen an & quádo innouasset ex quo sunt facti & ne dum in talibus uerum etiam in rescriptis †non presumitur habere scientiam iuris ita propriam propter multitudinem rescriptorũ quę cócedit inquit Fely.in.d.c. nõnulli de rescrip.in.ii.regula.col.dicere igitur non possumus quod sciens & prudens de facultate nominandi de reuocatione & an iterum concesisse uel non ac de temporibus de nouo concedere uoluit & per hoc respondetur ad iura quæ in materia præseruationis allegari possunt quando operaretur inductionem & sumus in eo qui potest inducere de quibus per Modernos in.d.l.iii.in principio de acqui.poss.maxime attento more principis qui similes nouas concessiones pro paucis & deliberate facere solet & tunc non per unam clausulam exceptiuam in gratia tertii apposita sed per supplicationes breuia aut literas plumbatas & iste stilus declarat mentem principis.l. uel uniuersorum.ff.de pig.actio.c.ex literis de constit. Fely.in.c.in nostra in.xx.corro.de rescrip. Tertio esto

sine ueri preiudicio ꝙ posset considerari exceptionem in ducere non procederet in isto casu in quo sumus in odio sis.c.quanuis.c.cum in illis.§.cum autem de præbē.in.vi. quoniam ut dicit Abbas in.c.ad audientiam de cler. non resi.illud quod exceptio firmat regulam non habet locū in materia restringibili & Fely.colligit in.d.c.quoniam fre quenter.ii.col.& limitatione, facit quia ditiones præter & nisi sunt exceptiue.l.si ita quis legauerit quod ibi Bal. de leg.i.& præter sui natura excludit ut ibi & in.l.nullam .ff.de diuor.& Inno.in.d.c.dudum in fi.&licet quandoq; ponatur exceptiue quandoque implicatiue tamen ubi su mus in casu odii uitandi non implicat secūdū Bal.in. d.l. actione.C.de transactio.& si gratia esset motu proprio omnino præiudicat ordinarie potestati & dicitur odiosa ad gl.in.c.presenti de off.leg.in vi.non obst.ꝙ ēt uisus esset uelle innouare nominandi potestatē sublatā ꝓ suo rege quia solum agebat ei non displicere preseruando quādo scilicet staret nominandi facultas alias bona &uiua nō mortua & sublata quo casu solius principis est ut resurgat ꝑ uias & formas de quibus est dictum si inspiceretur animus oratoris potius presumeremus ꝙ mortuā nominationē in præiudicium gratie sue uoluisset suscitare ar. .l.iii.ff.de mili.test.l.quod fauore.C.de leg.cum caritas quando nihil tollit regi quod ualeret sibi sit proximior.l. preses.C.de ser.& aqua.c.nisi specialis de aucto.& usu pal.glo.in uerbo confouemus in c.quoniam de immu. eccle.in.vi.ad illum quod ex tacito etiam consensu res ipsa resurgit respōsum est per.d.l.qui res.§.area & quod exclusa certa scientia Pape nullus adest consensus nec est uerum oratorem iuri ad rem sibi preiudicasse si concurrebat cum eo nominatus forsan ex eo ꝙ a Papa fecerat aut poni passus fuerat clausulam exceptiuam nominationū ex quo tali iuri de facili renunciatur.c.ad audientiam secundo de rescript.ubi docto. quia ex predictis plene est respōsum.& quod nō tenet non impedit.d.c.nō prestat. Nec propterea inferretur renunciatio iuris ad rem.

Tertię decisio. Summarium.

Beneficia quæ Leo.x.in sua regula generaliter reseruauit in sex mensibus uacan.&uacatura dicuntur generaliter non specialiter reseruata & uidendum quæ sit generalis quæ specialis reseruatio.

Epithome.

1 Reseruatio inducta per regulas est generalis non specialis.
2 Regule cancellarie quando conficiuntur qui conueniant in earum confectione.
3 Reseruatio specialis quæ sit & nu.4.
5 Reseruationes an sint odiose.
6 Verba si uulgariter proferantur & in latinum reducantur secundum iuris dispositionem intelligi debent.
7 Reseruatio generalis quæ sit.

Decisio tertia.

COncesserat Papa Maximiliano romanorum regi potestatem porrigendi preces ad quecunque beneficia exceptis generaliter reseruatis successit regula reseruās generaliter omnia beneficia in Ia.mar.maio.Iulio sep.& nouembri uacantia seu uacatura uacauit uicaria uocata elimosinaria in ecclesia argentina preces fuere porrecte pro clemente qui habuit possessionem Henricus apostolicus dicebat non ualuisse precum porrectionem in uicaria ex quo uacauerat in mense reseruato per regulā & sic erat reseruata generaliter fuit dubitatum corā domino Barto.de petra sancta qui sepius proposuit de mense nouemb.1519.an reserua.inducta per ipsam regulam esset generalis ut prouisus apostolicus pretendebat uel specialis prout precarius asserebat & post plures dispositiones in Rota & uerbū etiam in signatura gratie factum quod sic

ret declaratio ubi nihil fuit determinatum Rot.pro maio
1 ri parte conclusit reseruationem esse generalem † & hæc
pars mihi placuit primo quia id sonat uerbum generali-
ter in quo nulla est dubitatio.l.ille aut ille.§.cum in uer-
bis.ff.delega.iii.secundo quia hanc interpretationem fa-
cit Papa in secunda regula & in tertia in crastinum assum-
ptionis nam in secunda dicit item reseruauit specialiter o-
mnes ecclesias etiam patriarchales episcopales archiepi-
scopales necnon omnia monasteria uirorum ualorem.
cc.flo.aur.exceden. in tertia uero dicitur item reseruat
generaliter dispositioni sue omnes dignitates maiores
post pontificales non est autem dicendum quod in princi
pe & eis assistentibus in edendis regulis cadat ignorantia
proprietatis uerborum cum habeat iura in scrinio mentis
.l.omnium.C.de testa.c.i.de consti.in.vi. quoniam poti-
us tenẽdum firmiter quod nihil superfluum apponat nec
uerbum aliquod sine ministerio.l.i.ff.ad muni.§. quibus
in.i.consti.C.& in proem.decretal.Bal.in rub.C.de emp.
& uend.q.ix.& in.l.i.post glo.ff.quod met.causa nec ad-
mittendum quod eodem die & uerborum contextu & in
eadem materia sub uerbo generaliter intellexisset de spe-
ciali uel econtra aut de omnibus quod essent eiusdem na
ture quia superflue alterũ apponeretur immo magnam
dubitationem induceret quod sub uerbo specialiter reser
uamus concluderetur generalis seu econuerso contra.l.
iiii.ff.de usur.c.solite uer.ꝙ aũt iunc.glo.de maio. & ob.
xix.di.si romanorũ saperet enim uel superfluitatem ut est
dictum uel errorem sicut dicitur de testatore in.l.si quis
in fundi uocabulo.ff.deleg.i.l.si in nomine.C.de testa. ꝙ
in principe nefandum esset asserere qui in editione regu-
larum non decipitur minori intelligentia in quo casu ces-
saret presumptio.d.c.i. de constitu.secundum glo. xxiii.
2 dist.præterea† ex quo cõueniunt ad eas abbreuiatores de
maiori præsidentia, duo auditores Rote antiquiores to
tidem aduocati ac procuratores magis docti & practici
cum aliis propter quos dicitur principem non posse in

iure decipi nec tunc etiam uadit uenatum ut secum non habeat sapiens quo tempore siquid statueret posset errare inquit Bal. in.l. prescriptione.iiii.col.C.si contra ius uel uti.pub.& Fely.c.in nostra de rescrip.iiii.cor.iura nanque quemadmodum regule cancellarie prædicte mature fiunt & deliberate.l.humanum.C. de legi.c.ii.de elec. c.i.de pact.de regula sicut lex debet esset manifesta certa & clara ne aliquid per obscuritatem incautum captione contineat.c.erit autem.iiii.distin.c.abbate uer. hic autem sensus de uerb. signi.& per literarum aut uerborum debitam consonantiam & consequentiam est explananda .l.i.circa fi.C.de uet.iur.enuc.& proculdubio incōsulte di gesta obscura & captiosa esset si sub uerb. generaliter acciperetur specialis & etiam contra tex.in auct.de test.imperfec.§. nos igitur omnia col.viii.stemus ergo proprie significationi uerborum ne absurdum sequatur ꝙ unum uerbum inducat aliud quam sonet.l.fi.C.de usur.in auct. de non eli.se.nuben.§.cum igitur col.i.c.solite post princ. cum inferior de maio.& obb. alias ignorasset conditor uocabulorum naturam facit quia a uoluntate Pape pendet ꝙ reseruatio dicatur specialis uel generalis sed ea est naturalis interpretatio uoluntatis quæ ex uerborum sumitur to.ti.de uer.signi.ff.&.C.& in decret.l.labeo uer. idem tubero.ff.de supel.leg.c.ii.requiris de appel.& ibi Abb.colligens ꝙ uerba dicta sunt ad omnem intentionē exprimendam & sunt signa intentionis.xxii.q.ii.is autem a qua interpretatione discedere non licet nisi de alia disponentis mente appareat.l.non aliter.ff.de leg.iii.& si di uersum sensum a sono uocabulorum sensisset utiqꝫ dixisset aut ostendisset in aliqua parte regule.c.ad audientiam de deci.l.unica.§.sin autem ad deficientis.C.de cad. toll. cum igitur uerba sint aperta non recedamus ab eorum proprietate ne uiolemus contra id ꝙ conditor sensit satis
3 clare per dicta uerba.l.pen.C. de lib. præter. cæterum † reseruatio specialis dicitur quæ fit de certo corpore beneficii & pro certa persona item que fit quo ad certū cor

pus beneficii seu beneficiorum non tamen pro certa per¬
sona secundum Gemi.consi.xii.& Rot.de preb. in anti.
xxvii.sed regula Leonis non est de certis corporibus nec
pro certis personis ergo generalis secundum istam consi
derationem. Vlterius secũdum prædict.in dictis locis be
neficia officialium & aliorum per extrauag.Io.xxii.ex de
bito & benedicti.xii.ad regimẽ dicuntur generaliter reser
uata idem ergo in reseruatis per regulam cum non pos¬
sit reddi diuersitatis ratio.l.a titio.ff.de uer.oblig. ex quo
tam reg.quam extrauag. ad regimen & ex debito sunt
constitutiones extra corpus iuris & temporalis non ob.
quod dicitur in.d.decisione beneficia uacasse apud sedem
quia intelligitur uerum non uacasse sed per declarationẽ
Io.xxii.factam in.d.extrauag.ex debito ubi declarat be¬
neficia uacare apud sedem ubicunque officialis mori con
tigerit ibi episcopales & quod uere extra curiam uacas¬
sent non apud sedem colligitur ex decisione quæ loqui¬
tur de beneficiis subcollectorum qui ut in plurimis colli¬
gunt in partibus licet necessario non inferatur quia po¬
tuisset mori in curia sed si loqueretur de uera uacatione
apud sedem de non dubio fuisset casus stãte.c.ii.de preb.
in.vi.contra.l.ꝗ labeo.ff.de carbo.c.cum in iure in parte
decisa de offi.deleg.& dum decis.allegat extrauag.intelli
git iux.eius declarationem dicendo de uacatione in cu¬
ria.l.imperator de indiem adiect.Bar.in.l.non solum.§.li
berationis.ff.de lib.leg.hanc partem tenet etiam glo.in
regula.lxii.quod quanuis reseruatio inducatur per regu¬
lam tamen si in ea dicatur quod Papa generaliter reseruat
erit generalis & ad decisionem.xxi.de præben.in no.quę
uult ꝗ specialis reseruatio dicatur inducta per regulas &
generalis per.d.extrauag.ad regimen respondet ꝗ pro
cederet quando in regula non esset uerbum generaliter
sed sine eo aut cum uerbo specialiter & hoc modo con¬
cordat regulas pro qua interpretatione facit quia can¬
cellaria quę in istis est organum Pape & a cuius obseruan
tia colligitur mens ipsius ad ea quæ Felyn. not.d. c.in

nostra.xxviii.cor. dicit in expeditione seu ex eo ꝙ fami- liaris uidetur aut.N.Cardinalis seu officialis fuit generali ter reseruata examinant unde ipsius attestationi standum cle.i.de probat.l.fi.C.de leg.l. ex facto .ff. de uulg. & pup.c.cum uenissent de iudi.& ita inquit de regula.lxii. sed contra prædicta faciunt dicta decisio.xxi.&.xiiii. in antiq.eod.ti.ac Mil.in uer. reseruatio in repertorio ubi habere reseruationem etiam specialem quæ fit per regu- las quodq; beneficia collectorum & subcollectorū sunt specialiter reseruata prout etiam inquit decisio .ix. de præben.in no.ita fuisse determinatum in Rota & per di- ctum uicecancellarium pro solutioni potest dici audiui a domino Angelo aduocato hic quod.d.deci.xxi.loquitur de regula cancellarie.lxiiii.disponente de beneficio uaca turo per contractum matrimonii prout in ea ut tale bene ficium non censeatur specialiter reseruatum nec affectum nisi sequatur matrimonium quasi a contrario sensu ar- guendo.l.i.§.huius rei de offi.eius.l.inter socerum.§.cum inter.ff.de pact.dot.& Papa mandando prouideri per contractum matrimonii de uacaturo uideatur reseruare specialiter de certo beneficio uel habito respectu ad effe- ctum in euentum uacationis sit specialis ex eo quia Pa- pa reuocando speciales reseruationes excipit eas quarum litere per cancellariam expediri consueuerunt puta per contractum matrimonii ingressum religiosis &c. in qui- bus non datur uotum captande mortis prout alias in.c. ne captande de concess.præben.in.vi.cum exceptio fir- met regulam in non exceptuatis & sit de natura regule.l. nam quod liquide.§.fin.de pen.legi.& in.l.i.cum ibi not. de reg.iur.& in hoc conuenit.d.decis.xxviii. cum Gem. in.d.cons.scilicet specialem esse quæ fit de certo corpore beneficii ad hoc quia si reseruationes de certis beneficiis inducte per regulas essent speciales censerentur omnes reuocate per regulas reuocatorias reseruationum specia lium precipue quando etiam reuocantur mentales in qua rum reuocatione requiritur mentio specifica sicut in pro-

uisione beneficii mētaliter reseruati etiam motu proprio facta ad hoc ut ualeat secundum hodiernam obseruantiam ut dico in alia decisione incip.mentalis reseruatio & dicerentur tantum exceptis a reuocationibus ille super quibus litere per cancellariam expediuntur ut est dictum & non ille quæ sunt inducte per regulas generales super quibus litere per cancellariam expediri non consueuerunt, quo uero ad regulam reseruantem beneficia collectorum responde ꝙ olim debebat esse absque uerbo generaliter alias contrarie essent decisiones regule & istud magis pro concordia credendum.l.unica.C.de inof.dot.c.cum expediat de elect.in vi.sed ob.etiam quia lex non fit uerbis sed rebus.l.ii.in fi.C.cō. delega.c.commissa de elect.in.vi.nec interpretatio ex uerbis sumitur sed potius ex causis & mente proferentis.c.intelligentia de uer.signi.unde non tam proprietas quam materia uidetur inspicienda & propterea Mil.in uer.reseruatio iam dicto & Bellenz.in tract.de cari.subse.q.cxvii.dicunt ꝙ ea est specialis quæ fit per regulas contra ius commune.l.quod uero contra &.l.ius singulare.ff.de legi. quoniam licet appellatione ac uerborum conceptione posset dici generalis,tamen quo ad effectum dicitur specialis uel quia contra ius commune ut ait Mil.uel quia discrepet a terminis d.consti.ad regimen de quo aliquid Fely.in.d.c.in nostra quinto cor.referendo dicta per Mil.pro solutione primo dico non posse reddi bonam rationem diuersitatis inter inductas per regulas & extrauag.ut supra secundo ꝙ materia est eadem aut similis quæ non potest causare maiorem uel dissimilem effectum in una quā in alia quia dicere reseruamus beneficia scriptorum prout in consti.ad regimen & reseruamus generaliter beneficia collectorum prout in reg.similia sunt cum omnes sint officiales item quia Cal.cons.vii.de rescrip.tenuit ꝙ beneficia cappellanorum Pape & scriptorum abbreuiatorum & similium sunt generaliter reseruata & hoc probat regula.lxii.& ad illud quod si fiat contra ius dicendum nil tale fieri per

extrauag.& reg.sed magis preter inter quæ est differentia ut not.in.l.pacta quæ contra.C.de pac. nam non uideo ꝙ canon expresse resistat etiam si non assistat ex quibus cognoscitur an sit præter uel contra ut ibi & in.c.i.ad decimas de resti.spol.c.i.cum glo. de prescrip.in.vi. & per Bart.in.l.sed & si lege.§.scire de pet.her.l.cum lex. ff. de fideius.l.cum quis.C.de iur.& fac. igno.& si ex eo quod
5 reseruationes sunt†odiose tanquam preiudicantes ordinarie potestati & quod per eas paratur uia ad uacatura ideo restringende ut dicit glo.in.c.præsenti de offi.leg.in. vi.l. fi.C.de pact.c.ii.de concess.præben.cum si diceremus canonem resistere & fieri contra iura non sequeretur quod esset specialis quia idẽ esset fatendũ de inductis per extrauagan.cuius contrarium habetur in allegatis decisionibus, quinimmo hoc attento nulla esset generalis sed omnes speciales nisi forsan quando uere beneficium uacat in curia per.d.c.ii.de præben.in.vi.quasi non intersit ordinarii tunc sed inductio.d.c.est contra ordinarium item nõ cessat in ea ratio uie ad uacatura & quãdo infra mensem Papa non confert remouetur obstaculum & fit restitutio ordinario .c.statutum eo.ti.& lib.ꝙ est fauorabile .l.si unus.§.ꝙ & in inspecie.ff.de pac.& dicit Domi.in.d. c.statutum inter extrauag.autem & regulas est similitudo iam dicta & in utrisque nisi allegentur & producantur nõ iudicatur secundum eas.c.pastoralis de fid. instrum.& ibi Car.& Abb.&.c.i.de re iud.ubi Fely. post alios & Bar. in.l.cum probatis.ff.de re iud.ex quibus constat motiuũ Mil.& aliorum non procedere & ꝙ debemus inherere proprietati sermonis & ꝙ cõmunis intelligentia aduertit an dicatur quod generaliter uel specialiter beneficia referuetur ad quam esset recurrendum etiam in statutis & penalibus ac diuine scripture uerbis.l. librorum.§.ꝙ tamen cassius.ff.de leg.iii.l.cum delanionis in.§.asinam uer.opt. .ff.de fund.inst.c.maiores de bapt.c.ex literis.i. de spons. & matri.Bar.in.l.omnes populi in.v.q.prin.ult.charta.ff. de iust.& iur.in.l.i.de offi.procu. ces.ii. lect.iiii.col.in.l.

talis scriptura in prin.deleg.i.& l.i.in princ.ff.ad .l. falc. Abb.in proem.decr.ii.col.cum seq.c.i.de iud. col. pen.
6 & c.ex tenore in fi.de for.com.nam & uerba † si uulgaria essent inscriptis redacta ac in latinum deducta secundum iuris interpretationem deberent intelligi inquit Bar. in.l.si quis filiabus.ff.de test.tut. & quando essent uerba grossa interpretantur grosso modo ut Bal. in.l. mancipia in fi.C.de fur.quando essent sermones in uulgari prolatione Alex.consi.v.iii. uolu. refert Bald. dicere quod debemus eos interpretari secundum communẽ usum loquendi prolatos uero in literali sermone secundũ artem literarum idest secundum communem modum loquendi literaliter non secundum usum loquendi uulgarem allegat non per Cyn.in.l.cum ante.C.de dona.ant.nupt.& si aliter q̃ de generali sentiremus non ualeret quod dicitur de generali quia non uellet nec de speciali quia non loquitur & incideremus in id quod habetur in .l.ambiguo .ff. de reb .dub. Non ob.etiam ꝙ illa dicatur generalis cuius iã est manifesta & notoria illa specialis cuius causa est secreta & probabiliter ignorari potest ut dicit Mil.ubi prima quoniam secundum hanc doct.non esset differentia inter inductas per regulas & extrauag.non enim est magis nota extrauag.ipsa regula cum regule presumuntur note & in eis cõtenta de quibus Papa presumitur recordari ad not. per Fely.in.d.c.in nostra.v.cor.& alii habere equalem aut minorem notitiam quam extrauag.ex quo in quolibet põtificatu renouantur ille que in crastinum fiunt & quo ad alias publicatis in cancellaria cum obseruantia faciunt ꝙ habetur notitia & recens item causa non potest considerari potentior respectu notitie in extrauag.quam in regulis quæ de materia quotidiana eduntur & in Rot.ac signatura tam gratie quam iustitie sepissime adducuntur non ita frequenter nec de tam frequenti materia extrauag. doctrina igitur Mil.solum posset uerificari in reseruatione notoria.d.c.ii.de præben.in.vi.propter decretum in corpore iuris & est unica secundum glo.in d.regu.lxii.tamen bene

ficia litigiosa possunt dici etiam reseruata uel soli Papæ præseruata sicut in.d.c.ii.ex quo solus Papa de talibus ꝓ uidere potest cum decreto irritanti ut in cap. prim.&.ii.ut lit.pend.eo.lib.Item beneficia de quibus in.c.presenti de præben.eo.lib.& si alias sint eiusdem generis & si decre tum sint in consideratione posset teneri qđ reseruationes tam per regulas quam extrauag.inducte essent generales quando haberent decretum irritans absq; uerbo generali ter ex eo quod istud operaretur uirtus decreti quod obst. spolio agenti & inficit possesfionem.c.si eo tempore de elec.eo.lib.prout in decreto regule prædicte Leonis fuit tentum a maiori parte dominorum non sine contradictio ne ut dico in decisione illa incipi. prouisus ab ordinario quod agenti possesfio recuperan. obst. decretum regule huiusmodi de quo ibi late qua conclusione stante etiam fundamenta decisionum antiquarum.Mil.& Bellenzi nõ concludunt necessario nec secundum ea esset iudicandũ .l.nemo.C.de sentẽ.sed legibus & ratione.l.scire oportet .§.sufficiat de excu.tut.l.cum ratio.ff.de bo. dam.sed hoc quod solum decretum distinguat generalem ab speciali non uideo nec illa etiam consideratio Mil.& Fely. in alle gatis locis est tuta quod ille reseruationes in extrauagan. ad regimen sint generales que sunt secundum ius commu ne quasi alie non sint tales sed speciales quia ut supra dixi forsan nulla est quæ non sint contra ius aut saltem non est secundum ius sed præter uel in omnibus uiget ratio gl. in allegato.c.præsenti de præiudicio potestaatis ordinarie & uia ad uacatura & sic fuit odiose.Item supposito quod aliqua sint nõ secũdum ius sequeretur ꝙ dispositio cẽsere tur diuerso iure & determinaretur difformiter non unifor miter ut debet.l.eum qui de usuca.c.cum in tua de deci.l. nam hoc iure.§.ii.ff.de uulg.& pup.l.hereditatem.C.eo. & cum nulla stabilis disciplina in hac materia tradita sit ut
7 patet ex premisfis omnibus occurrit † ꝙ omnis reseruatio a iure inducta intra corpus iuris dici posfit generalis ratio ne notorietatis maiorum cum omnes scire iura debeant.l.

leges.C.de legi.& secundum ea iudicare extra corpus uero iuris specialis habeat uel non decretum & sit extrauagans uel regula ex quo non ita est notoria & potest ignorari & contra eam iudicari ut est dictum & in hoc nisi ex uerbis,ut in casu istius decisionis generaliter constaret esse generalem aut specialem respectu primæ reg. nam illud de decreto non reperitur ꝙ generalem faciat sed tantum annullat inficit & discolorat & sine decreto stante reseruatione nulla est ordinariorum prouisio.l.non dubium.C.de legi.cum si.illud etiam ꝙ sit contra uel secundum ius hoc non operatur cum reseruationes sint contra aut præter & odiose prout est dictum subiecta etiam materia per se non officeret ꝙ si Papa diceret reseruamus generali reseruatione non esset generalis ut patet in regulis adductis in quibus dicitur de generali & ad. d. extrauagan.ad regimen quæ ponit plures reseruationes de quibus in corpore iuris succederet quo ad eas dictum Mil. & Fely.ꝙ essent generales alie speciales non obstā.quod diuerso iure censerentur hoc enim est iuris quando est diuersa ratio determinandi ut dicunt legiste.in.d.l.eum qui &.l.nam hoc iure & Abb.in d.c.cum in tua quę in diuersitas rationis ex maiori & minori notitia colligitur & alias ut supra.Item extrauag.non dicit ꝙ sit specialis uel generalis sed ꝙ reseruat dispositioni sue conditor unde non uenit ad hoc itaque ex aliis iuribus iudicatur quę sunt speciales quæ generales neque.d.c.ii.c.præsenti de præben. c.i.& ii.ut.lit.pen.& similia reseruātia se. Apostolice dicunt ꝙ reseruent specialiter uel generaliter extrauagan. etiam adducte hoc non explicant sed regule sic ex quibus forma colligitur doctrina in materia.Item ꝙ aliud sit quando per extrauag.regulas ac constitutiones in corpore iuris reseruationes inducuntur ut tunc secundum prædicta aliud quando per literas in quo casu loquitur Gemi.d.consi.& tunc subiecta materia magis q̄ aliud inspiciatur quæ in reseruationibus a iure & per literas ac extrauag.inductum non potest considerari cum reseruentur

benenesicio certarũ personarum & uacantia certis modis locis & temporibus ut in.d.extrauagan.ad regimen & in regulis & tamen non sunt de certis beneficiis nec certis corporibus beneficiorum nec pro certis personis unde deberent omnes esse generales & nulla specialis attenta materia cuius contrarium est ostensum ꝙ quedam sunt speciales quædam generales & etiam secundum motiua omnium,& ad illud ꝙ beneficia collectorum & aliorum ut supra dicuntur generaliter reseruata responsum est esse ex eo quia ultra contenta in regula reseruante specialiter ecclesias & monasteria in aliis regule uoluerunt ut essent generaliter reseruate alias possumus admittere ꝙ essent specialiter quando in regulis & constitution. Vt dixi non habemus aliud traditum ꝗ ꝙ in eis exprimitur in literis uero materia attenditur ut innuunt iura adducta per Gemi.in .d. consi. Si uero non admitteremus differentiam inter reseruationes a iure extrauagantibus & regulis inductas & eas quæ per literas causantur tunc regula sit quod ubicunque dicatur de generali uel speciali sit generalis aut specialis ex quo talis deprenditur mens principis ex fundamentis pro deci.adductis alias materia attendatur ut sit specialis quæ sit super certis corporibus beneficiorum &pro certis personis.c.dudum de pręben. in.vi.c.executor de concef.prębē.eo.lib. Idem si super certis corporibus beneficiorum licet non pro certa aut certis personis.c.cum olim de re iud.c.si eo tempore de elec.in.vi.generalis autem quæ non erit huiusmodi nature ut colligitur ex adductis & mente Gemi. in allegato consi.& non ob.d.c.ii.iii.de præb.eo.lib.cum si. tenendo ꝙ sit generalis quia ibi nõ disponitur super certis corporibus nec pro certis personis nec.d.extrauag.ad regimen cum aliis ex eo ꝙ in omnibus & singulis primo cõsiderabitur si erit dictum de una aut alia quo cessante distinguetur modo premisso & procedet distinctio etiam si in eadem constitutione aut literis essent plures diuerse speciei, quedam generales alique speciales quoniam

ratio diuersa facit diuersas ut per Abb.in d.c. cum in tua quando Papa omnes non baptizasset speciales aut generales prout in regulis quandoque specialiter quandoque generaliter reseruat &c.secundum hanc intelligentiam nihil obstat nec illud quod habeat uel non decretum aut sit contra uel secundum ius ut superius est ostensum & uerificatur ꝙ de subiecta materia est deductum salua tamen proprietate sermonis & hæc ad indagandum ueritatem prout ex studio potui trado hec omnibus corrigenda ut ea quæ uidebuntur a iure aliena emendentur sic enim secundum philosophum datur occasione inueniende ueritatis etiam gratias agendo his qui falsa scripserunt quo studiosi solliciti sint prout esse debent ad ueritatis inuestigationem inquit glo.in.c.i.de fra.de no. bene. inuest. in usibus feudorum &c.

Quartæ decisio.Summarium.

Mentalis reseruatio beneficioꝝ fit modis hic expressis & de ea in regulis reuocatoris reseruationum & in prouisione etiam motu proprio de beneficio tali facta etiā est cum clausula quod prouidetur persone grate.Item in suspensione gratiarum & quanuis alia dispositione habenda est expressa mentio ad hoc ut includatur in eis.

Epithome.

1 Mentalis reseruatio quæ dicatur & de eius effectu.
2 Ordo non respicitur in his quæ fiunt unico contextu.
3 Gratie plures & diuerse etiam ex interuallo possunt poni & fieri in eadem carta.
4 Papa solus disponit de beneficio mentaliter reseruato.
5 Mentalis reseruatio an sit illa quando apponit clausulam cupienti.T.de tali beneficio prouidere ideo motu proprio &c.reseruamus.
6 Mentalis reseruatio expirat per motum Pape.

7 Reseruatum beneficium non cadit in gratia etiam motu proprio facta si de eo mentio non sit habita.

Quarta decisio.

Mentalis reseruatio iuxta hodiernam interpretatio
1 nem est † quando Papa dicit ꝙ in mente reseruat tale beneficium aut primo uacaturum &c. uel in nullius fauore, aut ut persone sibi grate prouideat & his similia ex quibus deprehenditur non esse expressam personam pro qua fit reseruatio & ꝙ remanet in pectore Pape, & ista species reseruationis est frequentior quam dece at ideo non intelligenda pro tempore quo eius usus durabit cũ expediret quod nunquam fieret. l. legaui in prin. ff. de lib. lega. quæ interpretatio procedit etiam si eadem die reseruationis declaretur persona dummodo præcedat reseruatio & sequatur declaratio seu prouisio cum declaratione ꝙ reseruauerat idem si utrunq; in eadem carta sub eadem data fiat ita ꝙ post reseruationem cum clausulis suspensiuis inhibitoriis ac irritan. decreto & aliis solitis etiam immediate sequatur prouisio cum declaratione personae in quo aliqui ex dominis dubitabant quasi tunc eodem uerborum contextu uideatur Papa ab exordio reseruationis pro eo reseruasse quem sine interuallo & præcipue in eadem scriptura nominat ar. l. lecta uer. dicebam. ff.
2 si cer. pet. & quia in his quæ fiunt unico contextu † non inspicitur ordo. l. quidam de pecul. leg. & in rub. ff. de act. & obli. sed fuit a maiori parte conclusum negari non posse quin sit mentalis q̃ uno ex modis prædictis est concepta absq; declaratione cuiusq; uel pro quo & ꝙ est uerum unam esse gratiam reseruationis priorem in tempore & aliã prouisionis & posteriorem quodq; necesse est procedat reseruatio & ꝙ in instanti potuit Papa cogitasse post factam reseruationem de persona grata quinimmo ante reseruationẽ mentalẽ cogitasse de ea & respexisse ad aliquem sibi gratum prout motus proprius preuenisse supplicatio

nem respectu gratie in qua constat supplicatum ab aliquo & concessionem factam motu proprio ut inquit Bal.in.c. nisi specialis de offi.leg.unde potuit etiam illi prouidere sine ulteriori mora & quando hoc obstaret sufficit ꝙ non sequitur necessario ꝙ pro statim nominato ex quo non probat hoc esse &c.l.neque natales.C.de proba.c.in pre
3 sentia eo.ti.nam † & in eadem carta possunt poni & fieri plures & diuerse gratie etiam facte ex interuallo sicut habetur de pluribu stipulationibus & summis.l.scire debemus.ff.uerb.obli.& duo testamenta in uno continentur instrumento.l.patris & filii.ff.de uulg.& pup.unde non excluditur mentalitas ex idemptitate scripture nec dici aut modici interualli cum.xii.sint hore diei ut Ioan.cap.xi.in qualibet quarum mens humana multa agit etiam diuersa, & contingens est ꝙ per horam in seipso declarauit Papa & deliberauit pro quo post reseruationem uel post unā diē seu plures & adueniente uacatione mandet formari ꝓuisionem de die reseruationis in quo nemini iniuriā facit ex eo ꝙ solus ideo potest ultra plenitudinem quā habet in beneficiis cle.i.in fi.ut lit.pend.& in eius mente existit
4 neque alius † de mentaliter reseruato posset disponere aut solum Deū ueritatis iudicē habeat in similibus ita ꝙ non potest fieri fundamentum ꝙ eadē die uel statim seu in eadem carta ad exclusionē mētalitatis.Cautum tamē est ꝙ fiat cum interuallo dierū aut si eadem die ꝙ sint in diuersis cartis due supplicationes aut duo paria literaꝝ quaꝝ altera reseruationē altera prouisionem cum mētione nᵉ ē talis reseruationis contineatur.l. testamētum.C.de testi.
5 quando † uero dicitur cupientis.T.de tali beneficio cūˢ ua cauerit prouidere motu proprio reseruamus ista non est mentalis cum a sui origine habeat declaratā ꝑsonā absq eo ꝙ in mente Pape explicanda remaneat & ista in pluribus causis tentum fuit est aūt mentalis reseruatio species separata ab aliis reseruationibus habēs tantum id singulare ac peculiare principi dependens & consistens totum in eius mēte prout dicitur atiam in simili de resignatione

& reseruatione facta in manibus Pape ad.c.ii.cū materia de præben.in.vi.quod de ea debet & uult princeps certiorati ideo meruit interpretari ut non includatur in regulis reuocatoriis reseruationum generalium & specialium editis cum urgentissimis clausulis de quibus quādo dicatur generalis quando specialis dico in alia decisione incipi.concesserat Pape & hoc nisi in uerbis fiat expressa mētio de ipsa mētali idem in prouisione beneficii reseruati mentaliter ut non ualeat nisi ꝙ esset taliter reseruatum dicatur & Papa intelligat de sic reseruato prouidere alias defecit intentio & ita in una Ca.& præbē.nouarien.1519.ꝓnunciauit do.Iaco.Si.in fauorem Benedicti de capris cōtra Melchion.lagne & in alia do.Nico.de aretio contra Ferdinandum fontetiā quia eorum prouisiones nihil habebāt de mentali ꝓ qua intelligentia facit stilus Pape qui quando intendit reuocare etiam mentales de eis quasi aliter non uideatur eas reuocare per regulas.l.uel uniuersorum.ff.de pig.acti.c.ex literis de consti.nec de beneficiis huiusmodi prouidere nisi sciens & prudens alias solet cācellari in supplicationibus prouisionum clausula mentalis reseruationis quoniā paucis & dilectis seu benemeritis de similibus fit gratia & mos papæ ex cōmuni cursu & solito cancellarie colligitur secundum Rot.in antiquioribus Bisignet.v.de rescrip.& Fely.in.c.nostra corr.i.eo.tit. & in suspensione gratiaꝝ quando fit prouisio ex cessione in manibus Pape oportet exprimi de mentali ut non obstet reseruatio tales & solet limitari ad effectū resignationis dūtaxat ne mētalis reseruatio capiat ex ea uacatiōe stāte dicta modificatione q̄ ēt morē Pape declaret ꝙ in mētali non uult decipi sed clare intelligere cui & de quo beneficio mētali.c.q̄ graui de cri.fal.& istud post plures disputationes maior pars firmauit ēt si Papa prouidisset de uacanti G.tanq̄ sibi grato non expresso ꝙ de mentaliter reseruato ut moriēte postea Papa qui reseruauerat & prouiderat
6 † dicatur adhuc uacare beneficium de iure ac durare uinculum mētalitatis & non naluisse ꝓuisionē.G.sa

ctam ac debere & posse solum fieri per successorem & ita
coram do. Camillo de ballionibus. 1520. in una alia causa
tandem post uarias opiniones fuit obtentum etiam ex eo
quod in aliis pponebatur sic fuisse pronunciatū nec debe
re ab eo sensu discedi ar. c. in causis de re iudi & .l. minime
.ff. de legi. Non ob. ꝙ reseruatio in qua non dicitur ꝙ Pa
pa sibi & apostolice sedi reseruati uideatur morte reser-
uantis expirare. c. si gratiose & ibi Arch. & Io. and. de re-
script. in. vi. facit. l. iiii. ff. loc. quia responde prout erat in fa
cto ꝙ iam tempore uite reseruantis per obitum obtinen-
tis beneficium aut alio uacandi modo fuerat sortita effe-
ctum reseruatio & eius uinculum incertum unde non ex
pirat effectus consumatus Bar. in. l. titia. §. imperator. ff. de
leg. secunda quinimmo respectu uinculi & inhibitionis ac
aliorum effectum nedum tempus uacationis sed etiam re
seruationis attenditur ut dico in illa decisione incipi. Pa-
pa contulerat Io. de madrigal successor ergo poterit de-
clarare psonā gratam quam non declarauit predecessor
cum in omnibus & per omnia succedat & non sumus in
ea successione ꝙ nequeat qui succedit declarare mentem
defuncti prout in. l. idem pomponius. §. fi. cum ibi not. ff.
de rei uen. in qua etiā admittetur declaratio quando alius
non dānificaretur perdendo suum quanuis amittat lucrū
secūdū Bar. in. l. gerit. iiii. col. de acq. her. l. si quis a filio. §.
si quis plures & ibi etiam Alex. ff. de leg. i. sicut in propo-
sito nihil de suo alicui aufertur dato enim semel uinculo
reseruationis ꝙ durat quousq; per habentē potestatē hoc
est per Papam prouideatur etiam si cesset causa finalis af-
fectionem inducens Rot. de præbē. lii. in anti. xiii. & . xiiii.
& in no. ix. nemini fit iniuria nec præiudicium ꝙ quicun-
que Papa & solus ex quo alius non potest possit decla-
rare atq; declarando cuicunque pro libito prouidere, &
in causa prædicta nouariē. casus erat quod Leo puiderat
Bar. & declarauerat de mentali facta a Iulio. ii. in perso-
nam Petri magni & in una alia reseruatione mentali quæ
fuerat de tempore Eugenii seu Nico. fuit asseruatū a do.
Barto.

Barto.de petraſancta & aliis antiquioribus quod durauerat uinculum reſeruationis donec uenit una regula Alex. vi.qui expreſſe reuocauit mentales quæ in cauſa fuit ꝓducta & conſiderata equalis enim eſt poteſtas utriuſque Pape.l.ille a quo.§.tempeſtiuum.ff.ad trebel.c.innotuit de elect.& idem eſt quo ad hoc in aliis ſpeciebus reſeruationum ꝙ ſi unus Papa commendat per quam commendã afficit beneficium & uidetur ad ſe futuram prouiſionem reuocare ac reſeruare ſecundum Ludo.ro. conſi.cccl.& Fed.de ſen.in trac.de rer.permu.q.xv.& habetur in deci. lucip.commendauerat alius prouidebit ceſſante commẽda licet non ipſe commẽdauerit ſublata ordinariis inferioribus diſponẽdi facultate & maxime id procederet quod non expiraſſet facultas eligendi aut declarandi perſonam gratam per obitum reſeruantis quando in prohemio reſeruationis a quo ſumitur finalis ratio.l.fi.de her.inſtit. Bar.in.l.ambitioſa.i.q.ff.de decr.ab.or.faci. dictum eſſet ꝙ licet beneficiorum omnium plena & libera diſpoſitio ad Ro.pont.pertineat nihilominus idem pont.aliqua ex eis quandoque ſue & apoſtolice ſedis diſpoſitioni reſeruat ut de illis cum uacauerint per eum & dicte ſedis prouidẽ.ualeat ſalubriter prouideri etiã ſi ſequatur hinc eſt ꝙ nos cupientes perſone grate ac accepte prouidere noſtra & ſedis apoſtolice diſpoſitioni reſeruamus quoniam uerbum nos non reſtringit ad reſeruantem ſed predicatur de reſeruante & quocunque ſucceſſore ut patet ex precedentibus & ſequentibus.l.ſi ſeruus pluriũ in fi.ff.de leg.i.Præterea iſtud ſufficit ꝙ ſolus Papa poteſt de mentaliter reſeruato prouidere igitur & perſonam declarare.l.ii.ff.de iuriſd.om.iud.l.ad rem mobilem &.l.ad legatum.ff.de ꝓcur.l. illud.ff.de acqui.her.cum ibi no.cum ſolus habeat poteſtatis plenitudinem ut eſt dictum.d.c.ii.& d.cle.i.& c.propoſuit de conceſ.præben.& ſi non prouidebit perſone grate reſeruanti ſatis eſt ꝙ ꝓuideat perſone ſibi grate nã nec cogeretur illi in quem non declaraſſet reſeruans cum par in parem nõ habeat imperium.d.§.tempeſtiuũ.

Predicta militant etiam in prouiſione facta motu ꝓprio cum non firmet gratia contra defectum intentionis cle.ſi romanus cum gl.de præb.de quo Fely.in.c. cauſamque
7 de teſti.nam †ſub gratia motu proprio non ueniunt reſer uata Rot.de conceſ.præb.in no.vi.& xxviii. deficit autē intentio ex premisſis & quia eſt magis peculiaris iſta mē talis q̄ alie quæ ex magna cauſa ac pro paucis & quidem ſibi dilectis pro quibus beneficiandi motu proprio cogi tat ac prouidet emanat.ad ꝙ facit peregrina gl.in.uer.re ſeruamus in extrauag.execrabilis eo.ti.de præb. concedi tur & quia poteſt Papa uelle omnino &certitudinarie de aliquibus beneficiis diſponere propterea inuenta eſt hu iuſmodi ſpecies reſeruationis quæ in omni diſpoſitione requirit ſpecificam mentionem ad hoc ut in prouiſione Papa ſit certus quid agat de quo beneficio & cui proui deat conſi. Gemi.xii. ponens alias ſpecies reſeruationū nihil attingit de mentali de qua uidetur Egi.conſi.xxxiiii. ut allegabatur dixiſſe ibi ad primum dubium dicens nam illud colligo & reſtringo ad reſeruationes ſimplices fa ctas per Papam ſimpliciter in fauorem ſuum,&in ſolutio ne ſecundi dubii ibi & eſt ratio diuerſitatis quia quando Papa ſcribit pro perſona inuenta eſt eius intentio ꝙ uo luit de illo beneficio ſua auctoritate ordinarii & ꝙ iſto ani mo manum apponit ſed pro ueritate nō loquitur de men tali ibidem nec materia eſt talis nec ad mentalem faciunt quote quas allegat de qua expreſſe iura non faciunt men tionem unde doct.antiqui de ea non ſcribunt nec hoc ꝙ ſit facta reſeruatio ſimpliciter in fauorem reſeruātis infert nece[illegible] mentalem niſi concurrant quæ ſupra dixi ponē do re[illegible]am & exempla ex eo quòd omnis reſeruatio nō expreſſa perſona etiam in fauorem Pape ut ſolus po ſtea diſponat & tamen non dicitur mentalis inducta per regulas reſeruantes beneficia certis temporibus uacatura niſi etiam dicatur ut perſone grate abſque declaratione ut ſupra & idem ſi per literas.

Quintæ deciſio.Summarium.

Clausula suspensionis reseruationum mentalium apposita in reseruatione seu prouisione beneficii mentaliter reseruati operatur ualiditatem prouisionis etiam si ex causa resignationis in manibus pape facte prouideatur dum modo ad resignationem se non restringat uel sic mentio que requiritur de mentalitate sufficit facta solum in clausula suspensiua gratiarum quo ad hoc ut dicatur Papam uelle prouidere etiam de mētali uel ut fecerit a mentalitate liberum tale beneficium seu mentalitatem pro ea uice suspenderit ad effectum ualiditatis gratie.

Epithome.

1 Mentalium ad reseruationum mentio qualiter sit facienda ad hoc ut prouisio seu reseruatio beneficii mentaliter reseruati ualeat.

2 Clausula suspensiua reseruationum est pars gratie ideo in ea sufficit de mentali reseruatione facere mentionem.

3 Prouisio Pape de beneficio mentaliter reseruato non ualet de mentalitate huiusmodi mentione non habita.

4 Clausula suspensiua mentalium an liberet beneficiū a mentalitate.

Decisio quinta.

SVpposito ut in proxima decisione ꝙ in prouisione beneficii mentaliter reseruati pro ualiditate requiratur mentio de mētalitate fuit cōclusum. 1520. in una monarien. cano. & præb. coram do. Camillo de ballioni-
1 bus sufficere si in clausula suspensionis omniū † reseruationum dicatur ēt mentalium seu in nullius fauorē licet nec in corpore supplicationis nec in clausulis alibi uerbū aliquod de mentalitate factum sit etiam si Papa ex resignatione facta in manibus suis prouideat & soleat respectu suspensionis mentalium restringi suspensio ad effectū resignationis duntaxat ita ꝙ uidebatur stilus considerandus

& mos patris familias.l.uel uniuerſorum.ff.de pign.acti. &.c.ex literis de conſtit.ſed ex quo talis reſtrictio nõ erat operatur mentio etiam reſpectu prouiſionis quia ſumus in claro & rationabiliter preſumimus quod Papa uoluit ex aliqua cauſa pro eo cui prouidit ſuſpendere facit deciſio Biſignet.v.de reſcrip.in antiquioribus & quod ibi dicitur ſimplicem ſignaturam remanere in terminis iuris cõmunis & correſpondere omnibus petitis in ſupplicatione.§.præterea inſti.de inuti.ſtipu.Nec obſt.ꝙ in parte ꝓ
2 uiſiua nihil dicitur de mentalitate quia † clauſula ſuſpenſiua eſt pars gratie ut dixerunt domini & ſatis eſt fieri mentionem in aliqua parte & Papam intelligere qui ſi noluiſſet prouidere de mentali cancellaſſet aut reſtrinxiſſet uerbum mentalium.c.ad audientiam de deci.unde non cancellatio uel omiſſa reſtrictio magis arguit conceſsionem etiam ſtilo inſpecto cum pro aliquibus ſoleat princeps ſuſpendere mentales in omni gratia prout eis per mentales reſeruationes proſpicere ut in proxima deciſione. Item alias ſuſpenſio nihil prodeſſet prouiſo & fruſtra eſſet admiſſa contra.l.ſi quando.ff.de leg.i. & .c.ſolite de
3 maio. & obe. Papa † enim ſcit non ualere prouiſionem quæ de mentalitate non dicat cum habeat iura in ſcrinio .c.i.de conſtit.in.vi.ergo dum exprimit de mentali uel expreſsionem admittit uult quod mentalitas non obſtet etiam de mentali ſi tale etiam cenſeatur prouiſum & hoc ſecundum unum modum intelligendi ſecundum quem talis ꝓuiſio extinguit uinculum mentalitatis ex eo quod reſeruatio & affectio durant donec prouideatur & ſic per prouiſionem tolluntur Rot.xiiii.de præbẽ.in anti. &.xi.
4 in no.uel ſecundum alium modum Papa ſuſpẽdendo † mentales liberat a mentalitate beneficium ut pro ea uice ſublato impedimento ualeat prouiſio ſeu mortificat faciendo dormire ac ceſſare mentalitatem ne uires habeat ne ue prouiſionem impediat ſicut in ſim.dicimus de cõmenda & unione ad uitam ut in deciſione incip. facta erat unio & in alia commendauerat Papa ubi non datur

extinctio facit sonus uerbi suspensionis differentis ab extinctione.l.si idem.C.de codi.& ꝙ uidemus in expectatiuis & reseruationibus posterioribus suspendentibus anteriores sed non extinguentibus & isto modo accipiendo durabit mentalitas usque ad aliam prouisionem extinctiuam.Pro ista intelligentia facit decisio incipi.dubium fuit in una Marsilien.cum suis motiuis licet etiam ibi sint fundamenta pro primo modo extinctiuo & quod sufficiat mentio in clausula suspensiua etiam apposita in reseruatione cum beneficio acceptandi & ualuerint acceptatio cum prouisione,de mentali fuit conclusum de mense Iunii.1522.in una Vercellen.cano.& præben.coram me in qua pronunciaui pro Contino de Virnutio &c.

Sextæ decisio.Summarium.

Decisio proxima ꝙ in reseruatione & in similibus sufficiat mentio mentalitatis in clausula suspensiua procedit etiam si inhibatur cum suspensione quibuscunque quæcunque gratias etiam in nullius fauorem prosequentibus siue non sit declarata persona cui Papa prouiderit uel ꝓuideri mandauerit siue declarata & sit inhabilis ad beneficia ista ita ꝙ ualide prosequi nequeat.

Epithome.

1 Clausulas suspendens omnes gratias etiam in nullius fauorem & sic mentales prosequentibus operatur siue sit uel fuerit declarata persona cui ex reseruatione mentali huiusmodi prouisum fuerat siue non.

2 Mentalis reseruationis natura est remanere in mente reseruantis.

3 Clausula suspensionis mentalium includit etiam ea quæ adhuc remanent in pectore.

4 Verbum prosequentibus appositum in clausula suspensiua quomodo uerificatur.

5 Decretum irritans in expectatiuis & reseruationibus non mentalibus operat nullitatem prouisionum inferiorū infra mensem etiam si expectantes non acceptent.

Sexta decisio.

IN eadem causa Vercellen. canoni. & præben. dicebat Do. Thom. regis ꝙ quanuis reseruatio domini Anconitani suspenderet omnes gratias etiam in nullius fauo
1 rem & sic †mentalis tamen quia inhibebatur cum suspensione quibuscunque quascunque gratias etiam mentales prosequentibus ꝙ non continebat ipsos canoni. & præb. mentaliter reseruatos de quibus in euentum uacationis fuerat prouisum Francisco tubie inhabili quia patienti defectum natalium de quo Papa in prouisione quam ei fecerat non intellexerat & sic ualide prosequi non poterat cum de ualida ac effectuali prosecutione uerba sint intelligenda. l. non putauit. §. non que ius de bon. possess. contra tabu. l. iiii. §. condemnatum. ff. de re iudi. c. si. eod. titu. in. vi. & l. i. §. docere. ff. ne quis eum qui. in ius uoc. est vi. exi. Idem si persona non esset declarata quasi in dictis casibus nullus sit qui ipsam reseruationem prosequatur aut prosequi de iure possit sed solum uerificetur quando est facta declaratione persone habilis & quod hoc innuat uerbum prosequentibus & affirmabat eiusmodi uerbum ad id ponderasse Fely. in Rota & iuxta eius ponderationem fuisset reuocatam sententiam latam per domi. Hieronimum de porcariis pro qua ponderatione facit quia si uoluisset Papa etiam in his quas nullus prosequitur suspensionem procederet expressisset. Sed contrarium uoluerunt domini ut omni casu capiat & pro conclusione
2 facit quia peculiaris natura †mentalis reseruationis est ut remaneat in mente reseruantis & sic secreta persona grata cui uult prouidere quousque prouideret declarat taliter quod in ipsa reseruatione persona grata non exprimitur quoniam si declararetur non esset mentalis ut in deci

sione incipien. mentalis reseruatio est dictum licet aliquan do & sepe ante uacationem fiat declaratio quando ergo
3 suspendit † mentales uidetur de omni mentali sentire etiam de ea quæ adhuc remanet omnino in pectore suo quæ etiam omnimodo mentalis, uerbum autem prosequentibus uerificabitur in non mentalibus & in mentalibus persona idonea declarata. Item quia dicitur etiam in nullius fauorem prosequentibus ergo quando nullus prosequitur tanquam in istis non attendebatur prosecutio & si attenderetur quod uideatur Papa cuius interest prosequi posset tamen dici quod uerba in nullius fauorem non inferunt personam non esse declaratam sed naturam tantum mentalis quæ uerba iuncta cum uerbo prosequentibus uidentur uelle loqui de declaratis tantum &
4 † uerbũ prosequentibus non recte cadit in Papa ex quo de aliis non de seipso loquitur & in generali sermone persona loquentis non continetur .l. inquisitio .C. de solutio. nisi dixerimus pro decisione quod uerbum prosequentibus non sit appositum restrictiue & exclusiue respectu gratiarum quas nemo prosequitur sed ex eo quia ut plurimum reseruationes & alie gratie habent aliquem qui curat eas & cuius interest quemadmodum in expecta
5 tiuis † & reseruationibus non mẽtalibus decretũ irritans operatur nullitatem prouisionum inferiorum infra mensem licet expectantes non acceptent & sic non uideantur prosequi ut per Fely. in .c. cum ex officii col. xv. de prescript. Ita Papa per uerbum prosequentibus non uideatur uelle suspendere gratias duntaxat quas aliqui prosequuntur sed etiam quas nullus prosequitur. Considera quia in decreto sunt multe rationes & illa ut appositio mensis hoc operetur ut Fely. in .d .c. Item ibi est potentia prosequendi sine actu prosecutionis quia noluit acceptare tale beneficium quod erat in eius potestate quando gratia habet terminum ad acceptandum ut declaro in illa decisione incipiente solent præsentes in curia & hic sumus in terminis quod nullus est qui

proſequi posſit uel ſi eſt ualide & iuridice non poteſt ut in iſto caſu unde ualde utilis eſſet Pape declaratio.

Septimæ deciſio. Summarium.

Ad hoc ut reſeruatio mentalis expiret quando perſonę grate prouidetur nō differt prouiſio in commendam a prouiſione quæ fit in titulum uel ſic effectus reſeruationis mentalis habetur quando perſona grata declaratur quomodocunque & prouideatur conferendo aut commendando ſeu alias.

Epithome.

1 Mentalis reſeruatio expirat non ſolum per prouiſionem ſed etiam per commendam quia inſpicitur declaratio perſone non modus prouiſionis,& nu.4.
2 Commenda eſt depoſitum non prouiſio non inducens in compatibilitatem.
3 Reſeruatio non expirat per commendam uel unionem ad uitam.
5 Commenda ceſſante & unione diſſoluta ſolus Papa tenet prouiſio.
6 Mentali reſeruatione ſublata per commendam remanet tamen alias ſpecies reſeruationis uel affectionis cauſata a commenda.
7 Mentalis reſeruatio ſolus Papa poteſt eam atteſtare.

Septimæ deciſio,Summarium.

Sicut alie reſeruationes expirant per prouiſionem ſecundum deci.xx.in antiquior.Biſignet de præbē.ac xiiii.in antiq.&.xi.in no.ita mentalitas quando pſo
1 ne grate prouidetur†etiam ſi in commendam prouideatur ita uoluerunt domini in una Coroſopiten.archidiaconatus & parrochialis ſancti Andree corā d.Io. ſtaphileo

de mense iunii.1 5 2 5.ea consideratione quia in mentali ut desinat mentalitas solum inspicitur declaratio persone nõ modus prouisionis potius in ti.q̃ alias.obstare tamen
2 uidetur ꝙ commenda†est magis depositum q̃ ꝓuisio nõ inducens incompatibilitatem quinimmo per eam Papa futuram prouisionem ad se reuocat nec per obitum com mendatarii datur uacatio sed modo quo prius ita Fed. de sent.in tract.de permut.benefi.q.xv.Lud.roma.consi. cccl.tex.in.l.licet.ff.deposi.in.c.dudum el.ii. de electi.& glo.in.c.is cui.eo.ti.in.vi.ex quibus & aliis fundamentis
3 tentum est quod per commendam†quæ fit ad uitam reseruatio non expiret prout pono in deci.incip. commendauerat supra de priui.idem in unione ad uitam facta uel quandiu quis beneficium cui fit unio obtinuerit ut in alia decisione unio supra de unio.nisi pro ista decisione diximus ꝙ in aliis reseruationibus non cadit cõsideratio declarationis persone grate sed magis ꝙ prouidetur cuicunque prouideri contingat dũmodo sit uera prouisio ideo modus prouisionis attenditur per quem prouisus sit prelatus in beneficio & proprie dicatur de beneficio ꝓuisum
4 ut in allegatis decisionibus secus in mentali†emanata in fauorem persone grate cui est peculiaris grate declaratio & quia dicta declaratione est iudicanda cõtenta dummodo persona declarata sit & prouisionem habeat de beneficio qualemcunq; nimirum si in ea uerbum prouisio large accipiatur ut omnem modum contineat per quem persone grate prouidetur quemadmodum largo sumpto uocabulo comprehendit omnem modum per quẽ prouidetur ecclesie iux.glos. no.in uerbo prouisioni in cle.si.de elect.& not.Phil. Franch.in.c.cum in illis.§.i.de præbẽ.in.vi.ad hæc quia in aliis reseruationibus nihil dicitur de persona sed ꝙ ligantur per eas manus omniũ inferiorum ut solus Papa disponere possit ut in.c.ii.de præ. in.vi.& in extrauag.Pauli.ii.ad roman.de benefi. affect. de conces.præb.& sunt plures alie extrauag.& cancellarie reg.in ista uero expresse cauetur ꝙ fit ut persone gra

te prouideatur ita ꝙ in productione differt ab aliis non ergo mirandum si etiam differat in extinctione sed id plurimum decisioni confert ꝙ in commendando explicatur ꝙ is cui Papa commendat est illa persona grata uel satis id deprehenditur per narratiuam uel relationem quæ fit ad reseruationem in ipsa commenda.ad.l.asse toto.ff. de her.insti.unde ibi Papa clare loquitur & manifestat personam gratam atꝗ habet ex tali manifestatione intentū merito tollitur etiam uinculum ex mentalitate iam euacuata ac effectuata causatum, præterea non est, uerisimile nec dicendum quod Papa commendando respexerit quod quando commenda cessaret persone grate in tit.prouideret sic enim sua intentione frustrari posset quia commēdaret alteri quam illi pro quo reseruasset quinimmo a communiter contingentibus a qbus arguimus.l.suis quoꝗ.§.puto generaliter .ff.de her.insti.frustraretur ex quo hoc magis contingens est quod prius Papa uel persona grata moriatur quam commendatarius si igitur commendādo seu in primo actu commende uel alterius prouisionis ut dixi elegit & declarauit personam sibi gratam & habuit finem animi mentisꝗ sue alias differendo euacuare effectuareq; mentem in persona grata commendando prius alteri quousque in tit.persone grate prouideret faceret actum impeditiuum & uerisimile destructiuum mentis & conceptus sui contra.l.iii.ff.de Mil.test.maxime quia etiam commendando persone grate adimpleuit quod mēte conceperat postquam in effectu parum uel nihil distat commenda nostri temporis a ti.& commendatarii quodammodo equiperantur titularibus quia administrationem cum fructuum perceptione & usu habent secundum ea quæ ponderat Alex.xliiii.di.cum autem &.lviii.siquis col.pen.nam quo ad fructus non differt & hoc sufficiat ꝑsone grate si eius personam contemplemur in cuius fauorem emanauit reseruatio sufficit etiam Pape ut est ostensum nam & commenda canonicus titulus est & sic canonica ꝓuisio.c.nemo deinceps & ibi glo.& archi.de elect.

in.vi.idem quando fit unio ad uitam uel quandiu benefi-
cium cui fit unio quis obtinuerit cum utroque casu fiat cō
templatione persone & non ecclesie ut in allegata deci-
5 sione unio, obstare etiam uidetur quod per commendā † uel
unionem ad uitam si tollatur uinculum iam productum
inducitur nouum ut futura prouisio cessante commenda
uel dissoluta unione solius Pape sit ut in decisionibus su-
pra adductis sed hoc non contradicit quia hic non agitur
6 nisi quod sit sublata † mentalitas & eius effectus licet super
sit alia specis reseruationis uel affectionis causata a com-
menda seu unione uel aliunde quam reseruatione menta
li que est durior aliis ut patet supra in proximis decisioni
bus huius ti. & sic est magni effectus mētalitatis extinctio
& adiuuanda est hæc decis. quia si mentalitas non euacua
retur per commendas & uniones ut supra posset durare
annis centum & ultra & plures in hoc decipi ignorantes
tale uinculum quando eis prouideretur posset etiam deci
pi Papa successor eius qui reseruasset & credens ualide pro
uidere inutiliter prouideret non faciendo de mentalitate
mentionem quę ignorantia non est ita facilis in aliis reser
uationibus per ius commune extrauag. & regulas cancel
larie inductis quæ Papa non ita ignorat nec nobis igno-
rare licet. l. leges. C. de legi. & facta ex quibus causantur
sunt etiam magis nota quam factum mentalis quæ secretius
7 fit quam alie & paucis innotescit & solus Papa potest eam †
attestari ex quo in eius mente persistit & inde mentalis &
pectoralis appellata Papeque attestationi stādum est cle. i.
de pro. & ex his patet etiam aliqua diuersitas.

DE DECRET. IN RESERVAT.

Primæ decisio. Summarium.

Decretum reseruationis in prouincia ligat legatum de
latere ut eius prouisio infra mensem ad acceptandum fa
cta non ualeat licet reseruatiuus non acceptet.

Epithome.

1 Prouisio Pape quamuis infra mensem reseruatiuo uel expectanti datum facta teneat legati tamen licet reseruatiuus non acceptet non ualet.

2 Mensis appositio in expectatiuis uel reseruationibus operatur ut interim facte prouisiones non teneant.

3 Legati potestas in prouincia est ordinaria quamuis sit extraordinario modo inducta.

4 Clausula anteferri conseruat ius ad rem non in re.

PRIMA DECISIO.

Oram domi. Bartolomeo de petra sancta. 1515. In una Bergomen. placuit prouisionem legati priorē nō ualere sed bene apostolicam posteriorē
1
quæ ante prouisionē reseruatiui a Papa fieri potest iux. Rot. xvi. item licet de more de præb. in no. & hoc stante reserua concessa in prouincia Lombardie. d. Iacobo Simoneta cum clausula acceptandi infra mensem beneficia usq; ad certum ualorem ac cum irritanti decreto de quo apostolicus dedit non obstan. q; aliqui dicebant ualidam esse prouisionem legati ex quo dominus Iacobus non acceptauerat quasi clausula non operaretur nisi purificata conditione & potuisset legatus & ordinarius quilibet ante acceptationem conferre. c. i. de concess. pre. in. vi. cle. i. uers. quia eo. ti. item quia uidebatur nō uti nō acceptando & renunciare decreto in eius fauorem apposito. l. siquis in conscribendo. C. de pact. Anch. in. c. statutum de preb. in. vi. & Fely. ad id plura cumulans in. c. cum ex officii antepen. col. de prescrip. licet oppositū teneat ut infra litem reseruatio habebat clausulam anteferri ad prouisiones legati ergo supponebat eius ꝓuisionem ualere nihilominus hæc tolluntur per. §.

2 secus in.d.cle.uolentem ꝙ appositio † tēporis efficiat inualidam ordinariorum prouisionem infra mensem etiam si non fiat acceptatio nedum intra mensem uerum etiam si nunꝗ Car.suo eleganti cons.cv.A.& B.clerici ubi nouē considerat fundamēta & refert ac sequitur Fely.post alios quos adducit in.d.c.cum ex officii col.pen.firmās hoc & respondens ad contraria inter cætera motiua & postꝗ.d.clem.premisit ꝙ gratia conditionalis decretum habens non operetur nisi conditione purificata subiungit esse secus quando in ea est mensis appositus ex eo ꝙ tunc quo ad impediendā ordinarii collationem habet effectum ante conditionis purificationem cum non surgat ex clausula decreti ꝙ sui natura suspendit in euentum purificate cōditionis sed ex speciali & noua dispositione.d.§.secus in ducta propter expressam rationem ut mensis appositio aliquid operetur & hec pars uel tanquam cōmunior aut uerior seruatur in palatio & sicut ligantur manus ordina-
3 riorum ita legati † qui in prouincia reputatur ordinarius c.ii.de offi.leg.in.vi.nam uere talium legatorum potestas est ordinaria quanuis extraordinario modo inducta ait Abb.in.c.si quis contra clericum col.ii.de fo.comp. insuper reseruatio habebat clausulam inhibitionis ad quoscūque quacunque auctoritate fungen.ergo & ad legatos
4 clausula uero † anteferri fuit dictum ꝙ conseruabat ius ad rem non in re ut si haberet aliquis a legato expectatiuam aut reseruationem preferretur ei reseruatio domini Iaco. quousque sit effectuata preseruato iure reseruatiuo legati post impedimentum domini Iacobi effectuando & ita fuit iudicatum & ex hac conclusione euacuauerunt plures prouisiones in Lombardia a legato facte.

Secundæ decis.Summarium.

In terminis proxime conclusionis ualida est prouisio Pape non acceptante reseruatiuo etiam si decretum reseruationis irritet prouisiones per Papam factas.

Epithome.

1 Prouisio Pape non data acceptatione reseruatiui ualet et si in reseruatione huiusmodi irritaret prouisiones etiam per se factas.
2 Prouisiones inferiorum infra mensem siue reseruatiuus uel expectans acceptauerit siue non, non tenent.

Decisio secunda.

QVanuis prouisio legati non ualeat ut in decisione proxima & eius terminis ualet tamen prouisio
1 †Pape non data acceptatione reseruatiui non obstan. quod decretum reseruationis irritet prouisiones etiã per Papam factas & in una Vercellen. coram d. Paulo de capisuchis fuit tentum quia ligauerit seipsum in fauorem reseruatiui duntaxat taliter quod sit conditionale quo ad eum si acceptatio fiat ex quo eadem & maior potestas
2 &c. c. dudum de præb. in. vi. quo uero †ad inferiores purum & ligans siue acceptatio facta fuerit siue non quod non uerificatur secũdum hãc conclusionem doct. Anch. & sequacium in. d. c. statutum in casu conclusionis & limitatur propterea decisio. ac. c. pe. & quod ibi Lap. & domi. de præb. in. vi. inquiunt ꝙ decretum ligat Papã qua si ita uoluerit ad. l. si quis in prin. testamenti. ff. de leg. iii.

Tertiæ decis. Summarium.

Decretum legati de latere non ligat ignorantes.

Epithome.

1 Decretum irritans Pape ligat etiam ignorantes & nu. 3
2 Legatus de latere potest decretum irritans apponere an autem liget ignorantes est conflictus opinionum.
3 Legatus de latere contra ius facere non potest.

4 Ligare ignorantes quando sit contra ius.
5 Iurisdictionem inferioris superior impedire potest.
6 Decretum legati de latere non ligat ignorantes.
7 Differentia est inter reseruationem inhibitionem & decretum.
9 Annullatio actus an & quando sit pena.
10 Statuere ut tempus currat ignoranti solus princeps pōt.
11 Legatorum potestas ut supra inducta est restringenda ordinariorum uero amplianda.

Decis. tertia.

1 SVppositio prout est clarum quod decretum † irritans Pape ligat etiam ignorantes.c.si eo tempore & ibi glo.de elect.c.dudum.&.c.pen.de præb.c.i. &.c.si soli de conces.præben.in.vi.cum sim.quod legatus
2 de latere † potest tale decretū apponere.c.pręsenti de offic.leg.in prin.c.si apostolice de præb.& ibi Arch.& Io. an.ac glo.super uerbo & irritum in c.i.de conces.præb. in.vi.an etiam istud ligat ignorantes est conflictus opinionum & propterea in una Brixiensi coram.d.Cornelio de la uolta de mense Martii.1525.fuit dubitatum & tres ex dominis tenebant affirmatiuam per.c.dilectus de iur.pat. quem ad hoc ponderat domi.in.d.c.si apostolice ibi unde post quam idem legatus donationem sibi decreuerat reseruando Papa dicat ꝙ solum decretum operetur effectum nullitatis gestorum in cōtrarium ex quo illud de insinuatione fuit contingentia facti quæ in parte dispositiua non attenditur ex quo Papa refert se ad tempus decreti ꝙ fuit sine dubio antequā insinuatio & ad rationē Cōp. in.c.capitulum col.pen.de rescript.ubi tenet negatiuam ꝙ alius a Papa nequit supra uel contra ius facere asserēs contra ius esse ꝙ ignorans ligetur.l.si ignorans loca.l.fi. .ff.de decr.ab or.fac. cum aliis per doc. allegatis & non
3 licere etiam Cardinali legato † de latere contra ius facere.c.pen.& ult.de fil. presby.&.c.dilectus el.i.de præb.

Respondet Io.de lig.hic pro affirmatiua non esse contra
4 ius ligare ignorantes † quo ad annullationem actus sed tunc demum quando ligaretur quo ad penam pro qua consideratione facit quia nullitas actus non est proprie pena nec irritato contractus est naturalis pena contrahentium contra legem, cum pena proprie sit circa diminutionem patrimonii secundum Inno.in.c.si uere de sen.ex commun.& Io.an.in.c.odia de reg.iur.in.vi. in merc.& declarant Doml.& Phil.Franch.in.c.fi.de elect.eod.lib. ac Fely.nouissime in.c.cognoscentes post princi.de.constit.& ad rationem zenze.tenentis negatiuam quod non reperitur iure cautum ut ignorantes liget nisi in decreto Pape respondet domi.satis caueri in.d.c. cum dilectus ubi hoc placet Inno. & Ho.etiam in sum.§.ei a quo ad fi.de præb.& licet Lap. allegatione .xiiii. ubi adducit ad idem Io.an.in.d.c.apostolice Car.& in cle.i.in.vi.notabi. de concess.præb.inquit communiter teneri in.d.c.si apo
5 stolice quod ligat ea ratione quia potest superior † impedire iurisdictionẽ inferioris quia etiam quando concurrerent superior prefertur.c.si a sede de præb. in.vi. eandem partem sequitur bonif.de uitali.in.d.cle.i.in princ. col.ii. bene.capra.hic & uidetur etiam sentire collecta.in.c. ecclesia nostra col.pen.de sortil.ibi & ita seruatur loquens de clausula quæ solet apponi uidelicet decernens irritum & inane si secus a quoquam scienter uel ignoranter factum fuerit seu attemptari contingerit alii domini pro
6 maiori parte tenuerunt † negatiuam & in hunc sensum fuit conclusum quam opi.post Comp.firmat Archi.in.d.c. si apostolice & sequuntur Lap.in.c. statutum eod. titu.& Pau.in.c.i.de concess.præben.in.vi.ac.Anch.in.c.si beneficia in col.iii.de præben.eod.lib.ubi in decreto reseruationis etiam ualido tenet ut non liget ante notificationem subiungens ita notare Archi.& Io.and.in.d.c.si apostolice & pro hac parte Phil.Franch.ibi etiam allegatur Ioã. an.ex quo patet quod aliter adducitur per Phil.Franc.& in alium sensum q̃ inducat Lap.in.d.allegatia.xiiii.& uere
ratio

ratio comp.est potens cum non reperiatur lege cautum ꝙ liget, unde erubescit affirmatiua.l. illam.C.de colla.in auct.de non elig.ii.nuben.§. cum igitur uers. sui autem col.i.& in auct.de trien.& semis.§. consideremus col.iii. ad.c.i.§.obiiciebatur & ibi,ex parte de cōces.præb.& ad c.tibi qui.§.i.de rescri.in.vi.respōdet Arch.in.d.c.si apostolice ꝙ non probant affirmatiuam quin potius faciunt pro negatiua & ita est uerum & Io.an.Anch.& alii referētes sentiunt transeundo ideo non insisto, Ad.c.cum dilectus respōdet Archi.ubi supra quod processum erat ad inhibitionem ut patet in princ.& Phil.franc. qui sequitur negatiuam tanquam ueriorem & ornatam iuribus & rationibus respondet aliter quod ibi nihil dicitur de decreto cum solum dicatur de reseruatione & inhibitione ta-
7 men est differentia † inter inhibitionem & reseruationem & decretū.d.c.tibi qui.§.i.& not.glo.in.d.c.si eo.tempore super uerbo prouisione de elect.in.vi. & ad ponderationem Domi.ultra responsum Arch.dic.quod sola reseruatio non afficit ignorantes prout Io.an.& Phil. Franch. post alios dicunt in.d.c.si eo tempore & ideo finis .c.necessario intelligitur in casu in quo loquitur si secuta notificatione Henric.boich.in.d.c.cum dilectus circa fi.uidetur sequi etiam negatiuam quia postq̄ retulit Inno. & Host. pro affirmatiua subiicit sed Goff.in hoc contra infra de præb.si apostolica unde residet in opinione ultimo relata iux.glo.not.in.l.cum filium.§.sabinus ad trebel.l.bona fides & ibi Bart.ff.depos.ponit Bal.in auct.ex testamento .C.de colla.& dictum glo.probat Abb.in.c. de quarta col.iii.in.fi.de prescript.& plura ad id accumulat Ias.in.l. pacta nouissima.C.de pact. Pro negatiua est etiam Fed.
8 de sen.cons.ccxc.col.iii.dum dicit quod decretum † principis ligat etiam ignorantes ꝙ tamen non accidit in inferioribus a principe & allegat.d.c.i.§.ex parte de conces. præb.&.d.c.tibi.qui Egi.bellame.firmat etiam hanc partem in.d.c.si apostolice discutiendo late hunc passum & Villadiego qui fuit auditor Rote & in suo trac. deleg.q.

lx.uerf.liii.quero.col.xxi.& Pau.de liaza.in.d.c.i.de con ces.præb. Accedit opinio Alex.consil.xc.uol.vii.ubi etiá respondet ad d.c.si a sede qui loquitur quádo legatus & ordinarius concurrunt eodem die & non apparet de prioritate prouisionis sed ubi reseruatio præcessit & ordinarius ignorans contulit inhibitio non ligat item si est alius actus canonicus expressus in iure iste nullibi & sic non ob.consideratio Car.in.d.cle.i.& ad illud de pena
9 respondet quod infringere †seu annullare actum gestum ab ignorante dicitur pena quando anuullatio procedit ratione prohibitionis ut hic non ratione defectus solemnitatis.l.senatus.ff.de contra.empt.l.non dubium & ibi not.Iac.but.C.de legi.& ibi etiam Bal.col.ii.l.turpia in princ.& ibi not.Bar.deleg.i.& Io.an.in.c.fi.de rescrip.& in.c.dispendia eo.ti.in.vi.cum aliis adductis per eum que not.in materia quando dicatur dispositio penalis quando non licet hoc si admiserimus quod sit pena non propterea firmabitur affirmatiua nec tollerétur iura & rationes facientes pro negatiua & ista pars negatiue secundum Alex.in.d.cons.est magis rationabilis quam affirmatiue & sequitur Io.and.in.c.si apostolica Ang.etiam in.l. genero.ff.de his qui no.infa.tenet idem dum dicit quod nullus inferior a principe aut a Papa potest ligare ignorantem & adducit ad hoc auctoritas compost.ad idem Lud.ro.in.l.i.§.occisorum ad sille.& in.l.is potest.ff.de acq.her.& Barb.in cle.i.col.vii.de elect.dicens quod nul
10 lus preter †principem potest statuere ut tempus currat ignoranti nouissime Socy.cons.cxii.iii.uol.firmat istam partem esse sequendam in iudicando quæ ut sensi est de iure uerior & sanior ac fauorabilior quam affirmatiua ex eo etiam quod quando sumus in decreto reseruationi apposito consideratur duplex odium ut not.glo.in.c.præsenti de offi.leg.in.vi.merito accommodatur quod non liget ignorantes.l.cum quidam.ff.de lib.& posth.& regu
11 la odia de reg.iur.in.vi.nam & potestas †legatorum ut super inducta & extraordinaria ac ordinariis preiudicans re

stringenda est ordinariorum uero ut naturalis & fauorabilis amplianda pro quo glo.in cle.ii.de offi.ord.ergo longe magis conseruanda ex quibus cõstat quod si essemus in dubio omnino esset tenenda ut magis amica iuri ac rationi pars negatiua quam affirmatiua quem ut hodie apparet ultra iura & rationes habet etiam longe plures doctores numero ita quod est communis & ab ea etiã in iudicando non est discedendum.c.prudentiam in prin.ibi integrum est iudicium quod plurimorum sententiis confirmatur & Abb.post alios in.c.i.de consti.

DE ACQVIREN. RERVM DOMINIO.

Vnica decisio.Summarium.

Alueus antiquus a flumine ad alium locum fluente derelictus eis acquiritur qui prope ripã predia possidẽt sicut insula in flumine nata etiam si facto hominis id cõtigerit differunt tamẽ alueus & insula circa acquisitionem possessionis.

Epithome.

1 Fluminis cursum naturalem ad alium diuertere locũ opere manu facto est prohibitum.
2 Lex ad casus raro contingentes non adaptatur & nu.9.
3 Feudi incrementum non per aluuionem sed ex industria & opera manuali uasalli ipsius est.
4 Elemosinam ecclesia a raptore & usurario capere non debet.
5 Alueus fluminis si mutetur etiam facto hominis uendicatur per habentes predia uicina.
6 Insula in flumine siue facto hominis aut potestate diuina nata acquiritur prediis uicinis & nu.8.
7 Natum uel edificatum in flumine publico quicquid est an illorum esse censeatur qui predia iuxta ripam flu

minis posſident.
10 Feudorum iura ſunt ſpecialia contra regulas iuris cõmu-
nis non trahenda in conſequentiam.
11 Acquiſitio illicita dici non poteſt quæ fit lege ciuili aut
canonica permittere.
12 Iuramentum de non alienando ſine licentia Pape non cõ-
tinet ſolita alienari eo inconſulto.
13 Alueorum mutatio non fit niſi magna cauſa utilitatis ſua-
dente uel necesſitate publica urgente alias eſt inter-
dicta.
14 Imposſibile non iudicatum factum per ſolum principem
niſi quando abſtractum eſt ab omni iuſtitia & ſoli gra-
tie innititur.
15 Lex habens plures intellectus an posſit allegari & fieri
fundamentum ſuper ea.
16 Iudex in iudicando communem ſententia ſequi debet.
17 Sacra ſcriptura quatuor admittit ſenſus ſiue expoſitiões.
18 Poſſesſio cum ſit facti in acquirendo exigit corporalem
apprehenſionem nec lex ſupplet etiam per fictionem.
19 Poſſesſio aluei relicti a flumine acquiritur ab habentibus
prediis uicinis abſq; apprehenſione non tamen inſule
nate in flumine.

DECIS. VNICA. DE ACQVI. RE. DOM.

Ereli̇ctus erat alueus naturalis flumen ad alium alueum flu-ente a duce Mediolani de no-uo factum ſuper prediis quo-rũdam ciuium papienſium ec-cleſia papienſis & pro ea Car-dinalis ſancte Praxedis de mõ-te nuncupatus obtinẽs predia uiciniora antiquo alueo uendi-cabat ipſum per .l.adeo.§.inſu-la.ff.de acqui.re.Do.cum.§.quod ſi naturali inſti.de rerũ

diui.is qui habuerat a ducali camera dicebat dicta iura & similia procedere quando flumen naturali cursu aut ꝓpter aquarum inundationem mutat alueum non si facto hominis ut lex in casu possibili loquatur cum autem †
1 naturalē cursum fluminis ad alium diuertere locum opere manu facto sit prohibitum & impossibile.l.i.C.de allu.& palu.pro quo facit quia si est in sola principis potestate impossibile reputatur nec legari potest quod in cōmertio non est uel cum magna difficultate est.l.cum seruus iuncta.l.idem Iul.§.constat.ff.deleg.i.possibilitas autem quæ iure colligitur consideratur,& quod a iure inhibetur dicitur fieri non posse sicut quod cōmode fit & non commode.l.conditiones.l.filius de condi.insti.l.nepos procu.ff.de uerb.signi.xxii.q.ii. faciat hō.&.c.cum pridem.§.persone de renun.idem de eo ꝙ per extraordinarium remedium fit secundum Inno.quem refert Abb. in.c.pastoralis in fi.de cau.poss.& propr.cuius dictum in
2 quit esse notandum item lex† ad casus raro contingentes nō adaptatur.l.iura cum duabus seq.ff.de legib.c.coram uer.sed fuit de offi.deleg.ubi Abb.colligit dispositionem in dubio intelligi in casu contingibili nō si nunquam uel raro contingere possit nam in his quæ raro fiunt miraculum est dicit tex.in auc.de consul.uer. quintū col.iii.colla.iiii.& ꝙ preter miraculum non fit pro impossibili habetur.c.fraternitatis de frig.& malef.unde non sine ministerio.d.§.insula cum sim.nihil exprimunt acquiri quādo humano opere fieret mutatio quod si uoluissent dixisset arg.c.ad audientiam de deci.ideo sine lege erubescimus .l.illam.C.de colla.nec in merito quia secundum Bar. in trac.tiberiadis inter uer.flumine uer.sed quero omnes accessiones quæ diuina natura obueniunt nullo humano facto interueniente eiusdem nature sunt.l.item si fundi.§. i.ff.de usuf.& Az.in sum.insti.de rer.diui.ergo alia uidetur esse earum que facto hominis ad idem in sim.Bal. in. c.i.§.si quis de manso.si de inuesti.fe. con.fuerit,quòd in
3 crementum feudi† ex industria & opera manuali uasalli

perueniens ipsius est non si per alluuionem, item differentia inter factum hominis & fluminis sentit glo.in.l. pomponius.§.de arbore.ff.de rei.uend.& fuit antiquorũ opinio quæ uidetur satis rationabilis dicunt Io.fab. & Ang. aret.in.§.præterea insti.de rer.diuis.quam glo. & docto. ponderando Curt.cons.lxxii.magnifice uir uer. aduertat ait quòd.§.quòd si toto cum sim.de rer.diuis.insti. nõ habent locum quando facto hominis mutatio fit, quodque in tota Italia ita praticatum fuit ꝙ ubi flumina mutantur opera hominis alueus eorum remanet qui in flumine iurisdictionem habent, item si mutatio aluei est illicita ut.d. .l.i.nullus ex acto illicito debet sentire lucrum.l.fi.C. de
4 reb. cred.minus ecclesia quæ ab usurario † & raptore elemosinam non debet capere.c.super eo de rapt.&.c. quia in omnibus cum ibi not.de usuris neq; ex opere ducis cũ eius iactura locupletari contra naturalem equitatem.l. nam hoc natura.ff.de cond.inde.c. locupletari de reg. iur.in.vi.&.c.ii.cum ibi not.de eccle.edi. præcipue quia nullo facto opere a Duce nihil lucri fecisset nec propter ipsum opus factum aliquid perdit quod ecclesie debent sufficere etiam si non lucretur.l.fi.C.de codi.ne alias doleat dux cum damno & labore contra.l.fi.C. de allu. & palud.Sed pro ecclesia & Cardinali prædict.in causa Papiensi bonorum intitulata, de mense maii.1519.fuit con
5 clusum & iudicatum per.d.P.de capisuchis † attenta generalitate.d.§.quod si toto & aliorum allegatorum.l.i.§.generaliter.ff.deleg.præst.& quia alueus & insula in allegatis.§.absque restrictione sunt equiparata ita quod stãte regula acquisitionis eorum qui uult restringere necesse est det exceptionem ab ea ut not.in.l. omnis diffinitio.ff.de reg.iur.& super rub.circa fi.eo.ti.in.vi.in acquisitione au
6 tem insule † idem iuris est siue casu aut potestate diuina seu manu hominis facta sit ut inquit Bar.in tract. de insu. uer.in flumine nata allegando tex. expressum in.l.pen.§. fi.ff.de acqui.rer. dom .qui est singularis in materia secundum literam affirmatiuam supposita prædicta equi

paratione quo stante si alueum legislator in casu de quo agitur acquiri noluisset dixisset itaque.d.c.ad audientiam &.d.l.illam magis faciunt pro conclusione cum saltem per equiparationem & generalitatem dictum sit prout in conclusione item idem Bar.in.l.quominus col.v.ff.de flum. adducendo eundem .§. si.dicit quicquid natum
7 †uel edificatum est in flumine publico esse eorum qui pro pe ripam predia possident,&.d.ulti.col.circa fi.ait quod in his que soli coherent non est differentia inter natum & edificatum quia ratione soli sunt eorum qui prope ripam predia possident secus in his que solo non coherent in quibus quicquid ibi nascitur solo non coherens est publi cum.d.l. pen.§.si qua insula nec huic conclusioni con tradicit Bar.in.d.tract.tiberiadis cum loquitur de acces sionibus diuina natura obuenientibus absque facto homi nis ad differentiam eorum qui humano facto interueni unt scilicet per applumbationem uel ferruminationem & aliis modis diuersis ab isto de quibus Azo.in sum. de rer.diuis.per discursum in quo nullibi in alueo & insula talem scribit esse differentiam ut dictum Bar.iuxta quo tam accipiatur.l. imperator .ff.de indi. adiec. Nec.d.l. Item si feudi loquens in usufructuario obstat, ut patet in ea & quia sumus in diuersis.l.fi.ff.de calum.& ita etiam glo.in.d.§.de arbore relata ad tex.non procedit in casu nostro quæ quando procederet uel a simili argueretur non est communis nec tenetur per accur.ibi quin potius
8 opi.Azo.sentiens idem siue†facto hominis, sine aque im petu coaluerit ex quo refert eum ultimo loco absque eo quod approbet aliquam ad glo.not.in.l.qui filium.§.sa binus.ff.ad trebel.pro qua collige concor.in additione ad Bar.l.bona fides.ff.de pe.&ipsam glo.sequitur in hoc Abb.in.c.de quarta col.iii.in.fi.de prescrip.&opinionem. Azo.tanquam equitati consonā sequitur Io.fab.& Ang. de are.in.d.§.præterea ac Ang.de peru.in.d.§. de arbo re unde Curt.in.d.consil.equiuocauit aut saltem in eis nō potest fundare. Neque quod casus sit rarus uel miraculo

9 sus obest quoniam in hac materia iura†prouident his q̃ raro cõtingunt & diuina natura ut per Bart.in.d.tract.Tiber.& tex.in.d.§.insula de rer.diuis.ubi etiam glo.in uerbo quod raro ponderat pro solutiõe uerbum potius de quo in.d.l.nam ad ea de legi.& alias solutiones ponit in .l.ex his .ff.eo.ti.deleg.dictum etiam Bald.in.d.§.de mã so.est in materia separata habente diuersam consideratio
10 nem. Item iura†feudorum sunt consuetudinaria & specia lia contra regulas iuris communis non trahenda ad cõse quentiam.l.quod uero cum duabus seq.de leg.& Bar.in .l.ut iurisiurandi.§.si liberi.ff.de oper.lib.Ioan.an.& alii
11 in.c.ii.de feu.Nec potest dici illicita acquisitio†que ex iu ris positiui dispositione prouenit ut in prescriptione usucapione & aliis causis & casibus ciuili ac canonica lege approbatis.viii.distin.quo iure. Ceterum equum est ut quilibet ratione uicinitatis prædiorum acquirat sicut per alluuionem aut aliter perdere potuisset ad reg.quod ubi est periculũ ibi lucrum & econtra.l.fi.§.cum aut.C.de furt. .§.cum autem instit.de emp.& uendi.c.cum secundum apostolum de præb.c.i.de sepul.Reg.qui sentit de reg. iur.in.vi.l.unica.§.pro secundo.C.de cad.tollen.& cle.i. in princ.de censi.Neque aliquid ecclesia acquirit cum dãno ducis qui nouum alueum non fecit ad querendum antiquum sed ut flumen per nouum flueret ita ꝙ habet intentum & commodum absq; eo ꝙ doleat & sic cessat.d. .l.fi.de allu.& palud.Nec obst.d.l.i.eo.ti.quia uere mutatus est cursus fluminis naturalis.i.antiquus ut exponit Bar.in.d.tract.de alueo.in uer.naturali nõ ab ecclesia seu eius mandato ut eidem imputari possit sed a Duce & quicunque alius fecisset factum esset quod ius ponit ut uideatur aduenĩete casu cui queratur sicut de insula quæ in mari nascitur & aliis quæ adeo uel principibus fiunt quibus omnibus ius prouidit ut est dictum & ex his etiam silet d.§.constat quia procedit in re non facta sed q̃ sine principis licentia fieri nequit.secundo quia talis iudicatur difficilis & sic imposibilis quando per principem non est so

lita fieri ut in.d.§.in fi.ibi cum distrahi non soleant ut notabiliter determinat ibidem Ang.pro qua determinatione pondero tex.cum glo.in.c.ii.de feud.ubi etiam Abba.
12 post alios quod iuramentum †de non alienando sine Pape licentia non continet solita alienari quæ inconsulto etiam Papa alienantur nec impossibilia quoquomodo reputantur & sumus in casu post alueum factum nouum & antiquum derelictũ ꝙ publica suadente utilitate factũ fuisse credendum est. Item quod eadem consideratione idem in aliquibus aliis fluminibus factum sit licet unicus actus acquisitionem quasi possesionis iurium inducat & consuetudinem quando sumus in his quæ facile non solent concedi ratione amicitie aut facilitatis.l.i.§.item que situm &.§.quod autem de aqua quot.& esti.Bart.in.l.i.§. hoc interdicto in princip.ff.de itin.act.priua.c.cum ecclesia sutrina iunct.glo.in uer.in trium & ibi Abba.col.iiii. de cau.possess.& proprie.facit.c.querelam de elec.c.consultationibus de iurepat.&.c.cũ de beneficio cũ materia de præben.in.vi.quanuis alias & ad querendam proprietatem duo tres aut plures actus requirantur & usq; ad certa tempora secundum uarios casus.l.iii.C.de episc.audi. Bar.in.rep.l.de quibus.ff.de legi.l.ii.C.quæ sit lon.cõsu. col.viii.cum seq.But.in.c.fi.de consue.car.ii.& Ab.in.iiii. & idem Abba.in.c.fi.de appel.& tex.cũ glo.in.c.cũ olim
13 de caus.poss.& proprie. Tertio †mutationes alueorum nunquam fiunt nisi suadente magna causa utilitatis & urgente necessitate publica etiã ex hoc ꝙ in eis est maxima impensa ingens labor periculum etiam incertitudo an sequatur effectus & quomodo sequitur non ergo fiunt nec uidetur permitti fieri semper ex sola gratia sed magis publica iustitia instante cum iudices & principes postposito priuato commodo proprio ac aliorum studere debet & quando urget ne obmittatur expediri permittitur & mandatur quod alias communi iure est interdictum.l.meminisse de offi.proconsu.l. actione.§.labeo.ff.pro soc.l. unica de offi.comi.sacra.leg.auct.res quæ.c.co.de leg.d.

.l.unica.§.fi.C.de cadu.tollen.c. bone primo de postu. prelato.&.c.sicut cum ibi not.de sup.negli. prelat. quod
14 autem fieri debent per solum principem † non iudicatur impossibile nisi quã do abstractum est ab omni iustitia & soli gratie innititur secundum Cy.in.l.fi.C.de sen.pas.ut refert & sequitur Ang.in.d.§.constat allegando.l.quartá. .§.i.ff.de fideicom.lib.quod quando sapit iustitiam non dicitur impossibile,omitto si erat in sola ducis potestate aluei mutatio & si dux habet iura principis ut in eo iura de principe & facto principis loquentia locum habeant uel non cũ predicta uideantur sufficere. Non obst. quod d.l.pen.§.fi.de acquiren.rer.domi.habeat duplicem literam & soleat allegari.l.in ambiguo & ibi Bar.ff.de reb.
15 dub.quod in lege habente plures † intellectus non posset fieri fundamentum quia non est uerum & contrarium uidemus quod talia iura seruiunt in legendo scribendo arguendo & iudicando in omni sensu qui in se uerus est uel communis alia frustra talis lex membranas occuparet.c. solite de maio.& obedi.& fuisset atque esset in potestate doct.scriben.in iure in uarietate literarum & intellectum plures leges efficere inutiles quod non est dicendum sufficit enim quod unus ex pluribus sensibus ratione iuuetur etiam absque lege.l.scire oportet.§.sufficit de excu.tut.& .l.cum ratio.ff.de bon.damn.Item quod sit communiter
16 approbatus.c.prudentiam in prin.de offi.deleg.cum † debeamus communem sequi sententiam in iudicando Abba.post alios in.c.i.de consti.& semper dicimus aliquid probari in tali leg.secundum talem lecturam neque aliud exquirimus si est communis uel non reprobata alias infinite leges & capitula habentia plures ac uarias interpretationes corruerent & deberent deleri de corpore iuris in quo nihil est superfluum ut in.§.quibus in.i. consti.C. & in prohemi.decret. Nec inconuenit ꝙ una constitutio plures habeat intelligentias cũ legislatores philosophia pleni & omni arte eruditissimi.l.i.de iust.& iur.l.ii.ff.de legi.breuiloquio multa complectantur & plures casus de

cidant ad hoc quia uocabula quedam sunt synonima ad
17 plura eo.tit.de uerb.signifi.& †sacra scriptura quatuor ad mittit sensus ac expositiones ut in ea & eius & interpretatione. Vnum no.pro declaratione ꝙ quanuis possessio sit facti in acquirendo corporalem exigens apprehensionem in qua lex non supplet etiam per fictionem.l.denique ex quib.cau.maio.l.i.in princ.&.l.cum heredes.ff. de acquiren.pos.nihilominus in casu conclusionis acquiritur
19 & fuit acquisita †ipso iure ecclesie sicut priuatus absque apprehensione ex quo concretas accesiones fundis uestris possessis iure ipso possidemus cū hoc quod abiicitur pars primi fundi sit nō nouus ager & prout primus fundus possidetur quoniam non est necesse singulas terre cespites calcare ex eo quod unum totum integrale unico iure possessionis & proprietatis censetur.l.iii.in princ. de acquirē.poss.&.l.eū qui edes.ff.de usucap.quod locū habet in alluuione & alueo nō in insula quæ est locus ab agro distinctus & aqua in medio existente. Ita Bar.in.d. tracta.Tiber.in.uer.acquiritur nobis Bald. in rubri.ff.de rerum diui.colum.viii. Ange.in.d.§.insula & Ias.in.d.l. iii.in princi.iii.not.

FINIS.

REPERTORIVM SEV TABVLA SINgularum materiarum in suprascriptis decisionibus contentarum per ordinē alphabeti incipit.

A

ABsoluere non potest qui condemnandi potestatem non habet.l.qui cōdemnare.ff.de re iud.deci.1.super Reg.nu.1.fol.2.utrum autē iudex datus per rescriptum non tribuentem iurisdictionem possit reū absoluere & reum in expensis condemnare uide deci.2.nu.3.fol.2

Absolutoria in rota semper fertur cum impositione perpetui silentii ac expensa condēnatione pro ut de iure tenentur iudicis si fuerint petite ut uult glo.fa.in.c.fi.de rescrip.& ibi cano.& legi.in.l.properandum.§.autem.C.de iud. Et ita praticatur quòd nunquam rota absoluit dictum ab expensis etiam si habuit iuxtam causam litigandi sed in taxatione expensarum micius secum agit nisi quando reuocatur prima sententia ex nouis actis quia tunc absoluit ab expensis factis in prima instantia non considerādo etiam quod ex die productionis nouorum actorum temere litigauerit quia sperabat deci.2.nu.4.fol.2.

Acceptans si habet nouam prouisionem capit beneficium absque publicatione quia noua prouisio etiam nulla & inefficax supplet omnes diligentias & equipollet publicationi propter illam propositionem factam coram principe arg.l.omnium .C.de testa.cautela tamen est quòd si fieri potest publicare non desiderat deci.22. num.3.7. fol..35

Acquisitio per legem uel statutum fit alicui etiam ignoranti absque aliqua agnitione. Ange.cons.lxxxi. unde illa acquisitio quæ lege ciuili municipali aut canonica permittē te illicita dici con potest deci.1.de acqui.re. Do.nu.11. fol.100

Affectum semel semper manet affectum ut dixit rot.in.nou.

deci.207.cum concord.quando autem affectio inducatur & quando reseruatio afferat fine decreto uid.remiss.dec. 2. uper uni.nu.11.fol.66

Agendo uel excipiendo quando quis se fundat in negatiua in qua secundum rerum naturam non cadit directam probatio.c.quoniam contra de proba. attamen aliquando directe probari potest ut late per Fely.in.c.tertio loco eo.ti.quid probare teneatur deci.3.super reg. nu.2.fol.3

Alueus quid sit not.in cle.dudum de sepult. post priui.in uerb.Alueum ubi glo.& in.l.i.§.ripa.ff.de flumi.& in.l. adeo.§.quod si.ff.de acqui.rerum dom.& alueorum mutatio non fit nisi ex magna causa & necessitate uel utilitate publica urgente alias est interdicta deci.1. de acqui.rer.dom.nu.13.fol.101.& si mutetur etiam facto hominis uendicatus per habentes predia uicina ea. de.nu. 5.fol.100.

Animus declaratur & probatur per uerba.l. quidam in suo .ff.de condi.insti.l.de minori.§.tormenta.ff.de questionibus & quandoque etiam ex coniecturis ut per Bar.in.l.si concubina.§.i.ff.rer.amo.ac inducit nouam acquisitionē Animus continuandi possesionem si prius quis non possidebat deci.2.de reserua.nu.2.fol.78

Annate ad subuentionem Pape & Cardinalium indigētium introducte fuerunt ut tradit Bar.Bell.in tract. de cha.sub q.xvi.& in beneficio taxato annata soluitur secundum ꝙ in liberis camere taxatum reperitur deci.19.super Reg. nu.6.fol.28

Appellatio non extinguit sed suspendit pronunciatum .c. uenietes & ibi glo.de iureiuran.c.cum inter de re iud.c. pastoralis.§.præterea de offi.deleg.& restit.appellantem ut possit facere omnia quæ poterat post litem contestatā licet contrarium not.glo.in.c.pastolis de appel.uid. deci.12.super Reg.nu.4.fol.18

Attentata lite pendente si quis petit reuocari sufficit quod probet tempore litis incohate possedisse & ea pendente

ſpoliatum fuiſſe licet aliter titulum non coloret quia ex puro & mero officio iudicis reuocari debent rot. in.no.deci. 14. an autem attentata per actorem poſt commiſſionem & decretum citationis per uiam attentati reuocanda ueniant deci. 6. ſuper Regu. num.2. fol.6

B

Beneficium perpetuo unitum perdit nomen & effectum beneficii ut tradunt doctores in.c.cum acceſſiſſent de conſti.& glo.in cle.per literas de præb. cum concordan.trac.per Io.Bap.de ſancto Seue.in tract. de uni.arti.viii.q.xi.& ſequen. deci.ſuper Reg.num. 1. fol.11

Beneficium taxatum in libris camere licet ſit maioris uel minoris ualoris quam ſit in taxa attamen neceſſe eſt ſoluere annatam ſecundum taxam deci.19.ſuper Reg.nu.5 fol.28

Beneficium commendatum per obitum commendatarii ſiue per eius ceſſionem uacare non cenſetur ſed ceſſante commenda uacat eo modo quo prius ut dicit Fed.de ſen.in tract.permu.q.xv.& Lud.Roma.conſil.cccl.&ro. in an.prima de conceſ.præben.& deci.32.ſuper Reg.nu. 2.fol.46.an autem ceſſante commẽda ſit locus regule de uerifi.noti.deci.30.ſuper Reg.nu.1.fol.43

Beneficiorum fructus Papa non uult nec intendit licet poſſit de abſoluta poteſtate ut dicit Roma.conſil.ccclxix. onerare niſi de conſenſu beneficiali deci.4.de penſ.nu. 6.fol.76.& in dubio non preſumitur onerare uelle duplici onere niſi id exprimat facit quod habetur in.l. titia cum in teſtamento.§.qui in uita.ff. de leg.ii.& deci.3.de penſ.nu.1.fol.73.& ſi rector ſoluat utrumque grauamen non preiudicat eccleſie nec ſucceſſori cum ſit procurator non dominus.c.ii. de dona.deci.3. de penſ. nu.7.fol.74

Bulla dicitur plumbum pendēs siue sigillum de auro uel argento iuxta glo.in uerb.aurea bulla in cle.i.de iure.iur.& ante appositum plumbum nō habetur per expedita nec bulla dici potest ut dicit Alex.cōs.ccxv.incip.Visis probationibus uol.ii.& deci.4.super Reg.nu.3.fol.3.& si non fuerit registrata est suspecta deci.5.super Reg.nu.1.fo.43

C

CAncellaria est organum Pape unde dicitur quòd ea quæ in cancellaria fiunt in concistorio Pape facta se dicunt rot.in no.deci.362.& deci.2.sup.uni.nu.7.fol.66

Cardinalis in generali dispositione cōprehenduntur ut tradunt Io.an.Gemi.& omnes in.c.nemo de electi.lib.vi.& etiam in uerbis generalibus regularum nisi esset aliter dispositum per Regu.deci.38.super Reg.nu.5.fol.60

Casus qualificatus non continetur sub simplici dispositione.l.i.ff.de dona.nec simplex in odiosis continet mixtum deci.35.super Reg.nu.3.fol.55

Causa quelibet etiam bestialis excusat a dolo & pena deci.19.super Reg.nu.4.fol.18

Causa limitata limitatum producit effectum.c.susceptum de rescrip.l.in agris de acqui.re.do.deci.36.super Reg.nu.5.fol.56

Cause commendatariis non committuntur nisi ex certa sciētia Pape.deci.32.super Reg.nu.12.fol.47

Citatio in notoriis non est necessaria & ea etiam notoria dicuntur q̄ sunt in frequenti usu deci.2.de pen.nu.8.fo.70

Citatio & monitio quando est tempus a lege statutum non est necessaria quia dies interpellat & pena in facto negatiuo sufficit per monitione deci.2.de pens.nu.9.fol.eo.

Clausula adiecta in lege interpretata uidetur repetita in lege interpretante deci.6.super Reg.nu.11.fol.6

Clausula in gratiis beneficiorum uidelicet quorum tenores &c. tollit & suspendit specialia & indiuidua gratiarū præcedentium deci.10.super Reg.nu.2.fol.15.& deci.38.nu.3.fol.60

Clausula

D

E

F

G

H

I

L

re donationem factam ad prima uacatura non possit deci.31 .super reg.nu.7.fol.45

Legatus de latere potest decretum irritans apponere an autem liget ignorantes est conflictus opinionum deci.3.de decret.in reseruat.nu.2.fol.96

Legatus de latere contra ius facere non potest deci.ea.nu.eo.fol.eo.

Legati potestas in prouincia est ordinaria quanuis sit extra ordinario modo inducta deci.1 .de decret.in reseruat.nu.3.fol.95

Legati prouisio infra mensem datum reseruatiuo non ualet licet reseruatiuus non acceptet deci.ea.nu.1 .fol.94

Legatorum potestas ut superinducta est restringenda ordinariorum uero amplianda deci.3.eo.ti.nu.11.fol.96

Legis uirtus non in proprietate & cortice uerborum sed in sensu & mente quæ uerbis est proferenda consistit deci.32.super reg.nu.9.fol.47.

Lex ad limites rationis & ex mente coniecturata restringitur & ampliatur deci.16.super Regu. nu. 6.fol.21.

Lex dicitur esse certa de eo quod potest esse certus homo non de eo quod soli deo deci.21. super regu. nu. 8. fol. 34.

Lex habens plures intellectus an possit allegari & fieri fundamentum super ea deci. 5. de acquir .rer.domi.nu.15. fol.101

Lex ad casus raro contingentes non adaptatur & nu.19.deci.ea.nu.2.fol.99

Ligare ignorantes quando sit contra ius deci.3.de decret.in reser.nu.4.fol.96

Lis introducta literis super gratia non expeditis est nullam propter regulam deci.5.super reg.nu.2.fol.5

Lis dicitur pendere per solam commissionem & decretum citationis quo ad eum qui impetrauit & decerni obtinuit deci.6.super reg.nu.3.fol.7

Lis secundum Rot.non finitur nisi per sententiam deci.ea.nu.5.fol.eo.

M

N

O

P

grauati etiam motu proprio non ualet nisi de prima pen⸗sione mentio habeatur deci.3.de pensi.nu.1.fol.73
Pensionis reseruatio super fructibus beneficii facta non tenet in preiudicium illius qui indultum regrediendi seu acce⸗dendi habebat deci.1.de pens.nu.1.fol.70.
Pensionis impositio ex certa scientia Pape habita mentione de regressu ualet deci.1.de pens.nu.2.fol.70
Perinde ualere an sit dispensatio uel remotio obstaculi deci.33.super Reg.nu.4.fol.51
Possessio an dicatur colorata quomodocunq; Papa prout deat deci.9.super Reg.nu.2.fol.14
Possessio triennalis pacifica defendit a pena regule exigen⸗tis uerum ualorem secundum communem extimationē deci.11.super reg.nu.1.fol.16
Possessio non probatur per locationem deci.20.super reg. nu.2.fol.30
Possessio aluei relicti a flumine acquiritur ab habentibus prediis uicinis absque apprehensione non tamen insule in flumine nate deci.1.de acqui.re.do.nu.18.fol.102
Possessio cum sit facti in acquirendo exigit corporalem ap⸗prehensionem nec lex supplet per fictionem deci.ea.nu.17.fol.eo.
Possessio uera an transferatur per actum fictum deci.11.sup unio.nu.15.fol.69
Possessionis apprehensio & continuatio per mensem facta per expectantem equipollet diligentiis de quibus in regu la de publicandis deci.26.super Reg.nu.1.fol.40
Possessionem continuādi animus si prius quis non posside bat inducit nouam acquisitionem deci.2.de reseruat.nu.1.fol.78
Possessor seu detentator beneficii reseruati an possit se tueri regula de annali deci.14.super Reg.nu.3.fol.23
Possessor decennalis iuuatur regula de triennali quia de iu⸗re presumitur habere titulū deci.8.sup Reg.nu.1.fol.12
Possessor annalis si conuētus ante fluxum anni cedat uel de cedat an impetrans teneatur ad expeditionem cause iux⸗ta formam

Ratio regule quare consensus exigitur in uacan.per obitum familiaris sui est propter expensas quas Cardinales susti nent in eorum familia deci.37.super reg.nu.2.fol.59

Ratio limitat & restringit dispositionem ad eius limites de ci.39.super reg.nu.4.fol.63

Regressum seu accessum habenti ad beneficium non nocet reseruatio pensionis absque consensu eius facta deci.1.de pens.in prin.fol.70

Regula.xxvi.in ordine quod causarum commissiones ac ꝓ cessus earum uigore habiti literis super gratia non expe ditis non ualeant non habet locum in causa spolii deci.1. super reg.nu.1.fol.1

Regula xxix.in ordine prædicta non habet locum quando datur absolutoria contra actorem etiam cum impositio ne perpetui silentii deci.2.in prin.fol.2

Regula de triennali an defendat possessorem in dignitate maiori post pōtificalem aut principali in collegiata cum titulo non obstan.alia reg.cancell.reseruante huiusmodi beneficia dispositioni apostolice deci.7.super reg.nu.1. 4.fol.9

Regula de triennali non defendit illum qui causam commit tit & citationem etiam duntaxat decerni obtinuit deci.6. super regu.nu.1.fol.6

Regula de triennali an procedat solum cum bona fide deci. 6.super reg.nu.5.fol.7

Regula de triennali extracta uidetur ex concilio constanti nen.& approbata in concilio basilien. deci.6. super reg. nu.10.fol.eo.

Regula de triennali defendit illum qui habet titulum colo ratum deci.7.super reg.nu.2.fol.10

Regula de triennali non dat titulum deci.7.super reg.nu.8. fol.11

Regula de triennali contra superiorem locum non habet deci.ea.nu.10.fol.eo.

Regula de triennali locum habet ne dum in titulo uero ue rum etiam in presumpto deci.8.super reg.nu.1.fol.12

Regula de annali procedit ne dum in impetratione certo modo uerum etiam ex cesſione alterius aut qualibet alia uacatione etiam ex clauſula generali deci.15.ſuper regu. nu.1.fol.25
Regula de annali an habeat locum ſi impetrãs cedat (ante quam labantur ſex menſes dati ad uocari faciendnm poſſeſſorẽ uel annus infra quem ſentẽtiam diffinitiuã obtinere tenetur) cedat uel decedat dec.16.ſup reg.nu.1.fo.eo.
Regula de annali cũ ſit realis an qlibet ẽt ſucceſſor poſſeſſoris de ea dare posſit deci.16.ſuper reg.nu.1.fol.26
Regula de annali an ad poſſeſſorẽ tantũ & eo durante intelligenda & reſtringenda exiſtat deci.ea.nu.7.fol.27
Regula de annali locum non habet ſi ante lapſum ad obtinendum diffinitiuam impetrans cedat uel decedat deci. 17.ſuper reg.nu.1.fol.eo.
Regula de exprimendo ualore in impetratione beneficii ſe. co.ex.ſub pena nullitatis gratie non habet locũ in regreſſu quando ualor eſt expreſſus in prima gratia deci.18.ſuper reg.nu.1.fol.28
Regula de exprimendo ualore nõ obſtat nec locum habet ſi exprimatur ualor beneficii ſecundum ꝙ in libris camere taxati reperitur licet re ipſa beneficium ſit maioris ualoris deci.19.ſuper reg.nu.1.fol.29
Regula de inſinuatione & publicatione non ꝓcedit quãdo impetrans habet nouam prouiſionẽ infra tempus regule etiam ſi concurrat cum habẽte fortius decretum qui nec publicauit nec nouam prouiſionem obtinuit deci.21.ſuper reg.nu.1.fol.32
Regula de publicandis an annullet acceptationem & prouiſionem factam per expectantem ab initio ac ſi facta non eſſet ſi non publicauerit uel ſolum poſt finitum tẽpus deci.24.ſuper reg.nu.7.fol.38
Regula de publicãdo habet locum in reſeruatione & unione ẽt ſi reſeruatio et unio habet clauſulã ꝓuiſionis ex nũc pro ut ex tunc deci.25.ſuper reg.nu.3.fol.40
Regula de publican.non habet locum quando acceptans

infra tempus regule cedit uel decedit.deci.27.super reg. nu.1.5.fol.41

Regula de uerisimili notitia loquens de beneficio uacanti per obitum extendi non debet si uacat per resignationē deci.29.super reg.nu.1.fol.43

Regula de uerisimili notitia habet locum dummodo beneficium per obitum uacet siue uacatio huiusmodi exprimatur uel in generali clausula contineatur deci.29. super reg.nu.3.fol.43

Regula de uerisimili notitia an habeat locum si beneficium uacat per cessationem commende deci.30.super reg.nu. 1.fol.44

Regula de infirmis resignātibus an liget ordinarios & locū habeat extra curiam deci.31.super reg.nu.1.9.fol.45

Regula de exprimendo ualor non habet locum in prouisione ordinarii quia ordinarii ecclesie Papa uero persone prouidere intelliguntur deci. 31. super regu. num. 5. fol.46

Regula quod dispensationes non suffragentur literis non expeditis extra curiam non procedit deci. ea. nu.8.fol. eo.

Regula de infirmis resignantibus an habeat locum quando infirmus beneficium in commendam obtinuit & cessit deci.32.super reg.nu.1.fol.47

Regula de infirmis exorbitat uel corrigit ius commune deci.ea.nu.3.fol.eo.

Regula quod nullus possit uigore expectatiue acceptare beneficium literis desuper non confectis locum habet quando gratia perinde ualere sanans defectum de idiomate fuit impetrata post expectatiuā & expedita post uacationem secus si fuisset nata cum expectatiuā deci.33.super reg.in prin.fol.50

Regula ꝙ quis uti nequeat duabus expectatiuis aut reseruationibus aut expectatiua & speciali reseruatione simul nō continet nec comprehendit gratiam concessam in forma c.mandatum cum duobus sequen.de reseruat.decisi.34.

cta per assertum procuratorem licet ratificata post mortē deci.45.super reg.in prin.fol.64

Regule disponentis quod commissiones causarum non ualeant literis non confectis si derogatur in commissione incumbit onus probandi impetranti expeditionis in tempore limitato in commissione secus si in huiusmodi commissione mentio non fiat nec regule derogetur deci.3.super reg.nu.1.fol.3

Regule quod non ualeant commissiones literis super gratia non expeditis derogatur de stilo dummodo ante terminum ad articulandum expeditio fiat deci.4.super re.nu.1.fol.3

Regule de triennalis prescriptio per quamlibet molestiam facti etiam extra iudicialis interrumpitur durat tamen durante facto & eo cessante prescriptio de nouo initium capit deci.6.super reg.nu.7.8.fol.7

Regule de triennali nunquam derogatur in commissionibus iustitie deci.11.super reg.nu.3.fol.17

Regule de publicanda acceptatione dicitur satisfactum per apprehensionem possessionis continuate per mensem ante cursum trimestris dati ad publicandum deci.26.super reg.nu.1.fol.41

Regule de publican.satisfactum esse uidetur si sede uacante aut tempore uacantiarum in curia fiat per affixionem in acie campi flore & ualuis cancellarie aut alio loco solito deci.28.super reg.nu.1.fol.42

Regule cancellarie an & quando ligent extra curiam deci.31.super reg.nu.2.fol.45

Regule de uiginti de stilo derogatur quando resignans est absens deci.32.super reg.nu.13.fol.48

Regule cancellarie quando conficiuntur qui conueniant in earum confectionem deci.3.de reserua.nu.2.fol.81

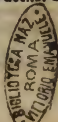
Religionem profiteri non cogitur obtinens beneficium regulare in commendam deci.32.super reg.nu.8.fol.48

Res noua fieri uidetur quando est aliquid ei additum deci.33.super reg.nu.1.fol.50

T

V

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P .

Omnes sunt quaterni preter † qui est duernus.

Venetiis impensis Michaelis Tramezi-
ni. Anno a partu Virginis.
M D XLIIII.